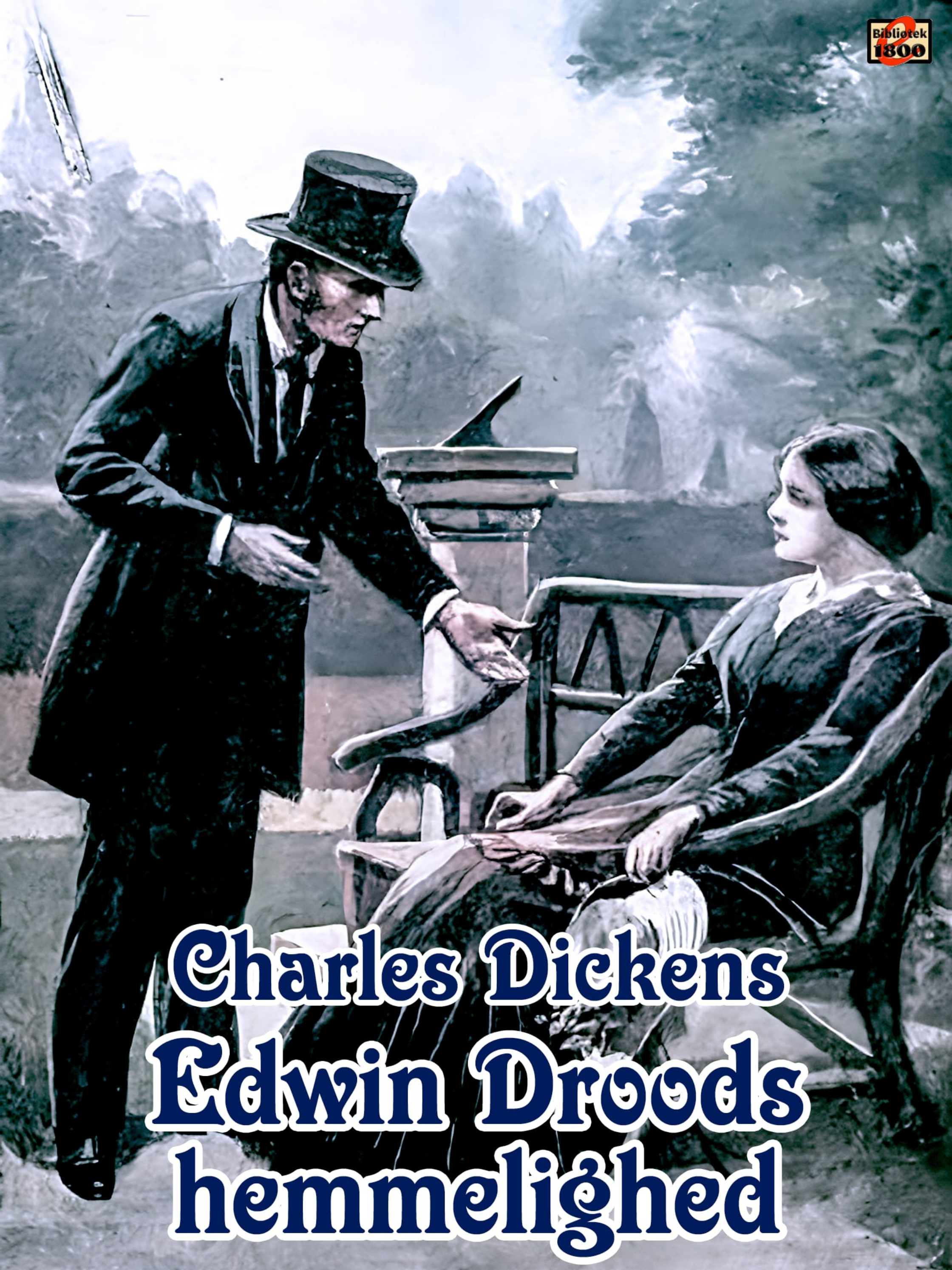

Charles Dickens

Edwin Droods hemmelighed

Charles Dickens

Edwin Droods hemmelighed

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Charles Dickens: *Edwin Droods hemmelighed* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Charles Dickens: *Edwin Droods hemmelighed* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

1. Daggryet

Et gammelt, engelsk domkirketårn? Hvorledes kan det gamle, engelske domkirketårn være her? Den gamle domkirkes velkendte, svære, grå, firkantede tårn? Hvorledes kan det være her? Man ser jo ingen rusten jernspids i luften mellem øjet og det fra noget som helst punkt i den virkelige udsigt. Hvad er det for en spids, som viser sig, og hvem har sat den op? Den er måske blevet sat op efter sultanens ordre, for at en bande tyrkiske røvere kunne blive spiddet på den én efter én. Ja, således er det; for der høres klang af bækkener, og sultanen drager forbi til sit palads i et stort optog. Ti tusinde sabler blinker i sollyset, og tre gange ti tusinde danserinder strør blomster. Derpå kommer der en mængde hvide elefanter med prægtige, spraglede dækkener og omgivet af en utallig skare tjenere; men alligevel højner domkirketårnet sig i baggrunden, hvor det ikke kan være, og alligevel ses ingen skikkelse krympe sig på den hæslige spids. Holdt! Er spidsen så lavt nede som den rustne spids på enden af en gammel sengestolpe, der står ganske skævt? Denne mulighed må overvejes i et ubestemt tidsrum under en søvnig latter.

Rystende fra hoved til fod rejser det menneske sig, hvis forvirrede bevidsthed efterhånden er kommet til klarhed gennem denne fantastiske tankeforbindelse, støtter sit skælvende legeme på armene og ser sig om. Han er i et usselt, lille, lummert kammer; gennem det pjaltede vinduesgardin sniger det gryende dagslys sig ind fra en elendig gård, og han ligger påklædt tværs over en stor, uordentlig dyne i et sengested, der har givet efter for trykket af de liggende.

Ligeledes påklædte og på tværs i sengen ligger en kineser, en laskar og en udtæret kvinde. De to første sover eller er bedøvede, den sidste puster til en slags pibe for at få ild i den. Og mens hun puster og ved at skærme for den med sin magre hånd sammentrænger dens røde lysglimt, tjener den i morgendæmringen som en lampe til at vise ham, hvad han ser af hende.

"Én til?" spørger denne kvinde med en klynkende, skrattende hvisken. "Vil De have én til?"

Han ser sig om, mens han holder hånden for panden.

"De har røget hele fem, siden De kom herind ved midnat," vedbliver konen, mens hun af og til klager sig. "Å, å, jeg har så ondt i mit hoved! De to andre kom senere. Å, å, næringen er kun dårlig! Der er så få kinesere og endnu færre laskarer nede ved dokkerne og ingen skibe i vente, siger de! Der har De en frisk, lille ven. Men De er jo nok så skikkelig at huske på, at prisen er skrækkelig høj nu for tiden? Hverken mere eller mindre end tre shillings og seks pence for et fingerbøl fuldt! Og De husker jo også nok, at ingen andre end jeg – og Jack Kineser ovre på den anden side af gården, men han forstår det ikke så godt som jeg – kender den sande hemmelighed ved at blande det? Så betaler De mig jo nok derefter, ikke sandt, lille ven?"

Hun puster til piben, mens hun taler, og indånder meget af dens indhold ved nu og da at patte på den.

"Å, å, mine lunger er svage, mine lunger er dårlige! Nu er den næsten færdig til Dem, lille ven. Å, å, min stakkels hånd ryster, som om den skulle falde af! Da jeg mærkede, at De begyndte at komme til Dem selv, tænkte jeg: 'Jeg vil igen gøre en i stand til ham, og han vil nok huske på markedsprisen på opium og

betale mig derefter. Å, mit stakkels hoved! Jeg laver mine piber af gamle blækflasker til en penny, ser De, lille ven – denne er en af dem – og så sætter jeg et mundstykke i dem – således – og tager min blanding ud af dette fingerbøl med denne lille hornske, og så stopper jeg, lille ven. Å, mine stakkels nerver! I seksten år var jeg slem til at drikke, førend jeg slog mig på dette; men det har jeg ingen synderlig skade af. Og så tager det sulten bort såvel som forstanden, lille ven."

Hun rækker ham den næsten tømte pibe og synker tilbage, idet hun vender sig om på sit ansigt.

Han rejser sig vaklende op fra sengen, lægger piben på stenpladen foran kaminen, trækker det pjaltede gardin til side og ser med væmmelse på sine tre fæller. Han bliver opmærksom på, at konen ved at ryge opium har fået en påfaldende lighed med kineseren. Hans kinders, øjnes og tindingers form og hans hudfarve gentager sig hos hende. Den nævnte kineser brydes krampagtigt med en af sine mange guder eller måske djævle og snerrer rædsomt. Laskaren griner og savler. Værtinden ligger stille.

"Hvilke syner mon hun har?" spørger manden sig selv, mens han vender hendes ansigt om imod sig og står og ser ned på hende. "Syner af mange slagterboder og værtshuse og uindskrænket kredit? Af tilgang af væmmelige kunder og dette rædsomme sengested sat i stand igen og denne rædsomme gård fejet ren? Kan hun, selv om hun nyder nok så meget opium, hæve sig op til noget højere end dette? Hvad?"

Han bøjer sit øre ned til hende for at lytte efter hendes mumlen.

"Uforståeligt!"

Mens han iagttager de krampagtige trækninger, der bryder frem i hendes ansigt og lemmer ligesom ustadige lyn fra en mørk sky, gribes han så stærkt af noget smittende ved dem, at han må trække sig tilbage til en brøstfældig lænestol, der står ved kaminen – hvor den måske er blevet sat hen for slige tilfældes skyld – og sætte sig i den og holde sig fast, til han har overvundet denne efterligningens urene ånd.

Derpå vender han tilbage og farer løs på kineseren, griber ham med begge hænder om halsen og vender ham voldsomt om på sengen. Kineseren slår en klo i angriberens hænder, sætter sig til modværge, snapper efter vejret og protesterer.

"Hvad siger De?"

En spændende pause.

"Uforståeligt."

Idet han langsomt slipper sit tag, mens han med rynket pande opmærksomt lytter efter det usammenhængende pluddervælsk, vender han sig om mod laskaren og slæber ham helt ud på gulvet. I det samme laskaren falder, farer han op i en halvt siddende stilling, spiler øjnene op, slår vildt om sig med armene og trækker en indbildt kniv. Da viser det sig, at konen har taget kniven fra ham for en sikkerheds skyld; for da også hun farer op og kives med ham, viser kniven sig mellem hendes klæder, idet de synke søvnige bagover ved siden af hinanden.

Der er blevet sludret og pludret nok imellem dem, men til ingen nytte; for når der af og til er blevet slynget et tydeligt ord ud i luften, har det været uden mening eller følger, hvorfor den lyttende med et overbevist nik og et skummelt smil atter udtaler sit "uforståeligt". Derpå lægger han nogle sølvpenge på bordet, finder sin hat, famler sig ned ad den faldefærdige

trappe, siger Godmorgen til en af rotter hjemsøgt dørvogter, der ligger i en sort kasse inde under trappen, og går ud.

Samme eftermiddag viser en gammel domkirkes svære, grå, firkantede tårn sig for en udmattet vandringsmands blik. Klokkerne ringer til den sædvanlige aftensang; at dømme efter hans hastværk for at nå den åbne domkirkedør må han nødvendigvis være til stede ved den. Mens korsangerne skynder sig at tage deres snavsede, hvide kapper på, træder han ind imellem dem, ifører sig sin kappe og tager plads i optoget, som går ind til gudstjenesten. Derpå lukker sakristanen gitterdørene, som adskiller sanktuariet fra koret, og alle deltagerne i optoget skubber sig ind på deres pladser og skjuler deres ansigter, og da stiger de istemte ord "*Når det syndige menneske –*" op mellem bueribber og loftsbjælker og fremkalder en dump torden.

2. En domprovst og ligeledes et kapitel

Enhver, der har iagttaget den adstadige og gejstlige fugl rågen, har måske lagt mærke til, at når den ved aftenstid flyver hjemad i et adstadigt og gejstligt selskab, kan et par råger pludselig skille sig ud fra de øvrige, flyve et stykke tilbage og så blive svævende i luften, så at de hos simple mennesker vække den forestilling, at det er af en skjult vigtighed for samfundet, at det snedige par lader, som om det har opgivet al forbindelse med det.

Således vender også, da aftensangen i den gamle domkirke med det firkantede tårn er forbi, og korsangerne sjokker af igen, og flere ærværdige personer af rågeagtigt udseende skilles ad, to af disse om og følges ad ind på den genlydende kirkeplads.

Ikke alene dagen, men også året er ved at svinde. Den lavtstående sol viser sig rød og dog kold bag klosterruinen, og den vilde vin på kirkemuren har rystet halvparten af sine mørkerøde blade ned på stenbroen. Det har regnet om eftermiddagen, og der farer en vinterlig gysen hen over de små pytter mellem de sprukne, ujævne fliser og mellem de kæmpestore elmetræer, der fælder en strøm af tårer. Deres nedfaldne blade ligger strøet i tykke lag rundt omkring. Nogle af dem søger i ængstelig flugt et fristed inden for den lave, buede kirkedør; men to mænd, der kommer ud, modsætter sig dem og sparker dem væk med deres fødder, og da det er gjort, lukker den ene af dem døren med en vældig nøgle, mens den anden svæver bort med en nodebog i folio.

"Var det mr. Jasper, Tope?"

"Ja, hr. domprovst."

"Han er blevet længe borte."

"Ja, hr. domprovst. Jeg har ventet på ham, Deres Højærværdighed. Han har våren lidt dårlig."

"Sig 'været', Tope, til domprovsten," afbryder den yngre råge ham, som om han med dette tilløb til rettelse ville sige: "De kan gerne tale ugrammatikalsk til lægfolk og de lavere gejstlige, men ikke til domprovsten."

Tope, der er overgraver og foreviser og vant til at imponere lystrejsende, vægrer sig med tavs højhed ved at lægge mærke til, at der er blevet givet ham noget vink.

"Når og hvorledes har mr. Jasper da været – for, som mr. Crisparkle ytrede – det er rigtigere at sige været – været –" gentager domprovsten; "når og hvorledes har mr. Jasper da været –"

"Været, sir," mumler Tope ærbødigt.

"- dårlig, Tope?"

"Jo, sir, mr. Jasper var sådan forpustet –"

"Jeg ville ikke sige 'sådan forpustet' til domprovsten, Tope," afbryder Crisparkle ham med samme tilløb som før. "Det er ikke smukt sprog."

"I den grad forpustet," ytrer domprovsten nedladende – ikke fri for at være smigret af denne indirekte hyldest, "ville være at foretrække."

"Mr. Jasper havde så mærkværdig lidt vejr," således arbejder Tope sig forsigtigt uden om det blinde skær, "da han kom ind, at han havde meget ondt ved at få sine toner frem, hvilket måske var grunden til, at han kort efter fik en slags anfald. Det rablede helt for ham," med øjnene fæstede på Hans Velærværdighed mr.

Crisparkle udstøder Tope ordet "rablede", ligesom for at opfordre ham til at sætte et bedre i stedet, hvis han kan, "og der kom sådan en underlig uklarhed og svimmelhed over ham. Men en smule tid og lidt vand bragte ham dog ud over hans rablen." Tope gentager ordet og lægger eftertryk på det, ligesom for at sige: "Har jeg én gang været heldig, vil jeg gøre det om igen."

"Var mr. Jasper da ganske rask, da han gik hjem?" spørger domprovsten.

"Ja, Deres Højærværdighed, han var ganske rask, da han gik hjem. Og det glæder mig at se, at ilden brænder i hans kamin, for det er blevet koldt efter regnen, og der var råt og fugtigt inde i kirken, og han var så forfrossen."

De se alle tre hen mod et gammelt, grundmuret porthus, som går tværs over kirkepladsen, og under hvilket der er en hvælvet gennemkørsel. Gennem dets gittervindue skinner ilden ud på pladsen, hvor der bliver mere og mere mørkt, og indhyller de hængende masser af vedbend og vildvin, som dækker bygningens forside, i skygge. Idet den dybttonende domkirkeklokke slår timeslaget, går der en luftkrusning igennem dem, lig en fjern krusning af den højtidelige lyd, som mumler mellem gravene og tårnene, de forfaldne nicher og de lemlæstede billedstøtter inde i bygningen tæt ved.

"Er mr. Jaspers nevø hos ham?" spørger domprovsten.

"Nej, sir," svarer overgraveren, "men han ventes. Det er hans egen ensomme skygge mellem hans to vinduer – det ene af dem vender ud hertil og det andet ud til gaden – som nu trækker hans gardiner for."

"Godt, godt," siger domprovsten med et livligt udtryk af at ville afbryde den lille forhandling, "jeg vil håbe, at mr. Jasper

ikke har sat sin hu alt for meget til sin nevø. Vore følelser bør, hvor rosværdige de end kan være, ikke tage magten fra os i denne forgængelige verden; vi bør lede dem. Jeg mærker, at jeg på en ikke ubehagelig måde mindes om min middagsmad ved at høre min middagsklokke. Måske De, mr. Crisparkle, vil se ind til Jasper, før De går hjem?"

"Med fornøjelse, hr. domprovst, og sige, at De har haft den godhed at ønske at få at vide, hvorledes han har det?"

"Ja, gør det. Meget rigtigt, ønskede at vide, hvorledes han har det. Netop."

Med en venlig, protegerende mine sætter domprovsten sin pyntelige hat så meget på snur, som en livlig domprovst kan det, og vender sine klædelige gamasker mod den rødmossede spisestue i det hyggelige, gamle, grundmurede hus af røde mursten, hvor han for tiden residerer tillige med fru domprovstinden og frøkenen.

Underkannikken, mr. Crisparkle, der er rød og hvid og altid springer ud på hovedet i alle de dybe vandløb i omegnen; underkannikken, der er morgenmand, musikalsk, klassisk, livlig, venlig, godmodig, omgængelig, tilfreds og ungdommelig; underkannikken, der er et godt menneske og for kort siden har været vejleder for studerende på de vigtigste hedenske alfarveje, men senere af en, for en vel undervist søn taknemmelig, velynder er blevet forfremmet til sin nuværende kristelige virkekreds, går til porthuset på vejen hjem til sin tidlige te.

"Det gør mig ondt at høre af Tope, at De ikke har været vel, Jasper."

"Å, det var ingenting."

"Da ser De dog lidt medtaget ud."

"Så? Det tror jeg dog ikke, og hvad bedre er, jeg mærker det ikke. Tope har sagtens gjort for meget væsen af det. Det hører jo, som De ved, til hans håndtering at gøre så meget som muligt ud af alt, hvad der vedkommer domkirken."

"Kan jeg da sige domprovsten – jeg kommer efter domprovstens udtrykkelige opfordring – at De nu har det godt?"

Svaret er med et svagt smil: "Ja vist, og jeg beder Dem takke domprovsten og formelde ham min respekt."

"Det glæder mig at høre, at De venter den unge Drood."

"Jeg venter det kære menneske hvert øjeblik."

"Han vil gøre Dem mere godt end en læge."

"Mere godt end en halv snes læger; for jeg holder inderligt af ham, men slet ikke af læger og medicin."

Jasper er en mørkladen mand på en seksogtyve år med tykt, blankt, velordnet, sort hår og bakkenbarter. Han ser ældre ud, end han er, hvilket ofte er tilfældet med mørkladne folk. Hans stemme er dyb og smuk, hans ansigt og figur er smukke, hans væsen lidt mørkt. Hans værelse er lidt mørkt og har måske indvirket på hans væsen. Det ligger for det meste i skygge, og selv når solen skinner allerklarest, rører den næppe ved det store piano i fordybningen, nodebøgerne i reolen, boghylderne på væggen eller et ufuldendt billede af en blomstrende skolepige, der hænger over kaminen; hendes bølgende, brune hår holdes sammen af et blåt bånd, og hendes skønhed udmærker sig ved en helt barnlig, næsten barnagtig mine af trodsig, komisk selvbevidst utilfredshed. Maleriet har ikke den mindste kunstneriske værd; det er kun et smøreri; men det er

åbenbart, at maleren har givet det en humoristisk, man kan næsten sige hævngerrig, lighed med originalen.

"Vi vil savne Dem, Jasper, ved den musikalske 'onsdags aftenunderholdning' i aften, men De har det sikkert bedst hjemme. God nat; Gud velsigne Dem. Sig mig, hyrder, si-i-ig mig; sig m-i-ig, har I set – har I set, har I set – m-i-n Flo-o-ora på denne vej?" Således udgyder den brave underkannik, Hans Velærværdighed Septimus Crisparkle sig i musikalske rytmer, mens han trækker sit elskværdige ansigt tilbage fra døren og går ned ad trappen.

Ved det nederste af denne veksles der genkendelseshilsener mellem Septimus og en anden person. Jasper lytter, springer op fra sin stol og griber et ungt menneske i sine arme, idet han udbryder:

"Min kære Edwin!"

"Min kære Jack! Hvor det glæder mig at se dig!"

"Træk din overfrakke af, min rare dreng, og sæt dig her i din egen krog. Er du ikke våd om fødderne? Træk dine støvler af!"

"Jeg er så tør, som jeg kan være, kære Jack. Gør bare ingen dikkedarer med mig; der er intet, som er mig ubehageligere."

Afkølet ved at være blevet holdt umedfølende tilbage i et livligt udbrud af begejstring bliver Jasper stående og ser vist på den unge fyr, mens denne lægger overfrakke, hat, handsker osv. fra sig. Nu og stadig siden er der udbredt et præg af spænding og ivrighed, et præg af grådig, fordringsfuld og dog opofrende kærlighed over Jaspers ansigt, hver gang det er vendt i denne retning. Og når det er vendt således, bliver det aldrig enten nu eller siden vendt andetsteds hen; det er altid sammentrængt på ét punkt.

"Nu er jeg færdig og vil sætte mig i min krog, Jack. Er her noget at spise?"

Jasper åbner en dør i den øverste ende af stuen og indenfor viser sig et lille, venligt oplyst, hyggeligt indrettet værelse, hvor en pyntelig kone er i færd med at sætte fade på bordet.

"Hvilken flink gammel Jack han er!" udbryder det unge menneske og klapper i hænderne. "Hør, Jack, sig mig, hvis fødselsdag er det i dag?"

"Ikke din, ved jeg," svarer Jasper og standser for at tænke sig om.

"Ikke min, ved du? Nej, ikke min, ved jeg! Pussys!"

Hvor fast det blik, som det unge menneske møder, end er, har det dog en ejendommelig evne til pludselig at omfatte portrættet over kaminen.

"Pussys, Jack! Vi må drikke på hendes velgående. Kom, onkel, og før din lydige og skrupsultne nevø til bords."

Idet drengen – for stort mere er han ikke – lægger en hånd på Jaspers skulder, lægger Jasper hjertelig og glad en hånd på hans skulder, og således går de på marseillanervis ind til bordet.

"Å Gud, der er jo mrs. Tope!" udbryder drengen. "Og dejligere end før!"

"Bryd Dem bare ikke om mig, master Edwin," svarer overgraverens kone. "Jeg kan godt tage vare på mig selv."

"Nej, De kan ikke, det er De alt for smuk til. Giv mig et kys til ære for Pussys fødselsdag."

"Jeg skulle Pussy Dem, unge menneske, hvis jeg var Pussy, som De kalder hende," svarer mrs. Tope efter at være blevet kysset. "Deres onkel er alt for forgabet i Dem, det er sagen. Han

gør så meget af Dem, at De bilder Dem ind, at De kun har nødig at kalde på Deres Pussy'er i dusinvis for at få dem til at komme."

"De glemmer, mrs. Tope," afbryder Jasper hende, idet han med et venligt smil tager plads ved bordet, "og det gør du med, Ned, at onkel og nevø er ord, som ved fælles samtykke og udtrykkelig overenskomst er forbudt her. – For hvad vi nu skal modtage, være Hans hellige navn lovet!"

"Talt som domprovsten! Attesteres, Edwin Drood! Vær så god at skære for, Jack, for jeg kan ikke."

Med disse ord åbnes måltidet; men mens det nydes, bliver der kun sagt lidt, der har interesse i denne eller nogen anden sammenhæng. Omsider bliver dugen taget af bordet og en skål valnødder og en karaffel sherry af en rig, dyb farve sat på det.

"Hør, sig mig engang, Jack," begynder det unge menneske nu, "forekommer det dig virkelig, som om nævnelsen af vort slægtskabsforhold i mindste måde adskiller os? Jeg finder det ikke."

"I reglen, Ned, er onkler så meget ældre end deres nevøer," lyder svaret, "at jeg har en instinktmæssig følelse af det."

"I reglen? Ja måske. Men hvad gør vel en aldersforskel af en halv snes år eller så? Og i store familier er nogle onkler endog yngre end deres nevøer. Jeg ville min tro ønske, at det var tilfældet med os."

"Hvorfor det?"

"Fordi jeg så ville føre dig an, Jack. Holdt, Jack, drik ikke!"

"Hvorfor ikke?"

"Han spørger, hvorfor ikke, på Pussys fødselsdag, og der er endnu ikke udbragt en skål for Pussy! Pussys skål, Jack!"

Med et smil trykker Jasper kærligt drengens udstrakte hånd, som om den på én gang var hans ungdommelige hoved og lette hjerte og drikker stiltiende skålen.

"Hip, hip, hip og ni gange ni og ét til slut og alt sådant noget underforstået. Hurra, hurra, hurra! Og lad os nu snakke lidt om Pussy, Jack. To nøddeknækkere? Giv mig den ene og tag selv den anden." Krak. "Hvorledes har Pussy det, Jack?"

"Med hendes musik? Godt."

"Hvilket skrækkelig samvittighedsfuldt menneske du dog er, Jack. Men jeg ved det; hun er sagtens uopmærksom?"

"Hun kan lære, hvad det skal være, når hun kun vil."

"Ja, når hun kun vil; deri stikker knuden. Men hvis hun nu ikke vil?"

Krak på Jaspers side.

"Hvorledes ser hun ud, Jack?"

Jaspers sammentrængte ansigt omfatter atter portrættet, idet han svarer: "Omtrent som dit billede af hende."

"Jeg er virkelig lidt stolt af det," siger det unge menneske, idet han med velbehag skotter op til det og derpå lukker det ene øje og tager rigtigt sigte på det ved hjælp af nøddeknækkeren, der danner ligesom en flad bro i luften. "Ikke dårligt truffet efter hukommelsen. Men jeg burde da også have opfattet det udtryk ganske godt, da jeg har set det tit nok."

Krak, på Edwins side.

Krak, på Jaspers side.

"I virkeligheden," vedbliver han efter stiltiende og med en ærgerlig mine at have raget mellem sine valnøddeskaller, "ser jeg det, hver gang jeg besøger Pussy. Finder jeg det ikke i hendes ansigt, lægger jeg det i det. – Det ved du, jeg gør,

mamsel Næsvis. Bø!" med en truen med nøddeknækkeren ad portrættet.

Krak, krak, krak, langsomt på Jaspers side.

Krak, rask på Edwins side.

Tavshed på begge sider.

"Har du mistet dit mæle, Jack?"

"Har du fundet dit, Ned?"

"Nej, men alvorligt talt – er det ikke sandt, når du skal være ærlig?"

Jasper løfter sine mørke øjenbryn spørgende i vejret.

"Er det ikke pinligt at være afskåret fra at vælge i en sådan sag? Ja, Jack, jeg tilstår det, kunne jeg vælge, ville jeg vælge Pussy fremfor alle andre smukke piger i verden."

"Ja, men nu har du jo ikke nødig at vælge."

"Det er netop det, jeg beklager mig over. Min fader og Pussys fader, der nu begge er døde og borte, skulle endelig gifte os med hinanden på forhånd. Hvorfor fanden, havde jeg nær sagt, hvis det ikke havde været uærbødigt mod deres minde, kunne de ikke lade os i fred?"

"Stille, stille, kære dreng," indvender Jasper i en blidt formanende tone.

"Stille, stille? Ja, Jack, det kan nu alt sammen være så meget godt for dig. Du kan sagtens tage dig det let. Dit liv er ikke afstukket efter en lineal og afpasset og afprikket for dig som en landmålers kort. Du har ingen uhyggelig mistanke om, at du påtvinges nogen, så lidt som nogen har en mistanke om, at hun påtvinges dig eller du hende. Du har frit valg. For dig er livet en blomme med dens naturlige skær; det er ikke blevet visket alt for omhyggeligt af for dig –"

"Stands ikke, kære ven; bliv ved."

"Kan jeg på nogen måde have såret dine følelser?"

"Hvorledes skal du kunne have såret mine følelser?" "Gud fri mig, hvor du ser frygtelig dårlig ud, Jack! Der kommer sådan en underlig tåge over dine øjne."

Med et tvungent smil udstrækker Jasper sin hånd, ligesom både for at afvæbne frygten og for at vinde tid til at komme sig. Lidt efter siger han med mat stemme:

"Jeg har brugt opium mod en smerte – en pine – der undertiden overvælder mig. Virkningerne af lægemidlet lister sig på mig ligesom en giftig vind eller en sky og forsvinder. Nu er de ved at tabe sig og vil snart være borte. Se ikke på mig; des før går de over."

Med en skræmt mine adlyder det unge menneske ved at vende sine øjne ned mod asken i kaminen. Uden at vende sit blik bort fra ilden, men snarere sammentrængende det på den med et vildt, fast tag i sin lænestol, sidder den ældre nogle øjeblikke ganske stiv, og mens store sveddråber springer frem på hans pande, og han snapper stærkt efter vejret, bliver han derpå, ligesom han var før. Da han således synker tilbage i sin lænestol, plejer hans nevø ham kærligt og omhyggeligt, til han fuldstændig har overstået anfaldet. Da Jasper ganske er kommet til sig selv igen, lægger han blidt en hånd på sin nevøs skulder og tiltaler ham i en tone, der er mindre sørgmodig end indholdet af hans ord – ja, der er endog lidt spot eller ironi i den:

"Det hedder jo, at der i ethvert hus findes en skjult benrad; men du troede, at der ingen var i mit, kære Ned."

"Ja, det troede jeg sandelig, Jack. Men når jeg tænker på, at der endog i Pussys hus – hvis hun havde et – og i mit, hvis jeg havde et –"

"Du ville have sagt – men her afbrød jeg dig mod min vilje – at jeg fører et stille og fredeligt liv og er fri for tummel og støj, uden at forstyrres af forretninger og beregninger, ingen risiko, ingen omskiftelser, og at jeg elsker den kunst, jeg dyrker, og sætter min glæde i min gerning."

"Ja, sådan noget ville jeg virkelig have sagt, Jack; men da du taler om dig selv, udelader du nødvendigvis meget, som jeg ville have tilføjet. Jeg ville for eksempel have fremhævet den agtelse, du nyder som forsanger, degn eller hvad du vil kalde det, her ved domkirken; det ry, du nyder for at have gjort sådanne underværker ved koret; dit valg af din omgang og den uafhængige stilling, du indtager på dette gamle sted; dine gaver som lærer – ja, Pussy, som ikke holder af at blive undervist, siger, at der aldrig har været mage til lærer som du! – og hele dit forhold overhovedet."

"Ja, jeg mærkede nok, hvor du ville hen. Jeg afskyr det."

"Afskyr det, Jack?" udbryder det unge menneske, aldeles forvirret.

"Ja, afskyr det. Min tilværelses trykkende ensformighed nager mig i sjælen. Hvorledes lyder vor kirkesang i dine øren?"

"Dejligt! Aldeles himmelsk!"

"Da lyder den tit rent djævelsk i mine. Jeg er så træt af den. Genlyden af min egen røst mellem hvælvingerne synes at spotte mig for mit daglige slid. Ingen elendig munk, der før min tid dovnede sit liv hen på dette skumle sted, kan have været mere træt af det end jeg. Han kunne søge sin trøst – og søgte den – i

at skære dæmoner ud i kirkestolene og bedepultene; men hvad skal jeg gøre? Må jeg tage min tilflugt til at skære dem ud i mit hjerte?"

"Jeg troede, at du netop var kommet på din rette hylde i livet, Jack," svarer Edwin forbavset og bøjer sig forover på sin stol for at lægge en medfølende hånd på Jaspers knæ og se sørgmodigt på ham.

"Det ved jeg, du troede. Det tror de alle."

"Ja, det gør de vist," siger Edwin, idet han tænker højt. "Pussy tror det."

"Hvornår sagde hun dig det?"

"Da jeg var her sidst; du husker nok hvornår. For tre måneder siden."

"Hvordan udtrykte hun det?"

"Å, hun sagde kun, at hun var blevet din lærling, og at du var skabt for din virksomhed."

Den yngre skotter til portrættet; den ældre kan se det på ham.

"I alt fald, min kære Ned," tager Jasper atter til orde, idet han med et alvorligt smil ryster på hovedet, "må jeg nu finde mig i min virksomhed, hvilket i ydre henseende kommer ud på det samme. Nu er det for sent at søge at få en anden; men alt dette bliver en hemmelighed imellem os."

"Som helligt skal blive gemt, Jack."

"Jeg har betroet dig den, fordi –"

"Jeg føler det, forsikrer jeg dig. Fordi vi er trofaste venner, og fordi du elsker og tror mig, ligesom jeg elsker og tror dig. Begge hænder, Jack."

Mens de står og se hinanden i øjnene, og onklen holder nevøen i hænderne, vedbliver onklen således:

"Nu ved du, at selv en stakkels triviel kirkesanger og lirendrejer – på sin hylde – kan plages af en slags ærgerrighed, higen, uro, utilfredshed, hvad vi skal kalde det?"

"Ja, kære Jack."

"Og du vil huske på det?"

"Jeg vil kun spørge dig, om det er rimeligt, at jeg skulle kunne glemme, hvad du har sagt med så megen følelse?"

"Så lad det tjene dig til en advarsel."

Idet Edwins hænder bliver sluppet, og han vil træde et skridt tilbage, standser han et øjeblik for at overveje rækkevidden af de sidste ord. Endelig siger han kendelig rørt:

"Jeg frygter for, Jack, at jeg er et indholdsløst, overfladisk menneske, og at mit hoved ikke er af de bedste; men jeg har ikke nødig at sige, at jeg er ung, og måske bliver jeg ikke værre med årene. I alt fald håber jeg at sidde inde med en vis modtagelighed, som påskønner, dybt påskønner det uegennyttige i, at du, skønt det kostede dig overvindelse, åbenbarede dit indre Jeg til advarsel for mig."

Over Jaspers ansigt og skikkelse breder der sig en så vidunderlig ro, at vejret synes at være gået fra ham.

"Det kunne ikke undgå min opmærksomhed, Jack, at det kostede dig stor anstrengelse, og at du blev stærkt grebet og helt forskellig fra, hvad du plejer at være. Jeg vidste naturligvis, hvor meget du holdt af mig, men kunne ikke tro, at du, om jeg så må sige, ville opofre dig for mig på den måde."

Jasper, der atter havde fået sit vejr uden mindste overgang mellem de to ekstreme tilstande, smiler og slår ud med sin

højre arm.

"Nej, træng ikke følelsen tilbage, Jack; gør det ikke, for jeg er meget alvorlig til mode. Jeg tvivler ikke om, at den usunde sjælstilstand, du har skildret så kraftigt, er forbundet med virkelig smerte og er slem at bære; men lad mig berolige dig, Jack, med hensyn til muligheden af, at den skulle kunne overvælde mig. Jeg tror ikke, at jeg er tilgængelig for den. Om ikke fuldt et år fører jeg, som du ved, Pussy bort fra skolen som min hustru og rejser derpå til Asien som ingeniør og tager Pussy med. Skønt vi for tiden har vore små ærgrelser, der hidrører fra en uundgåelig kedelighed ved vort kæresteri, fordi enden på det allerede er afgjort på forhånd, tvivler jeg ikke om, at vi vil komme ypperligt ud af det med hinanden, når det først er sket og ikke mere kan ændres. Kort sagt, Jack, for at komme tilbage til den gamle vise, jeg citerede ved bordet – og hvem kender gamle viser bedre end du? – min kone skal danse, og jeg vil synge, og dagen skal gå i fryd og gammen. At Pussy er smuk, det kan der ingen tvivl være om – og vil du også være artig, lille miss Næsvis," siger han til portrættet, "vil jeg brænde dit karikatur-billede og male et andet til din musiklærer."

Med hånden under hagen og et udtryk af grublende velvilje i sit ansigt har Jasper nøje lagt mærke til enhver livlig mine og gestus, hvormed disse ord er blevet udtalt. I denne stilling bliver han også, efter at de er sagt, som om han på en måde fortrylles af sin levende interesse for det ungdommelige sind, han elsker så højt, og siger derpå med et roligt smil:

"Du vil altså ikke lade dig advare?"

"Nej, Jack."

"Du kan altså ikke lade dig advare?"

"Nej, Jack, ikke af dig. Foruden at jeg virkelig ikke tror, at jeg svæver i nogen fare, kan jeg ikke lide, at du sætter dig i den stilling."

"Skal vi gå ud og spadsere på kirkegården?"

"Ja, gerne; men du har vel intet imod, at jeg smutter bort et halvt minut for at aflevere en pakke i Nonnehuset? Det er kun nogle handsker til Pussy; lige så mange par, som hun er år gammel i dag. Er det ikke ganske poetisk, Jack?"

Stadig i samme stilling mumler Jasper: "Intet halvt så sødt i livet, Ned!"

"Pakken ligger i lommen på min overfrakke. Den må afleveres i aften, ellers går det poetiske fløjten. Det strider mod reglerne, at jeg aflægger besøg der om aftenen, men ikke, at jeg afleverer en pakke. Jeg er færdig, Jack."

Jasper forandrer sin stilling, og de går ud sammen.

3. Nonnehuset

Af gyldige grunde, som denne fortælling selv vil åbenbare, alt som den rykker frem, må der gives den gamle stiftsby et opdigtet navn; lad det være Cloisterham. Druiderne har måske kendt den under et andet navn, romerne ganske sikkert kendt den under et tredje, sakserne under et fjerde og normannerne under et femte. Et navn mere eller mindre i løbet af så mange århundreder kan hverken gøre fra eller til for dens støvede krøniker.

En gammel by er Cloisterham og intet passende ophold for den, som higer efter den larmende verden. En ensformig, stille by med en allestedsnærværende jordet lugt fra krypten under dens domkirke og en sådan mængde spor af munkegrave, at børnene i Cloisterham dyrker salat i abbeders og abbedissers støv og laver mudderkager af munke og nonner, mens hver eneste plovkarl på dens omliggende marker viser fordum mægtige lord-skatmestre, ærkebiskopper, biskopper og lignende folk den samme opmærksomhed, som varulven i eventyret ønskede at vise sin ubudne gæst, og maler deres ben for at kunne bage sit brød.

En søvnig by er Cloisterham, hvis indbyggere med en mere mærkelig end sjælden inkonsekvens synes at tro, at alle dens forandringer ligger bag den, og at ingen flere er i vente; en underlig lære at udlede fra oldtiden, men dog ældre end den fjerneste oldtid. Så tavse er gaderne i Cloisterham – skønt villige til på mindste opfordring at give genlyd –, at markiserne uden for butikkerne knap vover at baske i søndenvinden på en sommerdag, og de solbrændte landstrygere, som går igennem

disse gader, fremskynder deres hinkende skridt for så meget des før at komme uden for deres trykkende agtbarheds grænser. Dette er heller ikke så vanskelig en sag, eftersom gaderne i Cloisterham ikke er stort andet end én eneste smal gade, ad hvilken man kommer ind i byen og ud af den igen, og de øvrige for det meste kun er skuffende gårde med vandposte og uden gennemgange, alene med undtagelse af pladsen ved domkirken og en brolagt, i en skyggefuld krog liggende kvækernybygd, der i farve og sammensætning har stor lighed med en kvækerindes hat.

Kort sagt, Cloisterham er med sin hæse domkirkeklokke, sine hæse råger, der svæver oppe i luften oven over domkirketårnet, og sine endnu hæsere og mindre tydelige råger i kannikkestolene langt neden for det, en by fra en anden og svunden tid. Brudstykker af gamle mure, helgenkapeller, kapitelhuse og munke- og nonneklostre er på en usammenhængende og generende måde bygget ind i mange af dets huse og haver, næsten ligesom beslægtede, forvirrede meninger er blevet optaget i mange af dens borgeres hoveder. Alt hører fortiden til. Selv Cloisterhams eneste pantelåner modtager ingen panter og har i lang tid ingen modtaget, men falbyder forgæves en uindløst beholdning, hvis kostbareste genstande er nogle gamle, matte og blege ure, der åbenbart lider af en langsom sved, nogle rustne sukkertænger med kraftesløse ben og umage bind af sørgelige bøger. De rigeligste og behageligste vidnesbyrd om et fremadskridende liv i Cloisterham er vidnesbyrdene om planteliv i dets mange haver; selv dets modfaldne og affældige skuespilhus har sin lille strimmel have, der, når den onde ånd fra dets skueplads dykker

ned i de infernalske regioner, modtager ham mellem pralbønner eller østersskaller, alt efter som årstiden er.

Midt i Cloisterham ligger Nonnehuset, en ærværdig, grundmuret bygning, hvis nuværende navn uden tvivl hidrører fra sagnet om dens klosterlige oprindelse. På den pyntelige port, der lukker for dens gamle gårdsplads, sidder der en blank messingplade, som udstråler indskriften:
"Undervisningsanstalt for unge Damer. Miss Twinkleton." Forsiden af huset er så gammel og medtaget og messingpladen så skinnende og gloende, at indtrykket af det har mindet fantasirige fremmede om en affældig, gammel modeherre med en stor nymodens lorgnet for sit blinde øje.

Om nonnerne, fordi de snarere tilhørte en ydmyg end en stivnakket slægt, i gamle dage plejede at bøje deres andægtige hoveder for at undgå sammenstød med bjælkerne under de lave lofter i de mange kamre i deres hus; om de sad ved dets lange rækker af lave vinduer og bad deres rosenkranse for at spæge sig i stedet for at forvandle dem til halsbånd for at pynte sig med dem; om de nogen sinde blev indemuret levende i bygningens afkroge og fremspringende gavle, fordi de havde en uudryddelig rest af vor travle Moder Natur i sig, der stadig siden har holdt den gærende verden i live, alt dette kan måske være af interesse for de genfærd, der huserer der – hvis der gives sådanne –, men udgør ingen post i miss Twinkletons halvårlige regnskaber og hører hverken til hendes ordentlige eller hendes overordentlige indtægter og udgifter. Den dame, der for så og så meget – eller så og så lidt – om fjerdingåret forestår det poetiske departement i instituttet, har ingen

stykker på sin oplæsningsliste, der handler om så ufrugtbare spørgsmål.

Ligesom der i nogle tilfælde af drukkenskab og i andre af dyrisk magnetisme gives to bevidsthedstilstande, som aldrig støder sammen, men hver især går deres særlige gang, som om den var sammenhængende i stedet for afbrudt – når jeg således i drukkenskab har gemt mit ur, må jeg på ny drikke mig en rus, før jeg husker hvor – således har miss Twinkleton to bestemte og særskilte tilværelsestilstande. Hver aften, så snart de unge damer er gået til hvile, fikser hun sine lokker lidt op, opklarer sine øjne en smule og bliver en livligere miss Twinkleton, end de unge damer nogen sinde har set. Hver aften på selv samme tid genoptager hun den foregående aftens emner, som omfatter den mere delikate sladder i Cloisterham, som hun er aldeles uvidende om om dagen, og hentydninger til en vis brøndsæson i Cambridge Wells – som miss Twinkleton i denne tilværelsestilstand kalder "Brønden" –, nemlig den sæson, i hvilken en vis fuldendt gentleman – som miss Twinkleton i denne tilværelsestilstand medlidende kalder "den naragtige mr. Porters" – åbenbarede en hjertets hyldest, som hun i sin skolastiske tilværelsestilstand er lige så uvidende om som en granitpille. Hendes omgangsverden i begge disse tilværelsestilstande, som hun er lige godt skikket for, er en mrs. Tisher, en ærbødig enke med en svag ryg, en kronisk sukken og en dæmpet stemme, som fører tilsyn med de unge damers tøj og bringer dem til at tro, at hun har kendt bedre dage. Det er måske grunden til, at det blandt tjenestefolkene er en fra slægt til slægt nedarvet trosartikel, at afdøde Tisher har været hårskærer.

Yndlingseleven i nonnehuset er miss Rosa Bud, også Rosenknoppen kaldet, da hun er vidunderligt smuk, men rigtignok tillige vidunderligt barnagtig og vidunderligt lunefuld. For de yngre damer har miss Bud noget sært – sært, fordi det er romantisk – tiltrækkende, da de ved, at der ved testamente er valgt en ægtefælle til hende, og at hendes formynder er forpligtet til at lade denne ægtefælle få hende, når han er blevet myndig. I sin tilværelsestilstand som institutbestyrerinde har miss Twinkleton kæmpet mod denne bestemmelses romantiske udseende ved at lade, som om hun ryster på hovedet bag miss Buds buttede skuldre og grubler over dette domfældte lille offers ulykkelige lod, men uden større nytte – et eller andet svagt vink om den naragtige hr. Porters har måske undergravet forsøget – end at aflokke de unge damer et enstemmigt sovekammerudråb af: "Å, hvor miss Twinkleton dog er en gammel hyklerske!"

Nonnehuset er aldrig i en sådan spænding, som når den udkårne ægtefælle kommer for at besøge sin lille Rosenknop. – Det tages enstemmigt for givet af de unge damer, at han har lovlig adkomst til denne rettighed, og at miss Twinkleton, hvis hun nægtede ham den, øjeblikkelig ville blive sat under tiltale og deporteret. – Når hans ringen på portklokken ventes eller finder sted, ser enhver ung dame, der kan finde et påskud til det, ud af vinduet, hvorimod enhver ung dame, der øver sig i at "spille", spiller falsk, og det franske lærehold bliver så demoraliseret, at anmærkningerne går lige så livligt på omgang som flasken ved et gæstebud i det forrige århundrede.

Dagen efter tomandsmåltidet i porthuset ringes der om eftermiddagen på klokken med den sædvanlige ophidsende

virkning.

"Mr. Edwin Drood for at hilse på miss Rosa."

Således melder overstuepigen. Med et mønsterværdigt udtryk af tungsindighed vender miss Twinkleton sig om mod offeret og siger: "Gå kun ned, kære barn." Og miss Bud går ned, fulgt af alles øjne.

Edwin Drood venter i miss Twinkletons egen dagligstue, et pynteligt værelse med intet andet skoleagtigt i det end en jord- og en himmelglobus. Disse udtryksfulde maskiner tyder – for forældre og værger – på, at selv når miss Twinkleton trækker sig tilbage til privatlivets skød, kan pligten, hvilket øjeblik det skal være, nøde hende til at blive en slags Jerusalems skomager, der ransager jorden og svinger sig op til himlen for at søge efter kundskab til hendes elever.

Den sidste ny tjenestepige, der ikke før har set den unge herre, miss Rosa er forlovet med, og gør hans bekendtskab mellem hængslerne i den åbne dør, som er blevet ladt åben i dette øjemed, snubler brødefuld ned ad køkkentrappen, idet en fortryllende lille skikkelse, hvis ansigt skjules af et lille silkeforklæde, der er kastet over hovedet på den, smutter ind i stuen.

"Å, hvor det er tåbeligt!" siger skikkelsen, idet den standser og gyser tilbage. "Lad være, Eddy!"

"Hvad skal jeg lade være, Rosa?"

"Kom endelig ikke nærmere. Det er så dumt."

"Hvad er dumt, Rosa?"

"Å, alt sammen. Det er så dumt at være en forlovet, forældreløs pige; og det er også dumt, at de andre piger og

tjenestepigerne tripper om bag efter én ligesom mus bag et panel; og det er så dumt at få besøg."

Skikkelsen synes at have stukket en tommelfinger ind i den ene mundkrog, mens den udtaler denne klage.

"Det er en kærlig modtagelse, du giver mig, Pussy, må jeg sige."

"Nu skal jeg straks, Eddy; men endnu kan jeg ikke. Hvorledes har du det?"

"Jeg kan ikke sige, at jeg har det synderligt bedre ved at se dig, Pussy, da jeg intet kan se af dig."

Denne anden bebrejdelse lokker et sort, klart, vredladent øje uden for forklædet; men det bliver snart usynligt igen, idet skikkelsen udbryder: "Men du store Gud! Du har jo ladet halvdelen af dit hår skære af!"

"Jeg havde gjort bedre i at lade mit hoved skære af, tror jeg," siger Edwin, idet han med et harmfuldt blik i spejlet purrer op i håret og stamper utålmodigt i gulvet. "Skal jeg gå?"

"Nej, du har ikke nødig at gå endnu, Eddy; ellers ville alle de andre piger spørge mig, hvorfor du gik."

"Et ord så godt som ti, Rosa, vil du tage forklædet af dit lille tossede hoved og byde mig velkommen?"

Forklædet rives af det barnagtige hoved, mens dets ejerinde svarer: "Du er meget velkommen, Eddy. Så! Det var da pænt, ved jeg. Giv mig din hånd. Nej, jeg kan ikke kysse dig, for jeg har et stykke citronbrystsukker i munden."

"Er du virkelig glad ved at se mig, Pussy?"

"Å ja, jeg er frygtelig glad. – Gå hen og sæt dig. – Miss Twinkleton."

Når disse besøg indtræffer, har denne udmærkede dame for skik at vise sig hvert tredje minut enten i sin egen eller i mrs. Tishers person og lægge en offergave på sømmelighedens alter ved at lade, som om hun søger efter en eller anden genstand. Ved denne lejlighed svæver hun ud og ind og siger i forbigående: "Hvorledes har De det, mr. Drood? Glæder mig meget at have den fornøjelse. Men undskyld. Niptangen. Tak!"

"Jeg fik handskerne i aftes, Eddy, og jeg synes rigtig godt om dem. De er dejlige."

"Nå, det er dog altid noget," svarede kæresten brummende. "Den mindste opmuntring modtages med taknemmelighed. Men hvorledes tilbragte du din fødselsdag, Pussy?"

"Herligt! Jeg fik gaver af dem alle sammen, og vi havde gilde og bal om aftenen."

"Hvad for noget? Gilde og bal? Det lader til, at dine fødselsdage godt kan højtideligholdes uden mig, Pussy."

"Å, herligt!" udbrød Rosa i en aldeles frivillig tone og uden mindste spor af tilbageholdenhed.

"Nå, og hvori bestod så gildet?"

"Kager, appelsiner, syltetøj og rejer."

"Var der kavalerer på ballet?"

"Vi dansede naturligvis med hinanden; men nogle af pigebørnene lod, som om de var deres brødre. Å, hvor det var morsomt!"

"Lod nogen, som om –"

"Hun var dig? Å kors ja!" udbryder Rosa og skoggerler. "Det var det første, der blev gjort."

"Jeg vil håbe, at hun gjorde det godt," siger Edwin, som om han ikke ret var vis i sin sag.

"Ypperligt! Jeg ville ikke danse med dig, som du nok kan tænke."

Edwin synes ikke rigtig at fatte, hvor hun vil hen, og tillader sig at spørge hvorfor.

"Fordi jeg var så ked af dig," svarer Rosa, men tilføjer både hurtigt og bønfaldende, da hun læser misfornøjelse i hans ansigt: "Du var lige så ked af mig, kære Eddy."

"Sagde jeg det, Rosa?"

"Sagde det? Siger du det nogen sinde? Nej, du viste det kun. Å, hun gjorde det så godt!" udbryder Rosa i pludselig henrykkelse over sin eftergjorte forlovede.

"Jeg synes, hun må være en pokkers uforskammet tøs," siger Edwin. "Ja, Pussy, nu har du for sidste gang tilbragt din fødselsdag i dette gamle hus."

"Ak ja!" Rosa folder sine hænder, ser ned for sig med et suk og ryster på hovedet.

"Du synes at være sørgmodig, Rosa."

"Det gør mig ondt for det stakkels gamle hus. Jeg er til mode, som om det ville savne mig, når jeg så ung er rejst så langt bort fra det."

"Skal vi måske hellere bryde af, Rosa?"

Med et rask, klart blik ser hun op på ham, ryster straks efter på hovedet, sukker og ser igen ned for sig.

"Skal det sige, Pussy, at vi begge må finde os i vor skæbne?"

Hun nikker atter og udbryder efter et kort ophold i en klagende tone: "Du ved, at vi må holde bryllup med hinanden og holde bryllup her, da de stakkels pigebørn ellers vil blive så grusomt skuffede!"

For øjeblikket ligger der mere medlidenhed både med hende og med ham selv end sorgløshed i hendes trolovedes ansigt; men han bortjager dette udtryk og spørger: "Skal vi ikke gå ud at spadsere, kære Rosa?"

Den kære Rosa synes ikke at være rigtig enig med sig selv om dette, men til sidst opklares hendes ansigt, der har været komisk eftertænksomt. "Å ja, Eddy, lad os gå ud at spadsere! Og ved du, hvad vi vil gøre? Du skal lade, som om du er forlovet med en anden, og jeg, som om jeg ikke er forlovet med nogen, så kommer vi ikke op at skændes."

"Tror du, at det vil forebygge, at vi bliver uenige?"

"Det ved jeg, det vil. Stille! Lad, som om du ser ud ad vinduet – mrs. Tisher!"

Ved et tilfældigt sammenstød af omstændigheder kommer den værdige mrs. Tisher til syne og siger, mens hun rasler gennem stuen som et genfærd af en enkefrue i silkekjole: "Jeg håber, at mr. Drood befinder sig vel? Dog det har jeg ikke nødig at spørge om, hvis jeg tør dømme efter hans ansigtsfarve. Jeg håber, at jeg ikke forstyrrer; men jeg skulle have en papirkniv – å tak, nu har jeg den!" Og dermed forsvinder hun med sit bytte.

"Der er endnu en ting, du må tjene mig i, Eddy," siger Rosenknoppen. "Så snart vi er kommet ud på gaden, må du lade mig gå yderst og selv holde dig tæt ved huset og trykke og skubbe dig ind mod det."

"Ja gerne, Rosa, når du ønsker det. Tør jeg spørge hvorfor?"

"Fordi jeg ikke vil have, at pigebørnene skal se dig."

"Det er godt vejr; men du vil måske, at jeg skal slå min paraply op?"

"Kom ikke med sådanne narrestreger; du har jo ikke lakerede støvler på," tilføjer hun surmulende med et skuldertræk.

"Det vil måske dog undgå pigebørnenes opmærksomhed, selv om de fik mig at se," ytrer Edwin, idet han med pludseligt mishag ser ned på sine støvler.

"Intet undgår deres opmærksomhed. Og så ved jeg, hvad der vil ske. Nogle af dem vil begynde at stikle på mig – de er fri – og sige, at de ikke på nogen måde ville forlove sig med nogen, som ikke gik med lakerede støvler. Tys! Miss Twinkleton. Jeg vil bede hende om lov."

Da de virkelig hører denne diskrete dame udenfor i en venlig, samtalende tone spørge ingen, idet hun nærmer sig: "Hvad? Ja så? Er De fuldkommen vis på, at De så min perlemoders handskeknapper ligge på sybordet inde i mit værelse?" ansøges hun straks om tilladelse til at gå ud at spadsere og er så nådig at give den. Kort efter går det unge par ud af Nonnehuset og bruger alle mulige forsigtighedsregler, for at Edwin Droods mangelfulde støvler ikke skal blive opdaget, forsigtighedsregler, som vi vil håbe skaffer den tilkommende fru Drood sindsro.

"Hvor skal vi gå hen, Rosa?"

"Til Granat-manden," svarer Rosa.

"Til –?"

"Ja, det er en slags sukkergodt. Du gode Gud, du ved da heller ingenting! Kalder du dig ingeniør og ved ikke det?"

"Men hvor skulle jeg vide det, Rosa?"

"Fordi jeg holder så meget af dem. Men det er sandt, jeg glemte, at vi skulle 'lade'. Nej, du har ikke nødig at vide noget om det; det kan være det samme."

Han føres da mismodig hen til Granat-manden, hvor Rosa gør sit indkøb og efter at have budt ham noget – som han afslår temmelig vredladent –, begynder at spise af det; men først trækker hun et par små, rosenrøde handsker, der ser ud som rosenblade, af og ruller dem sammen og fører nu og da sine små lyserøde fingre til sine rosenfarvede læber for at fri dem for den klæbrige saft af granaterne.

"Nå, vær nu en god Eddy og lad. Du er altså forlovet?"

"Jeg er altså forlovet."

"Er hun smuk?"

"Fortryllende!"

"Høj?"

"Umådelig høj!" Rosa er lille af vækst.

"Hun er sagtens klodset," lyder Rosas rolige kommentar.

"Om forladelse, hun er slet ikke klodset," indvender Edwin, som modsigelseslysten vågner hos. "Hun er, hvad man kalder en smuk kvinde, en stadskvinde."

"En stor næse, uden tvivl."

"Den er ganske vist ikke lille," – Rosa har en lille næse.

"En lang, bleg næse med en rød knude på midten; jeg kender den slags næser," siger Rosa med et overbevist nik og nyder roligt sine granater.

"Nej, den slags næser kender du ikke, Rosa," siger han med varme, "for den ser slet ikke således ud."

"Ingen bleg næse, Eddy?"

"Nej," svarer han, opsat på ikke at indrømme noget.

"En rød næse? Å, jeg kan ikke lide røde næser. Men hun kan jo pudre den."

"Det ville hun ikke nedlade sig til."

"Ikke det? Hvor hun må være dum! Er hun dum i enhver retning?"

"Nej, i ingen retning."

Efter et ophold, hvorunder det skælmske, ondskabsfulde ansigt ikke har været ligegyldigt for ham, siger Rosa:

"Ynder da dette uhyre forstandige væsen tanken om at blive ført bort til Ægypten? Hvad, Edwin?"

"Ja. Hun nærer en forstandig interesse for ingeniørkunstens triumfer, især når de er bestemt til at forandre den hele tilstand i et uudviklet land."

"Gud!" siger Rosa og trækker med et lille forundret smil på skuldrene.

"Har du noget imod," spørger Edwin, idet han med et majestætisk blik ser ned på den fantastiske skikkelse, "at hun nærer en sådan interesse?"

"Imod? Kære Eddy! Men afskyr hun ikke dampkedler og alt sådant noget?"

"Jeg kan stå inde for, at hun ikke er enfoldig nok til at afsky dampkedler," svarer han med et harmfuldt eftertryk, "skønt jeg ikke kan stå inde for hendes meninger om alt sådant noget, da jeg virkelig ikke ved, hvad alt sådant noget skal sige."

"Men afskyr hun ikke arabere og tyrkere og fellaher og den slags folk?"

"På ingen måde," forsikrer han.

"Da må hun dog vist afsky pyramiderne? Hvad, Eddy?"

"Hvorfor skulle hun være sådan en lille – stor, mener jeg – gås, at hun skulle afsky pyramiderne?"

"Ah!" siger Rosa, idet hun nikker og mange gange gør sig rigtigt til gode med granaterne. "Du skulle bare høre, hvorledes

miss Twinkleton plager os med dem, så ville du ikke spørge om det. De kedelige, gamle begravelser! Isis'er og ibis'er og Keops'er og faraoner, hvem bryder sig om dem? Også Belzoni eller en anden, som blev trukket ud ved benene, halvt kvalt af flagermus og støv. Alle pigebørnene siger, at det havde han godt af, og håber, at han blev ordentlig pint, og ønsker, at han var blevet helt kvalt."

De to ungdommelige skikkelser, der går ved siden af hinanden, men nu ikke arm i arm, vandrer misfornøjede om på den gamle kirkeplads, og undertiden bliver den ene eller den anden af dem stående og trykker langsomt et dybere fodspor i det nedfaldne løv.

"Nå!" siger Edwin efter et længere ophold. "Ganske som sædvanligt. Vi kan ikke forliges, Rosa."

Rosa kaster med nakken og siger, at hun ikke skøtter om at forliges.

"Det er smukt sagt, Rosa, når man tænker på –"

"Tænker på hvad?"

"Siger jeg det, bliver du vred igen."

"Bliver *du* vred igen, mener du, Eddy. Vær ikke urimelig."

"Urimelig! Det kan jeg lide!"

"Ja, så kan jeg *ikke* lide det, og det siger jeg dig rent ud," svarer Rosa surmulende.

"Hør nu engang, Rosa – hvem rev ned på mit fag, mit formål –"

"Du skal da vel ikke begraves i pyramiderne?" afbryder hun ham, idet hun trækker øjenbrynene i vejret. "Det har du aldrig sagt, du skulle. Men skal du, hvorfor har du så ikke talt til mig om det? Jeg kan ikke gætte mig til dine planer."

"Å, du ved jo meget godt, hvad jeg mener, Rosa!"

"Nå, hvorfor begyndte du med den vederstyggelige, rødnæsede kæmpekvinde? Og hun ville, hun ville, hun *ville* pudre den!" udbryder Rosa i et lille anfald af komisk, modsigelseslysten ærgrelse.

"Hvorledes det nu går eller ikke, kan jeg aldrig få ret i denne slags diskussioner," siger Edwin sukkende og begynder at resignere.

"Hvor skulle du vel nogen sinde kunne få ret, når du altid har uret? Og med hensyn til Belzoni, så tænker jeg, at han er død – det vil jeg i det mindste håbe – og hvor kunne hans ben og hans kvælning komme dig ved?"

"Det er snart på tide, at du går hjem, Rosa. Vi har ikke haft nogen meget fornøjelig spadseretur, vel?"

"Nej, en ubehagelig, afskyelig spadseretur. Hvis jeg, når jeg kommer hjem, går ovenpå og græder, så at jeg ikke kan tage dansetime, er det din skyld; husk vel på det!"

"Lad os være gode venner, Rosa."

"Å!" udbryder Rosa, idet hun ryster på hovedet og brister i gråd. "Gid vi *kunne* være gode venner! Det er, fordi vi ikke kan være venner, at vi plager hinanden således. Af en lille, ung pige at være, Eddy, har jeg en gammel hjertesorg; men den har jeg virkelig. Bliv ikke vred; jeg ved, at du selv alt for ofte har hjertesorg. Det ville have været bedre for os begge, hvis det, der skal ske, havde været noget, der måske kunne ske. Nu taler jeg i fuldt alvor og driller dig ikke. Lad os denne ene gang for vor egen og for hinandens skyld tilgive!"

Edwin Drood afvæbnes af dette glimt af kvindenatur hos det forkælede barn, om han end et øjeblik er tilbøjelig til at harmes

over det, fordi det synes at indeholde en hentydning til, at han er hende påtvunget. Han står og iagttager hende, mens hun græder og hulker som et barn og med begge hænder holder lommetørklædet for sine øjne, og da hun er blevet roligere og i sin ungdommelige ustadighed endog begynder at le ad sig selv, fordi hun har kunnet blive så rørt, fører han hende hen til en bænk tæt ved under elmetræerne.

"Lad os være oprigtige mod hinanden, kære Pussy. Jeg er ikke videre dygtig uden for mit fag – og ved nærmere eftertanke ved jeg ikke rigtig, om jeg er så særdeles dygtig i det – men jeg vil gerne gøre, hvad ret er. Er der ikke – det kunne jo være – jeg ved sandelig ikke, hvorledes jeg skal bære mig ad med at få det sagt; men sige det må jeg, før vi skilles – er der ikke nogen anden ung mand –"

"Å nej, Eddy! Det er højmodigt af dig at spørge om det; men nej, nej!"

De er kommet ganske tæt hen til domkirkens vinduer, og i samme øjeblik istemmer orglet og koret en højtidelig sang. Mens de sidder og lytter til de gribende toner, rinder hemmeligheden fra den foregående aften den unge Edwin Drood i hu, og han tænker på, hvor forskellig denne musik er fra hin disharmoni.

"Jeg synes, jeg kan skelne Jacks stemme," ytrer han sagte i forbindelse med sin tankerække.

"Følg mig endelig straks hjem," beder hans forlovede og lægger rask sin lille hånd på hans håndled. "De kommer straks ud alle sammen; lad os derfor gå. Å, hvor det lyder smukt! Men lad os ikke opholde os med at høre efter; lad os gå!"

Så snart de er kommet ud af pladsen, er hendes hastværk forbi, og de går nu sindigt og alvorligt nok arm i arm gennem den gamle hovedgade til Nonnehuset. Da der ingen mennesker er at se i gaden, bøjer Edwin ved porten sit ansigt ned mod Rosenknoppens.

Hun værger sig leende og er atter en barnagtig skolepige.

"Nej, Eddy, jeg er alt for klæbrig om munden til, at du kan kysse mig; men ræk mig din hånd, så skal jeg puste et kys i den."

Han gør det, og hun ånder let i den og spørger, mens hun holder fast på den og ser i den:

"Sig mig nu, hvad ser du?"

"Ser, Rosa?"

"Ih, jeg troede, at I ægyptiske drenge ved at se i en hånd kunne se alle slags syner. Kan du ikke se en lykkelig fremtid?"

Vist er det, at ingen af dem ser en lykkelig nutid, idet porten lukkes op og i, og den ene går ind og den anden bort.

4. Mr. Sapsea

Tages æslet som forbilledet på selvtilfreds dumhed og indbildskhed – en skik, der, ligesom nogle andre skikke, er mere almindelig end retfærdig – så er det reneste æsel i Cloisterham auktionsholderen, mr. Thomas Sapsea.

Sapsea klæder sig efter domprovsten, er blevet hilst af folk, der tog ham for domprovsten, ja er på gaden endog blevet tiltalt som Deres Højærværdighed i den tro, at han var biskoppen, der var kommet uventet til byen uden sin kapellan. Sapsea er meget stolt af dette, såvel som af sin stemme og sin holdning, ja har endog, når han har solgt faste ejendomme, forsøgt det eksperiment at messe svagt bag sin pult for at give sig større lighed med, hvad han holder for at være den ægte gejstlige vare. Når Sapsea slutter en auktion, ender han med en mine, som om han skænkede de samlede marskandisere sin velsignelse, og stiller den virkelige domprovst, en beskeden og brav mand, helt i skygge.

Sapsea har mange beundrere, og en stor lokal majoritet, og deriblandt endog flere, som ikke tror på hans visdom, finder, at han er en ære for Cloisterham. Han ejer de store egenskaber at være vigtig og kedelig og at have en rullen i sin tale og en rullen i sin gang, for ikke at tale om en bølgende bevægelse med hænderne, som om han ville til at konfirmere den, han taler med. Da den tykhovedede mand er langt nærmere de tres end de halvtreds, har et bølgedannet maveomrids og vandrette folder i sin vest, har ord for at være rig, ved valgene stemmer med det strengt respektable parti og er moralsk overbevist om, at kun han selv er vokset, siden han var barn, hvor kan det så

være muligt andet, end at han må være en ære for Cloisterham og samfundet?

Sapseas bolig ligger i hovedgaden lige over for Nonnehuset, som den omtrent er samtidig med, og er hist og her blevet moderniseret, alt efter som mere og mere udartende slægter mere og mere har fundet, at de foretrak luft og lys for feber og pest. Oven over døren er der et træbillede i omtrent halv legemsstørrelse, som forestiller Sapseas fader, der holder auktion, iført lokkeparyk og kappe. Ideens simpelhed og lillefingerens, hammerens og pultens udseende er blevet meget beundrede.

Sapsea sidder i sin kedelige dagligstue i stueetagen, hvorfra der er udsigt først til hans brolagte baggård og dernæst til hans med et stakit indhegnede have. Han har en flaske portvin stående på et bord foran kaminilden, der er en for årstiden tidlig, men behagelig overdådighed i den kølige efterårsaftensaften, og er karakteristisk omgivet af sit portræt, sit ottedages stueur og sit barometer. Karakteristisk, fordi han ville holde på sig selv mod den hele menneskeslægt, på sit barometer mod vejret og på sit ur imod tiden.

På hans side af bordet findes der en skrivepult og skriveredskaber. Idet han skotter til et stykke papir, hvorpå der er skrevet noget, læser han det ved sig selv med en overlegen mine, hvorpå han går langsomt op og ned ad gulvet med tommelfingrene stukket ind i ærmegabene i sin vest og gentager det efter hukommelsen, men så sagte, om end med megen værdighed, at kun ordet "Ethelinda" kan høres.

Der står tre rene vinglas på en bakke på bordet. Da hans pige træder ind og melder: "Mr. Jasper er kommet, sir," siger han

nådigt: "Lad ham komme ind" og trækker to vinglas frem af rækken.

"Det glæder mig at se Dem. Jeg ønsker mig til lykke med at have den ære for første gang at modtage Dem i mit hus." Således giver Sapsea værtens rolle.

"De er alt for artig. Æren er min, og det er mig, der må ønske mig til lykke."

"Det er meget smukt af Dem at tale således; men jeg forsikrer Dem, at det er en tilfredsstillelse for mig at modtage Dem i mit ringe hus, og det ville jeg ikke sige til enhver." Disse ord ledsages af en uendelig overlegenhed, som om sætningen er at opfatte som: "De vil ikke have let ved at tro, at Deres selskab kan være en tilfredsstillelse for en mand som mig; men ikke des mindre er det det."

"Jeg har i længere tid ønsket at gøre Deres bekendtskab, mr. Sapsea."

"Og jeg har længe af rygtet kendt Dem som en mand med smag. Tillad, at jeg skænker i Deres glas. Jeg vil drikke på Deres vel," siger Sapsea, idet han skænker i sit eget:

"Hvis de franske kommer over,
lad os møde dem ved Dover."

Det havde været en patriotisk skål i Sapseas barndom, og han er derfor fuldkommen overbevist om, at den passer til ethvert senere tidsrum.

"De kan næppe være uvidende om, mr. Sapsea," ytrer Jasper, der smilende iagttager auktionsholderen, mens denne strækker benene ud foran kaminen, "at De kender verden."

"Ja, sir," lyder det selvtilfredse svar, "jeg tror nok, at jeg kender noget til den, noget til den."

"Deres ry i så henseende har altid interesseret og forbavset mig og bragt mig til at ønske at lære Dem at kende. For Cloisterham er en lille by, og da jeg selv er indespærret i den, kender jeg intet uden for den og føler, at den er meget lille."

"Er jeg ikke rejst til fremmede lande, unge mand," begynder Sapsea, men bryder af: "De tillader måske, at jeg kalder Dem unge mand, mr. Jasper, da De er så meget yngre end jeg?"

"Hjertelig gerne."

"Er jeg ikke rejst til fremmede lande, unge mand, er fremmede lande kommet til mig. De er kommet til mig ad forretningsvejen, og jeg har ført mig lejlighederne til nytte. Sæt, at jeg optager et inventarium eller forfatter et katalog. Jeg ser et fransk taffelur. Jeg har aldrig set det før i mit liv, men lægger øjeblikkelig fingrene på det og siger 'Paris!' Jeg ser nogle tekopper af kinesisk arbejde, der ligeledes er mig personlig ukendte; men jeg lægger min finger på dem og siger: 'Peking, Nankin og Canton'. Således går det også med Japan, med Ægypten og med bambusrør og sandeltræ fra Ostindien, jeg lægger min finger på det alt sammen. Jeg har mere end én gang lagt min finger på Nordpolen og sagt: 'Spyd af eskimoisk arbejde for en halvpægl lys sherry'. Jeg omtaler det," vedbliver Sapsea med usigeligt velbehag, "fordi man, som jeg siger, ikke skal rose sig af, hvad man er, men vise, hvorledes man er blevet det; for derved godtgør man det."

"Yderst interessant! Men vi skulle jo tale om den afdøde mrs. Sapsea."

"Det skulle vi." Sapsea skænker i begge glassene og tager atter karaflen i sin varetægt. "Førend jeg spørger Dem som en mand med smag om Deres mening om denne lille bagatel" – her

rækker han den i vejret – "som kun er en bagatel, men dog har krævet nogen eftertanke, noget hjerneslid, bør jeg måske skildre den nu for tre fjerdingår siden afdøde hustrus karakter."

Jasper, der er ved at gabe bag sit vinglas, sætter denne skærm fra sig og påtager sig en interesseret mine, hvis udtryksfuldhed dog svækkes lidt ved, at han endnu har en indeklemt gaben at overvinde og vand i øjnene.

"For en fem-seks år siden," vedbliver Sapsea, "havde jeg arbejdet min ånd op til, jeg vil ikke sige dens nuværende standpunkt, for det kunne være for meget sagt, men til det standpunkt, at den længtes efter en anden ånd, der kunne gå op i den, og jeg så mig om efter en livsledsagerinde. For, som jeg siger, det er ikke godt, at mennesket er alene."

Jasper synes at indpræge sig denne originale tanke.

"Miss Brobity holdt dengang, jeg vil ikke sige en med undervisningsanstalten i Nonnehuset her lige overfor konkurrerende undervisningsanstalt, men vil kalde den en med hin jævnbyrdig undervisningsanstalt nede i byen. Verden vil vide, at hun røbede passion for at være til stede ved mine auktioner, når de holdtes på halve fridage eller i ferierne. Verden ymtede om, at hun beundrede mit foredrag. Verden lagde mærke til, at alt som tiden gik, kunne mit foredrag mere og mere spores i hendes diktatøvelser. Ja, unge mand, den skumle ondskab hviskede endog om, at en dum og uvidende tølper – en slægtning af mig – glemte sig i den grad, at han med navns nævnelse gjorde indsigelse imod dette. Men det tror jeg ikke. For er det rimeligt, at nogen menneskelig skabning, der er ved sin fulde forstand, skulle således udsætte sig for at blive peget ad, med hvad jeg kalder foragtens finger?"

Jasper ryster på hovedet. Ikke i mindste måde rimeligt. I højtravende åndsfraværelse synes Sapsea atter at skænke i sin gæsts glas, der er fuldt, og skænker virkelig i sit eget, der er tomt.

"Miss Brobitys væsen, unge mand, var dybt gennemtrængt af ærbødighed for ånd. Hun ærede ånden, når den udsendtes eller, som jeg siger, udslyngedes efter omfattende verdenskundskab. Da jeg friede, gjorde hun mig den ære at blive så overvældet af en slags ærefrygt, at hun kun kunne frembringe de to ord: 'Å, du!' – hvormed hun mente mig. Hendes klare, blå øjne var fæstet på mig; hendes halvt gennemsigtige hænder foldedes, bleghed udbredte sig over hendes ørnetræk, og skønt hun blev opfordret til at blive ved, sagde hun ikke et ord mere. Jeg solgte den jævnbyrdige anstalt underhånden, og vi blev til én, så meget som det under de forhåndenværende omstændigheder lod sig gøre. Men hun kunne aldrig finde og fandt aldrig et udtryk, som fyldestgjorde hendes måske alt for fordelagtige dom om min ånd. Endnu da hun lå på sit yderste, af leversyge, tiltalte hun mig med den samme ufuldendte sætning."

Jasper har lukket sine øjne, mens auktionsholderen har gjort sin stemme dybere, men slår dem op og siger i samklang med den dybere stemme "Ah!" næsten som om han holdt inde på den yderste rand af at tilføje "men".

"Siden den tid," siger Sapsea, der stadig strækker benene ud fra sig og godter sig ved vinen og ilden, "har jeg været, som De nu ser mig; siden den tid har jeg været en enlig sørgende, siden den tid har jeg, som jeg siger, spildt min aftenkonversation på den tomme luft. Jeg vil ikke sige, at jeg har gjort mig selv

bebrejdelser; men der har været øjeblikke, da jeg har gjort mig selv det spørgsmål: Hvad om hendes ægtefælle havde været hende nærmere i standpunkt? Hvis hun ikke havde haft nødig at se slet så højt op, hvilken stimulerende indflydelse ville det da have haft på hendes lever?"

Med et udtryk af skrækkelig tungsindighed siger Jasper, at "det skulle så være, tror han".

"Det kan vi kun tro," indrømmer Sapsea. "Som jeg siger, mennesket spår, men Gud rå'er. Det er eller er måske ikke at iklæde den samme tanke en anden skikkelse; men det er den måde, jeg fremsætter den på."

Jasper mumler bifaldende.

"Og da nu, mr. Jasper," vedbliver auktionsholderen, idet han tager sit stykke papir, "mindesmærket over mrs. Sapsea har haft mere end tid nok til at sætte sig og blive tørt, udbeder jeg mig Deres mening som en mand med smag om den indskrift, jeg, som jeg tidligere ytrede, ikke uden en smule hjerneslid har udkastet til det. Tag den i Deres hånd. Linjernes ordning må følges med øjet, ligesom indholdet med ånden."

Jasper adlyder og ser og læser, som følger:

ETHELINDA.

I ægteskab med

MR. THOMAS SAPSEA,

AUKTIONSHOLDER, VURDERINGSMAND,
GODSFORVALTER ETC.

HER AF STADEN.

Hvis
om end temmelig omfattende
kendskab til verden
aldrig gjorde ham bekendt med

EN ÅND,

der var bedre i stand
TIL AT SE OP TIL HAM.

STANDS, FREMMEDE,
og gør dig selv det spørgsmål:
KAN DU SIGE DET SAMME?
Hvis ej,
SÅ TRÆK DIG RØDMENDE TILBAGE.

Da Sapsea har rejst sig og stillet sig med ryggen mod kaminen for at iagttage, hvilket indtryk linjerne gør på en mand med smag, vender han selvfølgelig ansigtet mod døren, da hans tjenestepige atter træder ind og melder: "Durdles er kommet, sir!" Han tager rask det tredje vinglas, skænker i det og svarer: "Vis Durdles herind."

"Beundringsværdigt!" siger Jasper, idet han atter rækker ham papiret.

"Synes De om det?"

"Det er umuligt andet. Gribende, ejendommeligt og fuldstændigt."

Auktionsholderen bøjer hovedet som en mand, der modtager, hvad man er ham skyldig, og kvitterer for det, og opfordrer den indtrædende Durdles til at tømme vinglasset, som han rækker ham, da han vil blive varmet op af det.

Durdles er stenhugger, særlig i ligstens-, gravsted- og mindesmærkefaget og fra øverst til nederst fuldstændig af samme farve som disse. Ingen er bedre kendt i Cloisterham, og han er byens privilegerede svirebroder. Rygtet kalder ham en vidunderlig arbejder, hvad han, så vidt vides, gerne kan være,

da han aldrig arbejder, og en vidunderlig dranker – hvad enhver ved, han er. Med krypten under domkirken er han bedre kendt end nogen levende autoritet, ja måske end nogen død. Dette fortrolige kendskab siges at hidrøre fra, at han altid tyr til dette hemmelige sted for at afspærre sig fra Cloisterhams drengebefolkning og sove brændevinsdunsterne bort, da han som entreprenør for simplere reparationsarbejder har fri adgang til domkirken. Dette være nu, som det vil, så kender han den godt og har set sælsomme ting, når han har bortryddet hindrende brudstykker af mure, piller og fliser. Han omtaler ofte sig selv i tredje person, måske fordi han er lidt omtåget med hensyn til sin personlighed, når han fortæller; måske også for upartisk at bruge det cloisterhamske navn på en mand af fortjeneste. Om de sælsomme ting, han får at se, kan han således sige: "Durdles stødte på den gamle fyr," hvormed han hentyder til en i gamle dage begravet stormand, "ved at sætte sin pighammer lige midt i ligkisten. Den gamle fyr sendte Durdles et blik med sine åbne øjne, som om han ville sige: 'Er dit navn Durdles? Jeg har ventet fandens længe på dig, min gode mand!' Og så blev han til støv!" Altid med en tommestok i lommen og næsten altid med en stenhuggerhammer i hånden går Durdles og hugger og hakker i domkirken, og når han siger til Tope: "Her ligger én gammel fyr til, Tope!" meddeler Tope domprovsten det som en sikker opdagelse.

Iført et sæt grove flonels klæder med hornknapper, et gult halstørklæde med trævlede ender, en gammel hat, der er mere rød end sort, og snørestøvler af samme farve som hans stenede håndværk, lever Durdles et tåget, sigøjneragtigt liv, idet han fører sin middagsmad med sig i en lille bylt og sidder på alle

slags gravstene, når han spiser. Durdles' middagsmad er ligefrem blevet en cloisterhamsk institution, ikke alene fordi han aldrig viser sig offentligt uden den, men tillige fordi den ved visse navnkundige lejligheder er blevet ført i arrest med Durdles – som drukken og ikke sig selv mægtig – og fremstillet for dommerne i rådhuset. Disse lejligheder har dog kun været få og sjældne, da Durdles lige så sjældent er drukken som ædru. For øvrigt er han en gammel pebersvend og bor i et lille forældet hul af et hus, der aldrig er blevet helt færdigt og menes at være blevet opført af stene, der er blevet stjålet fra stadsmuren. Til denne bolig er der en med et tykt lag skærver brolagt adgang, som ligner en forstenet allé af ligstene, urner, draperier og knækkede støtter i alle mulige skulpturstadier. Her hugger to svende uafladeligt, mens to andre svende, der vender ansigterne mod hinanden, saver sten og dukker lige så regelret ind og ud af deres skilderhuse, som om de var mekaniske sindbilleder på tid og død.

Da Durdles har nydt sit glas portvin, betror Sapsea ham sin muses herlige foster. Durdles tager ligegyldigt sin tommestok frem og måler roligt linjerne, hvorved han tilsøler dem med stenstøv.

"Er det til mindesmærket, mr. Sapsea?"

"Indskriften. Ja." Sapsea venter på, hvilket indtryk den vil gøre på en hverdagsagtig ånd.

"Det slår til på ottendedelen af en tomme," siger Durdles. "Deres tjener, mr. Jasper. Håber, De er rask?"

"Hvordan har De det, Durdles?"

"Jeg har et stænk af gravmatismen, mr. Jasper; men det må jeg vente mig."

"De mener rheumatisme," siger Sapsea i en skarp tone. Han er ærgerlig over, at hans produktion er blevet modtaget så mekanisk.

"Nej, jeg gør ikke, mr. Sapsea; jeg mener gravmatisme. Det er noget andet end rheumatisme. Mr. Jasper ved, hvad Durdles mener. Går De ind mellem disse hersens grave, førend det er rigtig lyst en vintermorgen, og fremturer, som der står i katekismussen, i at gå imellem dem hver eneste dag i Deres liv, så vil De nok få at vide, hvad Durdles mener."

"Der er bitterlig koldt der," indrømmer Jasper med en antipatisk gysen.

"Og er det bitterlig koldt for Dem oppe i koret, hvor der dog damper en mængde levende ånde om ørene på Dem, så lader Durdles Dem dømme om, hvor bitterlig koldt det er for ham nede i krypten mellem de jordede dunster og de gamle fyres døde ånde. – Skal dette straks sættes i arbejde, mr. Sapsea?"

Med en forfatters ivrighed efter at komme frem for publikum svarer Sapsea, at det ikke for snart kan sættes i arbejde.

"Så er det bedst, at De lader mig få nøglen."

"Men, menneske, det skal jo ikke sættes inden i mindesmærket!"

"Durdles ved nok, hvor det skal sættes, mr. Sapsea; ingen ved det bedre. Spørg, hvem De vil i Cloisterham, om Durdles ikke forstår sig på sit arbejde."

Sapsea står op, tager en nøgle ud af en skuffe, lukker et i væggen indmuret jernskab op og tager en anden nøgle ud af det.

"Når Durdles skal lægge sidste hånd på sit arbejde, hvad enten det er indvendigt eller udvendigt, vil han helst gå sit

arbejde helt efter og se, om det gør ham ære," siger Durdles i en stædig tone.

Da den nøgle, som den sørgende enkemand giver ham, er stor, stikker han sin tommestok ned i en dertil indrettet sidelomme i sine flonels bukser, knapper langsomt sin flonels frakke op og åbner en stor sidelomme i dens indvendige side, før han lægger nøglen i dette gemme.

"Men Durdles," udbryder Jasper i sin morskab over dette, "De er jo ganske fuld af lommer!"

"Og bærer altid en stor vægt i dem, mr. Jasper. Løft på dem," siger han, idet han tager to store nøgler frem.

"Ræk mig også mr. Sapseas. Den er den tungeste af dem."

"Å, de er vist omtrent lige tunge," siger Durdles. "De hører alle til mindesmærker og lukker alle op til Durdles' arbejder. Durdles gemmer for det meste nøglerne til sine arbejder, da de ikke bliver synderligt brugt."

"Det er sandt," falder det Jasper ind at sige, mens han tankeløst undersøger nøglerne, "jeg har ofte villet spørge om noget, men altid glemt det. Ved De ikke nok, at De undertiden bliver kaldt Sten Durdles?"

"Cloisterham kender mig som Durdles, mr. Jasper."

"Det ved jeg naturligvis; men drengene siger undertiden –"

"Ja, hvis De bryder Dem om, hvad de hvalpe af drenge siger –" afbryder Durdles ham mut.

"Jeg bryder mig lige så lidt om det som De. Men forleden dag taltes der i koret om, hvor vidt Sten var Deres døbenavn," siger Jasper, idet han lader nøglerne klingre mod hinanden.

"Pas på kammene, mr. Jasper."

"Eller om Sten skulle være en forkortelse af Steffen," vedbliver Jasper, idet han klingrer en melodi med nøglerne.

"De kan ikke bruge dem til stemmegafler, mr. Jasper."

"Eller om navnet hidrørte fra Deres håndtering. Hvad betyder det?"

Jasper vugger de tre nøgler i sin hånd, løfter sit hoved op fra dets ørkesløse, over ilden bøjede stilling og giver med et frimodigt og venligt blik Durdles nøglerne.

Men den stenede krabat er tillige en tvær krabat og hans omtågede tilstand altid en usikker tilstand, der er sig sin værdighed bevidst og let kan blive stødt. Han lader sine to nøgler falde én for én ned i sin lomme igen og knapper til for dem; tager sin madbylt ned fra den stoleryg, han har hængt den på, da han kom ind; fordeler den vægt, han bærer, ved at binde den tredje nøgle ind i den, som om han var en struds og ville spise koldt jern til middag, og går ud af stuen uden at nedlade sig til at svare et ord.

Derpå foreslår Sapsea et parti tokkodille, som krydret med hans forædlende tale og sluttende med et aftensmåltid af kold oksesteg og salat fordriver de gyldne aftentimer, til det er blevet temmelig sent. Sapseas visdom, der, når den meddeler sig til dødelige, snarere hører til den vidtløftige end til den epigrammatiske slags, er ikke engang da udtømt; men hans gæst tilkendegiver, at han vil komme igen en anden gang efter mere af den kostelige vare, og Sapsea lader ham da gå for at gruble over den forsmag, han har fået.

5. Durdles og hans ven

På sin vej hjem over kirkepladsen bringes John Jasper til at standse ved at se Sten Durdles stå med sin madbylt og støtte sig med ryggen op til jerngitteret om kirkegården og en væmmelig, pjaltet lille dreng kaste sten efter ham som en i måneskinnet tydelig skive. Undertiden træffer og undertiden forfejler stenene ham; men Durdles synes at være ligegyldig for begge dele. Den lille væmmelige dreng fløjter derimod triumferende, hver gang han træffer Durdles, gennem et – hertil yderst tjenligt – takket gab foran i hans mund, hvor halvdelen af hans tænder mangler, og hyler, hver gang han forfejler ham: "Igen forbi!" og søger at bøde på uheldet ved et nøjagtigere og mere ondskabsfuldt sigte.

"Hvad er det, du gør ved manden?" spørger Jasper, idet han fra skyggen træder ud i måneskinnet.

"Kaster til måls efter ham."

"Lad mig få de sten, du har i hånden."

"Ja, De skal få dem ned i Deres kværk, hvis De kommer og vil tage fat på mig," siger drengen, idet han slider sig løs og træder tilbage. "Jeg slår øjnene ud på Dem, hvis De ikke tager Dem i agt."

"Du djævleunge, hvad har manden gjort dig?"

"Han vil ikke gå hjem."

"Hvad kommer det dig ved?"

"Han giver mig en halv penny, for at jeg skal stene ham hjem, når jeg træffer ham alt for sent ude," siger drengen og giver sig derpå som en lille vildmand til at synge, halvt snublende og

halvt dansende mellem støvlelidserne i sine brøstfældige støvler:

"Hi, hi, hi!
Træffer jeg dig efter ti,
hej, hej, hej!
Går du ej,
så slår jeg dig!
Forvar dig, forvar dig!"

med et langtrukkent eftertryk på de sidste ord og endnu et stenkast efter Durdles.

Dette synes at være en aftalt, poetisk advarsel til Durdles om at vare sig, hvis han kan, eller også at gå hjem.

Med et kast med hovedet opfordrer Jasper drengen til at følge sig, da han indser det frugtesløse i at ville slæbe eller lokke ham med, og går over til jerngitteret, hvor den stenede – i dobbelt betydning – står i dybe tanker.

"Kender De denne tingest, denne dreng?" spørger Jasper, forlegen for et ord, der kan særtegne "denne tingest".

"Fuldmægtig," siger Durdles nikkende.

"Er det dens – hans – navn?"

"Fuldmægtig," gentager Durdles.

"Jeg er opvarter i Topenny-herberget på Gasvejen," forklarede tingesten. "Alle vi opvartere i herberget kaldes fuldmægtige, og når der er propfuldt hjemme hos os, og alle de rejsende er i seng, går jeg ud for mit helbreds skyld." Derpå går han ud på gaden og gentager:

"Hi, hi, hi,
træffer jeg dig efter ti –"

"Hold op," råber Jasper, "og kast ikke, så længe jeg står tæt ved ham, ellers slår jeg dig ihjel! Kom, Durdles, lad mig gå hjem med Dem i aften. Skal jeg bære Deres bylt?"

"Nej, på ingen måde," svarer Durdles og bringer den i orden. "Da De kom, stod Durdles her og grubliserede, omgivet af sine værker ligesom en populær forfatter. – Deres egen svoger," tilføjer han, pegende på en sarkofag inden for gitteret, der viser sig hvid og kold i måneskinnet. "Mrs. Sapsea," pegende på mindesmærket over denne opofrende hustru. "Den forrige domprovst," pegende på den højærværdige herres brudte mindestøtte. "Forhenværende rodemester," pegende på en vase og et håndklæde oven på noget, der ser ud som et stykke sæbe. "Meget anset konditor og kukkenbager," pegende på en ligsten. "Alle sammen her, og alle sammen Durdles' arbejde. Om de simple folk, som kun ligger pakket ned mellem græstørv og ukrudt, er det ikke værd at tale. Fattigt krapyl, som snart er glemt."

"Det utyske, fuldmægtigen, er bag ved os," siger Jasper, idet han ser sig tilbage. "Skal han følge med?"

Forholdet mellem Durdles og fuldmægtigen er af lunefuld art; for da Durdles vender sig om med den langsomme adstadighed, der er ejendommelig for en ølrus, gør fuldmægtigen et temmelig vidt sving ud på gaden og sætter sig i forsvarsstilling.

"Du råbte ikke: Forvar dig, før du begyndte i aften," siger Durdles, der uventet kommer i tanker om eller indbilder sig, at han har lidt uret.

"Det er løgn, jo jeg gjorde," siger fuldmægtigen, idet han bruger sin eneste form for høflig modsigelse.

"Kødelig broder," siger Durdles, idet han igen vender sig om og lige så uventet glemmer sin forurettelse, som han havde husket eller opdigtet den, "kødelig broder til vilde Peter! Men jeg gav ham et livsmål."

"Som han sigter efter," ytrer Jasper.

"Netop. Jeg tog mig af ham og gav ham et mål. Hvad var han tidligere? En ødeland. Hvad tog han sig for? Ikke andet end at ødelægge. Hvad tjente han ved det? Nogle dages arrest i fængslet i Cloisterham. Der var ikke et menneske, ikke et stykke bohave, ikke et vindue, ikke en hat, ikke en hund, ikke en kat, ikke en fugl, ikke en høne, ikke en gris, uden at han kastede med sten efter dem af mangel på et oplyst mål. Jeg gav ham dette mål, og nu kan han på en ærlig måde tjene tre en halv pence om ugen."

"Det undrer mig, at han ingen medbejlere har."

"Jo mange, mr. Jasper; men han stener dem alle sammen væk. Jeg ved ikke, hvad der kan komme ud af min plan," vedbliver Durdles, idet han overvejer sagen med den samme øllede adstadighed; "jeg ved ikke, hvad De egentlig vil kalde den. Er det ikke en slags plan til en – national opdragelse?"

"Det vil jeg ikke sige," svarer Jasper.

"Jeg ikke heller; så vil vi ikke prøve på at give den et navn."

"Han er stadig bag ved os," siger Jasper igen og ser sig tilbage; "skal han følge med?"

"Vi kan ikke undgå at komme forbi Topenny-herberget, når vi går den korteste vej, gennem baggaden," svarer Durdles, "og der vil vi sætte ham af."

Og derpå går de videre, idet fuldmægtigen følger langt bag efter dem som en bagtrop på én mand og forstyrrer tidens og

stedets stilhed ved at kaste med sten mod hver mur, stolpe, pille og enhver anden livløs genstand i den øde gade.

"Er der noget nyt under krypten, Durdles?" spørger Jasper.

"Noget gammelt, mener De sagtens," brummer Durdles. "Det er intet sted for nyheder."

"Nogen ny opdagelse, som De har gjort, mente jeg."

"Under den syvende pille til venstre, når man går ned ad den forfaldne trappe til det tidligere lille underjordiske kapel, ligger der en gammel fyr; jeg tænker, så vidt jeg endnu kan skønne, at han har været en af de gamle fyre med krumstav. Efter størrelsen af de gange i murene og af de trapper og døre, de kom og gik ad, må de krumstave have været en hel del i vejen for de gamle fyre! Når to af dem tilfældigvis mødtes, må de vist tit have fået hinanden fat i bispehuerne."

Uden at forsøge på at rette det bogstavelige i denne mening iagttager Jasper sin ledsager, der fra øverst til nederst er oversmurt med gammel kalk, gips og stengrus, som om han begynder at gennemtrænges af en romantisk interesse for hans sære levemåde.

"De fører en mærkelig tilværelse."

Uden at bidrage det mindste til sagens opklaring, uden at røbe, om han holder dette for en høflighed eller det modsatte, svarer Durdles barsk: "De med."

"For så vidt min virkekreds er på det samme gamle, jordede, kolde, uforanderlige sted, ja; men der er noget langt mere hemmelighedsfuldt og tiltrækkende ved Deres forhold til domkirken end ved mit. Ja, jeg begynder næsten at tænke på at bede Dem om at tage mig som en slags lærling eller volontær og

en gang imellem lade mig gå med Dem og se de gamle afkroge, hvor De tilbringer Deres dage."

Den stenede svarer sådan ganske i almindelighed "Ja, gerne". Enhver ved, hvor han kan finde Durdles, når han vil ham noget, hvilket, om det end ikke er bogstavelig sandt, dog er det tilnærmelsesvis, hvis det tages i den mening, at Durdles altid kan findes et eller andet sted i en vagabonderende tilstand.

"Hvad jeg lægger mest vægt på," siger Jasper, idet han tænker over sit romantisk tiltrækkende emne, "er den mærkelige nøjagtighed, hvormed De synes at opdage, hvor mennesker ligger begravet. – Hvad er der i vejen? Den bylt generer Dem; lad mig holde den."

Durdles er blevet stående og er kommet lidt bagud – fuldmægtigen, der holder øje med enhver af hans bevægelser, er øjeblikkelig faret ud på gaden –, og var ved at se sig om efter et eller andet sted, hvor han kunne lægge sin bylt, da han således blev befriet for den.

"Tag min hammer ud af bylten og giv mig den," siger Durdles, "så skal jeg vise Dem det."

Hammeren rækkes ham.

"Se nu engang her. De bruger jo Deres stemmegaffel, mr. Jasper?"

"Ja."

"Og jeg ligeledes min. Jeg tager min hammer og banker." Med disse ord slår han i brostenene, og den opmærksomme fuldmægtig farer endnu længere bort, som om han tror, at der kan blive brug for hans hoved. "Jeg banker sådan. Fast bund! Jeg bliver ved at banke. Stadig fast bund! Banker igen. Halløj, hult! Banker fremdeles standhaftigt. Der er fast bund under det

hule! Banker videre for at undersøge det nøjere. Fast bund i det hule, og indvendig fast bund, og så igen hult! Der har De det. En gammel fyr, der er hensmuldret i en stenkiste i en hvælving."

"Forbavsende!"

"Jeg har endog gjort dette," siger Durdles og tager sin tommestok frem. – Fuldmægtigen nærmer sig imidlertid med en mistanke om, at der måske på en eller anden måde vil blive fundet en skat, som kan gøre ham rig og lede til at skaffe ham den herlige fornøjelse at se finderne blive hængt i en galge på hans angivelse. – "Lad os nu sige, denne hammer her er en mur af mit arbejde. To, fire, to og fire er seks," siger han, målende på stenbroen. "Seks fod neden for denne mur ligger mrs. Sapsea."

"Da ikke den virkelige mrs. Sapsea?"

"Vi vil nu sætte, at det er mrs. Sapsea. Hendes mur er tykkere; men lad det nu være mrs. Sapsea." Durdles banker på den mur, der forestilles af hammeren, og siger efter en grundig banken: "Der er noget imellem os!" Ganske rigtigt, Durdles' folk har ladet noget grus blive liggende i det tomme seks fods mellemrum.

Jasper svarer, at en sådan nøjagtighed må være en gave.

"Jeg ville ikke have den som en gave," svarer Durdles, der ingenlunde tager ytringen godt op. "Jeg har selv arbejdet mig til den. Durdles kommer til sin kundskab ved at grave dybt efter den og hale den op med rode, når den ikke vil komme med det gode. – Hejda, du fuldmægtig!"

"Hi, hi, hi!" lyder fuldmægtigens skingrende svar, idet han atter trækker sig tilbage.

"Grib denne halvpenny. Og vis dig ikke mere for os i aften, når vi er kommet til Topenny-herberget."

"Forvar dig, forvar dig!" svarer fuldmægtigen efter at have grebet halvpennyen og synes ved disse gådefulde ord at give sit minde til denne ordning.

De har kun at gå over den til det fordums kloster hørende vingård for at komme ind i det smalle bagstræde, hvori det brøstfældige, under navn af Topenny-herberget almindeligt kendte bindingsværks hus på to lave stokværk ligger; et hus, der er vindt og skævt ligesom moralen hos de rejsende, som søger der, og kun har få levninger tilbage af et bislag af gitterværk og af et landligt stakit uden for dets nedtrådte have, på grund af at de rejsende er knyttet så fast til huset ved en kærlig følelse – eller holder så meget af i løbet af dagen at gøre ild på ved landevejen –, at de aldrig kan overtales eller trues til at fortrække, uden først med magt at rane en eller anden forglemmigej af træ og tage den med.

Man har forsøgt på at give dette usle hus lighed med et gæstgiversted ved hjælp af stumper af de sædvanlige røde gardiner i vinduerne, hvilke pjalter om aftenen gøres uklart gennemsigtige af matte spedelys eller natlamper, som brænder søvnigt i den lumre luft indenfor. Da Durdles og Jasper kommer nærmere, tiltales de af en over døren hængende papirslygte med en indskrift, som forklarer husets bestemmelse, ligesom de også tiltales af fem-seks afskyelige smådrenge – om de er Topenny-logerende eller i følge med sådanne, er uvist – der farer ud i måneskinnet ligesom gribbe i ørkenen, som om de kan lugte fuldmægtigens ådsel i luften, og straks begynder at stene ham og hinanden.

"Holdt, I slyngler!" udbryder Jasper forbitret. "Holdt, og lad os komme forbi!"

Da denne opfordring modtages med hyl og flyvende sten overensstemmende med det politireglement, som i de senere år er blevet indført i vore kommuner, hvor kristne mennesker stenes overalt, som om den hellige Stefanus' dage var vendt tilbage igen, siger Durdles ganske træffende om de unge vilde, "at de ikke har noget formål," og går foran ned ad gyden.

På hjørnet af gyden standser den yderst opbragte Jasper sin ledsager og ser sig tilbage. Alt er stille. Et øjeblik efter rammer en sten raslende hans hat, og da et fjernt "Forvar dig," hvorpå der følger en galen som af en i Helvede udruget hane, underretter ham om, i hvis sejrrige ild han står, drejer han om hjørnet for at søge dækning og følger Durdles hjem, mens Durdles selv snubler mellem skærverne på sin stenede gårdsplads, som om han skulle tumle hovedkulds ned i et af de ufuldendte gravsteder.

Jasper vender ad en anden vej hjem til sit porthus, og da han sagte har lukket sig ind ved hjælp af sin nøgle, ser han, at hans ild endnu brænder. Ud af et aflukket skab tager han en ejendommeligt udseende pibe, som han stopper – men ikke med tobak – og går, efter meget omhyggeligt at have ordnet hovedets indhold med et lille instrument, nogle få trin op ad en indvendig trappe, som fører til to værelser. Det ene af dem er hans eget sovekammer, det andet hans nevøs, og i dem begge brænder der lys.

Hans nevø ligger og sover roligt og trygt. Jasper står med sin utændte pibe i hånden og ser i nogen tid med ufravendt og dyb opmærksomhed ned på ham. Derpå lister han sig sagte ind i sit eget værelse, tænder sin pibe og overgiver sig til de spøgelser, den fremmaner ved midnat.

6. Menneskekærlighed på Minor Canon Corner

Den velærværdige Septimus Crisparkle – Septimus, fordi seks små broder-Crisparkler før ham var gået ud, ligesom de var blevet født, som seks små spedelys, idet de var blevet tændt – havde brudt den tynde natteis i nærheden af Cloisterham dam med sit ærværdige hoved for således at styrke sit legeme. Han var nu i færd med at hjælpe på blodomløbet i sine årer ved med stor færdighed og mandhaftighed at bokse efter et spejl. Et frisk og sundt billede gengav spejlet af den velærværdige Septimus, der sprang frem og tilbage med største behændighed og langede sine slag ud med fuld kraft, mens hans livsglade træk lyste af uskyldighed, og blødhjertet velvilje strålede ud af hans boksehandsker.

Det var endnu ikke rigtig frokosttid, for mrs. Crisparkle – den velærværdige Septimus' moder, ikke hustru – var først lige kommet ned og ventede på temaskinen, og den velærværdige Septimus holdt netop i dette øjeblik op for at tage den smukke gamle dames indtrædende ansigt mellem sine boksehandsker og kysse det. Efter at have gjort dette med stor ømhed tog Septimus fat igen, idet han parerede med den venstre hånd og slog ud på det drabeligste med den højre.

"Jeg siger hver eneste morgen i mit liv, at du til sidst gør det, Sept," ytrede den gamle dame, mens hun så til. "Og det bliver enden på det."

"Gør hvilket, kære moder?"

"Slår spejlet i stykker eller sprænger et blodkar."

"Med Guds hjælp ingen af delene, kære moder. Her er lunger, moder. Se engang!"

Under en meget alvorlig slutningsomgang uddelte og undgik Septimus alle slags tugtelser og endte med at fange den gamle dames kappe under armen, men på en så lemfældig måde, at selv det letteste lavendelblå eller kirsebærrøde bånd på den næsten ikke rørte sig ved det. Netop som Septimus højmodigt havde ladet den overvundne slippe og fået tid til at gemme sine handsker i en kommodeskuffe og lade, som om han så ud ad vinduet i dybe tanker, trådte en tjenestepige ind, hvorpå han gjorde plads for temaskinen og andre forberedelser til frokosten. Da de var tilendebragt, og de to igen var ene, var det smukt – eller ville have været det, hvis nogen havde været til stede og kunne have set det, hvilket imidlertid aldrig var tilfældet –, at se den gamle dame stå og læse Fadervor højt og hendes søn, som dog var underkannik, stå med bøjet hoved og høre på det, skønt han kun manglede fem år i de fyrre, omtrent ligesom han havde stået og hørt på de samme ord fra de samme læber, da han havde manglet fem måneder i de fire år.

Hvad er smukkere end en gammel dame – med undtagelse af en ung dame – når hendes øjne er klare, hendes figur velformet og statelig, hendes ansigt muntert og roligt og hendes påklædning som en porcelænshyrdindes, så udsøgt, velvalgt og smagfuld i sine farver og slutter så pynteligt om hendes lemmer? Intet er smukkere, tænkte den gode underkannik ofte, når han sad ved bordet lige over for sin moder, der længe havde været enke. Hendes tanker ved sådanne lejligheder kan sammentrænges i de to ord, der hyppigst gjorde tjeneste sammen i hendes samtaler: "Min Sept!"

De passede godt til at spise frokost sammen på Minor Canon Corner i Cloisterham; for Minor Canon Corner var et stille, i skyggen af domkirken liggende sted, som hanernes galen, de genlydende fodtrin af enkelte fodgængere, domkirkeklokkens slag og domkirkeorgelets brusen syntes at gøre endnu mere stille end en absolut stilhed. Stortalende, stridbare mænd havde haft deres århundreder, hvor de havde huseret og raset på Minor Canon Corner; pryglede trælle havde haft deres århundreder, hvor de havde slidt og slæbt og var døde der, og kraftige munke havde haft deres århundreder, hvor de undertiden har gjort nytte og undertiden skade, der; men nu var de alle forsvundet fra Minor Canon Corner, og det var kun så meget bedre. Den største nytte af, at de havde levet der, lå måske i, at der var blevet det velsignede præg af ro, som gennemtrængte Minor Canon Corner, og den ophøjede, romantiske sindsstemning, som for det meste avler medlidenhed og overbærenhed, og som fremkaldes af en sørgelig historie, der er fortalt helt ud, eller et rørende skuespil, der er spillet til ende.

Røde mure, hvis farve var blevet harmonisk dæmpet af tiden, kraftig vedbend, gittervinduer, panelerede værelser, svære egetræs bjælker i små rum og indhegnede haver, hvor der endnu modnedes frugt på flere, i munkenes tid plantede træer, var den smukke gamle mrs. Crisparkles og den velærværdige Septimus' væsentligste omgivelser, mens de sad ved deres frokost.

"Men hvad står der så i brevet, kære moder?" spurgte underkannikken, mens han gav beviser på en sund og kraftig appetit.

Efter at have læst det havde den smukke gamle dame lige lagt det fra sig på frokostbordet og rakte nu sin søn det.

Nu var den gamle dame overordentlig stolt af, at hendes klare øjne var så skarpe, at hun kunne læse skrift uden briller, og hendes søn var ligeledes så stolt af denne omstændighed og så opsat på, at hun fik den størst mulige fornøjelse af den, at han havde fundet på at foregive, at han ikke kunne læse uden briller. Derfor tog han nu et par af ærværdige og mægtige dimensioner, som ikke alene generede hans næse og hans frokost, men tillige gjorde det meget vanskeligt for ham at læse brevet. For han havde øjne som et mikroskop og et teleskop i forening, når de overlodes til sig selv.

"Det er naturligvis fra mr. Honeythunder," sagde den gamle dame, idet hun lagde armene over kors.

"Ja naturligvis," svarede hendes søn og læste derpå møjsommeligt:

"Menneskekærlighedens havn,
Hovedkontoret, London, onsdag.

Bedste frue,
Jeg skriver i –"

Hvad er det i? Hvor skriver han?"

"I lænestolen," sagde den gamle dame.

Septimus tog sine briller af for at kunne se hendes ansigt og udbrød:

"Men hvad skulle han vel skrive i?"

"Gode Gud, Sept, du ser jo ikke, hvad der følger efter! Giv mig det igen, min ven."

Glad ved at blive fri for sine briller – for de fik altid hans øjne til at løbe i vand – gjorde hendes søn, som hun bad om, og mumlede noget om, at det faldt ham vanskeligere og vanskeligere at læse skrift.

"Jeg skriver," vedblev hun og læste meget flydende og tydeligt, "fra den lænestol, hvortil jeg sandsynligvis vil være fængslet i flere timer."

Med et halvt bebrejdende, halvt bønfaldende blik så Septimus på den langs væggene stående række lænestole.

"Vi har," læste den gamle dame videre med lidt mere end almindeligt eftertryk, "her i vor ovennævnte hovedhavn et møde af vort blandede hovedudvalg af central- og distrikts-filantroper, og det er deres enstemmige vilje, at jeg indtager forsædet."

Septimus trak sit vejr lettere og mumlede: "Ah, er det det, han mener, så for mig gerne."

"For ikke at spilde tiden, benytter jeg lejligheden, mens der oplæses en lang beretning, som anklager en offentlig synder –"

"Det er højst mærkeligt," afbrød den sagtmodige underkannik hende, idet han gnavent lagde kniv og gaffel fra sig for at klø sig bag øret, "at disse filantroper altid anklager en eller anden, ligesom det også er højst mærkeligt, at de altid har så stor overflødighed af syndere."

"Anklager en offentlig synder," fortsætter den gamle dame, "til at få vor lille forretningssag fra hånden. Jeg har talt med mine to myndlinger, Neville og Helena Landless, om deres mangelfulde opdragelse, og de går ind på den foreslåede plan, hvilket jeg for resten nok skulle have lært dem, enten de så havde villet eller ikke."

"Og det er også højst mærkværdigt," ytrede underkannikken, "at disse filantroper er så tilbøjelige til at tage deres medmennesker i nakken og så at sige knubse dem ind på fredens vej. – Undskyld, kære moder, at jeg afbrød dig."

"De vil derfor behage, bedste frue, at forberede den velærværdige mr. Septimus på, at han førstkommende mandag kan vente Neville som en husfælle, han skal læse med. Helena vil samme dag komme med ham til Cloisterham for at flytte ind i Nonnehuset, den af Dem og Deres søn i forening anbefalede undervisningsanstalt. Hav ligeledes den godhed at træffe forberedelser til hendes modtagelse og undervisning der. I begge tilfælde tages det for givet, at vilkårene er nøjagtig de samme, som De selv skriftligt har opgivet for mig, da jeg, efter at have haft den ære at blive forestillet for Dem i Deres søsters hus her i byen, åbnede en brevveksling med Dem om denne sag. Med forbindtligst hilsen til den velærværdige mr. Septimus er jeg, bedste frue, Deres velvillige broder – i filantropien – *Luke Honeythunder*."

"Ja, moder," sagde Septimus, "vi kommer til at prøve på det. Det kan ikke nægtes, at vi har plads til en husfælle, og at jeg har tid nok at ofre på ham og også lyst, men jeg må tilstå, at jeg er ret glad ved, at det ikke er mr. Honeythunder selv. Skønt det ser skrækkelig fordomsfuldt ud – ikke sandt? – eftersom jeg aldrig har set ham. Er han høj, moder?"

"Jeg ville kalde ham høj," svarede den gamle dame, efter at have tænkt sig lidt om, "hvis hans stemme ikke var endnu højere."

"End han selv?"

"End enhver."

"Ja," sagde Septimus og sluttede sin frokost, som om hans husholdnings-souchong, såvel som skinken, æggene og det ristede brød havde tabt noget i velsmag.

Mrs. Crisparkles søster, der ligeledes var et stykke saksisk porcelæn og passede så godt til hende, at de ville have dannet et par henrivende prydelser på de to ender af en rummelig gammeldags kaminhylde og egentlig aldrig burde have været skilt ad, var gift med en præst i Londons City og havde ingen børn. I sin egenskab af professor i filantropi havde Honeythunder gjort mrs. Crisparkles bekendtskab under hendes sidste årlige besøg hos hendes søster efter en forsamling af filantropisk natur, hvor nogle ulykkelige, forældreløse børn i spæd alder var blevet proppet med boller og hovmod. Det var alt, hvad der vidstes på Minor Canon Corner om de tilkommende elever.

"Du vil vist være enig med mig i, moder," sagde Septimus efter at have tænkt over sagen, "at det første, vi bør tænke på, er at gøre det så behageligt som muligt her for de to unge mennesker. Der er ikke noget uegennyttigt i det, da vi umuligt kan have fornøjelse af dem, hvis de ikke er fornøjet med os. For tiden er Jaspers nevø her, og lige søger lige og ungdom ungdom. Han er en livsglad ung mand, og vi vil bede ham sammen med broderen og søsteren til middag; det var tre. Men vi kan ikke tænke på at bede ham uden tillige at bede Jasper, og det var fire. Føj hertil miss Twinkleton og den tilkommende alfebrud, det gør seks. Vi selv er to, og så bliver det otte. Ville otte til en venskabelig middag volde dig for meget bryderi, moder?"

"Ni ville, Sept," svarede den gamle dame, øjensynligt nervøs.

"Jeg sagde jo udtrykkeligt otte, bedste moder."

"Akkurat så mange, som der kan være ved bordet og i stuen, min ven."

Det blev da afgjort således, og da Crisparkle og hans moder indfandt sig hos miss Twinkleton for at træffe aftale om Helena Landless' optagelse i Nonnehuset, blev de to andre indbydelser, der vedrørte denne anstalt, fremsat og modtaget. Miss Twinkleton skottede rigtignok til globusserne, som om hun beklagede, at de ikke var skikkede til at tages med i selskab, men fandt sig dog i at lade dem blive hjemme. Derpå sendtes der en skriftlig opfordring til filantropen om at indrette Nevilles og Helenas afrejse således, at de kunne komme i rette tid til middagsselskabet, og luften på Minor Canon Corner begyndte at dufte af suppekød.

Dengang var der ingen jernbane til Cloisterham, og Sapsea sagde, at der heller aldrig ville komme nogen, ja, hvad mere var, Sapsea sagde, at der aldrig skulle komme nogen, og dog har det, vidunderligt nok, føjet sig så, at iltog ikke finder det umagen værd at standse ved Cloisterham, men hyler og bruser igennem det på deres længere ærinder og ryste støvet af deres hjul til vidnesbyrd om dets ringhed. Der var en fjern stump hovedlinje til et andet sted, som ville ødelægge pengemarkedet, hvis den slog fejl, og kirken og staten, hvis den lykkedes, og i begge tilfælde forfatningen; men selv den havde allerede bragt en sådan uorden i Cloisterhams færdsel, at denne havde forladt hovedlandevejen og kom luskende ind fra en tidligere ukendt del af egnen gennem porten i en staldbygning, på hvis hjørne der i mange år havde stået at læse: "Man vogte sig for hunden."

Ved denne usømmelige indkørsel indfandt Crisparkle sig for at vente på en lille klodset omnibus med en uforholdsmæssig dynge gods ovenpå – ligesom en lille elefant med et alt for stort tårn – som dengang var det daglige samfærdselsmiddel mellem Cloisterham og yderverdenen. Da dette køretøj kom rullende, kunne Crisparkle næsten ikke se noget af det for en stor udvendig passager, der sad på bukken, med albuerne ud til siden og hænderne på knæene, idet han pressede kusken sammen, så at han næsten ikke havde plads til at røre sig, og gloede omkring sig med et stærkt markeret ansigt.

"Er det Cloisterham?" spurgte han kusken med en forfærdelig røst.

"Ja, det er," svarede kusken, der, efter at have kastet tømmerne til staldkarlen, gned sig over hele sin krop, som om det værkede i den. "Og jeg er aldrig før blevet så glad ved at se det."

"Så sig til Deres husbond, at han skal lade sin buk gøre rummeligere," sagde passageren. "Deres husbond er moralsk forpligtet og burde under en følelig mulkt være juridisk forpligtet til at sørge for sine medmenneskers bekvemmelighed."

Med de indvendige flader af sine hænder foretog kusken en overfladisk undersøgelse af sin knokkelbygning, der syntes at gøre ham urolig.

"Har jeg siddet på Dem?" spurgte passageren.

"Ja, De har," svarede kusken, som om han slet ikke syntes om det.

"Tag det kort, min ven."

"Det er synd at skille Dem ved det," svarede kusken, idet han uden at tage imod det uden synderlig velvilje lod sine øjne løbe hen over det. "Hvad skal jeg bruge det til?"

"Til at blive medlem af det selskab."

"Hvad får jeg for det?"

"Broderskab."

"Nej, mange tak," svarede kusken ganske sindigt, mens han steg ned; "min moder havde nok i mig alene, og det har jeg med. Jeg har ingen brug for brødre."

"Men De må have brødre, enten De vil eller ikke. Jeg er Deres broder."

"Nu går det for vidt!" udbrød kusken, der blev mere og mere ophidset. "Man kan da heller ikke lade sig byde –"

Men nu lagde Crisparkle sig imellem, idet han hviskede til ham i en venlig tone: "Joe, Joe! Forglem Dem ikke selv, gode ven," og derpå, da Joe fredeligt tog til hatten, henvendte sig til passageren med det spørgsmål: "Mr. Honeythunder?"

"Det er mit navn."

"Og mit er Crisparkle."

"Hans Velærværdighed mr. Septimus? Det glæder mig at se Dem, sir. Neville og Helena sidder indeni. Da jeg i den sidste tid har følt mig lidt medtaget under trykket af min offentlige virksomhed, faldt det mig ind at trække lidt frisk luft og tage herned med dem og vende tilbage i aften. Så De er altså Hans Velærværdighed mr. Septimus?" tilføjede han, idet han mønstrede ham, som om han i det hele taget følte sig skuffet, og vendte og drejede en dobbelt lorgnet ved dens bånd, som om han stegte den, men ellers ikke brugte den. "Ha! Jeg havde ventet at se Dem ældre."

"Det håber jeg også, De vil," lød det muntre svar.

"Hvad behager?" spurgte Honeythunder.

"Det var kun en dårlig vits, som det ikke er umagen værd at gentage."

"Vitser? Ja så. Jeg forstår mig ikke på vitser," svarede Honeythunder barsk; "vitser er spildt på mig. Hvor bliver de af? Helena og Neville, kom her! Mr. Crisparkle er kommet for at tage imod jer."

En ualmindelig smuk, smidig ung fyr og en ualmindelig smuk, smidig pige; meget lig hinanden; begge meget mørke og med en sund teint; hun næsten som en sigøjnerinde at se til; noget utæmmet ved dem begge, et vist præg af jæger og jægerinde og dog et vist præg af, at de snarere var jagtens genstand end dens udøvere. Smækre, bøjelige, med livlige øjne og rørige lemmer; halvt sky, og halvt trodsige; hidsige af udseende, en slags tøven, der kom og gik i deres hele udtryk, både i deres ansigt og skikkelse, og kunne sammenlignes med den tøven, der går forud, når et vildt dyr laver sig til at krybe sammen eller til at springe løs. Således ville de hastige iagttagelser, Crisparkle i de første fem minutter gjorde ved sig selv, have lydt, udtrykt i ord.

Med uro i sit sind indbød han Honeythunder til middag – for den forskrækkelse, hvori den kære gamle porcelænshyrdinde derved ville blive sat, tyngede svært på det – og bød Helena Landless sin arm. Mens de alle tre gik gennem de gamle gader, fandt både hun og hendes broder stort behag i, hvad han viste dem af domkirken og klosterruinen, og undrede sig – således lød endvidere hans iagttagelser – omtrent, som om de havde været et par smukke, barbariske fanger fra en vild, tropisk

himmelegn. Honeythunder, der gik midt ad gaden, puffede fangerne til side og udviklede højlydt en plan, han havde lagt til at foretage et strejftog mod alle løse og ledige mennesker i det forenede kongerige og under straf af øjeblikkelig udryddelse tvinge dem til at blive filantroper.

Mrs. Crisparkle havde al sin egen filantropi nødig, da hun så denne meget store og meget højrøstede udvækst på det lille selskab; for Honeythunder, der altid var ligesom en slags byld i samfundets ansigt, udvidede sig på Minor Canon Corner til en betændt svulst. Om det end ikke var bogstaveligt sandt, hvad vantro spøgefuldt beskyldte ham for, at han råbte højt til sine medmennesker: "Forbandede være I på sjæl og legeme; kommer hid og vorder salige!" var hans filantropi dog af en så voldsom art, at det var vanskeligt at afgøre, hvilken forskel der var mellem den og had. Militærvæsenet burde afskaffes; men først burde alle de officerer, der havde gjort deres pligt, på grund af denne forbrydelse stilles for en krigsret og skydes. Al krig burde ophøre; men der skulle gøres proselytter ved at føre krig mod dem og beskylde dem for at elske krig som deres øjesten. Livsstraf skulle forbydes; men først skulle alle lovgivere, lovkyndige og dommere, der var af en anden mening, bortfejes fra jordens overflade. Der skulle herske almindelig enighed, og den skulle opnås ved at udrydde alle dem, der ikke ville eller med god samvittighed ikke kunne være enige. Man skulle elske sin næste som sig selv, men først efter en tid lang at have bagtalt ham – næsten ganske, som om man hadede ham – og skældt ham ud for alt, hvad der var til. Fremfor alt måtte man intet gøre i stilhed eller på egen hånd, men skulle henvende sig til filantropiens havn og lade sig indskrive som medlem og

erklæret filantrop. Så skulle man betale sit bidrag, modtage sit medlemskort, sit bånd og sin medalje, altid stå på en forhøjning og altid sige, hvad Honeythunder sagde, og hvad kassereren sagde, og hvad underkassereren sagde, og hvad udvalget sagde, og hvad underudvalget sagde, og hvad sekretæren sagde, og hvad vicesekretæren sagde. Og dette udtaltes i reglen således i den enstemmigt vedtagne resolution under hånd og segl: "At denne forsamling af erklærede filantroper med harme og foragt, hvori der blander sig afsky og væmmelse" ser ned på alle deres lumpenhed, som ikke hører til den, og forpligter sig til at rakke dem ned så meget som muligt, uden at tage det så nøje med sandheden.

Middagen var en ynkelig fiasko. Filantropen forstyrrede bordets symmetri, satte sig i vejen for opvartningen, spærrede gennemgangen og drev Tope, der hjalp stuepigen, til randen af vanvid ved at lade fade og tallerkener gå omkring over sit eget hoved. Ingen kunne tale til nogen, fordi han talte til alle på én gang, som om selskabet ingen personlig tilværelse havde, men var en offentlig forsamling. Den velærværdige mr. Septimus afspærrede han, som om han var en officiel person, til hvem der skulle tales, eller en slags menneskelig knage, hvorpå han kunne hænge sin veltalenheds hat, og hengav sig til den uhyggelige, blandt den slags talere almindelige vane at fremstille ham som en foragtelig og svag modstander. Han kunne således spørge: "Og vil De nu, sir, gøre Dem til nar ved at sige mig" – og så fremdeles, uden at den uskyldige mand havde åbnet sin mund eller haft i sinde at åbne den. Eller han kunne sige: "Der kan De nu se, sir, i hvilken stilling De er blevet bragt. Jeg levner Dem ingen udvej. Efter at De det ene år efter det

andet har udtømt alle løgnens og falskhedens hjælpekilder; efter at have frembudt skuet af en forening af fej lavhed og blodig dumdristighed, er De nu hykkelsk nok til at bøje knæ for det værste udskud blandt menneskene og trygle og klynke og hyle om nåde!" hvorover den ulykkelige underkannik satte et halvt harmfuldt, halvt befippet ansigt op, mens hans værdige moder med tårer i øjnene sad og tvang sig, og resten af selskabet hensank i en slags geléagtig tilstand, hvori der hverken var saft eller kraft og kun meget lidt modstand.

Men den strøm af filantropi, som brød frem, da tiden til Honeythunders afrejse begyndte at nærme sig, må have været højst velgørende for denne udmærkede mands følelser. Ved Topes forsynlighed fik han sin kaffe en hel time før tiden, og Crisparkle sad næsten lige så længe med sit ur i hånden. De fire unge mennesker var enige i, at domkirkeuret slog tre kvarter, da det i virkeligheden kun slog ét; miss Twinkleton regnede afstanden til omnibussen til fem og tyve minutters gang, skønt den faktisk kun var fem; alle hjalp de ham med den kærligste omhyggelighed hans kavaj på og førte ham ud i måneskinnet, som om han havde været en flygtende landsforræder, de følte deltagelse for, og en trop ryttere havde holdt ved bagdøren, og Crisparkle og hans ny myndling, der fulgte ham til omnibussen, var så bange for, at han skulle forkøle sig, at de øjeblikkelig lukkede ham inde i den og forlod ham, skønt der endnu var en halv time, til den skulle køre.

7. Mere end én tilståelse

"Jeg kender såre lidt til den herre," sagde Neville på hjemvejen til underkannikken.

"Kender De kun såre lidt til Deres formynder?" gentog underkannikken.

"Så godt som intet."

"Hvorledes er han da blevet –"

"Min formynder? Det skal jeg sige Dem. De ved sagtens, at vi, min søster og jeg, er fra Ceylon?"

"Nej, det vidste jeg virkelig ikke."

"Det undrer mig. Vi opholdt os der hos vor stedfader. Vor moder døde der, mens vi var små, og vi fristede en ynkelig tilværelse. Hun gjorde ham til vor formynder, og han var en elendig gnier, som næppe nok undte os mad og klæder. Ved sin død overdrog han os til denne mand af ingen bedre grund, så vidt jeg ved, end at han var en ven eller slægtning af ham, hvis navn altid stod at læse på tryk og havde vakt hans opmærksomhed."

"Det er vel ikke ret længe siden?"

"Nej, for ganske nylig. Vor stedfader var lige så grusom som gerrig, og godt var det, at han døde, som han gjorde; for ellers havde jeg måske slået ham ihjel."

Crisparkle blev pludselig stående i måneskinnet og så forfærdet på sin håbefulde elev.

"Overrasker jeg Dem?" spurgte denne, idet han pludselig slog over i en ærbødig tone.

"De forfærder mig, forfærder mig i højeste grad."

Eleven hang lidt med hovedet, mens de gik videre, og sagde derpå: "De har aldrig set ham prygle Deres søster; men jeg har set ham prygle min mere end én og to gange, og det har jeg aldrig kunnet glemme."

"Intet, ikke engang en elsket og smuk søsters tårer under fej og uværdig mishandling," sagde Crisparkle, der mod sin vilje blev mindre streng, jo mere hans harme voksede, "kan retfærdiggøre de skrækkelige udtryk, De brugte."

"Det gør mig ondt, at jeg brugte dem og især til Dem. Tillad, at jeg tager dem tilbage, men tillad også, at jeg opklarer en misforståelse. De talte om min søsters tårer; men min søster havde før ladet ham sønderslide sig end ladet ham tro, at han kunne få hende til at fælde en tåre."

Crisparkle gennemgik de iagttagelser, han stiltiende havde gjort, og blev hverken forundret over at høre dette eller tilbøjelig til at drage det i tvivl.

"De finder det måske påfaldende" – dette blev sagt tøvende, "at jeg så snart beder Dem tillade mig at betro mig til Dem og have den godhed at høre et par ord til mit forsvar?"

"De har ikke nødig at forsvare Dem."

"Det tror jeg dog. I det mindste ved jeg, at jeg ville være nødt til det, hvis De kendte min karakter bedre."

"Nå, hvad om De overlod det til mig selv at danne mig en mening om den?"

"Siden De finder for godt," svarede det unge menneske med en pludselig forandring i sit væsen til mørk skuffelse, "siden De finder for godt at afbryde mig, må jeg finde mig i det."

Der lå noget i den tone, hvori denne korte udtalelse blev fremsat, som gjorde den samvittighedsfulde mand, den var

henvendt til, urolig. Det gav ham et vink om, at han måske, uden at ville det, afviste en tillidsfuldhed, der var gavnlig for en vildledt ung sjæl og måske også for hans egen evne til at vejlede og forædle den. De kunne nu se lyset skinne fra hans vinduer, og han standsede.

"Lad os vende om og gå et par gange frem og tilbage, Neville, ellers får De ikke tid til at blive færdig med det, De ønsker at sige mig. De tager fejl, når De tror, at jeg ville afbryde Dem. På ingen måde; jeg opfordrer Dem tværtimod til at have fortrolighed til mig."

"Det har De uden at vide det opfordret mig til lige så længe, som jeg har været her. Jeg siger 'lige så længe', som om jeg havde været her i otte dage! Sagen er, at min søster og jeg rejste hertil for at yppe kiv med Dem og fornærme Dem og så tage herfra igen."

"Virkelig?" sagde Crisparkle, der ikke, lige meget hvad der havde været på spil, ville have kunnet finde på at sige andet.

"Vi kunne jo ikke forud vide, hvorledes De var; kunne vi vel?"

"Åbenbart ikke."

"Og da vi aldrig have kunnet lide nogen af dem, vi tidligere var blevet bragt sammen med, havde vi sat os for heller ikke at kunne lide Dem."

"Virkelig?" sagde Crisparkle igen.

"Men vi kunne tværtimod godt lide Dem og ser en umiskendelig forskel mellem Deres hus og den måde, De har modtaget os på, og alt, hvad vi tidligere har kendt. Dette i forbindelse med, at jeg var ene med Dem, og at alle omgivelserne syntes så rolige og fredelige efter Honeythunders bortrejse, og at Cloisterham er så gammelt, alvorligt og smukt,

når månen skinner på det – alle disse ting gjorde mig tilbøjelig til at åbne mit hjerte."

"Jeg forstår Dem fuldkommen. Og det er godt at låne øre til sådanne indflydelser."

"Når jeg skildrer mine egne ufuldkommenheder, må jeg bede Dem ikke at tro, at jeg skildrer min søsters. Hun er gået lige så meget bedre ud af vort ulykkelige liv, som dette tårn på domkirken er højere end disse skorstene."

Det var Crisparkle i sit stille sind ikke så ganske vis på.

"Så langt jeg kan huske tilbage, har jeg måttet undertrykke et dødeligt og bittert had, hvilket har gjort mig indesluttet og hævngerrig. Jeg er altid blevet holdt tyrannisk i ave af en stærk hånd, hvilket bragte mig til i min svaghed at tage min tilflugt til falskhed og underfundighed. Der er blevet nægtet mig opdragelse, frihed, penge, klæder, livets allerførste fornødenheder, barndommens simpleste glæder og ungdommens simpleste rettigheder, og det har gjort, at jeg er aldeles blottet for følelser, minder eller gode instinkter – De ser, at jeg ikke engang har et navn til dem! – som De har kunnet indvirke på hos andre unge mennesker, som De har kendt."

"Det er åbenbart sandt, men ingenlunde opmuntrende," tænkte Crisparkle, idet han vendte om.

"Og endelig er jeg blevet opfostret blandt foragtelige og slaviske undergivne af en lavere race, som jeg let kan have fået en slags slægtskab med. Undertiden kan der ligesom være en dråbe af deres tigeragtige blod."

Således som tilfældet var med hin ytring, tænkte Crisparkle.

"Sluttelig bør De med hensyn til min søster – vi er tvillinger – til hendes ære vide, at i vor elendighed var der intet, som kunne

nedtrykke hende, skønt jeg ofte følte mig kuet. Når vi flygtede – vi løb fire gange bort på seks år, men blev snart indhentet og grusomt straffet – lagde hun altid planen til flugten og ledede den. Hver gang var hun klædt som dreng og viste en mands dristighed, og vi kunne vel være syv år, da vi første gang løb bort; men jeg kan huske, hvor fortvivlet hun blev, da jeg havde tabt den lommekniv, hun ville have studset sit hår med, og søgte at rive det af eller bide det over. Nu har jeg ikke mere at sige, undtagen at jeg håber, at De vil bære over med mig."

"Det kan De være overbevist om, Neville," svarede underkannikken. "Jeg prædiker ikke mere end nødvendigt og vil ikke gengælde Deres fortrolighed med en prædiken; men jeg beder Dem stadig huske meget alvorligt på, at skal jeg kunne være Dem til nogen nytte, kan det kun ske ved Deres egen hjælp, og den kan De kun yde mig ved at søge hjælp fra Gud."

"Jeg skal gøre mit bedste."

"Og jeg mit. Der har De min hånd på det. Gud lægge sin velsignelse i vor stræben!"

De stod nu ved hans gadedør, og indenfor hørtes der en opmuntrende lyd af stemmer og latter.

"Lad os gå lidt endnu, inden vi går ind," sagde Crisparkle, "da der er noget, jeg vil spørge Dem om. Da De sagde, at De havde skiftet sind med hensyn til mig, talte De ikke alene på Deres egne vegne, men også på Deres søsters."

"Ja, ganske vist."

"Undskyld, men jeg synes, at De, siden De kom, ikke har haft lejlighed til at tale med Deres søster. Honeythunder var meget veltalende, men jeg tør måske uden at være ondskabsfuld sige, at han næppe lod nogen anden komme til orde. De skulle vel

ikke have svaret for Deres søster uden at have tilstrækkelig hjemmel?"

Neville rystede på hovedet med et stolt smil.

"De ved endnu ikke, hvor fuldstændig min søster og jeg kan forstå hinanden, uden at vi har vekslet et eneste ord, ja næppe et øjekast. Hun ikke alene føler således, som jeg har skildret det, men ved meget godt, at jeg benytter denne lejlighed til at tale med Dem om det på hendes og mine egne vegne."

Crisparkle så ham noget vantro i ansigtet; men det udtrykte en så fast og uindskrænket overbevisning om rigtigheden af, hvad han havde sagt, at Crisparkle så ned på stenbroen og grublede, til de atter kom til gadedøren.

"Nu vil *jeg* bede *Dem* om at gå lidt endnu," sagde det unge menneske, idet blodet trængte op i hans kinder; "havde Honeythunders – jeg synes, De sagde veltalenhed?" spurgte han lidt polisk.

"Ja-a, jeg sagde veltalenhed."

"Havde Honeythunders veltalenhed ikke været, havde jeg ikke haft nødig at stille Dem det spørgsmål, jeg nu agter at stille Dem. Denne Edwin Drood – således er det jo, han hedder?"

"Meget rigtigt," svarede Crisparkle. "D-r-oo-d."

"Læser De, eller har De læst med ham?"

"Nej aldrig. Han er kommet for at besøge sin slægtning, mr. Jasper."

"Er miss Bud også hans slægtning?"

"Hvorfor mon han spørger om det med en så pludselig hovmodighed?" tænkte Crisparkle. Derpå meddelte han højt, hvad han kendte til deres lille forlovelseshistorie.

"Nå, således!" sagde det unge menneske. "Nu forstår jeg hans ejermandsmine."

Dette blev så åbenbart sagt til ham selv eller til enhver anden end til Crisparkle, at denne instinktmæssigt følte, at det at lægge mærke til det næsten ville være det samme som at lægge mærke til et sted i et brev, han tilfældigvis var kommet til at læse over den skrivendes skulder. Et øjeblik efter trådte de atter ind i huset.

Da de kom ind i salen, sad Jasper ved pianoet og akkompagnerede miss Rosenknop, mens hun sang, og som følge af, at han spillede akkompagnementet uden noder, og at hun var en uagtsom lille person, der let tog fejl, fulgte han meget opmærksomt hendes læber såvel med sine øjne som med sine hænder, idet han en gang imellem omhyggeligt og sagte anslog grundtonen. Med en arm om hendes liv, men med et ansigt, der var langt mere henvendt på Jasper end på hendes sang, stod Helena. Mellem hende og hendes broder veksledes der et flygtigt blik, hvori Crisparkle så eller troede at se den omtalte forståelse glimte frem. Derpå indtog Neville sin beundrende stilling, idet han støttede sig til pianoet lige over for sangerinden; Crisparkle satte sig ved siden af porcelænshyrdinden; Edwin Drood slog galant miss Twinkletons vifte op og i, og denne dame gjorde stiltiende krav på den slags foreviser-ejendomsret til den udstillede fuldkommenhed, som overgraveren Tope dagligt gjorde krav på ved gudstjenesten i domkirken.

Sangen fortsattes. Det var en sørgelig afskedssang, og den friske, unge stemme var meget vemodig. Mens Jasper iagttog de smukke læber og atter og atter angav den ene tone, som om

den var en dæmpet hvisken fra ham selv, blev stemmen mindre sikker, indtil sangerinden pludselig brast i gråd og med hænderne for øjnene udbrød: "Jeg kan ikke holde det ud! Jeg er så forskrækket! Før mig bort!"

Med en eneste hurtig drejning af sin smidige skikkelse lagde Helena den lille skønhed på en sofa, som om hun slet ikke havde holdt hende, og idet hun lagde sig på det ene knæ ved siden af hende og holdt sin ene hånd for hendes mund, mens hun med den anden vinkede til alle de øvrige, sagde hun derpå til dem: "Det er intet; det går straks over; lad bare være at tale til hende et minut, så er det godt igen."

Jaspers hænder havde i samme øjeblik løftet sig op fra tangenterne og vuggedes nu oven over dem, som om han ventede på at skulle begynde igen. I denne stilling blev han siddende uden at se sig om, hvorimod alle de andre havde forandret plads og gensidigt beroligede hinanden.

"Pussy er ikke vant til at have tilhørere, det er sagen," sagde Edwin Drood. "Hun blev nervøs og kunne ikke stå imod. Desuden er du en så samvittighedsfuld lærer, Jack, og forlanger så meget, at jeg tror, du gjorde hende bange for dig. Det er ikke så underligt."

"Nej, det er ikke så underligt," gentog Helena.

"Der kan du høre, Jack! De ville vist også under lignende omstændigheder blive forskrækket for ham, miss Landless?"

"Nej, ikke under nogen omstændigheder," svarede Helena.

Jasper lod sine hænder synke, så over sin skulder og takkede miss Landless, fordi hun havde taget ham i forsvar, hvorpå han gav sig til at spille lydløst, mens hans lille elev blev ført hen til et åbent vindue for at trække frisk luft og på anden måde blev

kærtegnet og plejet. Da hun førtes tilbage, var hans plads tom. "Jack er gået, Pussy," sagde Edwin til hende. "Jeg er mere end halvvejs bange for, at han ikke havde lyst til at blive beskyldt for at være det uhyre, som havde forskrækket dig." Men hun svarede ikke et ord og gøs, som om hun havde fået for megen kulde i sig.

Da miss Twinkleton nu mente, at det virkelig var temmelig sildigt for os, mrs. Crisparkle, til at være uden for Nonnehusets mure, og at vi, der påtog os at danne Englands tilkommende hustruer og mødre – det sidste ord sagdes med mere dæmpet stemme, som om det burde meddeles i fortrolighed – upåtvivlelig var forpligtede til at foregå med et bedre eksempel end folk med letsindige vaner, blev der sendt bud efter kåber, og de to unge kavalerer tilbød at følge damerne hjem. Det var snart gjort, og Nonnehusets port lukkede sig efter dem.

Kostgængerne havde trukket sig tilbage, og kun mrs. Tisher sad på sin ensomme nattevagt og ventede på den ny elev. Da hendes sovekammer var inden for Rosas, var mange ceremonier eller forklaringer ikke nødvendige, førend hun overgaves til sin ny veninde og fik lov at gå til ro.

"Det er en velsignet lettelse," sagde Helena. "Jeg har hele dagen frygtet for, at jeg denne gang ville komme til at give tabt."

"Vi er ikke mange," svarede Rosa, "og alle sammen godmodige pigebørn; i det mindste er de andre det. Jeg kan stå inde for dem."

"Og jeg kan stå inde for Dem," sagde Helena smilende, mens hun med sine sorte, ildfulde øjne søgte det yndige, lille ansigt og ømt kærtegnede den lille skikkelse. "Vil De ikke nok blive min veninde?"

"Det håber jeg, skønt tanken om, at jeg kan være Deres veninde, synes mig alt for tåbelig."

"Hvorfor det?"

"Å, jeg er sådan en lille bitte én, og De er så udviklet og smuk. De synes at have bestemthed og kraft nok til at knuse mig. Jeg svinder ind til ingenting ved siden af Dem."

"Jeg er et forsømt væsen, kære Rosa, uden kundskab i noget, med en pinlig følelse af, at jeg har alt at lære, og inderlig skamfuld ved at tilstå min uvidenhed."

"Og dog tilstår De jo alt for mig."

"Hvor kan jeg andet, smukke barn? Der er noget indtagende ved Dem."

"Nej, virkelig?" vrængede Rosa, halvt for spøg og halvt for alvor. "Hvor det er skade, at master Eddy ikke føler det mere!"

Hendes forhold til den unge herre var naturligvis allerede blevet meddelt på Minor Canon Corner.

"Han må dog sikkert elske Dem af hele sit hjerte," udbrød Helena med en ivrighed, der truede med at blusse op til raseri, hvis han ikke gjorde det.

"Å ja, det gør han vist," vrængede Rosa igen; "jeg har vel ikke ret til at sige, at han ikke gør det. Skylden er måske min, jeg er måske ikke så venlig imod ham, som jeg burde være; jeg tror det næsten ikke. Men det er så latterligt!"

Helenas øjne spurgte, hvad det var, der var så latterligt.

"Vi selv," sagde Rosa, som om hun var blevet spurgt. "Vi er sådan et latterligt par, og vi skændes altid."

"Hvorfor?"

"Fordi vi begge ved, hvor latterlige vi er." Rosa gav dette svar, som om det havde været det mest afgørende svar af verden.

Helenas myndige blik fæstede sig nogle øjeblikke på hendes ansigt, hvorpå hun uvilkårligt udstrakte begge sine hænder og sagde:

"Vil De være min veninde og hjælpe mig?"

"Ja, vist vil jeg så," svarede Rosa i en kærlig, barnlig tone, der gik Helena lige til hjertet; "jeg vil være Dem så god en veninde, som sådan en lille én kan være det for sådan et stolt væsen som De. Men vær De også min veninde; for jeg forstår mig ikke på mig selv og trænger så hårdt til en veninde, der kan forstå mig."

Helena Landless kyssede hende og sagde, mens hun holdt fast på begge hendes hænder:

"Hvem er Jasper?"

Rosa vendte sit hoved bort, idet hun svarede: "Eddys onkel og min musiklærer."

"Elsker De ham ikke?"

"Uf!" Hun holdt hænderne for ansigtet og rystede af frygt eller afsky.

"Ved De, om han elsker Dem?"

"Å lad være, lad være!" udbrød Rosa, idet hun sank på knæ og klyngede sig til sin ny tilflugt. "Tal ikke til mig om det! Han forfærder mig og hjemsøger mine tanker som et skrækkeligt genfærd. Jeg føler mig aldrig sikker for ham og er til mode, som om han kunne komme ind gennem væggen, når der bliver talt om ham." Hun så sig virkelig om, som om hun frygtede for at se ham stå i skyggen bag ved sig.

"Prøv på at fortælle mig mere om det, min øjesten."

"Ja, det vil jeg, fordi De er så stærk; men hold på mig så længe og bliv bagefter hos mig."

"Men, barn, De taler jo, som om han havde truet Dem på en eller anden hemmelighedsfuld måde."

"Han har aldrig talt til mig om – det. Aldrig."

"Hvad har han da gjort?"

"Han har med sine blikke gjort mig til sin slavinde, har tvunget mig til at forstå sig, uden at han har sagt et ord, og tvunget mig til at tie, uden at han har udtalt den mindste trussel. Når jeg spiller, viger hans øjne aldrig fra mine hænder, og synger jeg, viger de aldrig fra mine læber. Når han retter mig og anslår en tone eller spiller en passage, er han selv i tonerne og hvisker, at han elsker mig, og befaler mig at tie med hans hemmelighed. Jeg skyr hans øjne; men han tvinger mig til at se dem, uden at jeg ser på dem. Endog når der udbreder sig ligesom en tåge over dem, hvilket undertiden sker, og han synes at blive borte i en slags frygtelig drøm, hvori han truer mest, nødsager han mig til at vide det og at vide, at han sidder tæt ved siden af mig, rædsommere end nogen sinde."

"Hvad går denne indbildte truen ud på, smukke barn? Hvad trues der med?"

"Det ved jeg ikke. Jeg har aldrig vovet at tænke på det eller spørge mig selv om det."

"Var det således i aften?"

"Ja, således var det, med undtagelse af at jeg i aften, da han iagttog mine læber så nøje, mens jeg sang, foruden at jeg følte mig så forskrækket, tillige skammede mig og følte mig såret. Det var, som om han kyssede mig, og det kunne jeg ikke udholde, men måtte skrige. De må aldrig lade Dem mærke med det til nogen. Eddy holder så meget af ham. Men De sagde i aften, at De under ingen omstændigheder ville blive

forskrækket for ham, og det giver mig, der er så forskrækket for ham, mod til at sige det til Dem alene. Hold på mig! Bliv hos mig! Jeg er alt for angst til, at jeg tør være alene."

Det strålende sigøjneransigt bøjede sig over de tryglende arme og den tryglende barm, og det vilde, sorte hår faldt skærmende ned over den barnlige skikkelse. Der var en slumrende gnist af ild i de årvågne, sorte øjne, skønt de mildnedes af medynk og beundring. Lad den, hvem det mest vedkommer, se sig vel for!

8. Åbenbar krig

Da de to unge mænd har set de til deres varetægt overgivne unge damer træde ind i Nonnehusets gård og opdager, at messingdørpladen stirrer koldt på dem, som om den bulede gamle kavaler med glasset i sit øje var uforskammet, ser de på hinanden og derpå ned ad den måneklare gade og går bort sammen.

"Bliver De her længe, mr. Drood?" spørger Neville.

"Ikke denne gang," lyder det ligegyldige svar. "I morgen rejser jeg tilbage til London; men jeg kommer her af og til indtil næste midsommer, og så tager jeg afsked med Cloisterham og England med for temmelig lang tid, tænker jeg."

"Agter De Dem til udlandet?"

"Jeg agter at vække Ægypten en smule op," er det nedladende svar.

"Læser De?"

"Læser?" gentager Edwin Drood med et skær af hån. "Nej, jeg virker, arbejder og uddanner mig til ingeniør. Min fader lod min lille arv blive stående hos det firma, han havde været interessent i, og som skal sørge for mig, til jeg bliver myndig, og da tiltræder jeg min beskedne part af forretningen. Jack – De spiste sammen med ham i middags – er så længe min formynder."

"Mr. Crisparkle har underrettet mig om Deres andet store held."

"Hvad mener De med mit andet store held?"

Neville har fremsat sin ytring i en forsigtigt prøvende, men dog tilbageholden og undselig tone, der har haft et stærkt præg

af det ejendommelige tidligere omtalte udtryk af, at han både er jæger og bliver jaget. Edwin har givet sit svar med en korthed, der er alt andet end høflig. De bliver stående og veksler et par temmelig hidsige blikke.

"Jeg håber," siger Neville, "at De ikke bliver vred over, at jeg i al uskyldighed hentydede til Deres forlovelse?"

"Å hvad!" udbryder Edwin, der atter sætter sig i gang med noget raskere skridt. "Alle i dette sladderagtige gamle Cloisterham have jo travlt med den. Det undrer mig kun, at der ikke er blevet åbnet et værtshus med mit portræt som skilt for *Den forlovedes Hoved*. Eller Pussys; det ene eller det andet."

"Jeg kan ikke gøre for, at Crisparkle fortalte mig det," begynder Neville.

"Nej, det er sandt; det kan De ikke."

"Men jeg kan gøre for, at jeg omtalte det for Dem, og det gjorde jeg i den tanke, at De ikke kunne andet end føle Dem meget stolt af det."

De hemmelige fjedre i denne samtale påvirkes af to mærkelige sider i den menneskelige natur. Neville Landless er allerede indtaget nok i den lille Rosenknop til at harmes over, at Edwin Drood, der står langt under hende, kan sætte så liden pris på sin lykke, og Edwin Drood er allerede indtaget nok i Helena til at harmes over, at hendes broder, der står så langt under hende, kan affærdige ham så kort og skyde ham så fuldstændig til side.

Der må imidlertid svares på den sidste ytring, og derfor siger Edwin:

"Jeg ved ikke, hr. Neville, om folk i reglen taler mest om det, de er stoltest af, og heller ikke ved jeg, om de helst ser, at andre

taler mest om det. Men jeg er et forretningsmenneske og må lære af jer læsemennesker, som jo bør vide alt og sagtens også gør det."

De er imidlertid begge blevet hidsige, Neville ganske åbenlyst, og Edwin under det gennemsigtige slør af en populær melodi og en standsning nu og da for at lade, som om han beundrer de maleriske virkninger af måneskinnet.

"Det forekommer mig ikke videre høfligt af Dem," ytrer Neville omsider, "at De vil stikle på en fremmed, der, fordi han ikke har fået Deres fordannelse, er kommet hertil for om muligt at indhente det forsømte. Men jeg er rigtignok ikke blevet opdraget i forretningslivet, og mine forestillinger om høflighed er blevet dannet blandt hedninger."

"Den bedste slags høflighed, blandt hvilken slags mennesker man så er blevet opdraget," svarer Edwin, "er måske, at man passer sig selv, og vil De foregå mig med det eksempel, lover jeg Dem at følge det."

"Ved De, at De tiltror Dem alt for meget," lyder det harmfulde svar, "og at De i den del af verden, hvorfra jeg er kommet, ville blive krævet til regnskab for det?"

"Af hvem for eksempel?" spørger Edwin, idet han bliver stående og måler den anden med et hånligt blik.

Men her bliver uventet en hånd lagt på Edwins skulder, og Jasper står midt imellem dem; for det synes, som om også han på sin vandring er kommet forbi Nonnehuset og har indhentet dem på den mørkere side af gaden.

"Ned, Ned!" siger han. "Ikke mere af den slags; jeg kan ikke lide det, og jeg har hørt hårde ord falde imellem jer. Husk på, min kære dreng, at du er så godt som vært i aften; for du hører

jo ligesom til stedet og træder på en måde op på dets vegne over for en fremmed. Mr. Neville er en fremmed, og du burde ære gæstfrihedens pligter. Og, mr. Neville," her lægger han sin venstre hånd på denne unge herres højre skulder og går således med en hånd på en skulder på hver side. – "De må have mig undskyldt; men jeg opfordrer også Dem til at styre Deres sind. Nå, hvad er der så i vejen? Men hvorfor spørge! Lad der intet være i vejen, så bliver spørgsmålet overflødigt. Vi er jo alle tre gode venner, ikke sandt?"

Efter en stiltiende kamp mellem de to unge mænd om, hvem der skal tale sidst, begynder Edwin: "Jeg er ikke længere vred."

"Jeg ikke heller," siger Neville Landless, skønt ikke så frimodigt eller måske ikke så ligegyldigt. "Men hvis mr. Drood kendte alt det, der ligger bag ved mig langt borte herfra, ville han bedre kunne indse, hvorfor skarpe ord kan have skarp æg, som må såre mig."

"Vi gør måske bedst i," siger Jasper i en beroligende tone, "ikke at sætte vor gode forståelse på spil. Vi gør bedst i ikke at sige noget, der kan se ud som en bebrejdelse eller et forbehold. Det ville ikke være højmodigt. De ser, at Ned, ærligt og oprigtigt ikke længere er vred; er De, mr. Neville, ærligt og oprigtigt heller ikke længere vred?"

"Ikke det mindste, mr. Jasper," svarer han, skønt dog ikke fuldt så ærligt og oprigtigt eller, for at gentage det, måske ikke fuldt så ligegyldigt.

"Så er altså alting godt igen! Mit ungkarlehjem er kun nogle få skridt herfra; ilden brænder i kaminen, vinen og glassene står på bordet, og det er ikke et stenkast fra Minor Canon

Corner. Du skal rejse i morgen, Ned; vi vil tage mr. Neville med og byde ham et afskedsbæger."

"Det skal være mig en fornøjelse, Jack."

"Og mig med, mr. Jasper." Neville føler, at han ikke kan sige mindre, men ville dog helst have været fri for at følge med. Han har et indtryk af, at han har ladet hidsigheden løbe af med sig, og mærker, at Edwin Droods kulde, langt fra at være smittende, gør ham hed i hovedet.

Jasper, der endnu går i midten med en hånd på en skulder på hver side af sig, nynner smukt omkvædet på en drikkevise, og de går alle op i hans bolig. Den første genstand, som bliver synlig der, da han har forstærket skinnet af ilden ved skinnet af en lampe, er portrættet over kaminhylden. Det egner sig ikke til at forbedre forholdet mellem de to unge mænd, eftersom det temmelig uheldigt minder om grunden til deres uenighed. De skotter derfor begge to noget forlegent til det, men siger intet. Jasper, der efter hans adfærd at dømme kun har en uklar forestilling om, hvad der har bragt dem i harnisk, henleder imidlertid straks opmærksomheden på det.

"Genkender De det billede, mr. Neville?" spørger han, idet han skygger for lampen for at lade lyset falde på det.

"Ja, men det er langt fra at smigre originalen."

"Å, De er streng imod det! Det er af Ned, som har foræret mig det."

"Det gør mig ondt, mr. Drood," siger Neville undskyldende og virkelig i den hensigt at gøre en undskyldning; "havde jeg vidst, at kunstneren var nærværende –"

"Å, det er kun en spøg, ikke andet end en spøg," falder Edwin ham i talen med en tirrende gaben. "En smule løjer med Pussys

særheder! Med det første maler jeg hende for alvor, hvis hun vil være artig."

Det udtryk af nedladenhed og ligegyldighed, dette bliver sagt med, mens Edwin lægger sig tilbage i en lænestol og folder hænderne om hovedet ligesom for at støtte det, er højst irriterende for den pirrelige og ophidsede Neville. Jasper ser opmærksomt fra den ene til den anden, smiler lidt og vender sig om for at tillave et krus varm kryddervin over ilden. Det synes at kræve store forberedelser.

"Jeg kan tænke, mr. Neville," siger Edwin, der føler sig såret over den harmfulde protest mod ham selv, der viser sig lige så tydeligt i den unge Landless' ansigt som i portrættet, ilden eller lampen, "at hvis De malede Deres kærestes portræt –"

"Jeg kan ikke male," lyder den hastige afbrydelse.

"Det er skade for Dem, men ikke Deres skyld; De ville, hvis De kunne. Men hvis De kunne, tænker jeg, at De uden hensyn til, hvorledes hun i virkeligheden så ud, ville gøre hende til Juno, Minerva, Diana og Venus i forening. Hvad?"

"Jeg har ingen kæreste og ved det derfor ikke."

"Skulle jeg," siger Edwin, som en drengeagtig pralelyst begynder at røre sig hos, "prøve min færdighed på et portræt af miss Landless – for alvor, vel at mærke for alvor! – skulle De få at se, hvad jeg kan udrette!"

"Dog vel først efter at De havde min søsters samtykke til at sidde for Dem? Men da De aldrig vil få det, er jeg bange for, at jeg aldrig vil få at se, hvad De kan udrette. Nå, det er et tab, jeg må finde mig i."

Jasper vender sig om fra kaminen, skænker et stort glas fuldt til Neville og et andet til Edwin og rækker hver sit, hvorpå han

skænker sig selv et og siger:

"Kom, mr. Neville, vi vil drikke min nevø Neds skål. Da det er ham, der, billedlig talt, har sin fod på falderebet, skal vort falderebsbæger være helliget ham. Skål, kæreste Ned!"

Jasper foregår med sit eksempel ved at tømme sit glas, og Neville følger det. Edwin Drood siger: "Hjertelig tak, begge to," og følger det dobbelte eksempel.

"Se engang på ham!" udbryder Jasper, idet han beundrende og kærligt, men tillige drillende udstrækker sin hånd. "Se, hvor mageligt han sidder, mr. Neville! Han har hele verden for sig, hvor han så vil vende sig hen. Et liv fuldt af vækkende virksomhed og interesse, et liv fuldt af forandring og spænding, et liv fuldt af huslig lykke og kærlighed! Se engang på ham!"

Edwin Drood er hurtigt blevet påfaldende rød i ansigtet af vinen, og det samme er tilfældet med Neville Landless. Edwin sidder endnu tilbagelænet i sin stol og danner et støttepunkt for sit hoved af de foldede hænder.

"Se, hvor lidt han ænser det hele!" vedbliver Jasper spøgende. "Han gider næppe plukke den gyldne frugt, der hænger moden på træet til ham. Og tænk så på modsætningen, mr. Neville. De og jeg har ingen udsigt til vækkende virksomhed eller noget, der interesserer os, til forandring og spænding eller til huslig lykke og kærlighed. De og jeg har, medmindre De er heldigere end jeg, hvilket let kan være, kun udsigt til det kedelige, uforanderlige trædemølleliv på dette ensformige sted."

"Jeg føler mig på ære ganske undselig, Jack," siger Edwin venligt, "over, at min vej er så banet, som du skildrer den; men du ved, hvad jeg ved, Jack, og den er måske dog ikke så grumme glat, som den synes. Hvad, Pussy?" spørger han portrættet og

knipser ad det. "Det skal vi endnu først se, ikke sandt, Pussy? Du ved, hvad jeg mener, Jack."

Hans mæle er blevet tykt og utydeligt. Jasper, der er rolig og fattet, ser på Neville, som om han venter et svar eller en forklaring af ham. Da Neville taler, er hans mæle ligeledes tykt og utydeligt.

"Det ville have været bedre for mr. Drood, om han havde haft nogen modgang."

"Med forlov," spørger Edwin, idet han kun vender sine øjne mod Neville, "hvorfor ville det have været bedre for mr. Drood, om han havde haft nogen modgang?"

"Ja," indrømmer Jasper med et udtryk af interesse, "lad os høre hvorfor."

"Fordi den," siger Neville, "ville have bragt ham til bedre at opfatte et held, der ingenlunde er en nødvendig følge af hans egne fortjenester."

Jasper ser hurtigt hen på sin nevø for at afvente hans svar.

"Har De haft modgang, om jeg må spørge?" siger Edwin Drood og sætter sig op i lænestolen.

Jasper ser hurtigt hen på den anden for at afvente hans svar.

"Ja, jeg har."

"Og hvad har den bragt Dem til at opfatte?"

Jaspers øjne vedbliver at vandre mellem dem under hele samtalen.

"Det har jeg sagt Dem én gang før i aften."

"Nej, De har ikke."

"Jo, da jeg sagde, at De tiltror Dem alt for meget."

"De tilføjede noget mere, så vidt jeg husker."

"Ja, det gjorde jeg."

"Sig det igen."

"Jeg sagde, at i den del af verden, hvorfra jeg er kommet, ville De blive krævet til regnskab for det."

"Kun der?" udbryder Edwin Drood med en hånlig latter. "Det er nok langt herfra? Ja, ja; den del af verden ligger i en sikker afstand."

"Lad det da være her!" svarer den anden og rejser sig forbitret. "Lad det være hvor som helst! Deres forfængelighed er utålelig, Deres indbildskhed uudholdelig, og De taler, som om De var et helt vidunder, i stedet for en simpel pralhans. De er en simpel karl og en simpel pralhans."

"Å, vrøvl," siger Edwin Drood, der er lige så rasende, men mere fattet, "hvor ved De det fra? De kan måske kende en sort simpel karl eller en sort simpel pralhans, når De ser ham – og De har sikkert et udbredt bekendtskab i den retning – men De forstår Dem ikke på at dømme om hvide mennesker."

Denne fornærmelige hentydning til Nevilles mørke hudfarve gør ham så rasende, at han kaster levningerne af sin vin efter Edwin Drood og vil til at kaste glasset bagefter, da hans arm i det samme bliver grebet af Jasper.

"Kære, gode Ned," råber han højt, "jeg beder, jeg befaler dig at holde dig rolig!" Alle tre er sprunget op; glassene klirrer, og stolene ligger væltet. "Skam Dem, mr. Neville! Giv mig det glas. Luk Deres hånd op; jeg vil have det!"

Men Neville støder ham fra sig og står et øjeblik i vildt raseri med glasset i sin opløftede hånd. Derpå kaster han det med en sådan kraft ind under kaminristen, at stumperne flyver ud igen som hagl, hvorpå han forlader huset.

Idet han kommer ud i aftenluften, er intet af det, der omgiver ham, stille eller roligt; intet af det, der omgiver ham, tager sig ud, som det er; han ved kun, at han står med bart hoved midt i en blodrød hvirvel, ventende på at blive angrebet og rede til at kæmpe til det yderste.

Men da der intet viser sig, og månen skinner ned på ham, som om han var død efter et anfald af harme, holder han sig på sit hoved og hjerte, der banker som en damphammer, og vakler bort. Derpå opdager han, at han har hørt sig blive stænget ude som et farligt dyr, og tænker på, hvad han skal gøre.

Nogle vilde, lidenskabelige tanker om floden viger for trylleriet af måneskinnet på domkirken og gravene, mindet om hans søster og tanken om, hvad han skylder den gode mand, der endnu samme dag har vundet hans fortrolighed og givet ham sit løfte. Han går hen til Minor Canon Corner og banker sagte på døren.

Crisparkle plejer at sidde længst oppe af alle husbeboerne, mens han spiller ganske sagte på sit piano og øver sig i sine yndlingspartier af flerstemmige sange. Sydvinden er ikke mere dæmpet, når den en stille aften suser om Minor Canon Corner, end Crisparkle er det i sådanne øjeblikke af hensyn til porcelænshyrdindens søvn.

På hans banken kommer Crisparkle straks; men da han med lyset i hånden åbner døren, formørkes hans glade ansigt og får et udtryk af skuffelse og forbavselse.

"Neville! I denne uordentlige tilstand! Hvor har De været?"

"Hos mr. Jasper, sir, med hans nevø."

"Kom indenfor."

Underkannikken støtter ham med kraftig hånd ved albuen, og på en strengt videnskabelig måde, der er hans morgenøvelser værdig, skyder han ham ind i sit eget lille bogværelse og lukker døren.

"Jeg har begyndt slet, skrækkelig slet."

"Det er kun alt for sandt. De er ikke ædru."

"Jeg er bange for det, skønt jeg en anden gang skal overbevise Dem om, at jeg virkelig kun har fået såre lidt at drikke, og at det overvældede mig sælsomt og pludseligt."

"Neville, Neville," siger underkannikken og ryster med et sørgmodigt smil på hovedet, "den undskyldning har jeg før hørt."

"Jeg tror – jeg er så forstyrret i hovedet, men jeg tror – at det samme gælder om mr. Jaspers nevø."

"Højst rimeligt," er det tørre svar.

"Vi blev uenige. Han fornærmede mig på det groveste og havde allerede i forvejen ophidset det tigeragtige blod, jeg talte til Dem om i dag."

"Jeg må bede Dem," svarer underkannikken mildt, men bestemt, "ikke at knytte den højre hånd således, når De taler med mig. Hav den godhed at lukke den op."

"Han tirrede mig," vedbliver det unge menneske og adlyder straks, "så at jeg ikke kunne udholde det. Om han i førstningen havde det til hensigt, skal jeg ikke kunne sige; men han gjorde det, og til sidst var det ganske sikkert hans hensigt. Kort sagt," tilføjer han med et ustandseligt heftighedsudbrud, "i den ophidselse, jeg var kommet i, ville jeg have slået ham ihjel, hvis jeg havde kunnet, og prøvede også på at gøre det."

"Nu har De igen knyttet den hånd."

"Tilgiv mig."

"De ved, hvor Deres værelse er, da jeg viste Dem det, før vi spiste; men jeg vil endnu en gang føre Dem derhen. Giv mig Deres arm. Sagte; hele huset er gået i seng."

Idet Crisparkle former sin hånd til den samme kunstmæssige albuestøtte som før og understøtter den med sin arms passive styrke som en øvet faglig uddannet politimand, fører han med en tilsyneladende ro, der er aldeles uopnåelig for novicer, sin elev til det venlige og ordentlige gamle værelse, der er gjort i stand til ham. Da de er kommet derind, kaster det unge menneske sig på en stol, slænger sine arme på skrivebordet og lægger hovedet på dem med sønderknust selvbebrejdelse.

Den sagtmodige underkannik har tænkt på at gå uden at sige et ord; men da han ser sig om ved døren og får øje på den modfaldne skikkelse, går han tilbage til den, rører mildt ved den med hånden og siger "God nat." En hulken er det eneste svar, han får; men han kunne have fået mange værre og måske kun få bedre.

Mens han går ned ad trappen, bliver han opmærksom på en ny, sagte banken på yderdøren. Han åbner den for Jasper, der har elevens hat i hånden.

"Vi har haft en skrækkelig scene med ham," siger Jasper med dæmpet stemme.

"Var det så slemt?"

"Morderisk!"

"Nej, nej; brug dog ikke så stærke udtryk."

"Han kunne have lagt min kære dreng død for mine fødder, og det er ikke hans skyld, at han ikke gjorde det. Havde jeg ikke

med Guds hjælp været ham for hurtig og stærk, havde han slået ham ihjel ved min arne."

Udtrykket rammer. "Ah!" tænker Crisparkle, "hans egne ord!"

"Efter hvad jeg har hørt og set i aften," tilføjer Jasper noget alvorlig, "får jeg ikke ro i mit sind, så længe der er fare for, at de to kan mødes, uden at en tredjemand er til stede og kan skille dem ad. Det er rædsomt. Der er noget tigeragtigt i hans mørke blod."

"Ah," tænker Crisparkle. "Det var det, han sagde!"

"De, min kære," vedbliver Jasper og griber hans hånd, "også De har påtaget Dem et farligt hverv."

"De skal ikke frygte for min skyld, Jasper," svarer Crisparkle med et roligt smil; "jeg nærer ingen frygt."

"Jeg ikke heller for min egen person," svarer Jasper med eftertryk på de sidste ord, "da jeg hverken er eller let kan blive genstand for hans fjendskab. Men det kan De blive, og min kære dreng har været det. God nat."

Crisparkle går ind med den hat, der så let, næsten så umærkeligt har fået ret til at blive hængt op i hans forstue, hænger den op og går tankefuld i seng.

9. Ugler i mosen

Rosa, der ingen slægtninge havde i verden, det hun vidste af, havde fra sit syvende år ikke kendt noget andet hjem end Nonnehuset og ikke nogen anden moder end miss Twinkleton. Sin rigtige moder kunne hun huske som en smuk lille dame ligesom hun selv – ikke synderligt større, end hun var, forekom det hende – der var blevet båret druknet hjem af hendes fader. Den ulykkelige hændelse var indtruffet på en lysttur. Hver fold og hver farve i den smukke sommerdragt og selv det lange, våde hår, hvori der hist og her endnu havde siddet blade af ødelagte blomster, mens den døde, unge skikkelse havde ligget på sengen i sin sørgelige, sørgelige skønhed, var uudsletteligt rodfæstede i Rosas hukommelse; det var også den vilde fortvivlelse og den derpå følgende knugende sorg hos hendes stakkels unge fader, som var død med knust hjerte på den første årsdag efter dette hårde stød.

Rosas forlovelse havde sit udspring fra, at hans trofaste ven og gamle universitetskammerat Drood, der som ung ligeledes var blevet enkemand, havde trøstet ham i hint lidelsesår; men også han var gået den tavse ven, som alle jordiske pilgrimsvandringer tidligere eller sildigere slår ind på; og således var de to unge blevet til det, de var.

Den atmosfære af medlidenhed, der havde omgivet den lille, forældreløse pige, da hun kom til Cloisterham, havde aldrig siden tabt sig. Alt som hun var blevet ældre, gladere og smukkere, havde den fået livligere farver; snart havde den været gylden, snart rosenrød, snart himmelblå, men altid havde den smykket hende med et ejendommelig blidt skær. Det

almindelige ønske om at trøste og kærtegne hende havde gjort, at hun fra først af var blevet behandlet som et barn, der var langt yngre, end hun virkelig var, og det samme ønske havde gjort, at hun endnu blev kælet for, efter at hun havde ophørt at være barn. Hvem der skulle være hendes yndling, hvem der skulle komme først med denne eller hin lille gave eller gøre hende denne eller hin lille tjeneste; hvem der skulle have hende hjem med sig i ferien; hvem der ville skrive oftest til hende, mens de var adskilt, og hvem hun ville blive gladest ved atter at se, når de genforenedes, endog denne elskværdige kappestrid var ikke fri for et stænk af bitterhed i Nonnehuset. Det ville have været godt for de stakkels nonner i deres dage, hvis de ikke havde haft hårdere kampe at skjule under deres slør og rosenkranse!

Således var Rosa blevet en elskværdig, flygtig, egensindig, indtagende lille pige, forkælet i den forstand, at hun stolede på at finde venlighed hos alle sine omgivelser, men ikke i den forstand, at hun gengældte den med ligegyldighed. Da hun havde en uudtømmelig kilde af kærlighed i sin natur, havde dens tindrende vande i flere år kvæget og oplivet Nonnehuset. Dog var dens dyb endnu aldrig blevet oprørt; fremtiden skulle vise, hvad der ville ske, når det indtraf, og hvilke udviklende forandringer der da ville foregå med det tankeløse hoved og det lille hjerte.

Hvorledes tidenden om, at der den foregående aften var opstået uenighed mellem de to unge mennesker, og at Neville endog på en måde havde overfaldet Edwin Drood, før frokosttid nåede ind i miss Twinkletons institut, er det umuligt at sige. Om den var blevet bragt derind af fuglene i luften eller var blæst

ind med luften, da vinduerne blev åbnet; om bagerdrengen havde medbragt den æltet ind i brødet, eller mælkemanden afleveret den som en tilsætning til sin forfalskede mælk; om stuepigerne, mens de bankede støvet af deres dørmåtter mod gadedørsstolperne, havde modtaget den i bytte af byluften, kan ikke afgøres; men så meget er vist, at tidenden havde gennemvandret hver eneste krog i den gamle bygning, før miss Twinkleton kom ned, og at miss Twinkleton selv havde hørt den af mrs. Tisher, endnu mens hun havde været ved at klæde sig på eller, som hun måske ville have udtrykt sig til en moder eller formynder med mytologisk sans, været ved at ofre til gratierne.

Miss Landless' broder havde kastet en flaske efter Edwin Drood. Miss Landless' broder havde kastet en kniv efter Edwin Drood. En kniv ledte tanken hen på en gaffel, og miss Landless' broder havde kastet en gaffel efter Edwin Drood.

Det holdtes imidlertid for et punkt af psykologisk vigtighed at vide, hvorfor miss Landless' broder havde kastet en flaske, en kniv eller en gaffel, eller en flaske, en kniv og en gaffel – for kokkepigen havde omtalt, at det havde været dem alle tre – efter Edwin Drood.

Nuvel da, miss Landless' broder havde sagt, at han sværmede for miss Bud. Edwin Drood havde sagt til miss Landless' broder, at han ikke havde lov til at sværme for miss Bud. Miss Landless' broder havde derpå "snubbet" – det var kokkepigens egne ord – flasken, kniven, gaflen og karaflen og kastet dem alle efter Edwin Drood.

Da disse rygter begyndte at komme i omløb, stak stakkels lille Rosa en pegefinger i hvert øre og tyede ind i en krog, idet hun bad om at måtte være fri for at høre mere. Miss Landless

derimod bad miss Twinkleton om tilladelse til at gå hen og tale med sin broder og viste temmelig tydeligt, at hun ville tage sig denne tilladelse, hvis den ikke blev hende givet; hun valgte den mere solide fremgangsmåde at gå hjem til Crisparkle for at indhente nøjagtig oplysning.

Da hun kom tilbage, meddelte hun, – efter først at have været indelukket med miss Twinkleton, for at alt, hvad der fandtes anstødeligt i hendes meddelelse, kunne blive holdt tilbage af dette diskrete filtrerapparat – kun Rosa, hvad der havde fundet sted, idet hun med blussende kind dvælede ved, hvorledes hendes broder var blevet tirret, men dog næsten indskrænkede dette til den sidste grove fornærmelse som den, der havde sat kronen på "nogle flere ord, der var faldet imellem dem." Af hensyn til sin ny veninde gled hun derimod let hen over den omstændighed, at disse flere ord havde været en følge af, at hendes forlovede havde taget sig tingene i almindelighed så særdeles let. Tillige bragte hun Rosa direkte en bøn fra sin broder om, at hun ville tilgive ham og lod dermed sagen fare efter at have forebragt den med søsterlig inderlighed.

Det blev miss Twinkleton forbeholdt at dæmpe den almindelige stemning i Nonnehuset. Da denne dame med statelig holdning trådte ind i, hvad plebejere ville have kaldt skolestuen, men som af forstanderinden for Nonnehuset i hendes aristokratiske sprog sirligt, for ikke at sige omskrivende kaldtes "det til studeringer helligede lokale", og med en dommermine sagde: "Mine damer!" rejste alle sig op. Samtidig tog mrs. Tisher plads bag sin foresattes stol, ligesom en fremstilling af dronning Elizabeths første historiske veninde i Tilbury Fort. Miss Twinkleton gik derpå over til at udtale, at

"rygtet, mine damer, var af skjalden fra Avon – det ville være overflødigt at nævne den udødelige *Shakespeare*, også kaldet sin hjemlige flods svane, sandsynligvis ikke uden en hentydning til den gamle overtro, at hin fugl med den skønne fjerham – miss Jennings behager at holde sig rank! – sang så smukt, når døden nærmede sig, hvorfor der imidlertid ikke haves nogen ornitologisk hjemmel – *rygtet*, mine damer, var af hin skjald – hm! – blevet skildret som overmalet med tunger. Rygtet i Cloisterham – miss Ferdinand behager at skænke mig sin opmærksomhed! – var ingen undtagelse fra hin store malers portræt af det andetsteds. Et lille sammenstød mellem to unge mænd, som den foregående aften havde fundet sted inden for hundrede mil fra disse fredelige mure – da miss Ferdinand, som det synes, er uforbederlig, vil hun have den godhed at afskrive de fire første fabler af vor livlige nabo, monsieur La Fontaine, i originalsproget! – var blevet utilladeligt overdrevet af rygtets stemme. I den første skræk, som hidrørte fra vor medfølelse for en kær ung veninde, der ikke helt kunne afsondres fra den ene af gladiatorerne på den omtalte ublodige kampplads – det usømmelige i, at miss Reynold lader, som om hun gennemborer sig med en knappenål, er alt for iøjnefaldende og alt for uklædeligt, til at det trænger til at fremhæves – steg vi ned fra vort jomfruelige standpunkt for at drøfte dette uhyggelige og upassende emne. Da pålidelige undersøgelser havde vist os, at det kun havde været den slags 'tomme pjank', hvortil der sigtedes af digteren – hvis navn og fødselsdag miss Giggles vil have at meddele inden en halv time –, ville vi nu lade den sag fare og sammentrænge vor opmærksomhed på dagens skønne gerning."

Men sagen holdt sig alligevel så frisk i minde hele dagen, at miss Ferdinand på ny bragte sig i forlegenhed ved at påsætte sig et overskæg af papir, mens de spiste til middag, og lade, som om hun ville kaste en vandkaraffel efter miss Giggles, der satte sig til modværge med en spiseske.

Rosa tænkte en hel del på denne ulykkelige strid og tænkte på den med en uhyggelig følelse af, at hun var indviklet i den som årsag eller som følge eller på anden måde, fordi hun stod i en aldeles falsk stilling ved sin forlovelse. Da hun aldrig var fri for en sådan uro, når hun var sammen med sin tilkommende, var det ikke rimeligt, at hun skulle være fri for den, når de var adskilte. Den dag var hun oven i købet overladt til sig selv og måtte undvære den trøst at tale åbent med sin ny veninde, eftersom uenigheden havde fundet sted med Helenas broder, og Helena tydelig nok skyede dette emne, fordi det var en kilden og vanskelig sag. På dette kritiske tidspunkt blev det meddelt Rosa, at hendes formynder var kommet for at se til hende.

Mr. Grewgious var med føje blevet valgt til sit hverv som en mand af ubestikkelig redelighed, men visselig ikke på grund af nogen anden passende egenskab, så vidt man kunne dømme efter hans ydre. Han var en tør, træet mand, der så ud, som om han, hvis han var blevet lagt i en knusemølle, øjeblikkelig ville være blevet malet til tør snustobak. Hans hår lå i et tyndt og glat lag og havde i farve og konsistens lighed med en yderst skabet, gul pelsværkskrave; det var hår så uligt, at det måtte have været en paryk, hvis det ikke havde været så grænseløst usandsynligt, at nogen frivilligt kunne have valgt en sådan hovedbedækning. Den smule minespil, der viste sig i hans ansigt, var skåret dybt

ind i det i nogle hårde kurver, som gav det større lighed med arbejde, og i hans pande var der nogle skurer, der så ud, som om naturen havde været i færd med at forme dem og give dem liv og karakter, men utålmodigt havde kastet mejslen bort og sagt: "Jeg kan virkelig ikke plage mig længere med at gøre dette menneske færdigt; lad ham gå, som han er."

Trods en alt for stor halslængde i sin øverste ende og alt for meget af ankler og hæle i den nederste; trods en vaklende gang og, hvad der kaldes nærsynethed – hvilket måske hindrede ham i at se, hvor meget han fremviste af sine bomuldsstrømper i modsætning til sin sorte dragt – havde Grewgious dog en mærkelig evne til at gøre et i det hele taget vindende indtryk.

Hans myndling fandt ham højst ulykkelig over at være sammen med miss Twinkleton i dennes eget hellige værelse. En uklar forudfølelse af, at han ville blive taget i forhør om noget og ikke ville komme godt fra det, syntes at trykke den stakkels mand, da han blev truffet under disse forhold.

"Hvorledes har De det? Det glæder mig at se Dem. Hvor De er blevet smuk! Tillad, at jeg sætter en stol hen til Dem, lille ven."

Miss Twinkleton rejste sig fra sit lille skrivebord, idet hun med en altomfattende blidhed, som om den gjaldt hele den dannede verden, sagde: "Tillader De, at jeg trækker mig tilbage?"

"På ingen måde for min skyld, frøken. Jeg beder om, at De ikke vil flytte Dem."

"Jeg må dog udbede mig tilladelse til at flytte mig," svarede miss Twinkleton, idet hun gentog ordet med fortryllende ynde; "men jeg vil ikke trække mig tilbage, da De er så

forekommende. Vil jeg være i vejen, hvis jeg skyder min pult hen til hjørnevinduet?"

"Nej, nej, frøken."

"De er alt for artig! Du vil sikkert ikke føle dig under nogen tvang, min søde Rosa."

Da Grewgious nu var blevet ene ved kaminen med Rosa, sagde han atter: "Hvorledes har De det, lille ven? Det glæder mig at se Dem." Og efter at have ventet, til hun havde sat sig, satte han sig ligeledes.

"Mine besøg," sagde han, "er som englenes – ikke fordi jeg sammenligner mig med en engel."

"Nej, sir," sagde Rosa.

"På ingen måde," indrømmede Grewgious. "Jeg mener kun, at mine besøg er korte og sjældne. Englene, ved vi meget godt, er ovenpå."

Miss Twinkleton så sig om med en slags stiv stirren.

"Jeg mener, lille ven," sagde Grewgious og lagde sin hånd på Rosas, idet hele hans legeme skælvede ved tanken om den mulighed, at han kunne synes at tage sig den skrækkelige frihed at sige "lille ven" til miss Twinkleton, "jeg mener de andre unge damer."

Miss Twinkleton gav sig igen til at skrive.

Med en følelse af, at han ikke var kommet slet så godt fra sin indledningsreplik, som han kunne have ønsket, glattede Grewgious sit hår i retning fra nakken til panden, som om han havde taget sig en dukkert og nu trykkede vandet ud af det – en glatning, der, skønt overflødig, var blevet ham til vane – og tog en lommebog op af sin kjolelomme og en stump blyant op af sin vestelomme.

"Jeg har," sagde han, mens han bladede i lommebogen, "gjort nogle optegnelser til min vejledning – hvad jeg altid gør, da jeg har så ondt ved at holde mine tanker samlet. Jeg vil nu med Deres tilladelse, lille ven, efterse dem. 'Rask og tilfreds.' Rigtigt. De er jo rask og tilfreds, lille ven? I det mindste ser De ud til det."

"Ja, jeg er såmænd," svarede Rosa.

"Hvorfor," sagde han med en bøjning med hovedet hen mod hjørnevinduet, "vor varmeste tak skyldes og sikkert også ydes den dames moderlige godhed og stadige omhu og opmærksomhed, jeg her har den ære at se for mig."

Også denne replik kom kun mat fra ham og nåede ikke sit bestemmelsessted; for da miss Twinkleton mente, at høflighed krævede, at hun holdt sig uden for samtalen, tyggede hun på enden af sin pen og så op, som om hun ventede på, at en af de himmelske ni, der måtte have en tanke tilovers, skulle sende hende den.

Atter glattede Grewgious sit glattede hår og så derpå igen i sin lommebog, hvori han overstregede "frisk og tilfreds" som et punkt, han var færdig med.

"Min næste note er 'pund, shillings og pence', et tørt emne for en ung dame, men tillige et vigtigt emne. Livet er pund, shillings og pence. Døden er –." En pludselig tanke om begge hendes forældres død syntes at standse ham, og han sagde i en mildere tone, idet han åbenbart indflettede nægtelsen som en senere opstået tanke: "Døden er ikke pund, shillings og pence."

Hans stemme var hård og tør ligesom han selv, og fantasien kunne straks have malet den, ligesom ham selv, til tør snustobak; men dog syntes han gennem de yderst

indskrænkede udtryksmidler, han rådede over, at udtrykke godhed. Var naturen blevet færdig, ville man i dette øjeblik have kunnet læse godhed i hans ansigt; men kunne han, stakkels mand, gøre for, at skurerne i hans pande ikke ville smelte sammen, og at hans ansigt arbejdede og ikke kunne frembringe noget minespil?

"'Pund, shillings og pence.' Er Deres månedspenge tilstrækkelige til Deres nødvendigheder, lille ven?"

Rosa havde ingen nødvendigheder, og månedspengene var derfor tilstrækkelige.

"Og De er ikke i gæld?"

Rosa lo ved tanken om at være i gæld; den forekom hendes uerfarenhed som et komisk udslag af en vild fantasi. Grewgious anstrengte sine nærsynede øjne for at overtyde sig om, at det var hendes opfattelse af sagen. "Ah," sagde han som en kommentar, idet han skottede til miss Twinkleton og overstregede pund, shillings og pence, "jeg talte om at være kommet blandt engle! Det er jeg."

Rosa havde en forudfølelse af, hvad den næste note ville vise sig at være, og rødmede og glattede med forlegen hånd en fold i sin kjole, længe før han fandt den.

"Giftermål, hm!" Grewgious fo'r med sin glattende hånd hen over sine øjne, sin næse og endog sin hage, før han flyttede sin stol lidt nærmere og talte i en lidt fortroligere tone: "Jeg kommer nu, lille ven, til det punkt, der er den egentlige grund til, at jeg ulejliger Dem med mit nuværende besøg; for ellers ville jeg, da jeg er et ualmindelig kantet menneske, ikke have trængt mig herind. Jeg er den sidste, der ville trænge mig ind i

en kreds, jeg slet ikke passer til, og her er jeg til mode som en bjørn med krampe i benene i en ungdommelig kotillon."

Hans grimhed gjorde hans lignelse tilstrækkeligt træffende til at få Rosa til at briste i en hjertelig latter.

"De ser det i det samme lys," sagde han med fuldkommen ro. "Således er det. Men tilbage til min note. Mr. Edwin har efter aftale været her af og til. Det har De fortalt mig i Deres kvartalsbreve, og De kan godt lide ham og han Dem."

"Ja, jeg kan rigtig godt *lide* ham."

"Det var det, jeg sagde, lille ven," sagde hendes formynder, for hvis øren det frygtsomme eftertryk var alt for fint. "Godt. Og De korresponderer."

"Vi skriver til hinanden," svarede Rosa, surmulende ved tanken om deres skriftlige uenigheder.

"Det er det, jeg forstår ved at korrespondere," sagde Grewgious. "Godt. Alt går, som det skal; tiden lider, og til jul bliver det nødvendigt for formens skyld at give den mønsterværdige dame i hjørnevinduet, som vi skylder så meget, en officiel meddelelse om, at De tager herfra i det påfølgende halvår. Deres forhold til hende er ganske vist noget langt mere end et forretningsforhold; men der er dog noget forretningsmæssigt ved det, og forretninger er og bliver altid forretninger. Jeg er et ualmindelig kantet menneske," vedblev han, som om det pludselig faldt ham ind at omtale det, "og ikke vant til at give nogen bort. Hvis derfor en eller anden stedfortræder af disse to grunde ville give Dem bort, ville det være mig meget kært."

Med nedslagne øjne ytrede Rosa, at hun troede, at en sådan stedfortræder i ethvert tilfælde nok ville være at finde.

"Ganske vist, ganske vist. For eksempel den herre, som her giver undervisning i dans; han ville skille sig ved det med klædelig anstand. Han ville træde frem og trække sig tilbage på en for præsten, Dem selv, brudgommen og alle andre vedkommende tilfredsstillende måde, hvorimod jeg – kun ville gøre dumheder."

Rosa sad stille og tavs. Hendes tanker var måske endnu ikke kommet helt hen til vielsen, men nølede undervejs.

"Note: 'Testamente.' Nå, lille ven," sagde Grewgious, idet han med et blik på sine optegnelser stregede "giftermål" over med sin blyant og trak et papir op af lommen. "Skønt jeg allerede tidligere har gjort Dem bekendt med indholdet af Deres faders testamente, finder jeg det dog rigtigt nu at give Dem en attesteret afskrift af det. Og skønt mr. Edwin også kender dets indhold, finder jeg det nu rigtigt ligeledes at overgive en attesteret genpart af det i mr. Jaspers hænder –"

"Ikke i hans egne?" spurgte Rosa og så hurtigt op. "Kan Edwin ikke få afskriften?"

"Ih jo, lille ven, hvis De udtrykkeligt ønsker det; jeg nævnede kun mr. Jasper, fordi han er hans kurator."

"Jeg ønsker det udtrykkeligt, hvis De ikke har noget imod det," sagde Rosa ilsomt og alvorligt; "det ville være mig ubehageligt, om mr. Jasper i nogen henseende skulle være mellemmand imellem os."

"Det er sagtens naturligt," sagde Grewgious, "at Deres tilkommende ægtefælle er alt for Dem. Ja. De må lægge mærke til, at jeg siger sagtens; for oprigtig talt, er jeg et ualmindelig unaturligt menneske og ved det ikke af egen erfaring."

Rosa så med forundring på ham.

"Jeg mener," forklarede han, "at ungdommens veje aldrig har været mine veje. Jeg var det eneste afkom af forældre, der var i en langt fremrykket alder, og jeg tror halvvejs, at jeg selv blev født i en fremrykket alder. Der er ikke ment noget personligt med hensyn til det navn, De så snart skal bytte med et andet, når jeg siger, at i stedet for at de fleste mennesker synes at være blevet født som knopper, synes jeg at være blevet født som en spån. Jeg var en spån – og det en meget tør spån – da jeg først kom til bevidsthed om mig selv. Med hensyn til den anden attesterede afskrift skal Deres ønske blive opfyldt, og om Deres arv tror jeg, De ved alt. Den udgør en livrente på to hundrede og halvtreds pund. Hvad der er blevet opsparet af disse, vil tillige med nogle andre poster, der er blevet ført Dem vedbørligt til indtægt og belagt med kvitteringer, gøre Dem til ejerinde af noget over sytten hundrede pund, hvoraf jeg er bemyndiget til at udrede omkostningerne ved forberedelserne til Deres bryllup. Det er det hele."

"Vil De være så god," sagde Rosa, idet hun med smukt rynkede bryn tog papiret, men uden at åbne det, "at sige mig, om jeg har ret i, hvad jeg nu vil sige? Jeg kan langt bedre forstå, hvad De siger mig, end hvad jeg læser i juridiske dokumenter. Traf min salig fader og Eddys fader deres aftale som rigtig gode og trofaste venner, for at også vi skulle blive rigtig gode og trofaste venner, ligesom de havde været?"

"Ja, netop."

"Til vort fælles varige bedste og vor fælles varige lykke."

"Ja, netop."

"For at vi skulle blive endnu langt mere for hinanden, end de havde været for hinanden?"

"Ja, netop."

"Det blev ikke påbudt Eddy og heller ikke påbudt mig under nogen som helst straf, hvis –"

"Bliv ikke urolig, lille ven. Hvis De får tårer i Deres kære øjne alene ved tanken om – hvis De ikke gifter dem med hinanden – nej, ingen straf på nogen af siderne. Kun ville De vedblive at stå under mit værgemål, til De blev myndig. Noget værre ville der ikke times Dem. Det kunne måske være slemt nok."

"Og Eddy?"

"Han ville, ligesom nu, når han blev myndig, få den ham efter hans fader tilkommende part i interessentskabet, og hvad der måtte være blevet lagt op til ham."

Med sit forlegne ansigt og sin rynkede pande bed Rosa hjørnet af sin attesterede afskrift, mens hun med hovedet på den ene side sad og så åndsfraværende ned på gulvet og glattede det med sin fod.

"Kort sagt," sagde Grewgious, "denne forlovelse er et ønske, en følelsessag, en venskabelig, på begge sider kærligt udtalt plan. At den lå dem stærkt på sinde, og at de nærede et levende håb om, at den ville lykkes, det kan der ikke være mindste tvivl om. Allerede som børn blev De begge gjort fortrolige med den, og den er lykkedes. Men omstændighederne kan forandre alt, og jeg har i dag gjort dette besøg til dels, ja væsentligt for at opfylde den pligt at sige Dem, at to unge mennesker kun kunne forenes i ægteskab – medmindre det kun sker for fordelens skyld, og så bliver det skuffelse og elendighed – af deres egen fri vilje, deres egen kærlighed og deres egen overbevisning – den kan måske være fejlagtig, men den risiko får man løbe –, om at de passer til hinanden og vil gøre hinanden lykkelige. Er

det for eksempel at tænke på, at nogen af Deres fædre, hvis han nu levede og nærede mistillid til planen, ikke ville forandre sin mening på grund af den af forandringen i Deres alder fremkaldte forandring af omstændighederne? Uholdbart, meningsløst, urimeligt, utænkeligt!"

Alt dette sagde Grewgious, som om han oplæste det højt eller, rettere sagt, som om han opremsede en lektie, så frit var hans ansigt og væsen for ethvert spor af, at det var noget, der kom fra ham selv.

"Jeg har nu, lille ven," tilføjede han og overstregede "testamente", "opfyldt, hvad der unægtelig kun er en formel pligt i dette tilfælde, men dog en pligt. Note: 'Ønsker.' Har De noget ønske, lille ven, som jeg kan hjælpe til at opfylde?"

Rosa rystede på hovedet med et næsten klagende udtryk af hjælpeløshed.

"Har De nogen ordre at give mig med hensyn til Deres sager?"

"Jeg – jeg vil helst først træffe aftale med Eddy om det," svarede Rosa og glattede folden i sin kjole.

"Rigtigt, rigtigt. De bør være enige i alt. Ventes den unge herre snart hertil?"

"Han rejste herfra i morges og kommer tilbage til jul."

"Det kunne ikke træffe sig heldigere. Når han kommer tilbage til jul, aftaler De alle enkeltheder, som De derpå meddeler mig, og så vil jeg – som en simpel forretningssag – opfylde mine forretningsforpligtelser mod den udmærkede dame i hjørnevinduet. De vil være vokset til den tid." Her stregede han atter over med blyanten. "Note: 'Afsked.' Ja. Nu vil jeg tage afsked, lille ven."

"Turde jeg," sagde Rosa og stod op, mens han på sin kejtede måde vred sig ud af sin lænestol, "turde jeg venligst bede Dem komme til mig til jul, hvis jeg havde noget vigtigt at sige Dem?"

"Ja, ganske vist," svarede han, tilsyneladende – hvis et sådant ord kan bruges om den, ved hvem der tilsyneladende hverken var lys eller skygge – smigret af dette spørgsmål. "Jeg har ingen andre forpligtelser til jul end at spise en kogt kalkun med sellerisauce i selskab med en – ualmindelig kantet fuldmægtig, som jeg er så heldig at have, og hvis fader, en forpagter i Norfolk, forærer mig kalkunen. Jeg ville føle mig helt stolt, lille ven, af, at De kunne ønske at se mig. Da det hører til mit fag at indkræve afgifter, ønsker så såre få folk at se mig, at en sådan nyhed ville være styrkende."

Til tak for hans samtykke lagde den taknemmelige Rosa sine hænder på hans skuldre, rejste sig på tåspidserne og kyssede ham.

"Du min Gud og fader!" udbrød Grewgious. "Tak, lille ven! Æren er næsten lige så stor som fornøjelsen. – Jeg har haft en højst tilfredsstillende samtale med min myndling, højstærede miss Twinkleton, og vil nu fri Dem for min generende nærværelse."

"Nej, sir," svarede hun, idet hun rejste sig med nådig nedladenhed, "sig ikke generende; det kan jeg på ingen måde tillade."

"Mange tak, frøken. Jeg har læst i bladene," sagde Grewgious lidt stammende, "at når en højtstående gæst – ikke fordi jeg er en sådan, langtfra – besøger en skole – ikke fordi denne er en sådan, langtfra –, beder han om en fridag eller en anden gunst. Da det nu er eftermiddag i den – undervisningsanstalt – hvis

udmærkede forstanderinde De er, ville de unge damer i virkeligheden ikke vinde noget ved at få resten af dagen til deres rådighed. Men skulle nogen ung dame være på den sorte tavle for et eller andet, turde jeg da udbede mig –?"

"Ah, mr. Grewgious, mr. Grewgious!" udbrød miss Twinkleton med en ærbart tilrettevisende pegefinger. "Å de herrer, de herrer, de burde skamme sig over at være så strenge mod os stakkels bagtalte opdragerinder, der kun tugter vort køn for deres skyld! Dog, da miss Ferdinand for tiden er i færd med at afsone en disciplinær forseelse – så gå til hende, min søde Rosa, og sig hende, at straffen er hende eftergivet på Deres formynders forbøn."

Med disse ord udførte hun en nejen, som tydede på, at hendes ærede ben var i færd med at gøre underværker, og som hun kom nok så stolt fra tre skridt bag sit udgangspunkt.

Da Grewgious fandt sig forpligtet til at hilse på Jasper, før han forlod Cloisterham, gik han hen til porthuset og entrede op ad dets bagtrappe. Men da Jaspers dør var lukket, og en papirseddel, der sad på den, indeholdt ordet: "Domkirken", randt det Grewgious i hu, at det var kirketid. Han gik igen ned ad trappen og over pladsen og standsede ved de store ydre fløjdøre til domkirken, som stod åbne på den smukke og klare, men korte eftermiddag, for at der kunne komme frisk luft ind i bygningen.

"Å Gud," sagde Grewgious, idet han kiggede ind, "det er, ligesom man så ned i halsen på den gamle tid!"

Den gamle tid drog et muggent suk fra grav, hvælving og kælder; skumle skygger begyndte at fortætte sig i hjørnet; fugtige dunster begyndte at stige op fra grønne flisepletter, og

ædelstenene, som den nedgående sol kastede gennem de farvede ruder ned i gangen i skibet, begyndte at forsvinde. Inden for gitterporten til koret neden for orglet, hvor det blev mørkere og mørkere, kunne man uklart skimte nogle hvide korkåber, og man kunne af og til høre en eneste svag stemme stige og falde i en sprukken, ensformig mumlen. I den fri luft udenfor farvedes de grønne græsgange, de brune, pløjede marker, de bugnende høje og dale og floden røde af solnedgangen, mens de fjerne små vinduer i vejrmøller og bønderhuse skinnede som pletter af blankt bogguld. Inde i domkirken var alt gråt, skummelt og gravagtigt, og den sprukne, monotone mumlen vedblev som en døende stemme, indtil orglet og koret brød løs og druknede den i et hav af musik. Derpå sank havet, og den døende stemme gjorde endnu et svagt forsøg, og så steg havet atter og kvalte den, slog op imod loftet, brusede mellem hvælvingerne og steg helt op til det øverste af det store tårn. Derpå blev havet tørt, og alt blev stille.

Grewgious var imidlertid gået hen til kortrappen, hvor han mødte det levende vand, da det strømmede ud.

"Der er dog vel ikke hændt noget?" Således tiltalte Jasper ham temmelig hurtigt. "De er vel ikke blevet kaldet?"

"På ingen måde. Jeg tog hertil af egen tilskyndelse. Jeg har besøgt min smukke myndling og skal nu hjem."

"Fandt De hende frisk og vel?"

"Blomstrende, såre blomstrende. Jeg kom kun for alvorligt at foreholde hende, hvad en af afdøde forældre sluttet forlovelse er."

"Og hvad er den så efter Deres mening?"

Grewgious lagde mærke til, hvor blege de læber var, som stillede dette spørgsmål, men tilskrev det kulden i domkirken.

"Jeg kom kun for at sige hende, at den ikke kunne holdes for bindende, når mangel på kærlighed eller utilbøjelighed til at fuldbyrde den hos en af parterne gjorde det ønskeligt, at den hævedes."

"Tør jeg spørge, om De har nogen særlig grund til at sige hende dette?"

Grewgious svarede skarpt: "Den særlige grund at gøre min pligt; kun den," og tilføjede derpå: "Nå, mr. Jasper, jeg ved, hvor meget De holder af Deres nevø, og hvor let De kan blive stødt på hans vegne; men jeg forsikrer Dem, at der heri ikke ligger mindste tvivl om eller mangel på agtelse for ham."

"De kunne," svarede Jasper og trykkede venskabeligt hans arm, "ikke tale smukkere."

Grewgious tog sin hat af for at glatte sit hår, nikkede veltilfreds, da han havde glattet det, og satte hatten på igen.

"Jeg tør vædde på," sagde Jasper smilende – hans læber var endnu så blege, at han mærkede det, hvorfor han også vædede dem og bed i dem, mens han talte – "jeg tør vædde på, at hun ikke ytrede noget ønske om at blive fri for Ned."

"Det væddemål ville De vinde. Man må sagtens under sådanne omstændigheder holde en ung moderløs pige en smule jomfruelig undseelse til gode; jeg forstår mig ikke videre på det; men hvad mener De?"

"Det kan der ingen tvivl være om."

"Det glæder mig at høre, fordi," vedblev Grewgious, der, da han huskede på, hvad hun havde sagt om Jasper, hele tiden havde følt sig forsigtigt for, "fordi hun synes at have en lille fin,

instinktmæssig følelse af, at alle foreløbige aftaler helst bør træffes mellem Edwin Drood og hende selv, ser De. Hun har ingen brug for os, ser De."

Jasper lagde hånden på brystet og sagde noget utydeligt: "De mener mig."

Grewgious lagde ligeledes hånden på brystet og sagde: "Jeg mener os. Lad dem derfor holde deres små rådslagninger med hinanden, når Edwin Drood kommer her tilbage til jul; så vil vi to træde til og give det sidste ord med i laget."

"De aftalte altså med hende, at De ville komme igen til jul?" sagde Jasper. "Jeg forstår Dem! De sagde nylig meget rigtigt, mr. Grewgious, at der er en så sjælden, gensidig hengivenhed mellem min nevø og mig, at jeg tænker mere på det kære, heldige, lykkelige menneske end på mig selv. Men det er ikke mere end billigt, at der tages hensyn til den unge dame, som De har sagt, og at jeg lader mig lede af Dem. Det vil jeg. Jeg går altså ud fra, at de til jul vil aftale deres forberedelser til maj, og at deres giftermål vil blive endeligt arrangeret af dem selv, så at vi ikke vil have andet at gøre end at have alt på rede hånd til formelt at kunne fritages for vore tillidshverv på Edwins fødselsdag."

"Det samme går jeg ud fra," indrømmede Grewgious, idet de gav hinanden hånden til afsked. "Gud velsigne dem begge!"

"Gud frelse dem begge!" udbrød Jasper.

"Jeg sagde Gud velsigne dem," sagde den anden og så sig tilbage over sin skulder.

"Jeg sagde Gud frelse dem," svarede denne; "kommer det ikke ud på ét og det samme?"

10. Vejen jævnes

Det er tit nok blevet sagt, at kvinden har en mærkelig evne til at gætte sig til mandens karakter, som kunne synes at være medfødt og instinktmæssig, når man ser hen til, at den ikke er blevet tilegnet gennem et langt, tålmodigt ræsonnement, ikke tilfredsstillende eller tilstrækkelig kan gøre rede for sig, og at den udtaler sig på den mest tillidsfulde måde endog mod en hel række ophobede erfaringer på det andet køns side. Men det er ikke fuldt så ofte blevet sagt, at denne evne, der, ligesom enhver anden menneskelig egenskab, er fejlbar, for det meste er aldeles uden selvkritik, og at den, når den har udtalt en modsat mening, som set fra ethvert menneskeligt synspunkt senere viser sig fejlagtig, ikke kan skelnes fra fordom, fordi den står fast på ikke at ville lade sig rette. Ja endog alene muligheden af modsigelse eller misbilligelse, hvor fjern den end er, meddeler fra først af denne kvindelige dom i ni tilfælde af ti den svaghed, der klæber ved et interesseret vidnes vidnesbyrd, så personligt og stærkt sætter den skønne gætterske sig i forbindelse med sin gætning.

"Finder du ikke, kære moder," sagde underkannikken en dag til sin moder, mens hun sad og strikkede i hans lille bogværelse, "at du er temmelig streng mod Neville?"

"Nej, jeg gør ikke, Sept," svarede den gamle dame.

"Lad os diskutere det nærmere, moder."

"Det har jeg intet imod, og jeg håber, at jeg altid er modtagelig for en diskussion." Der viste sig imidlertid en dirren i den gamle dames kappe, som om hun ved sig selv

tilføjede: "Og jeg gad se den diskussion, som ville forandre min mening."

"Godt, moder," sagde hendes fredsommelige søn. "Intet er så godt som at være modtagelig for diskussion."

"Det mener jeg med," svarede den gamle dame, der åbenbart var aldeles uimodtagelig for en sådan.

"Nu vel, ved hin uheldige lejlighed var Neville blevet tirret."

"Og påvirket af afbrændt vin," tilføjede den gamle dame.

"Det må jeg indrømme, skønt jeg tror, at de to unge mennesker ikke har stort at lade hinanden høre i så henseende."

"Det tror jeg ikke."

"Hvorfor det, moder?"

"Fordi jeg ikke tror det; men derfor er jeg lige fuldt modtagelig for en diskussion."

"Men, kære moder, jeg indser ikke, hvorledes vi skal kunne diskutere denne sag, når du går ud fra det synspunkt."

"Det må du bebrejde Neville og ikke mig," svarede den gamle dame med statelig strenghed.

"Men kære moder, hvorfor Neville?"

"Fordi han," svarede den gamle dame, idet hun forskansede sig bag moralens første grundsætninger, "kom fuld hjem, gjorde dette hus stor skam og viste en høj grad af mangel på ærbødighed mod denne familie."

"Det kan ikke nægtes, og det gjorde og gør ham endnu meget ondt."

"Havde mr. Jasper ikke været så høflig og hensynsfuld, at han den næste dag efter gudstjenesten var kommet hen til mig i selve kirkeskibet, endnu iført sin korkåbe, og havde ytret det håb, at jeg ikke var blevet alt for urolig eller forstyrret i min

nattero, tror jeg, at jeg aldrig ville have fået noget at vide om dette uværdige optrin."

"Ærlig talt, moder, så tror jeg, at jeg ville have holdt det skjult for dig, hvis jeg havde kunnet, skønt jeg endnu ikke var blevet ganske enig med mig selv om dette. Da jeg gik ud efter Jasper for at tale med ham om det og overveje hensigtsmæssigheden af, at han og jeg i forening dyssede sagen ned, så jeg, at han talte med dig, og så var det for sent."

"Ja, for sent. Han var endnu ganske bleg over, hvad der aftenen i forvejen var foregået i hans hjem."

"Havde jeg holdt det skjult for dig, kan du være overbevist om, at det ville have været for din freds og ros skyld, til bedste for det unge menneske og for på bedste måde at opfylde min pligt, således som jeg opfatter den."

Den gamle dame gik øjeblikkelig hen over gulvet og kyssede ham, idet hun sagde: "Naturligvis, kære Sept; det er jeg overbevist om."

"Imidlertid fik bysladderen fat i det," sagde Crisparkle, idet han kløede sig bag øret, mens hans moder atter satte sig og igen begyndte at strikke, "og jeg kunne ikke gøre mere."

"Og da sagde jeg, Sept," svarede den gamle dame, "at jeg havde slette tanker om Neville, og det siger jeg endnu. Og da sagde jeg og siger jeg endnu, at jeg håber, at han må forbedre sig, men jeg tror det ikke." Her dirrede kappen atter stærkt.

"Det gør mig ondt at høre dig sige det, moder –"

"Det gør mig selv ondt at sige det, men jeg kan ikke lade være."

"Det lader sig ikke nægte, at Neville er overordentlig flittig, opmærksom og stadig og gør gode fremskridt, og at han – jeg

tror nok at turde sige det – nærer hengivenhed for mig."

"I det sidste er der ingen fortjeneste," sagde den gamle dame hastigt, "og siger han det modsatte, får jeg kun end slettere tanker om ham på grund af et sådant praleri."

"Det har han heller aldrig sagt."

"Måske ikke; men jeg indser dog ikke, at det gør videre fra eller til."

Der var ingen utålmodighed i det venlige blik, hvormed Crisparkle så på det smukke, gamle stykke porcelæn, mens det strikkede, men der var unægtelig en humoristisk følelse af, at det ikke var et stykke porcelæn, man kunne indlade sig i en dyberegående drøftelse med.

"Spørg dig desuden selv, Sept, hvad han ville være uden sin søster. Du ved, hvilken indflydelse hun har på ham; du ved, hvilke evner hun har; du ved, at hvad han læser med dig, læser han med hende. Lad hende få den part af din ros, der tilkommer hende, og hvor meget bliver der vel så til overs til ham?"

Ved disse ord hensank Crisparkle i et lille drømmeri, under hvilket han tænkte på forskellige ting. Han tænkte på de gange, han havde set broderen og søsteren i dyb samtale med hinanden over en af hans gamle skolebøger; på de rimfulde morgener, hvor han gjorde sine styrkende pilgrimsvandringer til Cloisterham dam; på de mørke aftener, da han trodsede blæsten ved solnedgang, efter at være klavret op på sit yndlingsudkig, et hensmuldrende brudstykke af en klosterruin, og på to flittige skikkelser, som gik forbi neden for ham langs med randen af floden, som lysene og ilden i byen allerede skinnede i og gjorde landskabet mere øde. Han tænkte på,

hvorledes den overbevisning havde påsneget sig ham, at han ved at undervise én havde undervist to, og hvorledes han næsten uden at vide det havde lempet sine forklaringer efter to sjæle, den, hans egen dagligt var sammen med, og den, som han kun nærmede sig gennem den første. Han tænkte på den sladder, som fra Nonnehuset var kommet ham for øre om, at Helena, som han havde mistænkt for at være stolt og heftig, bøjede sig for alfebruden, som han kaldte hende, og lærte af hende, hvad hun vidste. Han tænkte på den maleriske forbindelse imellem disse to, som i det ydre var så højst forskellige, og måske mest af alt tænkte han på, om det kunne være muligt, at alt dette kun var så få uger gammelt og allerede var blevet en væsentlig del af hans liv.

Hver gang den velærværdige Septimus hensank i grublerier, holdt hans gode moder det for et ufejlbart tegn på, at han "trængte til styrkning", hvorfor den blomstrende gamle dame nu skyndte sig ind til skabet i spisestuen for derfra at hente den i et glas Kap-vin og en hjemmebagt biskuit indeholdte styrkning. Det var et vidunderligt skab, værdigt Cloisterham og Minor Canon Corner. Oven over det smilede et portræt af Händel med lokkeparyk ned på tilskueren med et polisk udtryk af at kende skabets indhold og med et musikalsk udtryk af at ville forene alle dets harmonier i en eneste dejlig fuga. Dette sjældne skab, der ikke var noget almindeligt skab med en sædvanlig dør på hængsler, som straks kunne åbnes helt og intet lod blive tilbage til at åbenbares lidt efter lidt, havde på midten en lås, hvor der mødtes to lodrette klapper, af hvilke den ene var til at skyde ned og den anden til at skyde op. Når den øverste klap skødes op, hvorved den nederste blev et dobbelt

mysterium, åbenbarede den dybe hylder fulde af krukker med nedlagte sager, glas med syltetøj, blikkasser, krydderiæsker og smukke udenlandske, blå og hvide kar, fristende gemmer for syltede tamarinder og syltet ingefær. Hver velvillig beboer i dette tilflugtssted havde sit navn indskrevet på sin mave. De nedlagte sager, der var iført mørkebrune uniformsfrakker og gule eller mørkegrå permissioner, forkyndte med store bogstaver, at det var valnødder, agurker, løg, rosenkål, blomkål og andre medlemmer af denne højadelige slægt. Syltetøjerne, der var af et mindre mandhaftigt temperament og var smykkede med krøllepapir, tilkendegav med en kvindelig skønskrift, som lignede en blid hvisken, at de var hindbær, stikkelsbær, abrikoser, reineclauder, sveskeblommer, æbler og ferskner. Når tæppet gik ned for disse dejligheder, og den nederste klap blev skudt i vejret, viste der sig oranger ved siden af en mægtig, lakeret sukkerdåse, som skulle mildne deres bitterhed, hvis de var umodne. Hjemmebagte biskuits gjorde i forening med et dygtigt stykke julekage opvartning ved disse magters hof. Allernederst omgav en tætsluttende blykælder sød vin og et forråd af likører, og derfra udstrømmede der en hvisken om appelsiner, citroner, mandler og kommen. Dette mønster for alle skabe bar et fremtrædende præg af at være i århundreder blevet gennemsurret af domkirkens klokke og orgel, indtil disse ærværdige bier havde forvandlet alt, hvad der var derinde, til forædlet honning. Man lagde altid mærke til, at enhver, som dykkede ind mellem hylderne, der, som sagt, var dybe og opslugte hoved, skuldre og albuer, kom ud igen med et mildt ansigt og syntes at være undergået en sukkerholdig forklarelse.

Den velærværdige Septimus hengav sig lige så villigt som et offer til et modbydeligt, medicinsk urteskab, der ligeledes forestodes af porcelænshyrdinden, som til førnævnte herlige skab. Hvilke forbavsende doser af enzian, pebermynte, nelliker, salvie, persille, timian, rude, rosmarin og løvetand fandt hans modige mave sig ikke i! Hvilke vidunderlige, med lag af tørre blade udstoppede hylstre kunne han ikke indsvøbe sit rødmossede og glade ansigt i, når hans moder havde ham mistænkt for tandpine! Hvilke botaniske skønhedspletter kunne han ikke frejdigt klæbe på sin kind eller sin pande, når den kære, gamle dame overbeviste ham om, at der fandtes en mærkelig finne der! I dette urterige forbedringshus, som lå ved en trappeafsats øverst oppe – en lav og snæver celle med kalkede vægge, hvor bundter af tørrede blade hang på rustne kroge under loftet og lå spredte på hylder i selskab med vældige flasker – lod den velærværdige Septimus sig føre lige så føjeligt ind som det velkendte lam, der så længe og så modstandsløst har ladet sig føre til slagterbænken, og plagede der, i modsætning til hint lam, ingen andre end sig selv. Ja, ikke engang det gjorde han, når kun den gamle dame havde noget at gøre og var glad, men slugte roligt alt, hvad der gaves ham, og stak kun til en afveksling ansigt og hænder ned i den store skål med tørrede rosenblade og i den anden store skål med tørrede lavendler, og kunne derpå gå ud med lige så stor tillid til Cloisterham dams og en sund sjæls dulmende kræfter, som det var håbløst for lady Macbeth at finde disse i alle de bølger, der ruller.

I nærværende tilfælde drak den gode underkannik sit glas Kap-vin uden at fortrække en mine og gav sig derpå, da han

således var blevet styrket til sin moders tilfredshed, i lag med dagens øvrige forretninger, som i deres regelmæssige og punktlige forløb bragte aftensang og skumring med sig. Da der var meget koldt i domkirken, satte han sig efter gudstjenesten i et rask trav, som skulle ende med et angreb på hans kære ruin, der skulle indtages med storm, uden at han standsede for at trække vejret.

Han indtog den på en mesterlig måde og stod, uden engang da at være forpustet, og så ned på floden, som ved Cloisterham var nær nok ved havet til ofte at skylle en mængde tang i land. En ualmindelig mængde var blevet skyllet op med sidste højvande, og dette i forbindelse med det oprørte vand, de skrigende mågers rastløse dykken og basken og et rødt skær ude til søs hinsides prammene med deres brune sejl, som begyndte at blive sorte, varslede en stormfuld nat. Mens han i sit stille sind sammenlignede det vilde og larmende hav med den stille havn på Minor Canon Corner, gik Helena og Neville Landless forbi neden for ham. Han havde hele dagen haft disse to i sine tanker og gik straks ned for at tale med dem. For enhver anden end en god klatrer var fodfæstet vanskeligt i det usikre lys; men underkannikken var lige så god en klatrer som de fleste og stod ved siden af dem, førend mange gode klatrere ville være kommet halvvejen ned.

"En urolig aften, miss Landless! Finder De ikke Deres sædvanlige spadserevej med Deres broder for udsat og kold på denne tid af året, eller dog når solen går ned, og blæsten står ind fra søen?"

Det fandt Helena ikke; det var deres yndlingssted, og der var så ensomt.

"Ja, her er meget ensomt," indrømmede Crisparkle, idet han straks greb lejligheden og gik videre med dem. "Det er et sted, hvor man kan tale uden at blive forstyrret, hvilket netop er det, jeg ønsker. Fortæller De, Neville, ikke Deres søster alt, hvad der forefalder imellem os?"

"Jo, alt, Sir."

"Følgelig ved Deres søster, at jeg gentagne gange har opfordret Dem til at gøre en slags undskyldning for den ulykkelige episode, der indtraf den aften, da De kom hertil."

Mens han sagde dette, så han på hende og ikke på ham, og derfor var det hende og ikke ham, som svarede:

"Ja."

"Jeg kalder den ulykkelig, miss Helena, eftersom den unægteligt har vakt fordom mod Neville. Man har fået det indtryk, at han er et farligt og lidenskabeligt menneske med et ustyrligt og vildt sind, og derfor bliver han skyet."

"Det tvivler jeg ikke om, at han bliver, stakkels fyr," sagde Helena med et stolt, medlidende blik på sin broder, et blik, som udtrykte en dyb følelse af, at han blev uretfærdigt behandlet. "Jeg ville være ganske på det rene med det, alene fordi De siger det, men hvad De har sagt, stadfæstes af undertrykte vink og hentydninger, som jeg hører hver dag."

"Er dette nu," tog Crisparkle atter til orde i en mild, men fast overbevist tone, "ikke beklageligt, og burde der ikke rådes bod på det? Neville har endnu kun været så kort i Cloisterham, og jeg frygter ikke for, at han ikke skal overleve denne fordom og vise, at han er blevet miskendt; men hvor langt klogere er det ikke straks at skride til værket end at stole på den usikre

fremtid! Foruden at det er klogt, er det tillige rigtigt, da der ingen tvivl kan være om, at Neville havde uret."

"Han blev tirret," mente Helena.

"Han var angriberen," mente derimod Crisparkle.

De gik stiltiende videre, indtil Helena vendte sine øjne mod underkannikkens ansigt og sagde: "Å, mr. Crisparkle, De vil dog vel ikke, at Neville skal kaste sig i støvet for den unge Drood eller for mr. Jasper, som bagtaler ham hver dag? Det kan ikke være Deres alvor, og De ville ikke kunne gøre det, hvis De var i hans sted."

"Jeg har forestillet mr. Crisparkle, Helena," sagde Neville med et ærbødigt blik på sin hovmester, "at hvis jeg kunne gøre det af et oprigtigt hjerte, så ville jeg; men det kan jeg ikke, og det oprører mig at skulle spille komedie. Du glemmer imidlertid, at du ved at sætte mr. Crisparkle i mit sted giver det udseende af, at han har gjort, hvad jeg gjorde."

"Jeg beder Dem om tilgivelse," sagde Helena.

"Der ser De," ytrede Crisparkle, idet han atter greb sin lejlighed, skønt på en lempelig og hensynsfuld måde, "at De begge instinktmæssigt indrømmer, at Neville havde uret. Hvorfor da blive stående på halvvejen og ikke ligefrem tilstå det?"

"Er der ikke forskel," spurgte Helena lidt usikker, "mellem at falde til føje over for et højmodigt sind og falde til føje over for et lavt eller småligt?"

Førend den værdige underkannik var helt færdig med sin indvending mod denne fine distinktion, tog Neville ordet.

"Hjælp mig, Helena, med at rense mig for mr. Crisparkle. Hjælp mig med at overbevise ham om, at jeg ikke uden at gøre

mig skyldig i falskhed og løgn kan være den første til at gøre indrømmelser. Min natur må forandres, før jeg kan gøre det, og den er ikke blevet forandret. Jeg føler, at jeg har lidt en blodig fornærmelse, en med forsæt udslynget fornærmelse, og det er jeg harmfuld over. Den rene sandhed er, at når jeg mindes den aften, bliver jeg lige så harmfuld, som jeg var dengang."

"Neville," sagde underkannikken med alvorligt åsyn, "De har gentaget den gestus med Deres hænder, som mishager mig så meget."

"Det gør mig ondt, men det skete uvilkårligt. Jeg tilstod, at jeg endnu var harmfuld."

"Og jeg tilstår," sagde Crisparkle, "at jeg havde håbet noget bedre."

"Det gør mig ondt at skulle skuffe Dem; men det ville være langt værre at føre Dem bag lyset, og det ville jeg gøre i højeste grad, hvis jeg foregav, at De havde formildet mig. Den tid kan komme, da Deres kraftige indflydelse vil kunne udrette selv dette hos den vanskelige elev, hvis foregående liv De kender; men den er ikke kommet endnu. Er det ikke således, Helena, trods mine kampe med mig selv?"

Hun, hvis mørke øjne i Crisparkles ansigt iagttog virkningen af, hvad han havde sagt, svarede Crisparkle, ikke ham: "Således er det." Efter et kort ophold svarede hun på det svagest muligt spørgende blik i sin broders øjne med en lige så svag bøjning af sit hoved, hvorpå han vedblev:

"Jeg har endnu ikke haft mod til at sige Dem, hvad jeg i al oprigtighed burde have sagt Dem, da De første gang talte til mig om denne sag. Det er ikke let at sige det, og jeg er blevet afholdt derfra af frygt for, at det kunne synes latterligt. Denne

frygt er endnu i dette øjeblik så stærk hos mig, at den, hvis min søster ikke var, måske ville afholde mig fra selv nu at være fuldkommen åbenhjertig mod Dem. – Jeg beundrer miss Bud så højt, at jeg ikke kan tåle, at der vises hende overmod eller ligegyldighed, og selv om jeg ikke følte mig forurettet af den unge Drood på mine egne vegne, ville jeg føle mig fornærmet af ham på hendes."

Aldeles forbavset så Crisparkle på Helena for at søge stadfæstelse på dette og mødte i hendes udtryksfulde ansigt fuldstændig stadfæstelse og en bøn om råd.

"Den unge dame, De taler om, skal, som De ved, Neville, snart giftes," sagde Crisparkle, "og Deres beundring er derfor, hvis den er af en særlig natur, som De synes at hentyde til, malplaceret i en utilladelig grad. Endvidere er det upassende, at De vil tillade Dem at være den unge dames ridder mod hendes tilkommende ægtefælle, og desuden har De kun set dem én gang. Den unge dame er blevet Deres søsters veninde, og det undrer mig, at Deres søster ikke, om også kun for hendes egen skyld, har holdt igen på denne ufornuftige og strafværdige tilbøjelighed."

"Hun har forsøgt det, men forgæves. Ægtefælle eller ikke ægtefælle, så er det menneske ikke i stand til at nære den følelse, jeg er opfyldt af overfor det skønne væsen, som han behandler som en dukke. Jeg siger, at han er lige så meget ude af stand til det, som han er hende uværdig. Jeg siger, at jeg elsker hende og hader og foragter ham!" Dette sagde han med et så blussende ansigt og en så heftig bevægelse, at hans søster gik om til ham og greb hans arm, idet hun udbrød: "Neville, Neville!"

Efter således at være blevet bragt til sig selv mærkede han, at han havde mistet herredømmet over sin lidenskabelige tilbøjelighed, og skjulte angerfuld og ulykkelig sit ansigt med hænderne.

Idet Crisparkle iagttog ham opmærksomt og samtidig overvejede, hvorledes han skulle forholde sig, gik han nogle skridt videre og sagde derpå:

"Neville, Neville, det gør mig inderlig ondt at se flere spor hos Dem af en karakter, der er lige så skummel, oprørt og vild som den aften, der nu er ved at falde på. De er af en alt for alvorlig natur til, at jeg tør behandle den forblindelse, De har røbet, som om den ikke fortjente alvorlig overvejelse. Den skænker jeg den derfor og taler til Dem i overensstemmelse hermed. Denne strid mellem Dem og den unge Drood må ikke fortsættes. Jeg kan ikke tillade, at den fortsættes, nu da jeg ved, hvad jeg ved, og da De lever under mit tag. Hvor fordomsfuldt og uretfærdigt De end i Deres blinde og skinsyge vrede fortolker hans karakter, så er den åben og godmodig; det ved jeg, at jeg kan indestå for. Læg nu mærke til, hvad jeg vil sige. Efter nærmere eftertanke og på grund af Deres søsters ytring er jeg villig til at indrømme, at De, hvis De vil slutte fred med den unge Drood, har ret til at blive kommet i møde på halvvejen. Det, lover jeg Dem, skal ske og endog, at den unge Drood skal gøre det første skridt, imod at De, når dette vilkår opfyldes, giver mig Deres æresord som gentleman på, at striden dermed skal være forbi for Deres vedkommende. Hvad der rører sig i Deres hjerte, når De rækker ham Deres hånd, kan kun vides af den, der ransager alle hjerter; men det kan aldrig gå Dem godt, hvis der bor troløshed der. Det kan være nok om dette; men med hensyn til det, jeg

atter må kalde Deres forblindelse, så går jeg ud fra, at det er en hemmelighed, der ikke kendes af nogen anden end Deres søster og Dem selv. Har jeg ret?"

Med dæmpet stemme svarede Helena: "Den kendes kun af os tre, som her er samlede."

"Og er aldeles ukendt for Deres veninde, den unge dame?"

"Det forsikrer jeg Dem!"

"Så kræver jeg altså et højtideligt løfte af Dem, Neville, om, at den skal vedblive at være den samme hemmelighed, som den er, og at De ikke vil gøre noget som helst andet skridt med hensyn til den end at søge – og det for fuldt alvor – at rive den ud af Deres tanker. Jeg vil ikke sige Dem, at den snart vil gå over, og heller ikke sige Dem, at den kun er et øjebliks indbildning; jeg vil ikke sige Dem, at sådanne griller hver time opstår og forsvinder blandt de unge og varmtfølende, men vil lade Dem blive i den tro, at den har få eller ingen sidestykker, at den vil bo hos Dem i lang tid og være meget vanskelig at overvinde. Derfor vil jeg lægge så meget mere vægt på det løfte, jeg kræver af Dem, når det bliver givet uden forbehold."

Det unge menneske forsøgte at tale, men kunne ikke.

"Jeg vil lade Dem blive hos Deres søster, som det er på tide, De følger hjem," sagde Crisparkle. "De kan siden træffe mig ene i mit værelse."

"Forlad os ikke allerede," bønfaldt Helena ham; "bliv endnu et par minutter."

"Jeg ville ikke," sagde Neville, idet han trykkede hånden mod ansigtet, "have behøvet så meget som én minut til, hvis De havde været mindre tålmodig og hensynsfuld over for mig og

mindre uskrømtet god og trofast. Å, gid jeg i min barndom havde haft en sådan vejleder!"

"Følg nu din vejleder, Neville," hviskede Helena, "og følg ham til Himlen!"

Der lå noget i hendes tone, som kvalte den gode underkanniks røst, der ellers ville have afvist hendes lovtale; men nu lagde han kun en finger på sine læber og så hen på hendes broder.

"At sige, at jeg giver begge løfter af mit inderste hjerte, mr. Crisparkle, og at der ingen troløshed bor i det, er det samme som intet at sige!" sagde Neville dybt rørt. "Jeg beder Dem om tilgivelse, fordi jeg så ynkeligt lod mig henrive af min heftighed."

"Ikke mig, Neville, ikke mig. De ved, hvem det tilkommer at tilgive, hvis højeste attribut det er. De, miss Helena, og Deres broder er tvillinger. De kom til verden med de samme tilbøjeligheder og tilbragte Deres yngre dage sammen under de samme ulykkelige forhold. Kan De ikke overvinde det hos ham, som De har overvundet hos Dem selv? De ser den klippe, som ligger i hans farvand; hvem andre end De kan holde ham fri af den?"

"Hvem andre end De?" svarede Helena. "Hvad er min indflydelse eller min svage klogskab i sammenligning med Deres?"

"De ejer kærlighedens klogskab," genmælede underkannikken, "og husk på, at den er den ypperste klogskab, som har været kendt på denne jord. Med hensyn til min – dog, jo mindre der tales om denne tarvelige artikel, des bedre. God nat!"

Hun greb den hånd, han rakte hende, og førte den taknemmeligt og næsten ærbødigt til sine læber.

"Så!" sagde underkannikken blidt; "jeg bliver alt for rigeligt lønnet!" Og dermed vendte han sig bort.

På tilbagevejen til domkirkepladsen søgte han, mens han vandrede i mørket, at udtænke det bedste middel til at bringe det i stand, han havde lovet at gennemføre, og som på en eller anden måde måtte gøres. "Man beder mig sandsynligvis om at vie dem, og gid de var vel gifte og hjemfarne!" tænkte han. "Men dette haster mest." Han overvejede først og fremmest, om han skulle skrive til den unge Drood eller tale med Jasper. Da han vidste, at han stod sig godt med hele domkirkepersonalet, var han tilbøjelig til det sidstnævnte skridt, og synet af det oplyste porthus fik ham til at gøre det. "Jeg vil smede, mens jernet er varmt," sagde han, "og straks tale med ham."

Jasper lå og sov på en sofa foran kaminen, da Crisparkle sagte drejede låsegrebet og kiggede ind. Længe efter havde han grund til at huske, hvorledes Jasper åndsforvirret sprang op fra sofaen mellem soven og vågen og udbrød: "Hvad er der på færde? Hvem gjorde det?"

"Det er kun mig, Jasper. Det gør mig ondt, at jeg har forstyrret Dem."

Hans stirrende øjne fik et genkendende udtryk, og han flyttede et par stole for at gøre plads ved kaminen.

"Jeg drømte en masse tøjeri og er glad over at være blevet forstyrret i en tung middagssøvn, for ikke at tale om, at De altid er velkommen."

"Mange tak; men jeg er dog ikke vis på," svarede Crisparkle, idet han satte sig i en lænestol, som var blevet sat hen til ham,

"at mit ærinde ved første øjekast synes lige så velkomment som jeg selv; men jeg er en fredens tjener og vil udføre mit ærinde til bedste for freden. Med andre ord, Jasper, jeg ønsker at stifte fred mellem de to unge mennesker."

Der udbredte sig et højst forvirret udtryk over Jaspers ansigt, og det tilmed et højst forvirrende udtryk; for Crisparkle kunne ikke blive klog på det.

"Hvorledes?" lød efter et ophold Jaspers svar sagte og langsomt.

"Om dette 'hvorledes' kommer jeg til Dem, idet jeg gerne ville bede Dem gøre mig den store tjeneste at henvende Dem til Deres nevø og få ham til på hans livlige måde at skrive et par linjer til Dem og sige, at han er villig til at række hånden til forlig. Jeg ved, hvilket godmodigt menneske han er, og hvilken indflydelse De har på ham, og uden at jeg i mindste måde vil tage Neville i forsvar, må vi dog alle indrømme, at han blev stærkt tirret."

Jasper vendte sit ansigt om mod kaminen, og ved at vedblive at iagttage det fandt Crisparkle det endnu mere forvirrende end før, eftersom det syntes at tyde på, at han var i færd med at gøre et omhyggeligt regnestykke i hovedet, hvad der dog næppe kunne være tilfældet.

"Jeg ved, at De ikke er indtaget til fordel for Neville," begyndte underkannikken, men afbrødes af Jasper, som sagde:

"Det må De nok sige. Nej, jeg er ikke."

"Ganske vist, og jeg indrømmer hans beklagelige hidsighed, skønt jeg håber, at han og jeg i forening vil overvinde den. Men jeg har krævet et meget højtideligt løfte af ham om hans fremtidige opførsel mod Deres nevø, hvis De vil være så venlig

at tage Dem af denne sag, og jeg er overbevist om, at han vil holde det."

"De er altid pålidelig og sanddru. Føler De Dem virkelig overbevist om, at De så tillidsfuldt kan indestå for ham?"

"Ja, det gør jeg."

Det forvirrede og forvirrende udtryk forsvandt.

"Så letter De mit sind for en stor frygt og en tung byrde," sagde Jasper; "jeg vil gøre det."

Glad over en så hurtig og fuldstændig sejr, takkede Crisparkle i de smukkeste ord.

"Jeg vil gøre det," gentog Jasper, "for at få den trøst at have Dem til borgen mod min vage og ugrundede frygt. De vil le – men fører De dagbog?"

"En linje for hver dag; ikke mere."

"Gud skal vide, at en linje for hver dag ville være mere end nok for mit begivenhedsløse liv," sagde Jasper og tog en bog op af en pult, "hvis min dagbog ikke tillige var en dagbog over Neds liv. De vil le ad denne optegnelse og kunne gætte, hvornår den blev gjort:

'Over midnat. Efter hvad jeg nylig har set, nærer jeg en nagende frygt for, at der skal opstå nogle frygtelige følger for min kære dreng, som jeg ikke kan bortforklare eller nedkæmpe; alle mine bestræbelser er frugtesløse. Denne Neville Landless' djævelske lidenskabelighed, hans stærke forbitrelse og hans vilde rasen efter at tilintetgøre dens genstand forfærder mig. Så dybt er dette indtryk, at jeg er gået to gange ind i min kære drengs kammer for at overtyde mig om, at han sov trygt og ikke lå død i sit blod.'

Her er en anden optegnelse fra morgenen efter:

'Ned er stået op og rejst så let om hjertet og så fri for al mistanke som altid. Han lo, da jeg advarede ham, og sagde, at han var lige så god en karl som Neville Landless. Jeg svarede, at det nok kunne være, men at han ikke var så slet en karl. Han vedblev at gøre løjer med det; men jeg fulgte ham på vej, så langt jeg kunne, og forlod ham højst ugerne. Jeg er ikke i stand til at ryste disse mørke, uhåndgribelige anelser af mig, hvis følelser, der støtter sig på åbenlyse kendsgerninger, kan kaldes således.'

Atter og atter," sagde Jasper og bladede i bogen, førend han lagde den til side, "er jeg hensunket i slige stemninger, hvilket andre optegnelser viser. Men nu har jeg Deres forsikring i ryggen og vil føre den ind i min bog og gøre den til en modgift mod mit mismod."

"En modgift, der, som jeg håber," svarede Crisparkle, "snart vil få Dem til at overgive mismodet til luerne. Jeg burde være den sidste, som gjorde Dem bebrejdelser i aften, da De så velvilligt er kommet mine ønsker i møde; men jeg kan ikke nægte, at Deres kærlighed til Deres nevø her har bragt Dem til at gøre for meget af det."

"De er mit vidne," sagde Jasper og trak på skuldrene, "i hvilken stemning jeg egentlig var den aften, før jeg satte mig til at skrive, og i hvilke ord jeg udtrykte den. Husker De, at De gjorde indvendinger mod et af mine ord, fordi det var for stærkt? Det var stærkere end noget ord i min dagbog."

"Godt, godt. Prøv modgiften," sagde Crisparkle, "så giver den Dem måske et bedre og klarere syn på sagen. Nu vil vi ikke tale mere om det. Jeg må sige Dem tak og takker Dem oprigtigt."

"De skal få at se," sagde Jasper, idet de skiltes, "at jeg ikke vil gøre halvt, hvad De ønsker af mig. Jeg skal sørge for, at Ned, hvis han overhovedet giver efter, giver efter for alvor."

Den tredje dag efter denne samtale indfandt han sig hos Crisparkle med følgende brev:

"Kære Jack.
Jeg er blevet rørt af din skildring af din samtale med mr. Crisparkle, som jeg agter og ærer så højt. Jeg vil straks sige, at jeg ved den omtalte lejlighed glemte mig fuldt så meget, som Landless gjorde, og at jeg ønsker, at det skete må blive skrevet i glemmebogen og alt blive godt igen.

Hør nu, kære, gamle dreng. Indbyd Landless til middag juleaften – jo bedre dagen er, des bedre bliver gerningen – og lad der ikke være andre end vi tre, og lad os da række hinanden hånden og ikke tale mere om det.

Kære Jack,

din altid hengivne

Edwin Drood.

P.S. Min hilsen til miss Pussy i næste musiktime."

"De venter altså Neville?" sagde Crisparkle.

"Jeg stoler på, at han kommer," svarede Jasper.

11. Et maleri og en ring

Bag den ældste del af Holborn i London, hvor enkelte, flere hundrede år gamle huse med spidse gavle endnu står og se ned på gaden, som om de mistrøstigt søgte efter det gamle vandløb, der for længe siden er blevet udtørret, findes der en lille, af to uregelrette firkanter bestående afkrog ved navn Staple Inn. Det er en af de afkroge, hvor fodgængeren ved at komme ind i den fra den larmende gade får en lettende følelse af at have stoppet bomuld i sine øren og lagt fløjlssåler under sine støvler. Det er en af de afkroge, hvor nogle tilrøgede spurve kvidrer i tilrøgede træer, som om de råbte til hinanden: "Lad os lege, at vi er på landet," og hvor nogle fod havejord og nogle alen grus sætter dem i stand til at gøre denne forfriskende vold på deres spæde forstand. Desuden er det en af de afkroge, som er juridiske afkroge, og den indeholder et lille kollegium med en lille lygte på taget; men hvad det er viet til, og på hvis bekostning det vedligeholdes, ved nærværende fortælling ikke.

I hine dage, da Cloisterham følte sig fornærmet af tilværelsen af en fjern jernbane som en trussel mod den ømtålige konstitution, briternes ejendom, denne hellige institution, hvis sære skæbne det er at blive våset om, skælvet for og pralet af i lige høj grad, hvad der så end sker ude i verden, i hine dage havde endnu ingen nærliggende bygning af et imponerende omfang rejst sig for at overskygge Staple Inn. Den vestlige sol sendte det klare blikke, og sydvestvinden blæste uhindret ind i det.

Hverken blæst eller sol hilste imidlertid på Staple Inn en eftermiddag i december henimod klokken seks, da det var fuldt

af tåge, og tællelys sendte matte og usikre stråler ud gennem vinduerne i alle dets beboede lejligheder og særlig i én lejlighed i et hjørnehus i den lille, indre firkant, som over sin grimme port med sort og hvidt fremviste den gådefulde indskrift:

P

J T

1747

I denne lejlighed sad Grewgious, som aldrig havde brudt sit hoved med indskriften, undtagen når han enkelte gange havde skottet op til den og tænkt, at den måske skulle sige Peter John Thomas eller Peter Joe Tayler, og skrev ved sin kamin.

Hvem kunne ved at se på ham have sagt, om han havde kendt ærgerrighed eller skuffelse? Han var blevet uddannet til jurist og havde lagt sig efter kontorpraksis, at opsætte dokumenter, "drive kommissionsforretninger, de vise kalder det," som Pistol siger; men kommissionsforretningerne og han havde levet i et så dårligt ægteskab, at de efter fælles overenskomst skiltes ad, hvis der kan siges at være skilsmisse, hvor forening aldrig har fundet sted.

Nej. De bly kommissionsforretninger ville ikke komme til Grewgious; han havde bejlet til dem, men ikke vundet dem, og de gik hver sin vej. Men da en eller anden uforklarlig vind havde blæst en voldgiftssag til ham, og han under den havde indlagt sig stor ære som en mand, der var utrættelig til at søge og gøre, hvad ret var, havde en vind, som lettere lod sig følge til dens kilde, dernæst blæst en temmelig fed oppebørselspost i hans lomme. Således var han ved et slumpetræf kommet på sin rette hylde, og efter at være blevet inkassator og forvalter ved to store

godser og have overdraget deres juridiske forretninger for en løn, som det nok var værd at have, til et sagførerfirma nedenunder, havde han slukket sin ærgerrighed og for sin øvrige levetid slået sig til ro under P.J.T.'s tørre vinstok og figentræ, som var plantet i 1747.

Hans værelse var fuldt af en mængde regnskaber, regnskabsbøger, brevpakker og dokumentkasser, som dog næppe kunne siges at overfylde det, så samvittighedsfuldt og nøjagtigt var de ordnet. Frygten for at kunne dø pludselig og efterlade en eneste kendsgerning eller talstørrelse i ufuldstændig eller uklar stand, kunne, hvad dag det skulle være, have slået ham ihjel på stedet. Den største troskab mod et tillidshverv var denne mands livsblod. Der gives nogle slags livsblod, som løber raskere, lettere og mere tiltrækkende; men der gives ingen bedre slags i omløb.

Der var ingen luksus i hans værelse, og der var ikke engang nogen anden komfort ved det, end at det var tørt og varmt og havde en hyggelig, om end gammeldags kamin. Hvad der kunne kaldes dets private liv, indskrænkede sig til kaminen, en lænestol og et gammeldags rundt bord, som efter kontortid blev trukket ud på kamintæppet, hvorimod det ellers stod opslået som et skjold af blankt mahogni. Når det stod i denne forsvarsstilling, var der bag ved det et skab, som i reglen indeholdt nogle gode drikkevarer. Et ydre værelse var forbeholdt fuldmægtigen; Grewgious' soveværelse var på den anden side af den fælles trappe, og under denne havde han en tom kælderlejlighed. Tre hundrede gange om året, i det mindste, gik han over til hotellet i Furnivals Inn for at spise til middag og derpå tilbage igen for at trøste sig så godt som

muligt ved hine tarvelige oplivelsesmidler, til det atter blev højlys forretningsdag.

Ligesom Grewgious den eftermiddag sad og skrev ved sin kamin, således sad også hans fuldmægtig og skrev ved sin. Det var en bleg, pluskæbet, mørkhåret person på tredive år med et par sorte øjne uden spor af glans, og en utilfreds, dejet hudfarve, som syntes at forlange at blive sendt til bageren. Han var et gådefuldt væsen, denne fuldmægtig, og syntes at have et sælsomt herredømme over Grewgious. Som om han var blevet kaldt til live som en eventyrlig, tjenende ånd ved en trolddom, der havde svigtet, da den skulle have sendt ham bort igen, klamrede han sig fast ved Grewgious' stol, skønt Grewgious' magelighed og bekvemmelighed åbenbart ville have vundet ved at jage ham bort; men skønt han var en skummel person med sammenfiltret hår og et almindeligt udtryk af at være opfostret i skyggen af det giftige træ på Java, som har givet flere løgne ly end hele planteriget, viste Grewgious ham ikke des mindre en uforklarlig hensynsfuldhed.

"Nå, Bazzard," sagde Grewgious og så op fra sine papirer, som han var ved at ordne for den aften, da fuldmægtigen trådte ind, "hvad andet mærkeligt er der så foruden tågen?"

"Mr. Drood," svarede Bazzard.

"Hvad han?"

"Er kommet."

"De burde have vist ham ind."

"Nu skal jeg gøre det," sagde Bazzard.

Gæsten kom altså ind.

"Ih bevares!" sagde Grewgious, mens han så sig om efter sine to kontorlys. "Jeg troede, at De var kommet og gået igen efter at

have sagt, hvem De var. Hvorledes har De det? De ser jo ud, som om De skulle kvæles!"

"Det er den afskyelige tåge," svarede Edwin; "den svier i mine øjne som cayennepeber."

"Er den virkelig så slem? Tag dog Deres overtøj af. Det er heldigt, at der er lagt så godt i kaminen; men Bazzard har sørget for mig."

"Nej, jeg har ikke," sagde Bazzard ved døren.

"Ah, så må jeg selv have gjort det uden at have lagt mærke til det," sagde Grewgious. "Sæt Dem i min lænestol. Nej, jeg beder Dem. Når De kommer ind fra en sådan luft, må De sidde i min lænestol."

Edwin satte sig i lænestolen i krogen, og den tåge, han havde bragt ind med sig, og den tåge, han afførte sig med sin kavaj og sit halstørklæde, blev snart slikket op af den grådige ild.

"Jeg ser ud," sagde Edwin smilende, "som om jeg var kommet for at blive."

"Ja," udbrød Grewgious; "– undskyld, at jeg afbryder Dem – ja, bliv. Tågen letter måske om et par timers tid. Vi kan hente mad ovre fra Holborn, og De må hellere få Deres cayennepeber her end udenfor; bliv hos mig og spis."

"De er alt for venlig," sagde Edwin og så sig om, som om han følte sig tiltrukket af forestillingen om en ny, fornøjelig slags sigøjnergilde.

"På ingen måde; det er meget venligt af Dem at slå Dem ned hos en pebersvend og tage til takke med, hvad huset formår; og jeg vil bede," tilføjede Grewgious, idet han dæmpede sin stemme og talte med blinkende øjne, som om han fik en lys

tanke, "jeg vil bede Bazzard; ellers synes han måske ikke om det. Bazzard!"

Bazzard kom ind igen.

"Spis sammen med mr. Drood og mig."

"Hvis jeg får ordre til at spise, skal jeg naturligvis gøre det, sir," lød det gnavne svar.

"Hvilket menneske!" udbrød Grewgious. "Det er ingen ordre, men en indbydelse."

"Tak. I så tilfælde har jeg intet imod det."

"Så er det i orden. Og De vil måske heller ikke have noget imod at gå over til hotellet i Furnivals Inn og bede dem sende det fornødne til bordet. Til middag vil vi have en terrin fuld af den varmeste og kraftigste suppe, der kan opdrives, den bedste mellemret, der kan anbefales, en steg – for eksempel en lammefjerding – og en gås, en kalkun, eller en hvilken som helst anden lille genstand, der står på spisesedlen – kort sagt, vi vil have, hvad der er at få."

Disse flotte bestillinger udstedte Grewgious i sin sædvanlige tone, som om han oplæste et auktionskatalog, repeterede en lektie eller lirede en hvilken som helst anden remse af, og efter at have trukket det runde bord frem gik Bazzard bort for at udføre dem.

"Jeg var lidt bange, ser De," sagde Grewgious med mere dæmpet stemme, da hans fuldmægtig var gået, "for at bruge ham i provianterings- eller forplejningsfaget, da han måske ikke ville synes om det."

"Han synes at råde sig selv," ytrede Edwin.

"Å Gud nej! De tager rent fejl af ham, stakkels fyr. Rådede han sig selv, var han ikke her."

"Hvor mon han da ville være?" tænkte Edwin, men tænkte det kun, fordi Grewgious kom hen og stillede sig ved siden af ham med ryggen mod det andet hjørne af ilden og sine skulderblade mod kaminen og samlede sine kjoleskøder, for at talen kunne gå så meget bedre.

"Uden at have spådomsgave slutter jeg, at De har gjort mig den ære at se herind for at underrette mig om, at De tager derned – hvor De ventes, kan jeg fortælle Dem – og tilbyde at udrette et eller andet lille ærinde for mig hos min fortryllende myndling og måske stramme mig lidt op i en eller anden henseende, hvad?"

"At jeg kom her, før jeg tog derhen, var af opmærksomhed."

"Ah! Naturligvis ikke af utålmodighed?"

"Utålmodighed, sir?"

Grewgious havde haft i sinde at være skælmsk – dog uden at han i fjerneste måde havde udtrykt denne hensigt – og havde bragt sig i en næsten uudholdelig nærhed af ilden, som om han ville brænde det fuldstændigste indtryk af sit skælmeri ind i sig selv, ligesom andre fine indtryk bliver brændt ind i hårde metaller. Men idet hans skælmeri pludselig flygtede for hans gæsts rolige ansigt og væsen, og kun ilden blev tilbage, fo'r han sammen og gned sig.

"Jeg har nylig været dernede," sagde Grewgious, mens han igen bragte sine kjoleskøder i orden, "og det var det, jeg mente, da jeg sagde, at jeg kunne fortælle Dem, at De ventes."

"Virkelig? Ja, jeg vidste, at Pussy længtes efter mig."

"Har De en kat der?" spurgte Grewgious.

Edwin rødmede lidt, idet han forklarede: "Jeg kalder Rosa Pussy."

"Å, ja så, det er meget elskværdigt."

Edwin så på hans ansigt, som om han ikke rigtig vidste, om han virkelig havde noget mod navnet at indvende; men han kunne lige så gerne have set på en urskive.

"Et kælenavn," forklarede han atter.

"Hm," sagde Grewgious med et nik, men med en så påfaldende blanding af ubetinget bifald og betinget mishag, at hans gæst blev ganske forlegen.

"Talte PRosa –" begyndte Edwin for at fatte sig.

"PRosa?" gentog Grewgious

"Jeg ville have sagt Pussy, men tog mig i det – talte hun ikke til Dem om Landlesserne?"

"Nej. Hvad er Landlesserne? Et gods, et landsted, en bondegård?"

"En broder og en søster. Søsteren er i Nonnehuset og er blevet meget gode venner med P –"

"PRosa," afbrød Grewgious ham uden at forandre en mine.

"Hun er en ualmindelig smuk pige, og jeg troede, at hun måske var blevet skildret eller forestillet for Dem."

"Ingen af delene. – Men der kommer Bazzard."

Bazzard kom tilbage, ledsaget af to opvartere, en ubevægelig og en flyvende, og de tre bragte så megen tåge med sig, at ilden på ny begyndte at knitre. Den flyvende opvarter, som havde bragt alting med på sine skuldre, dækkede bordet med forbavsende hurtighed og færdighed, mens den ubevægelige opvarter, som intet havde bragt med, stadig skændte på ham. Den flyvende opvarter polerede derpå alle de glas, han havde bragt med, nok så pænt, og den ubevægelige opvarter så igennem dem. Derefter fløj den flyvende opvarter over til

Holborn efter suppen og kom flyvende tilbage med den, fløj så over efter mellemretten og stegen og gåsen, foruden at han en gang imellem gjorde forskellige ekstra udflugter efter en hel mængde forskellige ting, som den ubevægelige opvarter havde glemt. Men hvorledes den flyvende opvarter så kløvede luften, så skændte den ubevægelige opvarter dog altid på ham, når han kom tilbage, fordi han bragte tåge med sig og var forpustet. Ved slutningen af måltidet, da den flyvende opvarter var foruroligende stakåndet, samlede den ubevægelige opvarter med fornem mine dugen under sin arm, og efter at have set strengt, for ikke at sige med harme, på den flyvende opvarter, mens denne satte rene glas omkring, sendte han et afskedsblik til Grewgious, som sagde: "Det er en given sag, at drikkepengene tilhører mig, og at denne slave ikke har krav på noget, " hvorpå han skød den flyvende opvarter foran sig ud ad døren.

Det var ligesom et udmærket udført miniaturbillede, forestillende de herrer excellencer i Omsvøbsdepartementet, den høje overkommando – regeringen – et formelig opbyggeligt lille billede til at ophænge i Nationalgalleriet.

Ligesom tågen havde været den nærmeste årsag til dette ypperlige måltid, således tjente den også til dets almindelige sauce. At høre kontoristerne udenfor nyse, hvæse og stampe i gruset, var et krydderi, som langt overgik doktor Kitchiners [Note 1)]; og således gysende at befale den ulykkelige flyvende opvarter at lukke døren, førend han havde åbnet den, var en pikant tilsætning, der var endnu mere velsmagende end Harveys [Note 2)]; og det kan her i parentes omtales, at denne unge mands ben, når han satte det mod døren, røbede den fineste

følesans, idet det altid – med et vist anglende udtryk – kom nogle sekunder før han selv og bakken, og altid blev lidt tilbage, efter at han og bakken var forsvundet, ligesom Macbeths ben, når det modstræbende ledsager ham ud fra skuepladsen til mordet på Duncan.

Værten var gået ned i kælderen og havde hentet flasker med rubinrøde, stråfarvede og gyldne drikkevarer, der for længe siden var modnet i lande, hvor der ingen tåger findes, og siden havde ligget og slumret i skyggen. Sprudlende og skummende efter en så lang lur, skød de på deres propper for at hjælpe proptrækkeren – ligesom fanger, der hjælper tumultuanter med at sprænge deres porte – og hoppede gladelig ud. Havde P.J.T. i 1747 eller i et andet år i sin levetid drukket sådanne vine, havde P.J.T. visselig også været en prægtig jovial tyksak.

I sit ydre viste Grewgious ingen tegn på, at han oplivedes af disse glødende vine. I stedet for at han drak dem, kunne de lige så godt være blevet hældt ud over hans snustobaksskikkelse, så lidt lys og skygge frem kaldte de i hans ansigt. Heller ikke påvirkedes hans væsen; men på sin træede måde holdt han øje med Edwin, og da han efter bordet vinkede Edwin tilbage til sin egen lænestol, og Edwin efter en meget kort vægring sank mageligt ned i den, kunne man se Grewgious, idet han ligeledes vendte sin stol om mod ilden og glattede sit hår og sit ansigt, iagttage sin gæst mellem sine glattende fingre.

"Bazzard!" sagde Grewgious, idet han pludselig vendte sig om imod ham.

"Jeg følger Dem," svarede Bazzard, der havde forrettet sit arbejde med at sætte mad og drikke til livs på en håndværksmæssig måde, skønt for det meste i dyb tavshed.

"Deres skål, Bazzard! På god lykke for mr. Bazzard, mr. Edwin!"

"På god lykke for mr. Bazzard!" gentog Edwin med aldeles ugrundet begejstring og med det uudtalte tillæg: "Jeg gad vide med hvad."

"Og gid!" vedblev Grewgious – "jeg tør ikke udtale mig med bestemthed – gid! – mine talegaver er så indskrænkede, at jeg ved, at jeg ikke vil komme godt herfra – gid! – det burde fremsættes poetisk, men jeg er ikke poetisk – gid! – ængstelsens torn er det nærmeste, jeg kan finde på – gid den endelig engang må komme ud!"

Med et mørkt smil til ilden stak Bazzard en hånd i sine sammenfiltrede lokker, som om det var der, at ængstelsens torn fandtes; derpå i sin vest, som om den var der, og endelig i sine lommer, som om den var der. Under alle disse bevægelser fulgtes han nøje af Edwins øjne, som om denne unge mand ventede at se tornen komme for lyset; men den kom ikke frem, og Bazzard sagde kun: "Jeg følger Dem og takker Dem."

"Nu vil jeg," sagde Grewgious, idet han med sin ene hånd klirrede med sit glas på bordet og under dække af den anden bøjede sig til siden for at hviske til Edwin, "udbringe en skål for min myndling. Men jeg tog Bazzard først; han ville måske ellers ikke have syntes om det."

Dette blev sagt med en hemmelighedsfuld blinken, eller hvad der ville have været en blinken, hvis det kunne have vist sig hurtigt nok hos Grewgious. Edwin blinkede derfor til svar uden at have den svageste anelse om, hvorfor han gjorde det.

"Og nu," sagde Grewgious, "helliger jeg et bæger til den skønne og fortryllende miss Rosa. Den skønne og fortryllende

miss Rosa, Bazzard!"

"Jeg følger Dem," svarede Bazzard, "og drikker skålen."

"Jeg med!" sagde Edwin.

"Gud hjælpe mig!" udbrød Grewgious, idet han afbrød den dybe tavshed, der naturligvis var opstået, skønt det er umuligt at sige, hvorfor slige pauser kunne opstå iblandt os, når vi har udført en eller anden lille selskabelig ceremoni, der ikke umiddelbart fremkalder selvprøvelse eller modfaldenhed. "Jeg er et ualmindelig kantet menneske, og dog indbilder jeg mig – hvis jeg tør bruge dette ord, da jeg ikke har et gran indbildningskraft – at jeg i aften ville kunne male et billede af en sand elskers sindstilstand."

"Lad os følge Dem," sagde Bazzard, "og få billedet."

"Mr. Edwin vil rette det, hvor det er urigtigt," vedblev Grewgious, "og give det nogle strøg efter livet; for jeg er en født tørvetriller og har hverken blide følelser eller blide erfaringer. Nå, jeg vover den gisning, at en sand elskers sind er fuldstændig gennemtrængt af den elskede genstand for hans kærlighed. Jeg vover den gisning, at hendes kære navn er ham dyrebart, at han ikke kan høre eller gentage det uden sindsbevægelse, og at han holder det helligt. Har han noget særligt kærlighedsnavn til hende, er det forbeholdt hende og er ikke for almindelige øren. Et navn, som det ville være et privilegium at kalde hende med i enrum med hendes egen skønne person, ville det være en dristighed, en hårdhjertethed, en følelsesløshed, ja næsten et troskabsbrud at bralre ud med andensteds."

Det var vidunderligt at se Grewgious sidde stiv som en stok med hænderne på sine knæ, mens han afleverede dette

foredrag, omtrent ligesom en friskoledreng med en god hukommelse kan remse sin katekismus op, og uden at røbe nogen tilsvarende sindsbevægelse med undtagelse af nogle små trækninger, der nu og da viste sig i hans næsetip.

"Mit billede," vedblev Grewgious, "fremstiller endvidere – men mr. Edwin har jo lov til at rette det, – den sande elsker som længselsfuld efter at være sammen med eller i nærheden af den elskede genstand for hans kærlighed, som såre lidt tænkende på sit velbefindende i andet selskab og som idelig søgende hint. Ville jeg sige søgende hint, ligesom en fugl søger sin rede, ville jeg gøre mig til nar, eftersom det ville grænse til, hvad jeg forstår ved poesi, og jeg er altid så langt fra grænsen af det poetiske, at jeg aldrig med mit vidende er kommet den på ti tusinde mile nær. Og desuden er jeg fuldstændig ukendt med fuglenes sædvaner, med undtagelse af fuglene i Staple Inn, som bygger deres reder på gesimser og i tagrender og skorstenspiber, der ikke er indrettet til dem af naturens velgørende hånd. Jeg udbeder mig derfor, at min ytring om fuglereden må regnes for usagt. Men mit billede fremstiller den sande elsker som ikke havende nogen anden tilværelse end den elskede genstand for hans kærlighed, og som på én gang levende et fordoblet og et halveret liv. Og udtrykker jeg ikke tydeligt, hvad jeg mener med dette, er det enten, fordi jeg, da jeg ikke ejer talegaver, ikke kan udtrykke, hvad jeg mener, eller fordi jeg, hvis jeg ingen mening har, ikke mener, hvad det ikke lykkes mig at udtrykke, hvilket jeg dog ikke tror er tilfældet."

Alt som enkelte stykker af dette billede var kommet for lyset, var Edwin blevet rød og hvid og sad nu og så på ilden og bed sig i læberne.

"Et kantet menneskes meninger om et så afrundet emne," vedblev Grewgious, stadig i nøjagtig den samme tone som før, "er sandsynligvis fejlagtige; men jeg forestiller mig – dog stadig under forudsætning af, at De ikke retter mig, mr. Edwin –, at der ingen kulde, ingen træthed, ingen tvivl, ingen ligegyldighed, ingen lunken sindstilstand kan være hos en sand elsker. Tør jeg spørge, om jeg overhovedet er kommet sandheden nær i mit billede?"

Lige så pludselig i sin slutning som i sin begyndelse og sin fortsættelse henkastede han dette spørgsmål til Edwin og holdt inde, skønt man skulle have troet, at han først havde været midt i sin tale.

"Da De henvender spørgsmålet til mig," stammede Edwin, "vil jeg sige –"

"Ja, jeg henvender det til Dem som sagkyndig."

"Så vil jeg sige, at det billede, De har malet, som helhed taget er rigtigt; men jeg mener dog, at De måske har været lidt hård mod den stakkels elsker."

"Det er rimeligt nok. Jeg er noget hård af mig."

"Han viser måske ikke alt, hvad han føler, eller han kan måske ikke –"

Her standsede han så længe for at lede efter, hvad han ville sige, at Grewgious gjorde hans forlegenhed tusind gange større ved uventet at udbryde:

"Ja vist; han kan måske ikke."

Derpå blev de alle siddende tavse; men Bazzards tavshed hidrørte fra, at han sov.

"Hans ansvar er meget stort," sagde Grewgious til sidst med sine øjne fæstet på ilden.

Edwin nikkede og holdt ligeledes sine øjne fæstet på ilden.

"Og lad ham vogte sig for at drive gæk med nogen," sagde Grewgious; "hverken med sig selv eller med nogen anden."

Edwin bed sig atter i læberne og sad og så på ilden.

"Han bør ikke gøre en skat til et legetøj. Ve ham, hvis han gør det! Lad ham lægge sig dette vel på sinde."

Skønt han sagde alt dette i korte sætninger, ligesom den nysomtalte friskoledreng ville have oplæst et par vers af Salomons Ordsprog, var der dog noget drømmende – for en så praktisk mand – i den måde, hvorpå han nu truede ad de gloende kul på kaminristen og atter blev tavs.

Men ikke længe. Mens han sad rank og stiv i sin lænestol, slog han sig pludselig på sine knæ som et eller andet sært afgudsbillede, der vågner op af sine drømmerier, og sagde: "Vi må have denne flaske tømt, mr. Edwin. Lad mig skænke for Dem, og jeg vil også skænke for Bazzard, skønt han sover. Han ville måske ellers ikke synes om det."

Han skænkede for dem begge og sig selv, tømte sit glas og satte det på bordet med bunden i vejret, som om han lige havde fanget en spyflue i det.

"Og nu, mr. Edwin," vedblev han, idet han tørrede sig om munden og fingrene med sit lommetørklæde, "til en lille forretning. Forleden dag fik De en attesteret afskrift af miss Rosas faders testamente. De kendte indholdet i forvejen, men fik afskriften som en forretningssag. Jeg ville have sendt mr. Jasper den, hvis miss Rosa ikke hellere havde set, at den straks kom Dem i hænde. De har jo modtaget den?"

"Ja, jeg har."

"De burde have kvitteret for modtagelsen," sagde Grewgious. "Forretninger er forretninger overalt i verden. Men De gjorde det ikke."

"Da jeg kom her i aften, ville jeg have kvitteret for den."

"Det var ingen forretningsmæssig kvittering, men lad det nu gå. I dette dokument vil De have lagt mærke til en kort og venlig hentydning til, at det er overladt til mig at opfylde et lille, mundtligt betroet tillidshverv, når jeg måtte finde det rettest."

"Ja."

"Mens jeg nylig sad og så på ilden, faldt det mig ind, at jeg ikke kunne opfylde dette hverv i noget bedre øjeblik end det nuværende. Skænk mig Deres opmærksomhed et halvt minut."

Han tog et knippe nøgler op af lommen, valgte ved skinnet af lyset den nøgle, han skulle bruge, og gik derpå med et lys i hånden hen til et skrivebord, åbnede det, rørte ved fjederen til en lille hemmelig skuffe og tog der et almindeligt ringfoderal med en enkelt ring. Med foderalet i hånden gik han tilbage til sin stol; men da han rakte det i vejret for at vise den unge mand ringen, rystede hans hånd.

"Mr. Edwin, denne fint i guld indfattede rose af diamanter og rubiner var en ring, som tilhørte miss Rosas moder. Den blev i min nærværelse taget af hendes døde hånd med en så fortvivlet sorg, som jeg håber aldrig at skulle se mage til. Hvor hård jeg end er, er jeg dog ikke hård nok til det. Se, hvor blankt disse stene skinner!" sagde han, idet han åbnede foderalet. "Og dog har de øjne, der var langt blankere, og som ofte så på dem med et let og stolt hjerte, i flere år været aske blandt aske og støv blandt støv! Hvis jeg havde nogen indbildningskraft – hvad det

er overflødigt at sige, jeg ikke har –, kunne jeg indbilde mig, at disse stenes vedvarende skønhed næsten er grusom."

Med disse ord lukkede han igen foderalet.

"Denne ring blev givet til den unge dame, som druknede så tidligt på sin skønne og lykkelige livsbane, af hendes ægtefælle, da de gav hinanden deres tro. Det var ham, der tog den af hendes hånd, og det var ham, der, da han var døden nær, lagde den i min. Det formål, jeg modtog den med, var, at jeg, når De og miss Rosa var blevet voksne, og Deres trolovelse førte til en varig forbindelse, skulle give Dem den, for at De skulle sætte den på hendes finger. Gik dette glade håb ikke i opfyldelse, skulle ringen blive i mit eje."

Der viste sig uro i den unge mands ansigt og en usikkerhed i bevægelsen af hans hånd, da Grewgious så vist på ham og gav ham ringen.

"Ved at sætte den på hendes finger," sagde Grewgious, "sætter De det højtidelige segl på Deres ubrødelige troskab mod de levende og de døde. De rejser nu til hende for at træffe de sidste uigenkaldelige forberedelser til Deres giftermål. Tag den med Dem."

Den unge mand tog det lille foderal og gemte det inde på sit bryst.

"Skulle der være noget i vejen, skulle noget, om end nok så ringe, ikke være, som det burde være, imellem Dem; skulle De have en hemmelig fornemmelse af, at De ikke gør dette skridt uden nogen højere grund, end fordi De længe har været vant til at imødese det, bønfalder jeg Dem endnu en gang ved de levende og de døde at bringe mig denne ring tilbage!"

Her vækkede Bazzard sig ved sin egen snorken og sad, som det plejer at gå i sådanne tilfælde, og stirrede apoplektisk ud i det tomme rum, som om han ville sige: Vov på at beskylde mig for at have sovet!

"Bazzard!" sagde Grewgious i en hård tone.

"Jeg følger Dem," svarede Bazzard, "og har fulgt Dem."

"For at opfylde et tillidshverv har jeg givet mr. Edwin Drood en ring med diamanter og rubiner. Ser De den?"

Edwin tog atter det lille foderal frem og lukkede det op, og Bazzard så ned i det.

"Jeg følger Dem begge og er vidne til overleveringen."

Åbenbart længselsfuld efter at komme bort og blive ene, iførte Edwin Drood sig nu atter sit overtøj og mumlede noget om tid og aftaler. Af den flyvende opvarter, der slog ned fra en spejdende flugt for kaffens skyld, meldtes det, at tågen ikke havde lettet; men han gik ud i den, og altid sig selv lig, "fulgte" Bazzard ham.

Da Grewgious var blevet ene, gik han over en time frem og tilbage. Han var urolig den aften og, som det syntes, nedslået.

"Jeg vil håbe," sagde han, "at jeg har handlet rigtigt. Opfordringen til ham syntes nødvendig. Det var tungt at blive af med ringen, og dog måtte jeg meget snart have skilt mig ved den."

Med et suk lukkede han den lille tomme skuffe, lukkede derpå skrivebordet i lås og gik tilbage til den ensomme kamin.

"Hendes ring," vedblev han. "Vil jeg få den igen? Mine tanker dvæler så uroligt ved hendes ring i aften. Men det lader sig forklare. Jeg har haft den så længe og sat så stor pris på den! Jeg gad vide –"

Han var lige så vel i en grublende som i en urolig stemning; for skønt han holdt inde her og atter gik over gulvet, fortsatte han dog sine grublerier, da han igen satte sig.

"Jeg gad vide – for den ti tusinde gang, og hvilken ærketosse jeg er; for hvad har dette vel nu at sige? – om han betroede omsorgen for deres forældreløse barn til mig, fordi han vidste – gode Gud, hvor hun er kommet til at ligne sin moder!

Jeg gad vide, om han nogen sinde havde så meget som en mistanke om, at nogen hang ved hende i en fjern, håbløs afstand, da han slog til og vandt hende. Jeg gad vide, om det nogen sinde faldt ham ind, hvem denne ulykkelige nogen var!

Jeg gad vide, om jeg kan sove i nat! I alt fald vil jeg lukke verden ude med sengeklæderne og prøve på det."

Grewgious gik over trappegangen og ind i sit rå og tågede sovekammer og var snart færdig til at lægge sig. Idet han opfangede et svagt glimt af sit ansigt i det tågede spejl, holdt han et øjeblik sit lys hen til det.

"Du ser også ud, som om nogen skulle tænke på dig, som du ser ud!" udbrød han. "Nå, nå! Gå nu i seng, stakkels mand, og hold op at vrøvle!"

Med disse ord slukkede han lyset, trak sengeklæderne op om sig og lukkede med endnu et suk verden ude. Og dog gives der sådanne uransagede, romantiske afkroge hos mennesker, som ser mindst ud til det, at endog gamle trøskede og ormstukne P.J.T. måske til sine tider kan have vrøvlet således i 1747 eller deromkring.

12. En aften sammen med Durdles

Når Sapsea ikke har noget bedre at gøre henimod aften og finder betragtningen af sin egen dybsindighed noget ensformig, hvor umådeligt omfattende emnet også er, trækker han ofte frisk luft på domkirkepladsen. Han holder af at gå forbi kirkegården med en svulmende ejermandsmine og i sit bryst at opmuntre en slags velvillig godsejerfølelse, i kraft af hvilken han har vist sig god mod sin fortjenstlige fæsterske, mrs. Sapsea, og offentligt givet hende en belønning. Han holder af at se nogle ansigter kigge ind gennem gitteret og måske læse hans indskrift. Skulle han møde en fremmed, der med raske skridt kommer fra kirkegården, er han moralsk overtydet om, at den fremmede "trækker sig rødmende tilbage", som der står at læse på mindesmærket.

Sapseas vigtighed er blevet forøget ved, at han er blevet valgt til borgmester i Cloisterham. Uden borgmestre i snesevis ville den hele samfundsbygning – Sapsea er vis på, at han har opfundet dette slående udtryk – uimodsigeligt gå i stykker. Borgmestre har fået ridderslaget, fordi de har overbragt adresser, sprængmaskiner, der uforfærdet har skudt på den engelske grammatik med kugler og granater. Sapsea kan komme til at overbringe en adresse. Stat op, sir Thomas Sapsea! Sådanne er jordens salt.

Jasper har siden sin første sammenkomst med Sapsea, hvor de gjorde sig til gode med portvin, gravskrift, tokkodille, oksesteg og salat, dyrket bekendtskabet. Sapsea er blevet modtaget i porthuset med en tilsvarende gæstfrihed, og ved den lejlighed satte Jasper sig ved pianoet og sang for ham og

kildrede, billedligt talt, hans øren, der var lange nok til at frembyde en vid mark i så henseende. Hvad der tiltaler Sapsea hos den unge mand, er, at han altid er rede til at lytte til ældre mænds visdomsord og er en kernesund natur. Til bevis på dette sang han den aften ingen af den slags fremmede gøglerviser, der er så yndede af nationalfjenderne, men opvartede ham med den ægte hjemmebryggede "Georg den Tredje", hvori han opfordrede ham – som "mine gæve gutter" – til at smadre alle andre øer end denne ø, foruden alle mulige fastlande, halvøer, landtunger, forbjerge og alle andre geografiske landformer, samt til at rense havet på alle kanter. Kort sagt, han gjorde det temmelig klart, at Forsynet havde gjort en åbenbar fejl ved at skabe så lille en nation af kernekarle, og så mange andre af usseligere folkeslag.

Sapsea, der på denne fugtige aften vandrer langsomt i nærheden af kirkegården med hænderne på ryggen og spejdende efter en rødmende og tilbagevigende fremmed, drejer om et hjørne og støder i stedet for på domprovsten, der taler med overgraveren og Jasper. Sapsea gør sit buk og bliver øjeblikkelig langt mere gejstligt stemt end nogen ærkebisp af York eller Canterbury.

"De har åbenbart i sinde at skrive en bog om os, mr. Jasper," siger domprovsten. "Nå! Vi er meget gamle, og der må kunne laves en god bog om os. Vi er ikke så rige på jordisk gods som på år; men De vil måske blandt andet også sætte det i Deres bog og henlede opmærksomheden på den uret, vi har lidt."

Tope morer sig pligtskyldigst kosteligt over dette.

"Jeg har virkelig slet ikke tænkt på at blive forfatter eller oldgransker," svarede Jasper. "Det er kun et indfald af mig, og

endog i dette indfald er Sapsea her mere skyld end jeg selv."

"Hvorledes det, hr. borgmester?" spørger domprovsten med et godmodigt, genkendende nik til sin kopi.

"Jeg ved ikke," svarer Sapsea og ser sig om efter oplysning, "hvortil Hans Højærværdighed domprovsten gør mig den ære at hentyde," og giver sig derpå igen til at studere sin original i dens mindste enkeltheder.

"Durdles," ytrer Tope.

"Ja," siger domprovsten; "Durdles, Durdles."

"Sagen er," forklarer Jasper, "at min videlyst med hensyn til denne mand egentlig først blev vakt af mr. Sapsea. Hans menneskekundskab og evne til at fremdrage alt, hvad der er skjult eller ejendommeligt hos hans omgivelser, bragte mig først til at skænke manden en alvorlig tanke, skønt jeg naturligvis havde set ham tit nok. De ville være blevet overrasket, hr. domprovst, hvis De, således som jeg, havde set mr. Sapsea behandle ham i sin dagligstue."

"Å," udbryder Sapsea og griber med en usigelig tilfredsstillelse og vigtighed den kugle, der kastes til ham, "ja, ja! Er det det, Hans Højærværdighed domprovsten mener? Ja, jeg bragte tilfældigvis Durdles og mr. Jasper sammen, og jeg mener virkelig, at Durdles er en karakter."

"En karakter, mr. Sapsea, som De med nogle få øvede tag vender op og ned på," siger Jasper.

"Nej, vel ikke det," svarer den klodsede auktionsholder. "Jeg har måske lidt indflydelse på ham og måske en smule indsigt i hans karakter. Hans Højærværdighed domprovsten vil behage at komme i hu, at jeg kender verden." Med disse ord trækker

han sig lidt tilbage bag ved domprovsten for at undersøge hans kjoleknapper.

"Nå," siger domprovsten og ser sig om for at opdage, hvor hans kopist er blevet af, "jeg håber, hr. borgmester, at De vil bruge Deres kendskab til Durdles i det gode øjemed at få ham til ikke at knække vor brave og agtede forsangers hals; det har vi ikke råd til, da hans hoved og stemme er alt for værdifulde for os."

Tope morer sig igen kostelig og brister i en ærbødig, krampagtig latter, som til sidst taber sig i en ærbødig mumlen om, at enhver sikkert vil finde en ære og en glæde i at få sin hals knækket til vederlag for en sådan lovtale fra en sådan kilde.

"Jeg vil påtage mig," ytrer Sapsea overlegent, "at indestå for mr. Jaspers hals og pålægge Durdles at være forsigtig med den. Han vil huske på, hvad jeg siger. Men hvorledes er den for øjeblikket stedt i fare?" spørger han og ser sig om med ophøjet protektormine.

"Kun ved, at jeg gør en måneskinsudflugt med Durdles mellem gravene, hvælvingerne, tårnene og ruinerne. De husker sagtens, at De, da De bragte os sammen, lod falde et ord om, at jeg som ynder af det maleriske nok ville finde det umagen værd?"

"Ja, det husker jeg!" svarer auktionsholderen. Og den højtidelige idiot tror virkelig, at han husker det.

"Følgende Deres vink," vedbliver Jasper, "har jeg ved dagen gjort nogle vandringer med den mærkelige gamle karl, og i aften vil vi foretage en måneskinsundersøgelse af forskellige huller og kroge."

"Og her er han," siger domprovsten.

Durdles kommer virkelig sjokkende hen imod dem med bylten med sin middagsmad i hånden, og da han kommer nærmere og får øje på domprovsten, tager han hatten af og standses af Sapsea, da han vil sjokke videre.

"Glem ikke at passe på min ven," er det pålæg, Sapsea giver ham.

"Hvad er det for en ven af Dem, der er død?" spørger Durdles. "Jeg har ingen bestillinger fået vedrørende nogen ven af Dem."

"Jeg mener min levende ven, som står der."

"Å han? Han kan såmænd nok passe sig selv, kan mr. Jasper."

"Men De må også passe på ham," siger Sapsea, hvorpå Durdles, da der ligger noget bydende i hans tone, måler ham tvært fra øverst til nederst.

"Med al ærbødighed for hr. domprovsten være det sagt, at hvis De bare vil passe, hvad der vedkommer Dem, mr. Sapsea, skal Durdles nok passe, hvad der vedkommer ham."

"De er ikke i godt humør," siger Sapsea og blinker til selskabet for at gøre det opmærksom på, hvor let han skal få bugt med ham. "Min ven vedkommer mig, og mr. Jasper er min ven. Og De er også min ven."

"Vogt Dem for den slemme vane at prale," svarer Durdles med et alvorligt, advarende nik; "den kunne let tage overhånd hos Dem."

"De er ikke i godt humør," siger Sapsea igen og bliver rød i kammen, men blinker atter til selskabet.

"Det tilstår jeg; jeg kan ikke lide, at nogen er fri imod mig."

Sapsea blinker tredje gang til selskabet, som om han ville sige: "Jeg tænker, De vil være enige med mig i, at jeg har bundet munden på ham," og trækker sig tilbage fra ordskiftet.

Derpå siger Durdles farvel til domprovsten, og efter at have sat sin hat på og tilføjet: "De kan, som sagt, træffe mig hjemme, mr. Jasper, hvis De vil mig noget; nu går jeg hjem for at gøre mig ren," sjokker han snart af syne. Denne gåen hjem for at gøre sig ren er et eksempel af mange på mandens ufattelige gåen på akkord med de ubønhørlige kendsgerninger, da han, hans hat, hans støvler og hans klæder aldrig bærer spor af rensning, men altid er i den samme støvede og tilsølede tilstand.

Mens lygtetænderen nu oversår den stille kirkeplads med pletter af lys og i dette øjemed i største fart løber op og ned ad sin lille stige, denne ubekvemme indretning, i hvis hellige skygge flere slægtled er voksede op, og ved tanken om hvis afskaffelse hele Cloisterham ville være blevet forfærdet, – går domprovsten hjem til sin middag, Tope hjem til sin the og Jasper hjem til sit piano. Der sidder han, uden andet lys end skæret af ilden i kaminen, og synger med dæmpet og smuk stemme kirkemusik i flere timer, det vil sige, til noget efter at det er blevet mørkt, og månen er ved at stå op.

Da lukker han sagte pianoet, ifører sig sagte en pjækkert med en rummelig kurveflaske i den største lomme, sætter en lavpuldet, bredskygget hat på hovedet og går sagte ud. Hvorfor går han så sagte i aften? Der viser sig ingen ydre grund til det. Kan en eller anden indre grund lure mørkt inden i ham?

På vejen til Durdles' ufuldendte hus eller hul i stadsmuren styrer han, da han ser et lys inde i det, sagte sin kurs mellem ligstenene, mindesmærkerne og stenaffaldet, som allerede hist og her strejfes skråt af den opstående måne. De to svende er gået og har ladet deres to store save blive siddende i deres

stenblokke, og to benrade af svende fra Dødningedansen griner måske i skyggen af deres skærmende skilderhuse og holder sig færdige til at hugge væk på ligstenene til de to mennesker, som først skulle dø i Cloisterham. Disse to tænker rimeligvis nu kun lidt på det, da de er levende og måske lystige. Det kunne være artigt nok at få at vide, hvem de er, eller i det mindste, hvem den ene af dem er.

"Halløj! Durdles!"

Lyset flytter sig, og han viser sig med det i døren. Han ser ud til at have "gjort sig ren" ved hjælp af en flaske, et krus og et glas; for andre renselsesredskaber ses der ikke i det værelse med nøgne vægge og bjælkeloft uden gips, han fører sin gæst ind i.

"Er De færdig?"

"Ja. Lad de gamle komme frem, hvis de tør, når vi kommer ind imellem deres grave. Jeg har mod nok til at møde dem."

"Mener De virkeligt mod eller brændevinsmod?"

"Det ene såvel som det andet, og jeg mener begge dele."

Han tager en lygte ned fra en krog og stikker et par tændstikker i lommen for at kunne tænde den, hvis det gøres nødigt, og derpå går de ud sammen med madbylten og det hele.

Unægtelig en mærkelig slags ekspedition! At Durdles selv, der altid lusker om mellem grave og ruiner ligesom en varulv – at han kan liste sig ud for at klavre og dykke og vanke om uden formål, er ikke så påfaldende; men at forsangeren eller nogen anden kan finde det umagen værd at følge med ham og studere måneskinseffekter i et sådant selskab er en anden sag. Det er derfor en mærkelig slags ekspedition!

"Vogt Dem for dyngen der ved porten, mr. Jasper."

"Jeg ser den nok; hvad er det?"

"Kalk."

Jasper standser for at vente på ham, da han er blevet noget tilbage.

"Ulæsket kalk?"

"Ja, og stærk nok til at æde hul i ens støvler, og rører man rask op i den, bliver den stærk nok til at æde ens knokler."

De går videre og kommer kort efter forbi de røde vinduer i Topenny-herberget og ud i det klare måneskin i Munkenes Vingård, hvorpå de kommer til Minor Canon Corner, hvoraf den største del ligger i skygge, indtil månen er kommet højere op på himlen.

Lyden af en gadedør, der bliver lukket, når deres øren, og to mænd træder ud af den. Det er Crisparkle og Neville. Jasper, på hvis ansigt der udbreder sig et sælsomt og pludseligt smil, lægger sin flade hånd på Durdles' bryst for at standse ham, hvor han står.

Ved den ende af Minor Canon Corner er skyggen mørk, således som lyset nu falder, og ved den ende er der tillige en stump af en gammel, brysthøj mur, den sidste levning af hegnet om, hvad der fordum var have, men nu er alfarvej. Et øjeblik efter ville Jasper og Durdles have drejet om denne mur, men idet de standser, bliver de stående bag ved den.

"Disse to er kun gået ud for at spadsere," hvisker Jasper, "og vil snart komme ud i måneskinnet. Lad os blive, hvor vi er, da de ellers vil opholde os eller gøre os følgeskab eller Gud ved hvad."

Durdles nikker og giver sig til at gumle på nogle bidlinger, som han tager ud af sin bylt. Jasper lægger sine arme over kors på kanten af muren og passer på, mens han støtter hagen på

dem. Han ænser slet ikke underkannikken, men iagttager Neville, som om hans øje var aftrækkeren på en ladt riffel, og han havde taget sigte på ham og ville til at skyde. Hans ansigt viser så tydelige tegn på ødelæggelseslyst, at endog Durdles holder op at gumle og ser på ham med noget ugumlet noget inden for sin kind.

Imidlertid går Crisparkle og Neville frem og tilbage og taler roligt med hinanden. Hvad de siger, kan ikke høres sammenhængende; men Jasper har allerede mere end én gang skelnet sit eget navn.

"I dag er det den første dag i ugen," kan han tydeligt høre Crisparkle ytre, idet de vender om, "og på dens sidste er det juleaften."

"De kan være sikker på mig."

Ekkoet gjorde det lettere at høre på disse punkter, men da de to nærmer sig, bliver lyden af deres tale atter forvirret. Ordet "tillid", der spredes af ekkoet, men dog endnu kan stykkes sammen, udtales af Crisparkle. Da de kommer endnu nærmere, høres der følgende svar: "Endnu ikke fortjent, men skal blive det." Da de igen vender om, hører Jasper på ny sit navn i forbindelse med de ord af Crisparkle: "Husk på, at jeg sagde, at jeg trygt indestod for Dem." Derpå bliver lyden af deres tale atter forvirret, idet de står stille et øjeblik, og Neville gør nogle ivrige bevægelser. Da de igen går videre, vender Crisparkle øjnene op mod himlen og peger ud for sig, hvorpå de langsomt forsvinder og kommer frem i måneskinnet i den anden ende af gyden.

Først da de er gået, rører Jasper sig; men da han vender sig mod Durdles, brister han i latter. Durdles, som endnu har hint

noget hængende inden for sin kind og ikke ser noget at le ad, stirrer på ham, indtil Jasper lægger ansigtet ned på sine arme for at få leet færdig. Derpå sluger Durdles sit noget, som om han med fortvivlet resignation hengiver sig til et anfald af indigestion.

I disse ensomme afkroge er der kun såre lidt røre, når det er blevet mørkt; ja der kan være lidt nok af det midt om dagen, men om aftenen er der så godt som intet. Uagtet den livlige hovedgade går næsten jævnsides med stedet – den gamle domkirke hæver sig i vejret imellem dem – og er det naturlige afløb for færdslen i Cloisterham, er den gamle bygning, buegangene og kirkegården opfyldt af en højtidelig stilhed, som ikke ret mange skøtter om. Spørg de første, de bedste hundrede borgere i Cloisterham, som du ved middagstid møder på gaden, om de tror på genfærd, og de vil svare Nej; men giver du dem sent om aftenen valget mellem disse hemmelighedsfulde enemærker og den brede gade med dens mange udsalg, vil du få at se, at de nioghalvfems udtaler sig for den længere og mere besøgte vej. Grunden hertil må ikke søges i nogen stedlig overtro, som knytter sig til de omtalte enemærker – skønt den hemmelighedsfulde dame med et barn på armen og et reb om halsen af flere lige så uhåndgribelige vidner som hun selv er blevet set svæve rundt der – men den må søges i den medfødte afsky, som det med livets ånde endnu udstyrede støv nærer for det støv, hvorfra livets ånde er veget, såvel som i den vidtudbredte men sjældent vedkendte tanke: "Kan de døde overhovedet vise sig for de levende, egner disse omgivelser sig så godt til det, at jeg, den levende, vil se at slippe ud af dem så snart som muligt."

Da Jasper og Durdles derfor standser for at se sig om, førend de går ned i krypten gennem en lille sidedør, Durdles har nøglen til, er hele den af månen oplyste strækning, som de kan se, fuldkommen øde, så at man skulle tro, at livets strøm var blevet stoppet af Jaspers eget porthus. Strømmens brusen høres på den anden side af det; men der går ingen bølger over porthvælvingen, oven over hvilken hans lampe brænder rødt bag et gardin, som om bygningen var et fyrtårn.

Efter at være kommet ned, lukker de sig inde, går ned ad den ujævne trappe og er nede i krypten. Lygten er overflødig, da måneskinnet strømmer ind ad de buede vinduer uden ruder, hvis sønderbrudte indfatning danner mønstre på gulvet. De svære piller, som bærer loftet, avler masser af sort skygge; men mellem disse er der smalle stier af lys. Ad disse stier vandrer de op og ned, mens Durdles snakker om de "gamle", han endnu håber at skulle få gravet op, og banker på en mur, hvor han mener, "at en hel familie af dem" er indmuret, ganske som han var en fortrolig ven af familien. Durdles' ordknaphed overvindes for en tid af Jaspers kurveflaske, der går hyppigt rundt, det vil sige, at dens indhold går rask rundt i Durdles' årer, hvorimod Jasper kun skyller sin mund én gang og spytter skyllevæsken ud.

De skal op i det store tårn, og på trappen, ad hvilken de gå op i domkirken, bliver Durdles stående for at samle sig et nyt forråd af vejr. Der er meget mørkt på trappen; men gennem mørket kan de se de lysstier, de har tilbagelagt. Durdles sætter sig på et trappetrin, og Jasper tager plads på et andet. Lugten fra kurveflasken, der på en eller anden måde er gået over i Durdles' varetægt, tilkendegiver snart, at proppen er blevet

trukket op; men dette tilkendegives ikke ved synets sans, eftersom den ene ikke kan skelne den anden. Og dog vender de sig, mens de taler, om mod hinanden, som om deres ansigter kunne meddele sig til hinanden.

"Det er gode varer, mr. Jasper."

"Ja, meget gode varer, vil jeg håbe. Derfor har jeg netop købt det."

"Som De ser, de viser sig ikke, de gamle."

"Der ville være endnu mere forvirring i verden, end der er, hvis de kunne det."

"Ja, det ville jo rigtignok blive et slemt sammensurium, " indrømmer Durdles og standser ved denne ytring, som om forestillingen om genfærd ikke tidligere havde fremstillet sig for ham i et slet og ret generende lys, det være sig fra et socialt eller kronologisk synspunkt. "Men tror De, at der gives genfærd af andre ting end af mandfolk og kvindfolk?"

"Hvad for ting? Blomsterbede og vandkander? Heste og seletøjer?"

"Nej. Lyd."

"Hvad for lyd?"

"Råb."

"Hvad for råb? Her slibes knive og sakse?"

"Nej; skrig, mener jeg. Hør nu engang, mr. Jasper. Men vent, til jeg har fået flasken bragt i orden." Her blev proppen åbenbart trukket op igen og atter sat i. "Så, nu er det gjort! Da jeg i fjor ved denne tid, kun nogle få dage senere, tilfældigvis havde gjort, hvad der sig hør og bør med hensyn til at give julen den velkomst, som den har ret til at vente, overfaldt gadedrengene mig på det ubarmhjertigste; men til sidst smuttede jeg fra dem

og tyede herind og faldt i søvn. Og hvad vækkede mig? Genfærdet af et råb, genfærdet af et eneste frygteligt skrig, hvorpå der fulgte et genfærd af en hunds hylen, en langtrukken, sørgelig, ynkelig hylen af den slags, en hund udstøder, når et menneske er død. Det var min sidste juleaften."

"Hvad mener De?" lyder det pludselige, ja næsten opfarende spørgsmål.

"Jeg mener, at jeg foretog undersøgelser overalt, og at ingen andre levende øren end mine havde hørt det råb eller den hylen. Og derfor siger jeg, at de begge var genfærd, skønt jeg aldrig har kunnet blive klog på, hvorfor netop jeg skulle høre dem."

"Jeg troede, at De var en anden slags menneske," siger Jasper hånlig.

"Det troede jeg selv," svarer Durdles med sin sædvanlige ro; "og dog blev jeg udvalgt til det."

Da Jasper spurgte ham, hvad han mente, havde han pludselig rejst sig og siger nu: "Kom, vi bliver kolde her; gå foran."

Durdles adlyder, men støtter ikke synderlig fast på benene, åbner med den nøgle, han allerede har brugt, døren oven for trappen og kommer derved ud i flugt med domkirken i en gang på samme side som prædikestolen. Her er måneskinnet atter så klart, at det kaster farverne i de nærmeste farvede glasruder på deres ansigter. Synet af Durdles, der holder døren åben, for at hans kammerat kan komme bagefter ligesom op af graven, er fælt nok, da han har en rød stribe tværs over ansigtet og et gult stænk på panden; men han udholder sin ledsagers skarpe undersøgelse på en sanseløs måde, skønt den forlænges, mens Durdles søger i sine lommer efter en nøgle, der er blevet ham

overgivet, som kan åbne en jernport, hvorved de vil blive i stand til at komme hen til trappen til det store tårn.

"De har nok i at bære den og flasken," siger han, idet han giver Durdles den; "lad mig få Deres bylt; jeg er yngre og mindre stakåndet end De." Durdles vakler et øjeblik mellem bylt og flaske, men giver dog flasken fortrinnet som det langt bedre selskab og overlader den tørre byrde til sin medundersøger.

Derpå går de møjsommeligt op ad vindeltrappen i det store tårn, idet de drejer rundt og bukker deres hoveder for at undgå trappetrinnene oven over dem eller den ujævne stentap, de snor sig om. Durdles har tændt sin lygte ved ud af den kolde, hårde mur at lokke en gnist af den hemmelighedsfulde ild, som ligger gemt i alt, og vejledte af denne plet, klavrer de op mellem spindelvævene og støvet. Deres vej fører dem gennem sælsomme steder. Nogle gange komme de ind i lavt hvælvede gallerier, hvorfra de kan se ned i kirkens af månen oplyste skib, og hvor Durdles ved at svinge med sin lygte oplyser de utydelige englehoveder, som oppe fra kragstenene under loftet synes at iagttage deres vandring. Kort efter drejer de ind i smallere og stejlere trappegange, og natteluften begynder at blæse på dem, og en overrasket allike eller forskrækket råge skriger op, mens de hører den tunge basken af vinger i et indskrænket rum, og støv og halmstrå baskes ned i hovedet på dem. Endelig ser de, efter at have ladet deres lygte blive stående bag et trappetrin – for det kuler frisk heroppe – ned på Cloisterham, der tager sig smukt ud i måneskinnet med sine forfaldne boliger og helligdomme for de døde ved tårnets fod; sine mosklædte, røde tage og røde, grundmurede huse for de levende, som ligger i klynger længere borte, og sin flod, der snor sig ud fra tågen ude

i synskredsen, som om den var dens kilde, og allerede svulmer af en urolig bevidsthed om, at den nærmer sig havet.

Endnu en gang, en mærkelig ekspedition denne! Jasper, der uden synlig grund går ganske sagte, ser på landskabet og særligt den mest stille del af det, som overskygges af domkirken, men ser også lige så nysgerrigt på Durdles, og Durdles mærker nu og da, at hans årvågne øjne hviler på ham.

Men kun nu og da; for Durdles begynder at blive søvnig. Ligesom luftskippere letter den byrde, de fører med sig, når de vil stige højere, således har også Durdles under opstigningen lettet på kurveflasken. Korte døsighedsanfald overrumpler ham, mens han står på sine ben, og standser ham i hans tale. Han får et mildt febertilfælde, hvorunder han tror, at jorden, der ligger så langt nede, går i flugt med tårnet, og godt kunne falde på at gå fra tårnet lige ud i luften. I denne tilstand er han, da de begynder at stige ned. Og ligesom luftskipperne gør sig tungere, når de vil dale, således tager Durdles sig en større dosis af kurveflasken, for så meget des bedre at kunne komme ned.

Efter at jernporten er blevet nået og lukket i lås – dog ikke førend Durdles er snublet to gange og én gang har slået sig et hul over sit ene øje – stiger de atter ned i krypten for at gå ud, ligesom de var kommet ind. Men mens de vender tilbage mellem stierne af lys, bliver Durdles så usikker både i sin gang og i sin tale, at han halvt synker, halvt lægger sig ned ved en af de svære piller, næppe mindre tung end den, og utydeligt bønfalder sin ledsager om at få lov til at tage sig en lille lur på fyrre sekunder.

"Vil eller må De have det således," svarer Jasper, "vil jeg ikke forlade Dem her. Tag den, mens jeg går frem og tilbage."

Durdles falder straks i søvn og får i sin søvn en drøm.

Det er ingen særlig mærkelig drøm, når man ser hen til det uhyre omfang af drømmelandets område og dets vidunderlige frembringelser; den udmærker sig kun ved, at den er ualmindelig urolig og ualmindelig virkelig. Han drømmer, at han ligger og sover der, men dog tæller sin ledsagers skridt, mens denne går frem og tilbage. Han drømmer, at skridtene taber sig i tiden og rummet, og at noget rører ved ham, og at noget falder ud af hånden på ham. Derpå er der noget, som klingrer og føler sig for, og han drømmer, at han er ene i så lang en tid, at lysstierne tager ny retninger, alt som månen skrider frem på sin bane. Fra den påfølgende sansesløshed går han over til en drøm om snigende uhygge fremkaldt ved kulde og vågner i vånde og ser, at lysstierne virkelig har forandret sig, omtrent som han har drømt det, og at Jasper vandrer imellem dem og stamper med fødderne og banker sig i hænderne.

"Halløj!" råber Durdles forskrækket uden at vide hvorfor.

"Er De endelig vågnet?" siger Jasper, idet han går hen til ham. "Ved De, at Deres fyrre sekunder er blevet til tusinder?"

"Nej?"

"Da er det dog så."

"Tys! Klokkerne slår i tårnet!"

De slår fire kvarterslag, og derpå begynder den store klokke at slå.

"To!" udbryder Durdles og rejser sig. "Hvorfor prøvede De ikke på at vække mig, mr. Jasper?"

"Det gjorde jeg jo; men jeg kunne lige så gerne have prøvet på at vække de døde, Deres egen familie af døde derhenne i krogen."

"Rørte De ved mig?"

"Rørte ved Dem? Ja, jeg ruskede i Dem."

Idet Durdles genkalder sig dette noget, der rørte ved ham i hans drøm, ser han sig om på flisegulvet og får øje på nøglen til kryptdøren, som ligger tæt ved det sted, hvor han selv har ligget.

"Har jeg tabt dig?" siger han, idet han tager den op og genkalder sig den del af sin drøm. Mens han atter samler sig sammen i en opret stilling eller dog i en næsten lige så opret stilling, som han altid indtager, bliver han igen opmærksom på, at han iagttages af sin ledsager.

"Nå?" siger Jasper smilende. "Er De færdig? Forhast Dem endelig ikke."

"Lad mig gøre min bylt i stand, mr. Jasper, så skal jeg gå."

Mens han går og binder den sammen, mærker han igen, at han bliver meget skarpt iagttaget.

"Hvad mistænker De mig for, mr. Jasper?" spørger han med drukken uvilje. "Lad dem, der har Durdles mistænkt for noget, sige, hvad det er."

"Jeg nærer ingen mistanke til Dem, min gode Durdles, men jeg har en mistanke om, at min flaske var fyldt med noget stærkere, end nogen af os troede. Og jeg har tillige," tilføjer Jasper, idet han tager flasken op fra gulvet og vender bunden i vejret på den, "en mistanke om, at den er tom."

Durdles nedlader sig til at le ad dette. Det bliver ved at klukke i ham, efter at hans latter er forbi, som om han gør sig selv

forestillinger om sin evne til at drikke. Han tumler hen til døren og lukker den op. De går begge ud, og Durdles lukker igen døren i lås og stikker nøglen i lommen.

"Tusind tak for denne mærkelige og interessante aften," siger Jasper, idet han rækker ham hånden; "kan De gå ene hjem?"

"Det skulle jeg mene! Ville De gøre Durdles den skam at følge ham hjem, ville han ikke gå hjem.

> Durdles gik ej hjem før morgen,
> og så gik han ej heller hjem,

gjorde Durdles ikke," tilføjede han med den højeste grad af trods.

"Så godnat da."

Idet hver går sin vej, brydes tavsheden af en skarp fløjten, mens en skingrende stemme hyler verset:

> "Hi, hi, hi!
> Træffer jeg dig efter ti,
> hej, hej, hej!
> Går du ej,
> så slår jeg dig!
> Forvar dig, forvar dig!"

Umiddelbart derefter rasler en livlig stenregn mod domkirkemuren, og de ser den hæslige lille dreng danse lige overfor i måneskinnet.

"Hvad, står den djævleunge på vagt der?" udbryder Jasper rasende og i en så opbragt tone, at han selv synes at være en voksen djævel. "Jeg udgyder til sidst denne lille satans blod! Jeg ved, at jeg gør det." Uden at ænse stenene, skønt de rammer ham mere end én gang, farer han løs på fuldmægtigen, griber

ham i kraven og søger at trække ham over gaden. Men det er ikke så let en sag at trække ham over gaden. Med diabolsk kendskab til sin stillings stærkeste side løfter han, så såre han er blevet grebet, benene op under sig, tvinger sin modstander til ligesom at hænge ham, ruller og krummer og snor sin krop, som om han allerede led kvælningens første kvaler. Der er intet andet for end at lade ham falde, hvorpå han øjeblikkelig rejser sig, skrår over til Durdles og råber til sin modstander, idet han skærer tænder af raseri:

"Jeg river øjnene ud på Dem, så sandt Gud hjælpe mig! Jeg stener øjnene ud på Dem, så sandt Gud hjælpe mig! Gør jeg Dem ikke blind, vil jeg lade mig hænge!" Samtidig sniger han sig bag efter Durdles, snerrer ad Jasper snart på den ene og snart på den anden side af ham, rede til, hvis han bliver angrebet, at sætte af sted i alle mulige krumlinede retninger og, hvis han dog indhentes, at kaste sig i støvet og råbe: "Nå, slå mig nu, mens jeg ligger! Gør det, om du tør!"

"Gør ikke drengen noget, mr. Jasper," beder Durdles og dækker ham; "fat Dem!"

"Han har listet sig bag efter os i aften, da vi gik herhen!"

"Det er løgn!" svarer fuldmægtigen med sin sædvanlige form for høflig modsigelse.

"Han har stadig siden lusket om i nærheden af os!"

"Det er løgn!" svarer fuldmægtigen. "Jeg var lige gået ud for mit helbreds skyld, da I to kom ud fra domkirken.

Træf–fer – jeg – ham ef–ter – ti,"

tilføjer han med det sædvanlige tonefald og den sædvanlige dans, "er det så min skyld, hvad?"

"Så følg ham da hjem," svarer Jasper forbitret, skønt han pålægger sig en stærk tvang, "og fri mine øjne for synet af dig!"

Med en ny skarp fløjten, der på én gang udtrykker hoveren og danner indledningen til et svagere bombardement af Durdles, begynder fuldmægtigen at stene denne brave mand hjem, som om han var en stridig stud. Jasper går grublende tilbage til sit porthus. Og ligesom alting får ende, får således også den mærkelige ekspedition ende – i det mindste foreløbig.

13. Begge viser sig fra deres bedste side

Miss Twinkletons institut skulle snart nyde en himmelsk ro, idet juleferien var nær forestående. Hvad der tidligere og i en ikke fjern fortid endog af den lærde miss Twinkleton selv var blevet kaldet "halvåret", men nu, fordi det var elegantere og mere akademisk, kaldtes "semestret," udløb dagen efter. I de sidste dage havde disciplinen i Nonnehuset været påfaldende slappet. I sovekamrene var der om aftenen blevet holdt fællesmåltider, og en røget oksetunge var blevet skåret for med en saks og budt omkring med krølletangen, ligesom der var blevet uddelt marmelade på tallerkener af krøllepapir og drukket primelvin af det lille, flade medicinglas, som lille Rickitts – en yngre elev af svageligt helbred – hver dag fik sine jerndråber af. Stuepigerne var blevet bestukket med forskellige båndstumper og flere mere eller mindre nedtrådte sko til ikke at tale om brødkrummerne i sengen; de luftigste dragter var blevet båret ved disse festlige lejligheder, og den forvovne miss Ferdinand havde endog overrasket selskabet med en livlig solo på redekam, indtil hun var blevet kvalt med sin egen hovedpude af to bødler med flagrende hår.

Men disse var ikke de eneste tegn på opløsning. I sovekamrene viste der sig kufferter, som til andre tider var bandlyste, og der fandt indpakning sted efter en større målestok, som aldeles ikke stod i forhold til mængden af det indpakkede. Gaver af coldcream og pomade såvel som af hårnåle uddeltes med rund hånd blandt tyendet, og under pålæg af ubrødelig tavshed veksledes der tilståelser om Englands gyldne ungdom, der ved første givne lejlighed

ventedes at ville gøre visit "hjemme." Miss Giggles, der ikke havde nogen følelse, sagde rigtignok, at hun for sit vedkommende påskønnede en sådan hyldest ved at skære ansigter ad den gyldne ungdom; men denne unge dame overstemtes af et umådeligt flertal.

Den sidste aften før en ferie holdtes det altid ligefrem for en æressag, at ingen måtte gå i seng, og at spøgelser skulle opmuntres på alle mulige måder; men denne aftale blev uforanderligt brudt, og alle de unge damer gik meget snart i seng og stod meget tidligt op.

Slutningsceremonien foregik klokken tolv på den til afrejsen fastsatte dag, idet miss Twinkleton, ledsaget af mrs. Tisher, da gav audiens i sit eget værelse, hvor globusserne allerede var tilhyllet med brunt shirting, og glas med hvid vin og tallerkener med skiver af søsterkage stod på et bord. Da sagde miss Twinkleton: "Mine damer, atter har et rullende år ført os til det festlige tidspunkt, på hvilket vor naturs første følelser hoppede i vort –" bryst, var hun hvert år nær ved at tilføje, men standsede hvert år på randen af dette udtryk, i hvis sted hun satte "hjerte", "hjerte, vort hjerte. Hm! Atter har et rullende år, mine damer, bragt os til en standsning i vore studier – lad os håbe vore stærkt fremadskredne studier – og ligesom sømanden i sit fartøj, krigeren i sit telt, fangen i sit fængsel og den rejsende i sine forskellige befordringsmidler higer vi efter hjemmet. Siger vi ved en sådan lejlighed med begyndelsesordene i Addisons gribende sørgespil:

> 'Daggryet gråligt er, og skumle morgenstund,
> i skyer hyllet, os nu bringer dagen,
> den vigtige, den indholdsrige dag –?'

Nej. Fra horisont til zenit er alt *couleur de rose*, da alt dufter af vore slægtninge og venner. Gid *vi* må finde, at *de* har det så godt, som *vi* ønsker; gid *de* må finde, at *vi* have det så godt, som *de* ønsker. Med gensidig kærlighed vil vi nu, mine damer, sige hinanden farvel og ønske hinanden alt godt, til vi ses igen. Og når den tid kommer, da vi skal genoptage de idrætter –" (nu udbreder der sig en almindelig modløshed) – "idrætter, som, idrætter, som – da vil vi stedse mindes, hvad den spartanske feltherre sagde med de ord, der er alt for velkendte til at gentages, før det slag, som det er overflødigt at nævne."

Instituttets stuepiger bød derpå, pyntede med deres bedste kapper, bakkerne om, og de unge damer nippede og gnaskede, og de bestilte vogne begyndte at spærre gaden. Derefter kom afskeden, som ikke stod længe på, og idet miss Twinkleton kyssede hver enkelt ung dame på kinden, betroede hun hende et overordentlig pynteligt brev med udskrift til hendes nærmeste frænde og "med miss Twinkletons bedste hilsen" i hjørnet. Denne epistel overrakte hun med en mine, som om den ikke stod i fjerneste forbindelse med regningen, men var en slags fin og glædelig overraskelse.

Rosa havde så ofte været vidne til sådanne opløsninger og kendte så lidt til noget andet hjem, at hun var vel tilfreds med at blive der, især nu da hun havde sin nyeste veninde hos sig. Og dog var der et dødt punkt i hendes nyeste venskab, som hun ikke kunne andet end lægge mærke til; for da Helena Landless havde hørt, hvad hendes broder havde åbenbaret om Rosa, og havde tiltrådt hin overenskomst med Crisparkle om at tie, afholdt hun sig fra enhver hentydning til Edwin Droods navn. Hvorfor hun således undgik dette, var en gåde for Rosa, men

hun mærkede det tydeligt. Havde denne omstændighed ikke været, havde hun måske lettet sit lille urolige hjerte for noget af dets tvivl og vankelmodighed ved at gøre Helena til sin fortrolige; men nu havde hun ingen sådan udvej og kunne kun gruble over sine egne forlegenheder og hyppigere og hyppigere spørge sig selv, hvorfor denne undgåen af Edwins navn skulle vedvare, nu da hun vidste – for så meget havde Helena sagt hende – at der igen skulle tilvejebringes god forståelse mellem de to unge mennesker, når Edwin kom.

Det ville have været et smukt maleri – de mange smukke piger kyssende Rosa i Nonnehusets kolde port, mens dette livsfriske lille væsen kiggede ud ad den – uvidende om, at skalkagtige ansigter, udskåret i tagrende og gavl, kiggede ned på hende – og vinkede farvel til de bortkørende vogne, som om hun forestillede den blomstrende ungdoms ånd, der blev tilbage på stedet for at holde det lyst og varmt i dets forladthed. Den hæse hovedgade genlød af de klare stemmers råb: "Far vel, Rosenknop, øjesten!" og Sapseas faders billede oven over døren lige overfor syntes at sige til menneskeheden: "Gør mig den ære, gentlemen, at skænke dette fortryllende, sidste lille nummer Deres opmærksomhed og byd med en iver, der er tilfældet værdig!" Derpå blev den adstadige gade, der i nogle få øjeblikke havde været så usædvanlig sprudlende ungdommelig og frisk, atter stille, og Cloisterham var sig selv igen.

Ventede Rosenknoppen nu med uroligt hjerte i sit jomfrubur på Edwin Droods hjerte, så var Edwin for sit vedkommende ligeledes urolig. Skønt han havde langt mindre karakter end den barnlige skønhed, der med akklamation var blevet udråbt til alfedronning i miss Twinkletons institut, havde han dog en

samvittighed, og Grewgious havde vækket den. Denne mands faste overbevisning om, hvad der var ret og hvad der var uret i et tilfælde som hans, lod sig ikke forjage med sure miner eller med latter. Den var ikke til at rokke. Havde middagen i Staple Inn og ringen, som han havde lagt i brystlommen i sin kjole, ikke været, ville han være drevet hen til deres bryllupsdag uden at have givet sig tid til alvorlig eftertanke og letsindigt stolet på, at alt nok ville gå godt. Men den alvorlige opfordring til ham om at være ærlig mod de levende og de døde havde bragt ham til at standse. Enten måtte han give Rosa ringen eller tage den med tilbage, og efter at han én gang var blevet bragt i dette dilemma, begyndte han, mærkeligt nok, at overveje Rosas krav på sig mindre egenkærligt, end han før havde overvejet dem, og begyndte at blive mindre sikker på sig selv, end han havde været det i alle sine sorgløse dage.

"Jeg vil lade mig lede af, hvad hun siger, og af, hvorledes vi kommer ud af det," var det resultat, han kom til på vejen fra porthuset til Nonnehuset. "Hvad der så kommer ud af det, vil jeg huske på hans ord og gøre mig umage for at være ærlig mod de levende og døde."

Rosa var klædt på til at gå ud og ventede ham. Det var en klar frostdag, og da miss Twinkleton allerede nådigst havde sanktioneret frisk luft, gik de ud sammen, før det blev nødvendigt enten for miss Twinkleton eller næstypperstepræstinden mrs. Tisher at lægge så meget som en eneste af de sædvanlige offergaver på sømmelighedens alter.

"Kære Eddy," sagde Rosa, da de var bøjet af fra hovedgaden og kommet hen til de rolige steder i nærheden af domkirken og

floden, "jeg ønsker at sige dig noget alvorligt og har i lang, lang tid tænkt på det."

"Jeg ønsker også at tale alvorligt med dig, kære Rosa. Det er min hensigt at være alvorlig og oprigtig."

"Tak, Eddy. Og du vil ikke finde det uvenligt af mig, at jeg begynder, vel? Du vil ikke finde, at jeg kun taler for min egen skyld, fordi jeg taler først? Det ville ikke være højmodigt, ville det vel? Og jeg ved, at du er højmodig!"

"Jeg håber, at jeg ikke er uhøjmodig mod dig, Rosa," sagde han og kaldte hende ikke mere, *aldrig mere*, Pussy.

"Og der er jo ingen fare for, at vi skal blive uenige, da vi har så stor grund, Eddy," vedblev Rosa og omsluttede hans arm med sin hånd, "til at være overbærende med hinanden."

"Det vil vi være, Rosa."

"Det var en rar, god dreng! Lad os være modige, Eddy. Lad os fra i dag af være broder og søster."

"Aldrig mand og kone?"

"Aldrig."

De tav begge et øjeblik, men efter denne pause sagde han:

"Jeg vidste naturligvis, at dette havde ligget os begge på sinde, Rosa, og er naturligvis ved min ære forpligtet til oprigtigt at tilstå, at det ikke er udsprunget fra dig."

"Nej, men heller ikke fra dig, min ven," svarede hun med rørende inderlighed. "Det er opstået hos os begge i forening. Du er ikke rigtig lykkelig ved vor forlovelse, og jeg er ikke rigtig lykkelig ved den. Å, jeg er så sorgfuld!" Med disse ord brast hun i gråd.

"Jeg sørger for din skyld, Rosa, så inderligt for din skyld."

"Og jeg for din, du stakkels dreng!"

Denne rene, unge følelse, denne blide følelse af gensidig overbærenhed bragte sin løn i et mildnende lys, der syntes at skinne på deres stilling. Set i dette lys, tog forholdet imellem dem sig ikke egensindigt, lunefuldt eller mislykket ud, men ophøjedes til noget mere selvfornægtende, hæderligt, kærligt og sandt.

"Når vi i går vidste," sagde Rosa, idet hun tørrede sine øjne, "og vi vidste det i går og mange, mange gange før, at vi langtfra passede for hinanden i det forhold, vi ikke selv havde valgt, hvad kunne vi så gøre bedre end forandre det i dag? Det er naturligt, at vi må sørge; men det er langt bedre, at det er tilfældet nu end senere."

"Hvornår, Rosa?"

"Når det ville være for sent. Og så ville vi desuden blive ærgerlige."

Atter opstod der tavshed imellem dem.

"Og du ved," sagde Rosa uskyldigt, "at du så ikke ville kunne holde af mig, hvorimod du nu altid kan holde af mig, da jeg ikke vil være dig til byrde og plage. Nu kan jeg altid holde af dig, og din søster vil ikke tirre eller drille dig. Det gjorde jeg tit, da jeg ikke var din søster, og beder dig om tilgivelse for det."

"Lad os ikke røre ved det, Rosa, ellers vil jeg trænge til mere tilgivelse, end jeg holder af at tænke mig."

"Nej, nej, Eddy; du er for streng mod dig selv, min højmodige dreng. Lad os sætte os på disse ruiner, broder, og lad mig sige dig, hvorledes det var med os. Du syntes godt om mig, ikke sandt, og fandt, at jeg var en smuk lille én?"

"Det finder alle, Rosa."

"Så?" Hun rynkede et øjeblik grublende sine bryn og udbrød derpå: "Godt, sig det kun. Men det var ikke nok, at du kun tænkte om mig, som andre folk gjorde, vel?"

Det punkt var ikke til at komme ud over; det var ikke nok.

"Det er netop det, jeg mener; det er således, det var med os," sagde Rosa. "Du holdt en hel del af mig og var blevet vant til mig og til tanken om, at vi skulle giftes med hinanden. Du gik ind på forholdet som noget uundgåeligt, ikke sandt? Det måtte så være, tænkte du, og så var det jo ikke umagen værd at drøfte det eller tvistes om det."

Det var noget nyt og fremmed for ham at blive så tydeligt fremstillet for sig selv i et spejl, som hun holdt frem for ham. Han havde altid protegeret hende i følelsen af sin overlegne forstand. Var dette andet end endnu et eksempel på noget bagvendt i de vilkår, hvorunder de havde været ved at glide hen mod livsvarig trældom?

"Alt, hvad jeg siger om dig, gælder lige så vel mig, Eddy; hvis det ikke var så, ville jeg måske ikke have været dristig nok til at sige det. Den eneste forskel imellem os var, at jeg lidt efter lidt var kommet i vane med at tænke på det i stedet for at jage det på flugt. Jeg har ikke så travlt som du, ser du, og ikke så mange ting at tænke på, og derfor tænkte jeg så meget på det og græd så meget over det – skønt det ikke var din skyld – indtil pludselig min formynder kom herned for a forberede min bortrejse fra Nonnehuset. Jeg prøvede på at give ham at forstå, at jeg ikke var fuldkommen enig med mig selv, men vaklede, så at det slog mig fejl, og han ikke forstod mig. Men han er en god, en rigtig god mand og foreholdt mig så mildt og dog så kraftigt, hvor alvorligt vi under de forhåndenværende omstændigheder

burde overveje det, at jeg besluttede at tale med dig, så såre vi blev ene og var alvorlige nok til det. Men om det også nu synes at være faldet mig let, fordi jeg gik lige løs på det, så tro dog ikke, at det er så, Eddy; for å, det var såre, såre svært og å, jeg er meget, meget ulykkelig."

Hendes fulde hjerte gav sig atter luft i gråd. Han havde armen om hendes liv, og de gik sammen langs med floden.

"Din formynder har også talt med mig, kære Rosa. Jeg var hos ham, før jeg rejste fra London." Han stak hånden ind på sit bryst efter ringen, men lod være, idet han tænkte: "Hvorfor skulle jeg tale til hende om den, hvis jeg skal tage den med igen?"

"Og det gjorde dig alvorligere ved det, hvad, Eddy? Og havde jeg ikke talt til dig, som jeg har, ville du så have talt til mig? Jeg håber, du kan svare ja. Jeg vil så nødig, at det hele skulle være mit værk, om det end er nok så meget bedre for os."

"Ja, jeg ville have talt, jeg ville have forestillet dig alt; det var derfor, jeg kom. Men jeg ville aldrig have kunnet tale således til dig, Rosa, som du har talt til mig."

"Sig endelig ikke så koldt og uvenligt, Eddy, hvis du kan undgå det."

"Jeg mener så følsomt og hensynsfuldt, så forstandigt og kærligt."

"Nu talte du som min kære broder!" Hun kyssede henrykt hans hånd. "De søde pigebørn vil blive skrækkeligt skuffede," tilføjede Rosa smilende, mens dugdråberne glimtede i hendes klare øjne. "De har glædet sig så meget til det, de små stakler!"

"Ah, men jeg frygter, at det vil blive en endnu værre skuffelse for Jack," sagde Edwin Drood og fo'r sammen. "Jeg havde slet

ikke tænkt på Jack!"

Hendes hurtige og forskende blik, idet han sagde dette, kunne lige så lidt kaldes tilbage, som en lynstråle kan kaldes tilbage; men det syntes, som om hun ville have kaldt det tilbage, hvis hun havde kunnet; for hun slog forvirret øjnene ned og trak hurtigt sit vejr.

"Du tvivler da vel ikke om, at det vil blive et hårdt stød for Jack, Rosa?"

Hun svarede kun, og det undvigende og hastigt: Hvorfor skulle hun det? Hun havde ikke tænkt over det. Han forekom hende at have så lidt med det at gøre.

"Hvor kan du tro, du kære, at nogen, der går i den grad op i en anden – det er mrs. Topes udtryk, ikke mit – som Jack i mig, ikke skulle blive helt fra det over en så pludselig og fuldstændig forandring i mit liv? Jeg siger pludselig, fordi den vil være pludselig for ham, ved du."

Hun nikkede et par gange, og hendes læber åbnede sig, som om hun ville have sagt ja. Men hun frembragte ikke en lyd, og hendes åndedræt blev ikke langsommere.

"Hvorledes skal jeg sige Jack det?" sagde Edwin grublende. Havde han været mindre optaget med denne tanke, måtte han have lagt mærke til hendes påfaldende sindsuro. "Jeg havde ikke tænkt på Jack. Det må åbenbares for ham, før hele byen får det at vide. Jeg skal spise hos det kære menneske i morgen og i overmorgen – juleaften og juledag – men det vil aldrig gå an at ødelægge hans festdage. Han plager sig altid med mig og tager sig de mindste småting så nær. Denne nyhed vil ganske sikkert overvælde ham. Hvorledes i alverden skal dette åbenbares for Jack?"

"Han må vel underrettes om det?" sagde Rosa.

"Hvem skulle vel indvies i vor hemmelighed, hvis ikke Jack skulle det, kæreste Rosa?"

"Min formynder lovede at tage herned, hvis jeg ville skrive og bede ham om det. Det vil jeg gøre. Ville du have noget imod at overlade det til ham?"

"En lys idé!" udbrød Edwin. "Den anden kurator. Intet er naturligere. Han kommer herned, går til Jack, fortæller ham, hvad vi er blevet enige om, og fremstiller vor sag bedre, end vi ville kunne det. Han har allerede talt med følelse til dig, han har allerede talt med følelse til mig, og han vil forelægge hele sammenhængen med følelse for Jack. Således skal det være. Jeg er ingen kryster, Rosa; men mellem os sagt, er jeg lidt bange for Jack."

"Nej, nej! Du er da vel ikke bange for ham?" udbrød Rosa blegnende og slog hænderne sammen.

"Men søster Rosa, hvad ser du fra tårnet?" spurgte Edwin for at berolige hende. "Du kære pige!"

"Du forskrækkede mig."

"Da var det meget mod min vilje, men jeg tager mig det lige så nær, som om jeg havde gjort det med forsæt. Kunne du af en løst henkastet ytring af mig virkelig et øjeblik tro, at jeg bogstaveligt var bange for det kære, venlige menneske? Hvad jeg mener, er, at han lider af en slags krampetilfælde – jeg har engang set ham få det – og jeg ved ikke, om en så stor overraskelse, når den kom lige fra mig, som han går således op i, ikke kunne pådrage ham det. Og dette – og det er den hemmelighed, jeg var ved at betro dig – er endnu en grund til, at din formynder bør overbringe ham efterretningen. Han er så

sindig, bestemt og klar, at han snart vil sætte skik på Jacks tanker, hvorimod Jack over for mig altid er fremfusende, ilter, ja jeg havde nær sagt kvindagtig."

Rosa syntes at være blevet overbevist og følte sig måske på grund af sin egen helt forskellige opfattelse af "Jack" beroliget og opbygget ved, at Grewgious optrådte mellem hende og ham.

Nu lukkede Edwin Droods højre hånd sig atter om ringen i dens lille foderal og standsedes atter af den tanke: "Da det nu er en afgjort sag, at jeg må bringe ham den igen, hvorfor skulle jeg så tale til hende om den?" Den smukke, medfølende natur, der kunne sørge så meget for hans skyld over tilintetgørelsen af deres barndomsforhåbninger om fælles lykke og så roligt finde sig i at stå alene i en ny verden for at binde friske kranse af de blomster, den måtte frembringe, efter at den gamle verdens blomster var visnet, ville blive ulykkelig over disse sørgelige ædelsten, og til hvad nytte? Hvorfor skulle det ske? De var kun et minde om tilintetgjorte glæder og grundløse planer; de var i selve deres skønhed – som den mand, om hvem man mindst skulle have troet det, havde sagt – næsten en grusom satire over menneskelig kærlighed, forhåbninger og planer, som intet kunne beregne og ikke er andet end løst støv. De skulle blive, hvor de var. Når hendes formynder kom derned, ville han give ham dem tilbage, hvorpå denne igen ville gemme dem i det rum, hvorfra han så nødigt havde taget dem frem, og der ville de blive liggende uænset ligesom gamle breve, gamle løfter eller andre minder om gamle skuffede forventninger, indtil de, som værdigenstande, atter blev solgt og sat i omløb for at gentage deres tidligere kredsløb.

De skulle blive, hvor de var, og ligge uomtalte inde på hans bryst. Hvad enten disse tanker stod klart eller uklart for ham, så kom han til den slutning, at de skulle blive, hvor de var. Blandt det uhyre forråd af vidunderlige lænker, som stadig nat og dag bliver smedet i tidens og forholdenes umådelige jernværker, var der én lænke, som smededes i samme øjeblik, som hin lille beslutning blev taget, fastgjort til himlens og jordens grundvold og udstyret med uovervindelig kraft til at holde og trække.

De gik videre langs med floden og begyndte at tale om deres planer. Han ville fremskynde sin afrejse fra England og hun blive, hvor hun var, i det mindste så længe Helena blev der. De stakkels søde piger skulle lempeligt forberedes på deres skuffelse, og som indledning hertil ville Rosa betro sig til miss Twinkleton, endnu førend Grewgious kom, desuden skulle det overalt gøres tydeligt, at hun og Edwin var de bedste venner. Der havde aldrig været en så ren forståelse imellem dem, siden de var blevet forlovede, og dog var der på hver side ét forbehold; på hendes, at hun agtede gennem sin formynder at blive fri for sin musiklærers undervisning, og på hans, at han allerede begyndte at tænke på, om han nogen sinde skulle lære miss Landless nærmere at kende.

Den klare frostdag tog af, mens de gik og talte sammen. Solen dykkede ned i floden langt bag ved dem, og den gamle by lå rød foran dem, da deres vandring nærmede sig sin ende. Det sukkende hav kastede skummelt sin tang op for deres fødder, da de vendte sig om for at forlade dets rand, og rågerne svævede oven over dem med hæse skrig som mørkere skvæt i den mørke luft.

"Jeg vil forberede Jack på, at jeg snart rejser bort," sagde Edwin med dæmpet stemme, "og når jeg så har talt et øjeblik med din formynder, når han kommer, tager jeg herfra, førend de taler med hinanden. Det lader sig bedst gøre, uden at jeg er til stede ved det. Tror du ikke?"

"Jo."

"Og vi ved jo, at vi har handlet rigtigt?"

"Ja."

"Og at det allerede nu er bedst for os således?"

Ikke des mindre nærede de endnu en sådan ømhed i deres hjerter for deres gamle forhold, som nu skulle ophøre, at de forlængede skilsmissens øjeblik. Da de var kommet ind mellem elmetræerne ved domkirken, hvor de havde siddet med hinanden, blev de ligesom ved en stiltiende overenskomst stående, og Rosa hævede sit ansigt op til hans, således som hun aldrig havde gjort det i gamle dage – for de var allerede gamle.

"Gud velsigne dig, kære ven! Far vel!"

"Gud velsigne dig, kære veninde! Far vel!"

Derpå kyssede de varmt hinanden.

"Følg mig nu hjem, Eddy, og lad mig være ene."

"Se dig ikke om, Rosa," advarede han hende, idet han tog hende under armen. "Så du ikke Jack?"

"Nej! Hvor?"

"Under træerne. Han så os, da vi tog afsked med hinanden. Stakkels fyr, han tænker mindst på, at vi er skilt ad. Det vil blive et hårdt stød for ham, frygter jeg højligt for!"

"Er han gået bag efter os? Du kan se dig om, uden at han mærker det. Er han bagved?"

"Nej. Jo han er! Han er i dette øjeblik kommet ud af porthvælvingen. Det kære, medfølende menneske vil så gerne holde øje med os. Jeg er bange for, at han vil blive bittert skuffet!"

Hastigt trak hun i håndtaget til den gamle, hæse klokke, og straks derpå åbnedes porten. Førend hun gik ind, sendte hun ham et sidste, undrende blik, som om hun med bønfaldende eftertryk ville have spurgt ham: "Å fatter du det ikke?" Og dermed forsvandt han for hendes øjne.

14. Hvornår skal disse tre atter mødes?

Juleaften i Cloisterham. Nogle få fremmede ansigter i gaderne; nogle få andre, halvt fremmede, halvt kendte ansigter, der engang har tilhørt børn i Cloisterham, men nu tilhører mænd og kvinder, der med lange mellemrum kommer tilbage fra yderverdenen for at finde byen vidunderligt indskrumpet i størrelse, som om den ingenlunde havde stået sig godt i vask. For disse lyder domkirkeurets slag og rågernes skrigen oppe fra domkirketårnet som stemmer fra deres ammestuetid. Sådanne som dem er det i deres dødsstund langt borte hændet, at gulvet i deres kammer er forekommet dem at være strøet med efterårsløv fra elmetræerne på kirkepladsen, så levende er de raslende lyde og den friske duft fra deres første indtryk atter blevet, da deres livscirkel var nær ved at være sluttet, og begyndelsen og enden nærmede sig hinanden.

Overalt ser man tegn på juletiden. Kristtornens røde bær blinker hist og her mellem gittervinduerne på Minor Canon Corner, og mr. og mrs. Tope stikker smagfuldt kristtornkviste ind i udskæringerne og lampetterne i stolene i domkirken, som om de stak dem i domprovstens og kapitlets knaphuller. I butikkerne hersker der en yppig ødselhed med korender, rosiner, krydderier, kandiserede orangeskaller og puddersukker. Et usædvanligt præg af galanteri og letfærdighed åbenbarer sig i en umådelig, i dørkarmen til urteboden hængende misteltenkost, og i et usselt lille overflødighedshorn med en harlekin på toppen – så usselt lille, at man snarere burde kalde det et overflødigt horn – som konditoren har udstillet til bortlodning mod en shilling for nummeret. Heller

ikke skorter det på offentlige forlystelser. Det vokskabinet, som gjorde et så dybt indtryk på kejseren af Kinas tænksomme sind, vil på udtrykkeligt forlangende blive forevist, men kun i juleugen, omme hos den fallerede vognmand oppe i Strædet; og på teatret vil der blive givet en ny, storartet komisk julepantomime, som bebudes af et portræt af klovnen, signor Jacksonini, der siger: "Hvorledes har De det i morgen?" Dette portræt er fuldt så stort som originalen og næsten lige så ynkeligt at se til. Kort sagt, Cloisterham er lutter liv og røre, alene med undtagelse af latinskolen og miss Twinkletons institut. Fra den førstnævnte anstalt er alle disciplene rejst hjem, dødeligt skudte i miss Twinkletons unge damer – som naturligvis er uvidende om det –, og kun stuepigerne viser sig et øjeblik i hendes vinduer. Man har i forbigående lagt mærke til, at disse pigebørn, inden for sømmelighedens grænser, bliver mere letsindige, når de således er ene om at repræsentere deres køn, end når de deler repræsentationen med miss Twinkletons unge damer.

Tre skal komme sammen i porthuset i aften. Hvad tilbringer enhver af dem dagen med?

Skønt foreløbig fritaget for sine bøger af Crisparkle, hvis livsfriske sind ikke er ufølsomt for en feries glæder, læser og skriver Neville Landless med største opmærksomhed i sit stille værelse, til klokken bliver to, hvorpå han gør ryddeligt på sit bord, stiller sine bøger op og river sine løse papirer i stykker og brænder dem. Han rydder alt gammelt skrammel bort, gør ordentligt i alle sine skuffer og tilintetgør enhver optegnelse og lap papir, som ikke står i umiddelbar forbindelse med hans studeringer. Efter at det er gjort, går han hen til sit klædeskab,

hvor han udsøger nogle daglige klædningsstykker – deriblandt et par tyksålede sko og nogle par sokker til at skifte med – som han pakker i en ransel. Den er ny, og han har købt den den foregående dag i hovedgaden tillige med en tyk stok med stærkt håndgreb og jerndupsko. Han prøver den, vejer den i hånden og svinger med den, hvorpå han lægger den tillige med ranslen på en vinduesbænk, og dermed er hans forberedelser tilendebragt.

Han klæder sig på til at gå ud; men da han vil til at gå – ja, han har allerede forladt sit værelse og på trappen mødt underkannikken, idet denne kommer ud fra sit sovekammer i samme etage – vender han tilbage for at hente sin stok, som han vil tage med straks. Crisparkle, der er blevet stående på trappen, ser ham kort efter komme tilbage med den i hånden, tager den fra ham og spørger ham med et smil, hvorledes han bærer sig ad med at vælge en stok.

"Jeg tror virkelig ikke, at jeg forstår mig på det; jeg valgte den for dens tykkelses skyld."

"Den er alt for tung, Neville."

"Til at støtte mig på, på en lang vandring?"

"Støtte sig på?" gentager Crisparkle og sætter sig i en fodgængers stilling. "De støtter Dem jo ikke på den, men svinger den kun frem og tilbage."

"Ved øvelse lærer man nok at bruge den bedre. Som De ved, går man ikke meget, hvor jeg har hjemme."

"De har ret. Øv Dem først lidt, så vil vi gå nogle mil sammen. Nu ville De sakke langt bagud. Kommer De tilbage, før De skal spise?"

"Det tror jeg ikke, da vi skal spise tidligt."

Med et venligt nik siger Crisparkle ham et muntert farvel, der – ikke uden hensigt – udtrykker ubetinget tillid og sindsro.

Neville går hen til Nonnehuset og beder om, at man vil sige til hans søster, at hendes broder er kommet efter aftale. Han venter ved porten uden at overskride tærsklen, da han jo har givet sit ord på ikke at udsætte sig for at møde Rosa.

Hans søster mindes i det mindste lige så godt som han den forpligtelse, de har påtaget sig, og kommer straks ud til ham. De mødes kærligt, men undgår at blive der og vandrer ud af byen.

"Jeg agter ikke at sætte min fod på forbudt grund, Helena," siger Neville, da de er gået et stykke og vil til at vende om, "men du vil om et øjeblik indse, at jeg ikke kan undgå at hentyde til – hvad skal jeg kalde det? – min forblindelse?"

"Måtte du ikke hellere lade det være, Neville? Du ved, at jeg intet kan høre."

"Hvad mr. Crisparkle har hørt og bifaldet, kan du også høre, lille søster."

"Ja, det kan jeg."

"Nå, det er dette. Jeg er ikke alene selv urolig og utilfreds, men føler, at jeg også volder andre uro og bryderi. Hvor kan jeg vide, om, (hvis jeg ikke uheldigvis var til stede) ikke du og – og – de andre fra det tidligere selskab, med undtagelse af vor elskværdige formynder, ville spise nok så fornøjeligt på Minor Canon Corner i morgen? Det ville I sandsynligvis. Jeg mærker alt for godt, at jeg ikke står højt i den gamle dames omdømme, og det er let at forstå, hvilket kedeligt bånd jeg må være på gæstfriheden i hendes ordentlige hus – især i denne glade juletid – når jeg skal holdes borte fra én person, og der er så god

grund til ikke at bringe mig sammen med en anden person, og et ufordelagtigt rygte om mig er kommet en tredje person for øre, og så fremdeles. Alt dette har jeg foreholdt mr. Crisparkle så lemfældigt som muligt; for du ved jo, hvor selvfornægtende han er; men foreholdt ham det har jeg. Men hvad jeg tillige har lagt endnu større vægt på, er, at jeg er indviklet i en ulykkelig kamp med mig selv, og at en smule forandring og fraværelse måske vil sætte mig i stand til at sejre i den. Derfor vil jeg, nu da det er klart og tørt frostvejr, gøre en fodvandring og i morgen tidlig fjerne mig fra alle og fra mig selv med, håber jeg."

"Hvornår kommer du tilbage?"

"Om fjorten dage."

"Og du vil gå ganske alene?"

"Jeg må helst være uden selskab, selv om der var nogen anden end du, kære Helena, til at gøre mig følgeskab."

"Mr. Crisparkle er fuldkommen enig i det, siger du?"

"Fuldkommen. Jeg er ikke vis på, om han ikke i førstningen var tilbøjelig til at holde det for en mismodig plan, som kunne være skadelig for et grublende sind; men i mandags aftes gik vi ud at spadsere i måneskinnet for i ro og mag at tale om det, og jeg fremstillede da sagen for ham og viste ham, at jeg må overvinde mig selv, og at det, når denne aften er vel overstået, er langt bedre, at jeg er borte herfra, end at jeg bliver her. Jeg ville næppe kunne undgå at se visse folk spadsere sammen her, og det kunne ikke være godt og er visselig ikke vejen til at lære at glemme. Om fjorten dage vil det sandsynligvis være forbi med den mulighed for denne gang, og når den atter indtræder for sidste gang, kan jeg jo igen gå min vej. Desuden venter jeg mig virkelig en hel del af styrkende legemsbevægelse og sund

anstrengelse. Du ved, at mr. Crisparkle indrømmer, at den slags ting spiller en stor rolle ved bevarelsen af hans egen sunde sjæl i hans eget sunde legeme, og at hans retfærdige sind ikke vil opstille én slags naturlove for ham selv og en anden slags for mig. Han gav efter for min opfattelse af sagen, da han var blevet overbevist om, at det var mit oprigtige alvor, og derfor drager jeg med hans fulde samtykke bort i morgen, tidligt nok til ikke alene at være ude af gaderne, men også til ikke at kunne høre klokkerne, når godtfolk går i kirke."

Helena overvejer det og synes godt om det. Da Crisparkle gør det, vil hun også gøre det; men uafhængigt af dette synes hun virkelig selv godt om det som en gavnlig plan, der vidner om en oprigtig stræben, et kraftigt forsøg på selvtugt. Hun er tilbøjelig til at ynke ham, stakkels fyr, fordi han skal vanke ensomt om i den store julehøjtid, men finder det langt mere hensigtssvarende at opmuntre ham, og det gør hun.

Han vil vel skrive til hende?

Han vil skrive til hende hver anden dag og fortælle hende alt, hvad der hændes ham.

Sender han noget tøj i forvejen?

"Nej, kære Helena. Jeg rejser som en pilgrim med taske og stav. Min taske – eller ransel – er pakket og færdig til at spændes på, og her er min stav!"

Han rækker hende den, og hun siger ligesom Crisparkle, at den er meget tung, og giver ham den igen, idet hun spørger, af hvilken slags træ den er. Af jernved.

Hidtil har han været overordentlig livlig. Hans livlighed er måske blevet vakt ved, at han har skullet vinde hende for sin sag og derfor har måttet fremstille den fra dens lyseste side, og

måske fordi dette er lykkedes ham, indtræder der nu et omslag. Alt som det begynder at mørknes, og lysene i byen vise sig for dem, taber han modet.

"Gid jeg ikke skulle til dette middagsselskab, Helena."

"Er det umagen værd at tage dig det så nær, kære Neville? Husk på, hvor snart det er forbi."

"Ja; men det huer mig ikke."

Der vil måske være et øjebliks forlegenhed, forestiller hun ham opmuntrende, men den kan kun vare et øjeblik. Han er jo ganske vis på sig selv.

"Gid jeg var lige så vis på alt andet, som jeg er vis på mig selv," svarer han hende.

"Det er sære ord, kære broder! Hvad mener du?"

"Det ved jeg ikke, Helena. Jeg ved kun, at det ikke huer mig. Hvor luften er underligt trykkende!"

Hun henleder hans opmærksomhed på nogle kobberfarvede skyer hinsides floden og siger, at det begynder at blæse op. Han siger næsten ikke et ord mere, førend han tager afsked med hende ved porten til Nonnehuset. Hun går ikke straks derind, men bliver stående og ser ned ad gaden efter ham. To gange går han forbi porthuset uden at kunne overvinde sig til at gå derind, indtil han omsider, da domkirkeuret slår ét kvarter, vender sig rask om og skynder sig ind.

Og så går han op ad bagtrappen.

Edwin Drood tilbringer en ensom dag. Noget af større vigtighed, end han havde troet, er trådt ud af hans liv, og i sit tavse kammer har han grædt over det den foregående nat. Skønt miss Landless' billede endnu svæver i hans sjæls baggrund, indtager det smukke, kærlige lille væsen, der har vist

sig langt fastere og klogere, end han havde tænkt, dog endnu sin plads, og det er med en trykkende følelse af sin egen uværdighed, at han tænker på hende, og hvad de kunne have været for hinanden, hvis han havde taget sagen alvorligere længere tilbage i tiden, havde sat større pris på hende og, i stedet for at holde sin lod i livet for en arv, der fulgte af sig selv, havde lagt sig efter den rette vurdering og udnyttelse af den. Men alligevel, trods alt dette, og skønt der er en nagende hjertekvide i alt dette, opretholder ungdommens forfængelighed og lunefuldhed hint smukke billede af miss Landless i baggrunden af hans sjæl.

Det var et underligt blik, Rosa sendte ham, da de skiltes ved porten. Sagde det, at hun så ind under overfladen af hans tanker og ned i deres slumrende dybde? Næppe; for det var et forbavset og skarpt forskende blik. Han bliver enig med sig selv om, at han ikke kan forstå det, skønt det var påfaldende udtryksfuldt.

Da han nu kun venter på Grewgious og vil rejse, så snart han har talt med ham, gør han en vandring for at tage afsked med den gamle by og dens omegn og genkalder sig den tid, da Rosa og han vandrede her eller der som rene børn, opfyldte af den værdighed at være forlovede. Stakkels børn! tænker han med medlidende vemod.

Da han ser, at hans ur er gået i stå, går han ind i guldsmedens butik for at få det trukket op. Guldsmeden har et armbånd, som han sådan ganske i almindelighed og uden mindste hensigt udbeder sig tilladelse til at vise frem; det ville passe udmærket for en ung brud, mener han, især hvis hun var af en noget diminutiv skønhed. Da guldsmeden mærker, at

armbåndet kun bliver taget i øjesyn med kulde, henleder han opmærksomheden på en bakke med ringe til herrer; her er en udmærket ring, siger han, en meget smuk signetring af den slags, herrer er meget tilbøjelige til at købe, når de forandrer deres stilling. En ring af et meget vederhæftigt udseende. Med deres bryllupsdags datum indgraveret indvendig har flere herrer foretrukket den frem for enhver anden slags mindetegn.

Ringene bliver taget lige så koldt i øjesyn som armbåndet. Edwin fortæller fristeren, at han ikke bærer andre smykker end sin brystnål og sit ur med kæde, der har tilhørt hans fader.

"Det vidste jeg," svarer guldsmeden; "thi forleden dag var mr. Jasper herinde efter et urglas, og jeg viste ham da disse sager og ytrede, at hvis han skulle ønske at gøre en mandlig slægtning en foræring ved en eller anden særlig lejlighed, så – men han sagde med et smil, at han havde en fortegnelse i hovedet over alle de smykker, hans mandlige slægtning plejede at bære, nemlig brystnål og kæde med ur." Ikke des mindre, mener guldsmeden, gælder det måske ikke til enhver tid, om det end gælder for øjeblikket. "Tyve minutter over to, mr. Drood, har jeg stillet Deres ur på. Tillad mig at råde Dem til ikke at lade det løbe ud."

Edwin tager sit ur, stikker det i lommen og går, idet han tænker: "Den kære gamle Jack! Hvis jeg lagde en ekstrafold i mit halstørklæde, ville han finde det umagen værd at lægge mærke til det!"

Han vender om for at få tiden til at gå indtil spisetid. Det er, ligesom Cloisterham har noget at bebrejde ham i dag, har noget at udsætte på ham, som om han ikke havde været god imod det, men er langt mere tankefuld end vred på ham. Hans sædvanlige letsindighed afløses af en længselsfuld iagttagen af og dvælen

ved alle de gamle landmærker. Han vil snart være langt borte og får dem måske aldrig mere at se. Stakkels yngling! Stakkels yngling!

I skumringen kommer han forbi munkenes vingård. I over en halv time efter domkirkeuret er han gået frem og tilbage, og det er blevet mørkt, førend han ret får øje på en kone, der sidder sammenkrøbet på jorden ved en låge på et hjørne. Lågen lukker for en tværsti, som kun bliver lidt brugt, når det er tusmørke, og skikkelsen må have været der hele tiden, skønt han kun lidt efter lidt og for ganske nylig har kunnet skelne den.

Han drejer ind på stien og går op til hjørnet. Ved skinnet af en lygte tæt ved ser han, at konen har et udtæret udseende, at hendes magre hage hviler på hendes hænder, og at hendes øjne stirrer ud for hende med en slags ubevægelig, blind stivhed.

Altid venlig, men i aften bevæget til en usædvanlig venlighed, som har bragt ham til at henvende venlige ord til de fleste børn og gamle folk, han har mødt, bøjer han sig og taler til konen.

"Er De syg?"

"Nej, min rare," svarer hun uden at se på ham og uden mindste forandring i sin sælsomme, blinde stirren.

"Er De blind?"

"Nej, min rare."

"Er De vildfarende, husvild, udmattet? Hvad er der i vejen med Dem, siden De sidder her så længe i kulden uden at røre Dem?"

Med langsomme og store anstrengelser synes hun at koncentrere sit blik, indtil det kan fæste sig på ham, og så bliver

det overtrukket ligesom med en slags underlig hinde, og hun begynder at ryste.

Han retter sig, viger et skridt tilbage og ser med forfærdet forbavselse ned på hende; for han synes at kende hende.

"Du gode Gud!" tænker han i det samme. "Ligesom Jack den aften!"

Idet han ser ned på hende, ser hun op på ham og klynker: "Mine lunger er svage; mine lunger er skrækkelig dårlige. Jeg arme stakkel, jeg arme stakkel, jeg har sådan en tør hoste!" Og for at stadfæste sine ord hoster hun voldsomt.

"Hvor kommer De fra?"

"Fra London, min rare." Stadig sønderrevet af hosten.

"Hvor vil De hen?"

"Til London, min rare. Jeg kom hertil for at søge en nål i en høstak, men fandt den ikke. Hør, min rare, giv mig tre en halv shilling og vær ikke bange for min skyld. Så kan jeg komme tilbage til London uden at volde nogen ulejlighed. Jeg har en forretning. Ak ja, det går kun småt, og tiderne er så slette; men jeg kan dog slå mig igennem."

"Spiser De opium?"

"Ryger," svarer hun med anstrengelse, stadig plaget af sin hoste. "Giv mig tre en halv shilling, så skal jeg gøre god brug af dem og kan komme hjem. Vil De ikke give mig tre en halv shilling, må De heller ikke give mig en kobberfarthing; men giver De mig tre en halv shilling, vil jeg sige Dem noget."

Han tager pengene op af lommen og lægger dem i hendes hånd. Hun griber fast om dem og rejser sig med en hæs, glad latter.

"Gud velsigne Dem! Hør, gode herre, hvad er Deres fornavn?"

"Edwin."

"Edwin, Edwin," gentager hun, hensunken i sløv grublen, og spørger derpå pludselig: "Er forkortelsen af det ikke Eddy?"

"Somme tider bliver det kaldt således," svarer han, idet blodet farer op i hans kinder.

"Bliver det ikke kaldt således af kærester?" spørger hun tankefuldt.

"Hvor kan jeg vide det?"

"Har De da virkelig ingen kæreste?"

"Nej."

Da hun vil til at gå med endnu et "Gud velsigne Dem og tak, min rare!" tilføjer han: "De ville have sagt mig noget; det er lige så godt, at De gør det."

"Det ville jeg. Nu vel da. Hvisk. Tak De Gud, at Deres navn ikke er Ned."

Han ser ganske roligt på hende og spørger: "Hvorfor det?"

"Fordi det er et slemt navn at have for tiden."

"Hvorledes et slemt navn?"

"Et truet navn, et farligt navn."

"Længe lever truet mand, siger ordsproget," svarer han hende let henkastet.

"Så kan Ned, så truet som han er, hvor han så er, mens jeg taler med Dem, min rare, leve i al evighed!"

Hun har bøjet sig forover for at hviske ham det i øret, mens hun ryster med sin pegefinger foran hans øjne, og samler sig nu sammen og går med endnu et "Gud velsigne Dem og tak!" ad Topenny-herberget til.

Det er ingen oplivende slutning på en trist dag. Ene, som han er på et ensomt sted og omgivet af spor af gamle tider og

forfaldne minder, er det snarere skikket til at fremkalde en gysen. Han tyr hen til de bedre oplyste gader og sætter sig for ikke at omtale det i aften, men først i morgen at nævne det for Jack – der er den eneste, som kalder ham Ned – som et underligt slumpetræf, naturligvis kun som et slumpetræf og ikke som noget, der er værd at huske på.

Ikke des mindre holder det fastere på ham end mange andre ting, der langt mere er værd at huske på. Han kan endnu drive et stykke vej før spisetid, og da han går over broen og langs med floden, er konens ord i den tiltagende blæst, på den vrede himmel, i det oprørte vand og i de flimrende lys, ja, der er endog en højtidelig genklang af dem i domkirkeklokkens slag, som vækker en pludselig overraskelse i hans hjerte, idet han drejer ind i porthvælvingen under porthuset.

Og så går *han* op ad bagtrappen.

John Jasper har en behageligere og gladere dag end nogen af hans gæster. Da han ingen musiktimer har i ferien, er tiden hans egen, undtagen når der skal holdes gudstjeneste i domkirken. Han er tidligt på færde i butikkerne og bestiller smålækkerier, som hans nevø holder af; hans nevø bliver ikke ret længe hos ham, fortæller han sine leverandører, og derfor må der kæles lidt for ham. Mens han er ude og gør sine gæstfri indkøb, ser han ind til Sapsea og fortæller ham, at den kære Ned og den hidsige unge friskfyr hos Crisparkle skal spise til middag i porthuset i dag og slutte forlig. Sapsea er ingenlunde venligt stemt mod den hidsige unge friskfyr og siger, at hans hudfarve er "uengelsk", og når Sapsea én gang har sagt om en ting, at den er uengelsk, går han ud fra, at den ting for evigt er sunket ned i den bundløse afgrund.

Det gør virkelig Jasper ondt at høre Sapsea tale således, da han ved, at han aldrig siger noget uden grund og altid forstår at have ret, og ved et mærkeligt træf er Sapsea ganske af samme mening.

Jasper er udmærket ved stemme den dag. I den gribende bøn om, at hans hjerte må bøje sig for loven, forbavser han sine kaldsfæller ved sine musikalske evner. Han har aldrig sunget vanskelig musik med en sådan færdighed og velklang som i den dags lovsang. Hans nervøse temperament er undertiden tilbøjeligt til at tage vanskelig musik lidt vel hastigt; men i dag er hans tempo rigtigt.

Dette er sandsynligvis en følge af stor sindsro. Selve hans syngeorganer er lidt ømtålige; for både til sin forsangerkåbe og til sin sædvanlige dragt bærer han et stort, sort tørklæde af stærkt, tæt silketøj slynget løst om sin hals. Men hans fatning er så påfaldende, at Crisparkle omtaler den, da de kommer ud fra aftensangen.

"Jeg må takke Dem, Jasper, for den fornøjelse, jeg har hørt Dem med i dag. Dejligt! Henrivende! De kunne ikke have overgået Dem selv således, hvis De ikke, som jeg håber, havde været vidunderligt rask."

"Jeg er virkelig også vidunderligt rask."

"Intet var uharmonisk," siger underkannikken med en blød bevægelse med sin hånd. "Intet famlende, intet tvungent og intet udeladt; alt udførtes mesterligt og med fuldstændig selvbeherskelse."

"Mange tak. Ja, jeg vil håbe det, hvis det ikke er for meget sagt."

"Man skulle tro, Jasper, at De havde prøvet et nyt lægemiddel mod det ildebefindende, som De undertiden lider af."

"Nej virkelig? Det er meget træffende; for det har jeg."

"Så bliv ved med det, gode ven," siger Crisparkle, idet han klapper ham venligt opmuntrende på skulderen.

"Det vil jeg også."

"Jeg ønsker Dem i enhver henseende til lykke," vedbliver Crisparkle, da de er kommet ud af domkirken.

"Endnu en gang tak. Jeg vil gå hen til hjørnet med Dem, hvis De ikke har noget imod det; for jeg har tid nok, til mine gæster kommer, og vil gerne sige Dem et par ord, som jeg tror, det ikke vil være Dem ubehageligt at høre."

"Hvad er det?"

"Vi talte forleden aften om mit sorte humør."

Crisparkle bliver lang i ansigtet og ryster beklagende på hovedet.

"Jeg sagde, ved De, at jeg ville bruge Dem som modgift mod det sorte humør, og De sagde, at De håbede, jeg ville overgive det til luerne."

"Og det håber jeg endnu, Jasper."

"Og det med god grund! Når året er omme, agter jeg at brænde min dagbog for i år.".

"Fordi De –?" Crisparkles ansigt opklares, idet han begynder således.

"De kommer mig i forkøbet. Fordi jeg føler, at jeg har været mørk, galdesyg, nedtrykt, hvad De vil kalde det. De sagde, at jeg havde overdrevet, og det har jeg også."

Crisparkles opklarede ansigt opklares endnu mere.

"Dengang kunne jeg ikke indse det, fordi jeg virkelig var nedtrykt; men nu er jeg i en sundere sindstilstand og indrømmer med oprigtig glæde, at jeg gjorde såre meget af såre lidt; det er en sandhed."

"Det glæder mig at høre Dem sige det."

"Et menneske, der fører et ensformigt liv og bringer sine nerver eller sin mave i uorden, dvæler ved en forestilling, indtil den mister sine sande forhold. Således gik det mig med den omtalte forestilling, og derfor vil jeg brænde vidnesbyrdet om det, når bogen er fuld, og begynde det næste bind med et klarere syn."

"Det er bedre, end jeg kunne have håbet," siger Crisparkle, mens han bliver stående ved sin gadedørstrappe for at tage afsked.

"Ja naturligvis, De havde kun liden grund til at håbe, at jeg skulle blive Dem mere lig. De lægger altid vind på at være så klar som krystal både i sind og skind, hvad De også er, hvorimod jeg er en tykhovedet, ensom, tungsindig stymper. Men nu har jeg overvundet dette tungsind. Skal jeg vente, mens De spørger, om mr. Neville er gået hjem til mig? Hvis ikke, kan han og jeg følges ad."

"Jeg tror," siger Crisparkle, mens han åbner gadedøren, "at han er gået for nogen tid siden; i det mindste ved jeg, at han gik ud, og jeg tror ikke, at han er kommet tilbage. Men jeg skal spørge ad. Vil De ikke træde indenfor?"

"Mit selskab venter," siger Jasper med et smil.

Underkannikken forsvinder og kommer straks efter tilbage. Neville er, som han nok troede, ikke kommet tilbage, ja nu

husker han, at han sagde, at han sandsynligvis ville gå lige til porthuset.

"Uopdragent af en vært!" siger Jasper. "Mine gæster vil være der før mig! Hvad vil De vædde, at de sidder og ser surt til hinanden, når jeg kommer?"

"Jeg vil vædde på eller ville, hvis jeg nogen sinde væddede, at Deres gæster vil få en munter vært i aften."

Jasper nikker og siger smilende godnat.

Han går tilbage til domkirkedøren og drejer forbi den ned til porthuset og synger undervejs med dæmpet stemme og fint udtryk. Det synes endnu, som om han ikke er i stand til at frembringe en eneste falsk tone i aften, og som om intet kan skynde på ham eller opholde ham. Da han således er kommet til den hvælvede indgang til sin bolig, bliver han stående et øjeblik i ly af den for at tage det store, sorte tørklæde af og hænge det i en løkke på sin arm. I denne korte tid er hans pande rynket og barsk; men den opklares straks igen, da han atter begynder at synge og at gå.

Og så går *han* op ad bagtrappen.

Det røde lys brænder stadig hele aftenen i fyrtårnet på randen af det travle livs strøm. Dæmpede lyde og summen af færdsel farer forbi og strømmer uregelmæssigt ind i det ensomme kvarter; men ellers kommer der ikke stort andet forbi end voldsomme vindstød. Det er blæst op til en stærk storm.

Kvarteret er aldrig synderlig godt oplyst; men det er i aften, da de stærke vindstød slukker mange af lygterne, ja i nogle tilfælde endog sønderbryder dem, så at glassene falder klirrende ned på gaden, ualmindelig mørkt. Mørket forøges og forvirres af støv, som flyver op fra jorden, tørre grene, som

falder ned fra træerne, og store, tjavsede rester af rågerederne oppe i tårnet. Træerne selv knager og svajer således hid og did, mens denne håndgribelige del af mørket hvirvles vanvittigt om i luften, at de synes at stå i fare for at blive rykket op med rode, og undertiden tilkendegiver et brag og et fald, at en stor gren har givet efter for stormen.

I mangen vinternat har det ikke blæst så stærkt. Skorstenspiber tumler ned på gaderne, og folk holder sig ved dørstolper og hjørner og ved hinanden for at stå fast. De voldsomme vindstød tager ikke af, men snarere til i hyppighed og raseri indtil henimod midnat, da gaderne er blevet tomme, og stormen farer tordnende igennem dem, raslende med alle låsegrebene og slidende i alle vinduesskodderne, som om den ville minde folk om hellere at stå op og flyve af sted med den, end at tagene skulle falde ned i hovederne på dem.

Men endnu brænder det røde lys; kun det røde lys er stadigt.

Hele natten blæser stormen uden at stilne af; men tidligt om morgenen, netop da det er blevet lyst nok i øst, til at stjernerne har fået et mattere skær, begynder den at lægge sig. Fra dette øjeblik gør den kun nogle enkelte vilde anfald og mattes og trættes som et såret, døende uhyre. Da det er blevet højlys dag, er den død.

Da ser man, at viserne på skiven på domkirkens ur er blevet revet af; at blyet på taget er blevet revet løst, rullet op og blæst ned på kirkepladsen, og at nogle sten er gået løse oppe på toppen af det store tårn. Skønt det er julemorgen, bliver det dog nødvendigt at sende arbejdsfolk derop, for at man kan få at vide, hvor stor skade der er sket. Med Durdles i spidsen går de til vejrs, mens Tope og en hob tidligt opståede dagdrivere

samler sig på Minor Canon Corner, hvor de skygger for øjnene og venter på, at de andre skal vise sig deroppe.

Denne klynge bliver pludselig sprængt og skudt til side af Jaspers hænder, og alle de stirrende øjne vender sig ned mod jorden, da han med høj røst spørger den i et åbent vindue stående Crisparkle:

"Hvor er min nevø?"

"Han har ikke været her. Er han ikke hos Dem?"

"Nej; han gik ned til floden i aftes med Neville for at se på stormen og er ikke kommet tilbage. Kald på Neville!"

"Han tog herfra i morges tidlig."

"Lad mig komme ind!"

Nu ser ingen mere op til tårnet. Alle de samlede øjne er henvendt på den blege, halvt påklædte, efter vejret snappende Jasper, der står og holder sig ved rækværket uden for underkannikkens hus.

15. Anklaget

Neville Landless var stået så tidligt op og gået så rask til, at han havde tilbagelagt en mils vej, da kirkeklokkerne i Cloisterham begyndte at ringe til ottesang. Da han nu begyndte at trænge til frokost, eftersom han kun havde nydt en bid brød, da han tiltrådte sin vandring, gik han ind i den nærmeste kro for at få sig en forfriskning.

Gæster, der ønskede frokost – medmindre det var heste eller køer, thi for denne klasse gæster fandtes der altid et vandtrug og en visk hø – var så sjældne i *Fragtvognen*, at det tog lang tid at få vognen til at køre frem med brød og skinke og te. I mellemtiden sad Neville i en sandet gæstestue og tænkte på, hvor længe efter, at han var gået, den nysende, fugtige brændeild ville begynde at gøre en anden varm.

Fragtvognen var i virkeligheden et køligt etablissement oppe på en bakke, hvor jorden uden for døren var forvandlet til en pøl af fugtige hove og nedtrådt halm, hvor en skældende og smældende værtinde smækkede et af vand dryppende barn – med en rød sok på det ene ben og en grå på det andet – inde i skænkestuen; hvor osten var løbet på grund på en hylde i selskab med en muggen borddug og en grønskaftet kniv i en slags kano af støbejern; hvor det blege brød fældede tårer af krummer over sit skibbrud i en anden kano; hvor familiens halvt vaskede og halvt tørrede linned førte et offentligt liv ved at ligge smidt omkring, hvor alt drikkeligt blev nydt af et krus, og alt andet ledte tanken hen på et rim på krus. Når hensyn tages til alt dette, var *Fragtvognen* en kro, som næppe holdt sit malede løfte om god forplejning for mennesker og dyr. Mennesket var

imidlertid i nærværende tilfælde ikke nøjeregnende, men nød den forplejning, han kunne få, og gik videre, efter at have hvilet sig længere, end han havde haft nødig.

Noget fra kroen blev han stående for at overveje, om han skulle følge landevejen eller en sidevej mellem to høje hække, der førte over en åben hedeskrænt og åbenbart atter forenede sig med landevejen længere borte. Han valgte sidevejen og fulgte den med nogen møje, da den gik stejlt opad og var fuld af dybe huller.

Mens han arbejdede sig frem, blev han opmærksom på nogle andre fodgængere bag ved sig. Da de gik raskere end han, trådte han til side op mod en af hækkene for at lade dem komme forbi; men de bar sig højst underligt ad, idet kun fire af dem gik forbi, hvorimod andre fire sagtnede deres gang og blev tilbage, som om de ville følge efter ham, når han gik videre. Resten af flokken – en fem-seks stykker måske – vendte om og gik meget hurtigt tilbage.

Han så på de fire, der var blevet bag ved ham, og på de fire, der var gået ham forbi. De så alle igen på ham, og han fortsatte sin gang. De fire, der var foran, gik videre, og de fire, der var bagved, nærmede sig mere og mere.

Da de alle fra den snævre vej var kommet ud på den åbne hedeskrænt, og denne orden vedligeholdtes, kunne der ingen tvivl være om, at han var omringet af disse karle. For at gøre et sidste forsøg blev han stående, og de stod alle stille.

"Hvorfor passer I mig således op?" spurgte han hele flokken. "Er I måske en tyvebande?"

"Svar ham ikke," sagde en af dem, uden at han kunne sige, hvem det var. "Ti hellere stille."

"Hvem var det, der gav det råd?"

Ingen svarede.

"Det er et godt råd, hvem af jer lurendrejere der så gav det," vedblev Neville harmfuldt; "men jeg lader mig ikke indespærre mellem fire her og fire der. Jeg vil forbi, og det forbi de fire forreste."

De stod alle stille, og han selv med.

"Anfalder otte, fire eller to én," vedblev han mere og mere forbitret, "så har den ene ingen anden udvej end at slå løs på nogle af dem, og det gør jeg, Gud hjælpe mig, hvis jeg bliver generet mere!"

Idet han løftede sin tunge stok op og gik rask til, fo'r han af sted for at komme forbi de fire forreste. Den største og stærkeste af disse trådte hurtigt over på den side, ad hvilken han nærmede sig, greb med et øvet tag fat i ham og faldt til jorden med ham, men ikke førend den tunge stok havde givet ham et dygtigt rap.

"Lad ham være!" sagde denne mand, mens de brødes i græsset med hinanden. "Ærlig leg! Han er kun for en pige imod mig at regne og har desuden en ransel spændt på ryggen. Lad ham være; jeg skal nok klare ham."

Efter at de havde rullet sig lidt omkring under en hidsig kamp, hvorved begges ansigter blev blodige, tog manden sit knæ fra Nevilles bryst og rejste sig, idet han sagde: "Så! Tag ham nu under armene, to af jer!"

Det skete uden ophold.

"Om vi er en tyvebande eller ikke, mr. Landless," sagde manden, idet han spyttede noget blod ud og tørrede endnu mere af sit ansigt, "vil De få at vide til middag. Vi havde ikke

rørt Dem, hvis De ikke havde nødet os til det. I alt fald vil vi tage Dem med til landevejen, hvor De vil finde hjælp nok imod tyve, hvis De har den nødig. Tør hans ansigt af, en af jer; se, hvor blodet drypper ned ad ham!"

Da Nevilles ansigt var blevet renset, genkendte han i ham, der havde talt, omnibuskusken i Cloisterham, Joe, som han kun havde set én gang, og det den dag, da han var kommet til byen.

"Og hvad jeg råder Dem til for øjeblikket, er, tal ikke, mr. Landless. De vil træffe en ven, der venter på Dem ved landevejen – han gik i forvejen på den anden side, da vi delte os i to – og De gør bedst i ikke at sige noget, før De er kommet hen til ham. Tag den stok med, en af jer, og lad os gå."

Aldeles forvirret så Neville sig stirrende om og sagde ikke et ord, men gik ligesom i drømme mellem sine to vogtere, til de atter kom ud på landevejen og midt ind iblandt en lille klynge mennesker. De folk, der var vendt om, var med i klyngen, og midt i denne stod Jasper og Crisparkle. Nevilles vogtere førte ham hen til underkannikken, og de slap ham der ligesom af ærbødighed for denne herre.

"Hvad skal alt dette sige? Hvad er der i vejen? Jeg er til mode, som om jeg var gået fra sans og samling!" udbrød Neville, idet klyngen sluttede sig sammen om ham.

"Hvor er min nevø?" spurgte Jasper hidsigt.

"Hvorfor spørger De mig om det?"

"Fordi De," svarede Jasper, "er den, der var sidst sammen med ham, og han er ikke at finde."

"Ikke at finde!" udbrød Neville forfærdet.

"Holdt, holdt!" sagde Crisparkle. "Tillad mig, Jasper. De er fortumlet, Neville; saml Deres tanker; det er af stor vigtighed,

at De samler Deres tanker; hør efter, hvad jeg vil sige."

"Jeg skal forsøge det, men det er, ligesom om jeg var vanvittig."

"De forlod mr. Jaspers hus i aftes i selskab med Edwin Drood?"

"Ja."

"Hvornår?"

"Var det klokken tolv?" spurgte Neville, idet han holdt på sit fortumlede hoved og henvendte sig til Jasper.

"Meget rigtigt," sagde Crisparkle; "netop det klokkeslæt, mr. Jasper allerede har nævnt for mig. Og De fulgtes ad ned til floden?"

"Ganske vist; for at se, hvilken virkning stormen havde gjort der."

"Hvad så? Hvor længe blev De der?"

"Omtrent ti minutter, næppe længere, tror jeg. Derpå fulgtes vi ad tilbage til Deres hus, hvor han tog afsked med mig uden for døren."

"Sagde han, at han igen ville gå ned til floden?"

"Nej. Han sagde, at han ville gå lige hjem."

De omstående så på hinanden og på Crisparkle, til hvem Jasper, der nøje havde mønstret Neville, nu sagde i en dæmpet, åbenbart mistroisk tone: "Hvad er det for pletter på hans klæder?"

Alles øjne henvendtes på blodet på hans klæder.

"Og lignende pletter findes der på hans stok!" sagde Jasper og tog den fra den mand, der havde den i hånden. "Jeg ved, at stokken er hans, da han havde den med i aftes. Hvad vil dette sige?"

"Sig for Guds skyld, hvad det er, Neville!" bad Crisparkle ham.

"Jeg og denne mand," svarede Neville og pegede på sin modstander, "brødes nylig om stokken, og De kan se de samme pletter på ham. Hvad skulle jeg tro, da jeg så mig overfaldet af otte mennesker? Kunne jeg drømme om den sande grund, når de slet ingen grunde ville give mig?"

De indrømmede, at de havde fundet det klogest at tie, og at slagsmålet havde fundet sted. Og dog skottede de samme mennesker, der havde set på det, med mørke blikke til de pletter, som den kolde, klare luft allerede havde tørret.

"Vi må vende om, Neville," sagde Crisparkle. "De går naturligvis gerne tilbage med os for at rense Dem?"

"Ja, naturligvis."

"Mr. Landless går ved siden af mig," vedblev underkannikken, idet han så sig om. "Kom, Neville."

De gik hjemad, og de andre slentrede, med én undtagelse, bagefter i forskellige afstande. Jasper gik på den anden side af Neville og forlod intet øjeblik denne plads. Han var tavs, mens Crisparkle mere end én gang gentog sine tidligere spørgsmål og Neville sine tidligere svar, også mens de begge fremkom med nogle forklarende gisninger. Han vedblev at være tavs, mens Crisparkles væsen ligefrem opfordrede ham til at tage del i forhandlingerne, men ingen opfordring kunne bevæge hans stive træk. Da de nærmede sig byen, og underkannikken ytrede, at de måske gjorde bedst i straks at henvende sig til borgmesteren, samtykkede han med et barsk nik, men sagde ikke et ord, før de stod inde i Sapseas dagligstue.

Da Sapsea af Crisparkle var blevet underrettet om de omstændigheder, hvorunder de ønskede at afgive en frivillig

forklaring for ham, brød Jasper tavsheden ved at ytre, at han, menneskelig talt, satte al sin lid til Sapseas skarpsindighed. Der var ingen tænkelig grund til, at hans nevø pludselig skulle have listet sig bort, medmindre Sapsea kunne tænke sig en sådan grund, og så ville han bøje sig for den. Der var heller ingen rimelighed for, at han skulle være gået tilbage til floden og tilfældigvis være druknet i mørket, medmindre Sapsea måtte finde det rimeligt, og så ville han bøje sig derfor. Han vaskede sine hænder så rene, han kunne, for enhver rædsom mistanke, medmindre det måtte forekomme Sapsea, at en sådan var uadskillelig fra den mand, der sidst havde været sammen med ham før hans forsvinden, og som han i forvejen ikke havde stået på nogen god fod med, så ville han atter bøje sig. Da han var nær ved at gå fra forstanden af uro og pintes af mørke anelser, var hans egen sindstilstand ikke at stole på, men det var Sapseas.

Sapsea udtalte den mening, at sagen så sort ud, at den, kort sagt, havde – og her hvilede hans øjne ufravendt på Nevilles ansigt – et uengelsk udseende. Efter at være fremkommet med denne træffende ytring, boltrede han sig i et sådant væv af vrøvl, som man vanskelig skulle have tiltroet selv en borgmester, og viklede sig ud af det med den glimrende opdagelse, at det at røve et menneske livet var at røve noget, der ikke tilhørte en selv. Han vidste ikke rigtigt, om han under så mistænkelige omstændigheder ikke straks burde lade Neville sætte i fængsel, og ville måske være gået så vidt, hvis underkannikken ikke harmfuldt havde nedlagt indsigelse imod det og var gået i borgen for, at det unge menneske skulle blive i hans hus og blive udleveret af ham selv, når det forlangtes.

Derpå forstod Jasper, at Sapsea talte om, at floden skulle ransages, dens bredder omhyggelig undersøges, en nøjagtig skildring af det passerede sendes omkring i omegnen og til London tillige med opslag og bekendtgørelser for at bønfalde Edwin Drood om, hvis han af en eller anden ukendt grund havde unddraget sig fra sin onkels hjem og selskab, at have medlidenhed med denne kærlige slægtnings sorg og fortvivlelse og underrette ham om, at han endnu levede. Sapsea blev forstået fuldkommen rigtigt, da dette netop var hans mening – skønt han ikke havde sagt et ord om det – og der blev straks truffet anstalter til at sætte alt dette i scene.

Det ville være vanskeligt at afgøre, hvem der var mest grebet af rædsel og forbavselse, Neville Landless eller John Jasper. Havde Jaspers stilling ikke nødsaget ham til at holde sig rolig, ville der ikke have været nogen forskel; begge var lige nedtrykte og sønderknuste.

Ved det første daggry næste morgen var der folk i arbejde ude på floden, mens andre, af hvilke de fleste frivilligt havde tilbudt deres tjeneste, undersøgte bredderne. Hele dagen igennem fortsattes søgningen ude på floden med både, stænger, kroge og garn og på de dyndede og sivgroede bredder med vandstøvler, økser, spader, reb, hunde og alle slags tænkelige redskaber. Selv om natten glimtede floden af lygter og blus; i fjerne vige, hvor vandet skyllede ind, når det var højvande, så man klynger af spejdere, som lyttede efter flodens plasken og holdt udkig med alt, hvad den førte med sig; på afsides strandskrænter i nærheden af havet og ensomme pynter, hvor der gik en stærk strøm, færdedes tyktklædte skikkelser med

flammende fakler, til det atter gryede ad dag; men solens lys faldt ikke på noget spor af Edwin Drood.

Også den dag fortsattes søgningen snart i pramme og både, snart i land mellem vidjebuske eller dynd, pæle og skarpe stene på lavtliggende steder, hvor enkelte vandmærker og signalstænger tog sig ud som spøgelser. Jasper sled og slæbte, men til ingen nytte; for endnu faldt solen ikke på noget spor af Edwin Drood.

Efter igen at have udstillet sine poster for den nat, for at der kunne blive holdt vågent øje med enhver forandring af vandstanden, gik han udmattet hjem, og ligesom han uredt og uordentlig, tilsmurt af dynd, der var blevet tørt på ham, og med store flænger i sine klæder var sunket ned i sin lænestol, stod Grewgious foran ham.

"Det er sælsomme tidender," sagde Grewgious.

"Sælsomme og frygtelige tidender!"

Jasper havde kun løftet sine øjne og slog dem nu ned igen, idet han udmattet sank over i den ene side af sin lænestol.

"Hvorledes har Deres myndling det?" spurgte Jasper noget efter med mat og svag røst.

"Ak, den lille stakkel! De kan sagtens tænke Dem hendes tilstand."

"Har De set hans søster?"

"Hvis søster?"

Modspørgsmålets korthed og den kolde, langsomme måde, hvorpå Grewgious, idet han fremsatte det, flyttede sine øjne fra ilden hen mod den andens ansigt, kunne til enhver anden tid have været tirrende; men i sin modløshed og udmattelse slog

Jasper kun øjnene op for at sige: "Det mistænkte unge menneskes."

"Har De ham mistænkt?" spurgte Grewgious.

"Jeg ved ikke, hvad jeg skal tro. Jeg kan ikke blive enig med mig selv om det."

"Jeg ikke heller; men da De omtalte ham som det mistænkte unge menneske, troede jeg, at De var blevet enig med Dem selv om det. – Jeg kommer lige fra miss Landless."

"Hvorledes har hun det?"

"Hun byder enhver mistanke trods og nærer fuldstændig tillid til sin broder."

"Den stakkel!"

"Dog er det ikke om hende, jeg er kommet for at tale; men det er om min myndling. Jeg har en meddelelse at gøre, som vil overraske Dem. I det mindste har den overrasket mig."

Med et stønnende suk vendte Jasper sig træt om i sin lænestol.

"Skal jeg udsætte det til i morgen?" spurgte Grewgious. "Husk på, hvad jeg har sagt; den vil overraske Dem!"

Jaspers øjne blev opmærksommere og mere sammentrængte, da de lagde mærke til, at Grewgious glattede sit hår og så på ilden, men med sammenpresset mund og et udtryk af fasthed.

"Hvad er det?" spurgte Jasper og rettede sig op.

"Jeg kunne rigtignok," sagde Grewgious irriterende langsomt og ved sig selv, mens han holdt sine øjne fæstet på ilden, "have vidst det før; hun gav mig et fint vink om det; men jeg er så overordentlig kantet, at det aldrig i faldt mig ind; jeg tog det hele for afgjort."

"Hvad er det?" spurgte Jasper endnu en gang.

Idet Grewgious afvekslende lagde de indvendige flader af sine hænder sammen og tog dem fra hinanden, mens i han varmede dem ved ilden, og så vist på ham fra siden, svarede han:

"Skønt de to unge mennesker, den borteblevne unge i mand og min myndling, miss Rosa, havde været så længe forlovede og så længe havde godkendt deres forlovelse og var så nær ved at skulle giftes, kom de –"

Grewgious så et stirrende, blegt ansigt og et par dirrende, blege læber i lænestolen og to dyndede hænder gribe fat i dens arme. Havde hænderne ikke været, kunne han have troet, at han aldrig havde set ansigtet.

"– kom de efterhånden på det rene med – de var omtrent lige gode om det, tænker jeg – at de ville være lykkeligere nu og i fremtiden som kærlige venner eller snarere som broder og søster end som mand og kone."

Grewgious så et blyfarvet ansigt i lænestolen og på dets overflade nogle rædsomme, frembrydende dråber eller bobler, ligesom af stål.

"Til sidst fattede de to unge den fornuftige beslutning åbent, kærligt og venligt at meddele hinanden deres opdagelse. De mødtes i dette øjemed. Efter en smule uskyldig og højmodig snakken frem og tilbage enedes de om at opløse deres nuværende og tilkommende forbindelse."

Grewgious så en gyselig skikkelse rejse sig med åben mund fra lænestolen og føre de udstrakte hænder op til sit hoved.

"Men den ene af de to unge, Deres nevø, undlod af frygt for, at De på grund af Deres ømme kærlighed til ham skulle blive alt for bittert skuffet ved en så stor forandring i hans livsplan,

nogle dage at betro Dem hemmeligheden, som jeg skulle åbenbare for Dem, når jeg kom herned og talte med Dem, og han var rejst bort. Jeg taler med Dem, og han er borte."

Grewgious så den gyselige skikkelse lægge hovedet bagover, gribe sig i håret og vende sig bort fra ham med en våndefuld bevægelse.

"Jeg har nu sagt alt, hvad jeg har at sige, med undtagelse af, at de to unge skiltes fattede, om end ikke uden tårer og sorg, den aften, da De sidst så dem sammen."

Grewgious hørte et rædsomt skrig og så ingen gyselig skikkelse sidde eller stå, så kun en bunke sønderrevne, dyndede klæder ligge på gulvet.

Uden engang at forandre en bevægelse lagde han nu sine indvendige håndflader sammen og tog dem fra hinanden igen, mens han varmede dem og så ned på dem.

16. Helligelse

Da Jasper var kommet sig af sit anfald eller sin afmagt, så han, at han plejedes af mr. og mrs. Tope, som hans gæst havde kaldt til. Stiv som et træbillede, sad hans gæst på en stol med hænderne på sine knæ og ventede på, at han skulle komme sig.

"Så! Nu er det overstået," sagde den grædefærdige mrs. Tope; "De var rent udslidt, hvilket ikke var så underligt."

"Et menneske," sagde Grewgious med sit sædvanlige udtryk af at opremse en lektie, "hvis nattero bliver forstyrret, hvis sjæl bliver grusomt forpint, og hvis legeme anstrenges over evne, kan ikke andet end blive rent udslidt."

"Jeg forskrækkede Dem vistnok, er jeg bange for," sagde Jasper i en mat, undskyldende tone, da han var blevet hjulpet op i sin lænestol.

"Jeg beder; på ingen måde," svarede Grewgious.

"De er alt for god."

"Jeg beder; på ingen måde."

"De må drikke et glas vin," sagde mrs. Tope, "og spise den gelé, jeg havde færdig til Dem, men som De ikke ville tage i Deres mund i middags, skønt jeg sagde Dem, hvorledes det ville gå, da De ikke havde fået frokost. De må også tage Dem en vinge af den stegte kylling, der mindst tyve gange er blevet sendt ud igen. Det skal alt sammen stå på bordet om fem minutter, og denne gode herre bliver måske og ser Dem nyde det."

Den gode herre svarede med en snøften, der kunne være både Ja og Nej eller alt eller intet, og som mrs. Tope ville have

fundet højst gådefuld, hvis hendes opmærksomhed ikke havde været optaget af borddækningen.

"Vil De ikke nyde noget med mig?" spurgte Jasper, da der var blevet dækket.

"Tak, jeg ville ikke kunne få en bid ned."

Jasper både spiste og drak grådigt, og i forening med den hast, han gjorde det med, viste der sig en åbenbar ligegyldighed for smagen af det, han nød, som tydede på, at han snarere spiste og drak for at styrke sig mod en ny, åndelig afmattelse end for at tilfredsstille sin gane. Imidlertid sad Grewgious opret uden mindste udtryk i sit ansigt og med en slags hård, urokkelig, høflig protest udbredt over sig, som om han til svar på en opfordring til at tale ville have sagt: "Tak, jeg ville ikke kunne finde på den svageste tilnærmelse til en ytring om noget emne."

"Ved De," sagde Jasper, da han havde skudt sin tallerken og sit glas fra sig og siddet og grublet nogle minutter, "ved De, at jeg finder nogle smuler trøst i den meddelelse, De så højligt har forbavset mig med?"

"Gør De virkelig?" svarede Grewgious, idet han temmelig tydeligt tilføjede den uudtalte sætning: "Tak, det gør jeg ikke."

"Efter at jeg har overstået den rystelse, jeg fik ved at høre noget om min kære dreng, der er så aldeles uventet og så aldeles kuldkaster alle de luftkasteller, jeg havde bygget for ham, og efter at jeg har haft tid til at tænke over det – kan jeg kun sige ja."

"Det vil være mig kært at opsamle Deres smuler," sagde Grewgious tørt.

"Er der, eller er der ikke – tager jeg fejl, så sig mig det og forkort min pine – er der, eller er der ikke håb om, at han ved at se sig i denne ny stilling og komme til en pinefuld overbevisning om, hvor generende det vil være at skulle afgive forklaringer hist og her og alle vegne, har unddraget sig denne generende situation og taget flugten?"

"Det kan vel være muligt," sagde Grewgious grublende.

"Man har hørt sligt før. Jeg har læst om folk, der hellere end at trodse en uges nysgerrighed og skulle gøre de ørkesløse og næsvise regnskab for sig selv er gået deres vej og i lang tid ikke har ladet høre fra sig."

"Jeg tror nok, at sligt er hændet."

"Da jeg ikke havde eller kunne have nogen anelse om," vedblev Jasper, idet han ivrigt fulgte det ny spor, "at den kære, borteblevne dreng havde skjult noget for mig og allermindst en så vigtig sag som denne, hvilket lysglimt var der da for mig på hele den sorte himmel? Da jeg mente, at hans tilkommende hustru var her og hans bryllup nær for hånden, hvor kunne jeg da tænke mig muligheden af, at han ville forlade dette sted på en så uforklarlig, sær og grusom måde? Men er der ikke nu, da jeg har hørt, hvad De har sagt mig, en lille sprække, hvorigennem dagen trænger ind? Er han forsvundet af sin egen fri vilje, er denne forsvinden da ikke mere forklarlig og mindre grusom? At han så nylig har taget afsked med Deres myndling er i og for sig en slags grund, hvorfor han er rejst bort. Vel gør denne omstændighed ikke hans hemmelighedsfulde afrejse mindre grusom imod mig, men den fritager den dog for beskyldningen for grusomhed mod hende."

Det kunne Grewgious ikke andet end indrømme.

"Og selv for mit vedkommende," sagde Jasper, der mere og mere opklaredes af håb, "så vidste han, at De ville gå til mig, og at det var Dem overdraget at sige mig, hvad De har sagt. Har De derved vakt en ny tankerække i mit forvirrede sind, så følger rimeligvis deraf, at han, gående ud fra de samme forudsætninger, kan have forudset, hvilke slutninger jeg ville udlede. Sæt, at han har forudset dem, så forsvinder også grusomheden imod mig – og hvem er jeg? Musiklærer John Jasper!"

Det kunne Grewgious heller ikke andet end indrømme.

"Jeg har haft min mistanke – og en skrækkelig mistanke har den været," sagde Jasper; "men Deres meddelelse har, hvor overvældende den end i førstningen var, ved at vise mig, at min egen, kære dreng havde dulgt en stor skuffelse for mig, der elskede ham så højt, atter tændt håbet hos mig. De slukker det ikke, når jeg fremsætter det, men indrømmer, at det er et rimeligt håb. Jeg begynder at holde det for muligt," tilføjede han og foldede sine hænder, "at han kan være forsvundet af sin egen fri vilje og endnu kan være i live og i bedste velgående!"

I det samme kom Crisparkle, som Jasper gentog sit håb for.

Da Crisparkle havde sat sig og spurgt: "Hvorfor det?" gentog Jasper de grunde, han netop havde udviklet. Havde de været mindre rimelige, ville den gode underkannik dog være rede til at tage dem for gode varer, fordi de frikendte hans myndling; men også han lagde virkelig stor vægt på, at den borteblevne unge mand så umiddelbart før sin forsvinden var blevet bragt i et nyt og pinligt forhold til enhver, der havde kendt hans planer og affærer, og denne omstændighed syntes ham at stille sagen i et nyt lys.

"Da vi var hos mr. Sapsea, meddelte jeg ham," sagde Jasper, hvad han også havde gjort, "at der ingen strid eller uenighed havde været mellem de to unge mennesker ved deres sidste sammenkomst. Vi ved alle, at deres første sammenkomst desværre langtfra var venskabelig; men alt løb godt og fredeligt af, da de sidst var samlet i mit hus. Min kære dreng var ikke så livlig som ellers, men nedtrykt – jeg lagde mærke til det – og jeg må fra nu af så meget mere dvæle ved denne omstændighed, som jeg nu ved, at der var en særlig grund til det, som desuden kan have bragt ham til at fjerne sig."

"Gud give, at det må være således!" udbrød Crisparkle.

"Ja, det give Gud! De ved – og mr. Grewgious bør ligeledes vide det – at jeg fattede en stærk fordom mod Neville Landless på grund af hans rasende optræden ved hin første lejlighed. De ved, at da jeg kom til Dem, nærede jeg på min kære drengs vegne stor frygt for hans ustyrlige voldsomhed, og at jeg i min dagbog har optegnet, at jeg havde mørke anelser om ham, og at jeg viste Dem denne optegnelse. Mr. Grewgious bør sættes i kundskab om hele sammenhængen og skal ikke ved noget dølgsmål fra min side underrettes om én del af den og holdes i uvidenhed om en anden del. Jeg beder ham have den godhed at lægge sig på sinde, at den meddelelse, han har givet mig, har indvirket velgørende på mit sind, skønt jeg, førend denne gådefulde tildragelse fandt sted, var stærkt indtaget mod den unge Landless."

Denne upartiskhed gjorde underkannikken meget urolig. Han følte, at han ikke var gået lige så åbent til værks. Han bebrejdede sig, at han hidtil havde dulgt to vigtige momenter – Nevilles andet vredesudbrud mod Edwin Drood og den heftige

skinsyge, som han vidste var blusset op i Nevilles bryst imod ham. Han var overbevist om, at Neville var uskyldig i enhver delagtighed i Droods uhyggelige forsvinden, og dog forenede så mange små omstændigheder sig så sørgeligt imod ham, at han ikke turde tilføje to ny, som kunne give dem forøget vægt. Han var et af de sanddrueste mennesker; men han havde overvejet ved sig selv, om det, hvis han nu uopfordret meddelte disse to brudstykker af sandhed, ikke ville være det samme som at give løgnen i stedet for sandheden vind i sejlene.

Men her havde han et eksempel for sig, og han vaklede ikke længere. Idet han henvendte sig til Grewgious som en, der var kommet til at stå som en slags autoritet ved det lys, han havde kastet over hemmeligheden, aflagde Crisparkle sit vidnesbyrd om Jaspers strenge retfærdighedsfølelse og indrømmede, idet han udtalte som sin faste tro, at hans elev før eller siden ville blive fuldstændig renset for den mindste plet af mistanke, at han havde fattet tillid til denne unge mand, uagtet han vidste, at han havde et hidsigt og opfarende sind og var blevet forbitret på Jaspers nevø, fordi han havde været romantisk nok til at tro, at han var forelsket i den samme unge dame som han. Det forhåbningsfulde omslag, som havde ytret sig hos Jasper, holdt stand selv mod denne uventede tilståelse. Den gjorde ham blegere; men han gentog, at han ville klynge sig til det håb, han havde hentet fra Grewgious, og hvis der ikke fandtes noget spor af hans kære dreng, som kunne lede til den skrækkelige slutning, at han var blevet taget af dage, ville han så længe som muligt holde fast ved den tanke, at han kunne have gjort sig usynlig af sin egen fri vilje.

Nu hændte det sig, at Crisparkle, da han gik bort fra denne forhandling, endnu meget urolig i sindet og meget nedslået for det unge menneskes skyld, som han holdt som en slags fange i sit hus, gjorde en mærkelig aftenvandring.

Han gik til Cloisterham dam.

Det gjorde han så tit, og følgelig var der intet mærkeligt i, at hans skridt førte ham den vej; men den stærke uro hindrede ham fuldstændig i at gå efter noget fast mål eller ænse de genstande, han kom forbi, så han ikke opdagede, at han var i nærheden af dammen, førend han hørte vandets plasken tæt ved.

"Hvorledes er jeg kommet her?" var hans første tanke, da han standsede.

"Hvorfor er jeg kommet herhen?" var hans anden.

Derpå stod han og lyttede med spændt opmærksomhed efter vandet. Et kendt sted i hans læsning om tunger i luften, som udtaler menneskers navne, lød så uvelkomment for hans øre, at han skød det fra sig med sin hånd, som om han havde kunnet røre ved det.

Det var stjerneklart. Dammen lå over en halv mil fra det sted, hvor de to unge mennesker var gået hen for at iagttage uvejret. Her var der ikke blevet søgt, da strømmen på den tid af juleaften var løbet stærkt nedefter, og de steder, hvor der var størst rimelighed for at finde et lig, hvis der under disse omstændigheder var hændt en ulykke, alle, både ved ebbe og flod, lå mellem dette sted og havet. Vandet løb ud over dæmningen ved dammen med dets sædvanlige lyd på en kold, stjerneklar aften, og man kunne kun se lidt af det; men dog

havde Crisparkle en sælsom forestilling om, at der var noget usædvanligt ved stedet.

Hvad var det, sagde han til sig selv. Hvor var det? Undersøg det. Til hvilken sans talte det?

Ingen sans meldte om noget usædvanligt der. Han lyttede igen, og hans høresans kunne atter følge vandet, der skyllede over dæmningen med dets sædvanlige lyd.

Da han helt vel vidste, at den hemmelighed, hans sind var optaget af, af sig selv kunne give stedet dette mystiske præg, anstrengte han sine falkeøjne for bedre at kunne se. Han gik nærmere hen til dæmningen og stirrede på dens velkendte pæle og bjælker, uden at der viste sig noget i mindste måde usædvanligt; men han satte sig for at gå derhen igen næste morgen.

Dammen viste sig hele natten for ham i hans afbrudte søvn, og ved solens opgang var han der atter. Det var en klar frostmorgen. Mens han stod, hvor han havde stået den foregående aften, kunne alle omgivelserne tydeligt skelnes i deres mindste enkeltheder. Da han omhyggeligt havde iagttaget dem nogle minutter og ville til at tage sine øjne til sig, blev de stærkt tiltrukket af ét sted.

Han vendte ryggen til dammen og så langt ud for sig på himlen og på jorden og derpå igen på dette ene sted, som straks atter fangede hans blik, hvorfor han sammentrængte hele sin synsevne på det. Nu kunne det ikke blive borte for ham, skønt det kun var en lille plet i landskabet. Det fasttryllede hans blik, og hans hænder begyndte at trække hans frakke af; for det slog ham, at på det sted – et hjørne af dammen – glimtede der

noget, som ikke rørte sig og fulgte med de glimtende vanddråber, men blev, hvor det var.

Han klædte sig nu af, sprang ud i det iskolde vand og svømmede hen til stedet. Klavrende op ad dæmningen, tog han et mellem to pæle ved dets kæde hængende guldur, på hvis bagside bogstaverne E. D. var indgraverede.

Han bragte uret i land, svømmede derpå atter hen til dæmningen og dykkede. Da han kendte alle huller og fordybninger, dykkede og dykkede og dykkede han, til han ikke længere kunne udholde kulden. Det var hans tanke, at han ville finde liget; men han fandt kun en brystnål, der sad fast i noget mudder og dynd.

Med disse fund vendte han tilbage til Cloisterham og gik, sammen med Neville Landless, lige hen til borgmesteren. Der blev sendt bud efter Jasper, og uret og brystnålen blev genkendte. Neville blev sat fast, og der udbredte sig de vildeste og tåbeligste rygter om ham. Han var af en så hævngerrig og voldsom natur, at hvis hans stakkels søster, der var den eneste, som havde nogen indflydelse på ham og aldrig turde slippe ham af syne, ikke var, ville han hver dag udføre mord. Førend han var kommet til England, havde han ladet flere "indfødte" piske ihjel – en slags nomader, der var lejret snart i Asien, snart i Afrika, snart i Vestindien og snart ved Nordpolen, og om hvem man i Cloisterham havde den uklare forestilling, at de altid var sorte, altid umådeligt dydige, altid kaldte sig selv "mig" og alle andre Massa eller Missie – i overensstemmelse med kønnet – og altid læste gudelige skrifter af et meget utydeligt indhold på slet engelsk, men altid forstod dem nøjagtigt, som om de var affattet på det reneste modersmål. Han havde næsten bragt

mrs. Crisparkles grå hår i graven af sorg. – Denne originale ytring tilhørte Sapsea. – Han havde flere gange sagt, at han ville tage livet af Crisparkle. Han havde flere gange sagt, at han ville tage livet af enhver og selv blive det sidste menneske. Han var blevet sendt ned til Cloisterham fra London af en udmærket filantrop, og hvorfor? Fordi denne filantrop udtrykkelig havde sagt: "Jeg skylder mine medmennesker at sende ham til et sted, hvor han, som Bentham siger, er den største fare for det mindste antal."

Disse tilfældige skud fra dumhedens muskedonnere ville måske ikke have såret ham livsfarligt; men han måtte tillige udholde en indøvet og vel rettet ud fra sikrere våben. Han havde vitterligt truet den forsvundne unge mand og havde ifølge udtalelser af hans egen trofaste ven og lærer, der kæmpede så varmt for ham, haft en af ham selv frembragt og af ham selv vedgået grund til bittert nag til dette ulykkelige menneske. Han havde den skæbnesvangre aften væbnet sig med et farligt redskab og var gået bort tidligt om morgenen efter at have truffet forberedelser til sin rejse. Der var blevet fundet spor af blod på ham, som vel kunne være fremkommet således, som han havde forklaret, men også på anden måde. Ved den af hans værelse, klædningsstykker og så videre foretagne retslige undersøgelse havde det vist sig, at han selve eftermiddagen før sin forsvinden havde tilintetgjort alle sine papirer og ordnet alle sine ejendele. Det ved dammen fundne ur genkendtes af guldsmeden som det, han samme eftermiddag havde trukket op for Edwin Drood og stillet på tyve minutter over to; det var løbet ud, førend det var blevet kastet i vandet, og var efter guldsmedens mening ikke oftere blevet trukket op. Dette

stadfæstede den gisning, at det var blevet taget fra ham, ikke længe efter at han ved midnat havde forladt Jaspers hus i selskab med den, han sidst var blevet set sammen med, og kastet bort nogle timer derefter. Hvorfor kastet bort? Var han blevet myrdet og derpå så snedigt lemlæstet eller skjult eller begge dele, at morderen turde håbe, at en genkendelse var umulig, ville han sikkert ikke have glemt at fjerne de varigste, bedst kendte og lettest genkendelige ting, der fandtes på liget, og disse ting var uret og brystnålen. Lejlighed til at kaste dem bort havde han let kunnet få, hvis han var den sande genstand for mistanke, da han af mange var blevet set vanke om på den kant af byen – ja på alle kanter af den – i en ulykkelig og tilsyneladende halvt vanvittig tilstand. Med hensyn til stedet måtte sådanne domfældende beviser jo langt hellere kunne findes ethvert andet sted end hos ham selv. Med hensyn til forsonlig karakter af den aftalte sammenkomst mellem de to unge mænd, da talte den kun meget lidt til fordel for den unge Landless, da det tydeligt viste sig, at tanken om sammenkomsten ikke var udgået fra ham, men fra Crisparkle, der havde fremtvunget den. Hvem kunne desuden vide, hvor uvillig eller i hvor fjendsk en stemning han var gået til den? Jo nærmere hans sag blev undersøgt, des svagere blev den i enhver henseende. Selv den løse formodning, at den savnede unge mand var løbet bort, gjordes yderligere usandsynlig ved de udtalelser, der var fremkommet fra den unge dame, han så nylig havde taget afsked med; for hvad havde hun med stor sorg og inderlighed sagt? At han udtrykkelig og med begejstring havde aftalt med hende, at han ville afvente hendes formynders

komme; og dog var han, vel at mærke, forsvundet før denne mands komme.

På grund af denne således fremsatte og støttede mistanke blev Neville sat fast og holdt fast, mens undersøgelsen fortsattes, og Jasper arbejdede dag og nat. Da der dog ikke blev fundet mere, og der ikke gjordes nogen opdagelse, som beviste, at den borteblevne var død, blev det til sidst nødvendigt at løslade den, der var mistænkt for at have taget ham af dage. Neville blev sat i frihed, og som følge heraf måtte han, hvad Crisparkle kun alt for vel havde forudset, forlade byen, da denne skyede ham og stødte ham fra sig. Selv om dette ikke havde været tilfældet, ville den kære gamle porcelænshyrdinde have græmmet sig til døde af frygt for sin søn og ængstelse over at have en sådan husfælle, og desuden ville den autoritet, som underkannikken på embeds vegne var afhængig af, i ethvert tilfælde have afgjort sagen.

"Den menneskelige retfærdighed kan tage fejl, mr. Crisparkle," sagde domprovsten, "men må handle efter bedste skøn. De tider er forbi, da kirken tjente som fristed, og dette unge menneske bør ikke finde et fristed hos os."

"De mener altså, at han bør forlade mit hus?"

"Jeg gør ikke krav på at udøve nogen myndighed i Deres hus," svarede den forsigtige domprovst, "men taler kun med Dem om den pinlige nødvendighed, hvori De er sat, at måtte unddrage dette unge menneske de store fordele af Deres vejledning og undervisning."

"Det er højst sørgeligt."

"Ja, meget sørgeligt."

"Og er det nødvendigt –" stammede Crisparkle.

"Hvad De desværre finder, det er."

Crisparkle bukkede ærbødigt. "Det er hårdt at dømme forud i hans sag, men jeg indser, at –"

"Netop. Meget rigtigt. Der er, som De siger, intet andet at gøre. Ganske vist, ganske vist; der er, som Deres klare forstand har indset, intet valg."

"Ikke des mindre er jeg overtydet om, at han er fuldkommen uskyldig."

"J-a-a," sagde domprovsten i en fortroligere tone, idet han så sig lidt om, "det ville jeg dog ikke sige uden videre. Ikke uden videre. Der klæber mistanke nok ved ham til – nej, jeg tror ikke, jeg ville sige det uden videre."

Crisparkle bukkede.

"Det tilkommer måske ikke os," vedblev domprovsten, "at være partiske. Vi gejstlige bør have varme hjerter og kolde hoveder; derved holder vi en fornuftig middelvej."

"Jeg håber, at De ikke har noget imod, at jeg offentligt udtrykkelig har sagt, at han vil indfinde sig her igen, hvis nogen ny mistanke måtte blive vakt, eller nogen ny omstændighed kommer for lyset i denne mærkelige sag?"

"På ingen måde. Men alligevel tror jeg ikke," tilføjede han med et meget fint og nydeligt eftertryk på de sidste ord, "*tror jeg ikke*, at jeg udtrykkeligt ville sige det? Sige det? J-a-a! Men udtrykkeligt? N-e-ej. Det *tror* jeg ikke. Når vi gejstlige sørger for at have varme hjerter og kolde hoveder, har vi ikke nødigt at gøre noget udtrykkeligt."

Fra nu af kendte Minor Canon Corner ikke mere Neville Landless, som gik, hvorhen han ville eller kunne, med en plet på sit navn og sit rygte.

Først da indtog John Jasper stiltiende atter sin plads i koret. Han var udtæret og rødøjet; hans håb havde åbenbart forladt ham; hans sangvinske stemning var borte, og alle hans værste anelser var vendt tilbage. Et par dage senere tog han, mens han afførte sig korkåben, sin dagbog op af lommen i sin kjole, vendte bladene og rakte med et meget sigende blik og uden at sige et ord Crisparkle følgende optegnelse, for at han skulle læse den:

"Min kære dreng er blevet myrdet. Opdagelsen af uret og brystnålen overtyder mig om, at han blev myrdet hin nat og hans kostbarheder taget fra ham for at forebygge en genkendelse ved hjælp af dem. Alle de falske forhåbninger, jeg havde bygget på skilsmissen mellem ham og hans forlovede, må jeg lade fare. De er blevet omstyrtet af den skæbnesvangre opdagelse. Jeg sværger nu og optegner min ed på dette blad, at jeg aldrig mere vil tale med noget menneske om denne hemmelighed, før jeg har tråden til den i min hånd, at jeg aldrig vil opgive min tavshed og søgen, at jeg vil lade mordet på min kære døde dreng komme over morderens hoved, og at jeg helliger mig til hans tilintetgørelse."

17. Professionel og uprofessionel menneskekærlighed

Over et halvt år senere sad Crisparkle i et forværelse uden for Menneskekærlighedens Havns hovedkontor i London, indtil han kunne få foretræde hos mr. Honeythunder. Efter lang venten kom han ind.

"Sæt Dem, sir," sagde Honeythunder med sin forfærdelige røst, ligesom en skolelærer, der giver en ordre til en dreng, som han har slette tanker om.

Crisparkle satte sig.

Efter at have underskrevet de få tilbageværende snese af nogle få tusinde rundskrivelser, hvori et tilsvarende antal trængende familier opfordredes til øjeblikkelig at melde sig, rykke ud med penge og blive filantroper eller også at gå Fanden i vold, samlede en lurvet klædt, underordnet filantrop – der syntes grumme uegennyttig, hvis han ikke forstilte sig – rundskrivelserne sammen i en kurv og gik bort med dem.

"Ja, mr. Crisparkle," sagde Honeythunder, idet han, da de var blevet ene, vendte sin stol halvt om mod ham, stak sine albuer ud med hænderne på sine knæ og rynkede panden, som om han ville sige: med Dem skal jeg snart blive færdig, "De og jeg har forskellige meninger om det menneskelige livs hellighed."

"Så?" svarede underkannikken.

"Ja, sir."

"Tør jeg da spørge Dem," sagde underkannikken, "hvad Deres meninger er i denne henseende?"

"At det menneskelige liv er noget, som bør holdes helligt."

"Og tør jeg fremdeles spørge Dem, hvad De kalder for mine meninger i denne henseende?"

"Guds død," svarede filantropen, idet han stak sine arme endnu længere ud og rynkede panden ad Crisparkle, "dem må De selv bedst kende."

"Det kan ikke nægtes. Men De begyndte med at sige, ved De nok, at vi havde forskellige meninger, og derfor må De, da De ellers ikke kunne have sagt det, have holdt visse meninger for at være mine. Hvilke meninger har De tillagt mig?"

"Et menneske, og det et ungt menneske," sagde Honeythunder, som om dette gjorde sagen langt værre, og han let kunne have fundet sig i tabet af et gammelt menneske, "er på en voldsom måde blevet revet bort fra jordens overflade. Hvad kalder De det?"

"Mord," svarede underkannikken.

"Hvad kalder De den, der har udøvet denne gerning?"

"En morder," svarede underkannikken.

"Det glæder mig at høre Dem indrømme så meget," sagde Honeythunder i sin fornærmeligste tone, "og jeg tilstår oprigtigt, at jeg ikke havde ventet det." Her skulede han atter mørkt ad Crisparkle.

"Hav den godhed at forklare, hvad De mener med disse uhjemlede udtryk."

"Jeg sidder ikke her," svarede filantropen, idet han opløftede sin røst til et brøl, "for at lade mig kujonere."

"Da ingen anden end jeg er her til stede, kan umuligt nogen vide det bedre end jeg," genmælede underkannikken ganske rolig. "Men jeg afbrød Dem i Deres forklaring."

"Mord!" vedblev Honeythunder i en slags højrøstet drømmetilstand med armene over kors og et nik, fuldt af eftertænksom afsky, efter hver kort sætning på ét ord, som om han stod på talerstolen. "Blodsudgydelse! Abel! Kain! Jeg holder ikke samkvem med Kain. Jeg afviser med gysen den røde hånd, når den rækkes mig."

I stedet for øjeblikkelig at springe op på sin stol og råbe Bravo, til han blev hæs, således som det i et offentligt møde samlede broderskab ufejlbarligt ville have gjort ved dette stikord, stillede Crisparkle kun roligt sine korslagte ben om og sagde mildt: "Lad mig ikke afbryde Dem i Deres forklaring – når De får begyndt på den."

"De ti bud siger: Intet mord. *Intet* mord, sir!" vedblev Honeythunder og holdt ligesom på talerstolen inde, som om han bebrejdede Crisparkle, at han udtrykkeligt havde påstået, at de sagde: Du kan gerne udøve ét lille mord, men så må du også holde op.

"Og de siger også, du skal ikke aflægge falsk vidnesbyrd," sagde Crisparkle.

"Det er nok!" brølede Honeythunder med en højtidelighed og strenghed, der ville have indbragt ham et tordnende bifald i en offentlig forsamling. "Det – er – nok! Da mine forrige myndlinge nu er myndige og jeg blevet fri for et hverv, som jeg ikke kan tænke på uden at gennembæves af rædsel, så ligger dér de regnskaber, De har påtaget Dem at kvittere for på deres vegne, og en opgørelse af den saldo, De har påtaget Dem at modtage, og som De ikke kan modtage for snart. Men jeg må sige Dem, at jeg ville ønske, at De som menneske og underkannik havde noget bedre at tage Dem for," tilføjede han

med et nik. "Bedre at tage Dem for," sagde han med endnu et nik. "Be-dre at ta-ge Dem for!" sluttede han med et nyt nik og tre nik i tilgift.

Crisparkle rejste sig, lidt rød i ansigtet, men med fuldkomment selvherredømme.

"Om jeg kunne have noget bedre eller værre at tage mig for, end jeg for tiden har," sagde han og tog de omtalte papirer, "er en smags- og meningssag. De ville måske mene, jeg tog mig noget bedre for, hvis jeg lod mig optage som medlem af Deres selskab."

"Ja, det ville jeg i sandhed!" svarede Honeythunder og rystede truende på hovedet. "Det ville have været bedre for Dem, hvis De havde gjort det for længe siden."

"Jeg er af den modsatte mening."

"Og jeg ville finde en mand af Deres stand bedre sysselsat, når han helligede sig til at få forbrydelser opdaget og straffet i stedet for at overlade denne opgave til en lægmand."

"Jeg ser måske min stand fra et synspunkt, som lærer mig, at dens første pligt gælder dem, som hjemsøges af nød og modgang og er forladte og undertrykte," sagde Crisparkle; "men da jeg er fuldstændig på det rene med, at det ikke hører til min stand at tale om mig selv, vil jeg ikke sige mere om det. Men jeg skylder Neville og hans søster – og i langt ringere grad mig selv – at sige Dem, at jeg ved, at jeg fuldt ud kendte og forstod Nevilles sind og hjerte på den tid, da denne hændelse indtraf, og at jeg, uden i mindste måde at ville udsmykke eller lægge skjul på, hvad der var at beklage hos ham og trængte til at rettes, er overtydet om, at hans udsagn er sandt. Derfor tager jeg mig af ham, og så længe sagen varer, vil jeg tage mig af ham.

Kunne noget hensyn rokke dette forsæt, ville jeg skamme mig således for mig selv over min lavhed, at ingen mands eller kvindes gode omdømme, der var vundet på denne måde for mig, ville opveje tabet af mit eget."

Det gode, mandige menneske! Og så var han tilmed så beskeden. Der var ikke mere indbildskhed hos underkannikken end hos skoledrengen, der havde stået på den blæsende kriketplads og forsvaret sit gærde. Han var simpelt hen tro mod sin pligt i stort som i småt, og det er alle tro sjæle. Det har en trofast sjæl altid været, er den altid, og vil den altid være. For den, der er virkelig stor i ånden, gives der intet småt.

"Hvem tror De da, der har øvet den gerning?" spurgte Honeythunder, idet han pludselig vendte sig imod ham.

"Gud forbyde," sagde Crisparkle, "at jeg for at rense én skulle anklage en anden! Jeg beskylder ingen."

"Åh!" udbrød Honeythunder med stort mishag; for det var ingenlunde den regel, det filantropiske broderskab plejede at følge. "Det må ikke glemmes, at De ikke er noget uvildigt vidne."

"Hvad er jeg da?" spurgte Crisparkle med et uskyldigt smil over sin mangel på evne til at kunne forestille sig det.

"De fik en godtgørelse for Deres elev, og den kan måske have hildet Deres dømmekraft en smule," sagde Honeythunder plumpt.

"Og jeg venter måske fremdeles at beholde den?" spurgte Crisparkle efter at have fået denne oplysning. "Er det det, De mener?"

"Ja," svarede den professionelle filantrop, idet han stod op og stak hænderne i lommerne, "jeg går ikke omkring og tager mål

af huer til folk. Mener folk, at jeg har nogle hos mig, der kan passe dem, kan de tage dem på og gå med dem, hvis de har lyst. Det er deres sag, ikke min."

Crisparkle så med retfærdig harme på ham og tilretteviste ham således:

"Da jeg kom, håbede jeg, at jeg ikke ville have nødig at udbrede mig over indførelsen af talerstols manerer eller talerstols manøvrer i den sømmelige og overbærende tone, som passer i det private liv. Men De har givet mig en sådan prøve på begge dele, at jeg ville være en passende genstand for dem, hvis jeg var tavs i så henseende. De er vederstyggelige."

"De huer sikkert ikke Dem."

"De er vederstyggelige og krænker lige så meget den retfærdighed, der bør herske blandt kristne, og den tvang, der bør herske blandt gentlemen. Derfor holder jeg talerstolen ikke alene for et meget slet eksempel og en meget slet skole i det offentlige liv, men tillige for en utålelig plage i det private."

"Det er stærke ord," udbrød filantropen.

"Det vil jeg håbe," svarede Crisparkle. "God morgen."

I stærk fart forlod han havnen, men kom snart i sin sædvanlige, raske gang og fik snart et smil på sine læber ved tanken om, hvad porcelænshyrdinden ville have sagt, hvis hun havde set ham gå løs på Honeythunder; for Crisparkle havde uskyldig forfængelighed nok til at håbe, at han havde slået godt til og givet de filantropiske rygstykker en god mørbankning.

Han gik hen til Staple Inn, men ikke til P.J.T. og Grewgious. Ad mange knirkende trapper klavrede han op, før han nåede en afsides kvistlejlighed, drejede låsegrebet om på den uaflukkede dør og stod ved Neville Landless' bord.

Der var udbredt et præg af ensomhed og afsondring over lejligheden og dens beboer. Han var meget medtaget, og det var den med. Dens skrå lofter, svære, rustne låse og jernstænger, tykke træskillerum og bjælker, der smuldrede langsomt hen, havde et fængselsagtigt udseende og han en fanges udtærede ansigt. Men solen skinnede dog ind ad det grimme kvistvindue, hvorover der var en udbygning mellem tagstenene, og på den sprukne, røgsværtede brandmur på den anden side hoppede nogle gigtsvage spurve om, som om de havde været små fjedrede krøblinge, der havde ladet deres krykker blive liggende i deres reder, og tæt ved var der en spillen af grønne blade, der frembragte en slags ufuldkommen musik i luften, som ude på landet ville have lydt som en melodi.

Værelserne var tarveligt udstyret; men der fandtes mange bøger, og alt tydede på, at de tjente til bolig for en fattig student. At Crisparkle havde været enten vælger, udlåner eller giver af bøgerne eller forenede alle disse tre egenskaber i sig, ville man let kunne have set på det venlige, strålende blik, han hilste dem med, da han trådte ind.

"Hvorledes går det, Neville?"

"Jeg er ved godt mod, mr. Crisparkle, og arbejder flittigt."

"Jeg ville ønske, at Deres øjne ikke var fuldt så store og klare," sagde underkannikken og slap langsomt den hånd, han havde grebet.

"De opklares ved synet af Dem. Slog De hånden af mig, ville de snart blive matte nok."

"Frisk mod, frisk mod! Kæmp vedholdende, Neville!"

"Hvis jeg lå for døden, tror jeg, et ord af Dem ville bringe mine kræfter tilbage; var min puls gået i stå, tror jeg, Deres

berøring ville bringe den til at slå igen. Men jeg har fattet mod, og det går storartet."

Crisparkle vendte ham lidt mere om mod lyset.

"Jeg kunne ønske at se et rødere skær her, Neville," sagde han og pegede på sin egen sunde kind som forbillede; "jeg kunne ønske, at solen skinnede lidt mere på Dem."

Neville sank pludselig sammen og svarede med dæmpet stemme: "Det er jeg endnu ikke stærk nok til. Jeg bliver det måske, men kan endnu ikke udholde det. Var De, som jeg, gået gennem gaderne i Cloisterham; havde De, som jeg, set de bortvendte øjne og folk af den bedre klasse stiltiende gøre alt for megen plads for mig til at gå forbi, for at jeg ikke skulle røre ved dem eller komme dem nær, ville De ikke finde det så ganske urimeligt, at jeg ikke kan gå ud ved dagens lys."

"Nej, stakkels ven!" sagde underkannikken i en så ægte medfølende tone, at den unge mand greb hans hånd. "Det har jeg aldrig sagt eller fundet. Men det ville være mig kært, om De gjorde det."

"Og det ville for mig være den stærkeste spore til at gøre det, men endnu kan jeg ikke. Jeg kan ikke få mig til at tro, at selv den strøm af fremmede, jeg går forbi i denne uhyre by, ser på mig uden mistro. Jeg føler mig mærket og plettet, selv når jeg går ud, hvad jeg kun gør om aftenen. Men da skjuler mørket mig, og derfra henter jeg mod."

Crisparkle lagde sin hånd på hans skulder og stod og så ned på ham.

"Kunne jeg have forandret mit navn," sagde Neville, "ville jeg have gjort det; men det kan jeg ikke, da det, som De klogeligt fremhævede for mig, ville se ud, som om jeg følte mig skyldig.

Kunne jeg have rejst langt bort, i ville jeg måske have fundet lindring deri; men det er der af samme grund ikke at tænke på. I begge tilfælde ville det blive udlagt, som om jeg søgte at flygte og skjule mig. Det synes lidt hårdt at være således uskyldig bundet til en pæl; men jeg klager ikke."

"Og De må heller ikke vente Dem hjælp af et mirakel, Neville," sagde Crisparkle, fuld af medlidenhed.

"Nej, det ved jeg. Tidens og omstændighedernes sædvanlige gang er alt, hvad jeg har at stole på."

"Den vil til sidst retfærdiggøre Dem."

"Det tror jeg og håber at opleve det."

Men da han så, at den modløshed, han var hensunket i, udbredte en skygge over underkannikkens ansigt, og måske mærkede, at den store hånd, der lå på hans skulder, nu ikke var fuldt så rolig, som dens naturlige styrke havde gjort den, da den nys havde rørt ved ham, opklaredes han og sagde:

"I alt fald egner forholdene sig ypperligt til studeringer! De ved, hvor meget jeg i enhver henseende trænger til at studere, ikke at tale om, at De har rådet mig særligt at lægge mig efter det vanskelige studium af lovkyndigheden, og at jeg naturligvis lader mig lede af en sådan vens og hjælpers råd!"

Han tog den styrkende hånd og kyssede den. Crisparkle så atter på bøgerne med strålende blikke; men de var dog ikke fuldt så strålende, som da han trådte ind.

"Af Deres tavshed om dette punkt slutter jeg, at min forhenværende formynder er fjendtlig stemt?"

Underkannikken svarede: "Deres forhenværende formynder er et – et højst urimeligt menneske, og for en fornuftig person har det intet at sige, om han er fjendtligt eller venligt stemt."

"Det er godt for mig, at jeg har så meget, at jeg med sparsommelighed kan leve af det," sukkede Neville halvt mismodigt, halvt muntert, "mens jeg lærer noget og venter på at få oprejsning; ellers kunne det være gået mig, som det hedder i ordsproget, at mens græsset gror, dør horsemor!"

Med disse ord åbnede han nogle bøger og fordybede sig snart i de på de indskudte blade optegnede noter, mens Crisparkle sad ved siden af ham og forklarede, rettede og gav råd. Underkannikkens kirkelige forretninger gjorde det vanskeligt for ham at aflægge disse besøg, som endda kun kunne finde sted med flere ugers mellemrum, men var lige så nyttige som kærkomne for Neville Landless.

Da de havde gennemgået de sager, de havde taget for, stod de ved vindueskarmen og så ned på den lille haveplet. "I næste uge," sagde Crisparkle, "bliver De ikke længere ene, men får en trofast veninde hos Dem."

"Og dog," svarede Neville, "forekommer dette sted mig ikke passende for min søster."

"Det finder jeg ikke. Her er pligter at varetage, og her trænges til kvindelig følelse, forstand og mod."

"Jeg mente," forklarede Neville, "at omgivelserne er så kedelige og lidet egnede for en kvinde, og at Helena ikke vil finde nogen passende omgang her."

"De skal kun huske på, at De selv er her, og at hun skal trække Dem ud i solskinnet."

De tav i nogen tid, og derpå tog Crisparkle atter til orde.

"Da vi første gang talte sammen, Neville, sagde De mig, at Deres søster var gået sejrrig ud af Deres tidligere uheldige forhold, og at hun var Dem lige så overlegen, som

domkirketårnet i Cloisterham er højere end skorstenene på Minor Canon Corner. Husker De det?"

"Meget godt."

"Dengang var jeg tilbøjelig til at holde det for en entusiastisk overdrivelse, og det gør intet til sagen, hvad jeg nu holder det for; men hvad jeg vil lægge vægt på, er, at hun i henseende til stolthed er et stort og heldigt eksempel for Dem."

"Det er hun i alt, hvad der hører med til en ædel karakter."

"Lad så være, men vi vil blive stående ved dette ene punkt. Deres søster har lært at styre det stolte i sin natur og kan endog være herre over det, når det såres gennem hendes sympati for Dem. Hun har sikkert lidt meget i de samme gader, hvor De led så meget, og hendes liv formørkes sikkert af den samme sky, som formørket Deres; men ved at bringe sin stolthed ind under en storslået sindsro, som hverken er hovmodig eller udfordrende, men en urokkelig tillid til Dem og til sandheden, har hun arbejdet sig frem gennem hine gader, så at hun nu tilbagelægger dem lige så højagtet som nogen, der færdes i dem. Hver dag og hver time i sit liv siden Edwin Droods forsvinden har hun for Deres skyld trodset ondskab og dumhed, således som kun en brav, godt ledet natur kan det, og det vil hun blive ved med til enden. En anden og svagere slags stolthed ville bukke under med knust hjerte, men ikke en stolthed som hendes, der ikke kender til at vige tilbage og intet herredømme kan få over hende."

Den blege kind ved siden af ham blussede ved sammenligningen og det deri indeholdte vink. "Jeg vil gøre alt, hvad jeg kan, for at komme til at ligne hende," sagde Neville.

"Gør det og bliv en i sandhed brav mand, ligesom hun er en i sandhed brav kvinde," sagde Crisparkle med eftertryk. "Det begynder at mørknes. Vil De gå med mig, når det er blevet helt mørkt? Husk på, at det ikke er mig, som venter på mørket."

Neville svarede, at han straks ville gå med ham, men Crisparkle sagde, at han for høfligheds skyld måtte hilse på Grewgious og ville løbe over til ham og derpå mødes med Neville på hans egen dørtærskel, hvis han ville komme derned til ham.

Rank og stiv som sædvanlig sad Grewgious og nød sin vin i skumringen ved sit åbne vindue; hans vinglas og karaffel stod på det runde bord tæt ved siden af ham, og han selv og hans ben hvilede på vinduesbænken med kun ét knæk i hele hans krop.

"God dag, Deres Velærværdighed," sagde Grewgious med overstrømmende tilbud om gæstfrihed, der blev lige så hjerteligt afslået, som de blev gjort. "Hvorledes kommer Deres unge menneske ud af det derovre i den lejlighed, som jeg havde den fornøjelse at anbefale Dem som ledig?"

Crisparkle gav et passende svar.

"Det glæder mig, at den har Deres bifald, da det morer mig at holde øje med ham. Og hvorledes forlod De så mr. Jasper?"

Crisparkle havde forladt ham temmelig vel.

"Og hvornår forlod De mr. Jasper, Deres Velærværdighed?"

Samme morgen.

"Hm! Han talte vel ikke om, at han kom!"

"Hvorhen?"

"Et eller andet sted for eksempel."

"Nej."

"Fordi han er her," sagde Grewgious, der havde stillet alle disse spørgsmål, mens hans blik havde været rettet ud ad vinduet. "Og han ser ikke tilfreds ud, gør han vel?"

Mens Crisparkle strakte sin hals ud ad vinduet, tilføjede Grewgious:

"Hvis De vil have den godhed at træde herhen bag ved mig i den mørke del af stuen og kaste Deres øje på vinduet ved trappen på anden sal i huset derovre, tror jeg, at De næppe vil kunne undgå at se en luskende skikkelse, i hvilken jeg genkender vor cloisterhamske ven."

"Ja, De har ret!" udbrød Crisparkle.

"Hm!" sagde Grewgious og tilføjede derpå, idet han drejede sit hoved så pludseligt, at det nær var stødt sammen med Crisparkles: "Hvad tror De, at vor cloisterhamske ven har for?"

Den sidste optegnelse, der var blevet vist Crisparkle i dagbogen, vendte tilbage i hans hukommelse med et stærkt tilbageslags hele kraft, og han spurgte Grewgious, om han holdt det for muligt, at Neville skulle plages med, at der blev holdt vagt over ham.

"Vagt?" gentog Grewgious grublende. "Ja!"

"Det ville ikke alene i og for sig forbitre hans liv," sagde Crisparkle med varme, "men udsætte ham for at forfølges af den stadig genvågnende mistanke, hvad han så gør, og hvorhen han så går."

"Ja. Ser jeg ham vente på Dem?"

"Det gør De ganske vist."

"Vil De have den godhed at undskylde, at jeg ikke står op for at følge Dem ud og går hen til ham og følger med Dem den vej,

De går, uden at ænse vor cloisterhamske ven? Jeg morer mig nemlig, forstår De, med at holde øje med *ham* i aften."

Crisparkle samtykkede med et nik og gik ned til Neville. De spiste sammen og skiltes ved den endnu ufuldendte jernbanestation, Crisparkle for at tage hjem og Neville for at vandre gennem gaderne og over broerne, gøre en lang omvej i byen i det venskabelige mørke og gå sig træt.

Det var midnat, da han kom tilbage fra sin ensomme udflugt og klavrede op ad sin trappe. Natten var varm, og alle vinduerne på trappegangen stod vidt åbne. Da han var kommet helt op, gav det et sæt i ham – der var ingen andre værelser deroppe end hans – da han så en fremmed sidde i vindueskarmen snarere som en forvoven glarmester end som en dilettant, der havde almindelig omsorg for sin hals, ja han var i virkeligheden så meget mere uden for end inden for vinduet, at det vakte en tanke om, at han var kommet op af tagrenden i stedet for op ad trappen.

Den fremmede sagde intet, før Neville stak sin nøgle i døren, hvorpå han, da han syntes at have overtydet sig om, hvem han var, tog ordet.

"Undskyld," sagde han, idet han med en frimodig og smilende mine og et indsmigrende væsen steg ned fra vinduet, "bønnerne."

Neville kunne ikke blive klog på, hvad han mente.

"Pralbønnerne," sagde den fremmede. "Røde. Bag huset ved siden af."

"Å! Og resedaen og gyldenlakken?"

"Ja vel," sagde den fremmede.

"Behag at træde indenfor."

"Tak."

Neville tændte lys, og den fremmede satte sig. Det var en smuk mand med et ungt ansigt, men en ældre skikkelse, at dømme efter dens kraft og skulderbredde; en mand på otteogtyve eller i det højeste tredive år og så overordentlig solbrændt, at modsætningen mellem hans brune ansigt og hans hvide pande, som, når han var ude, skyggedes af hans hat, og glimtene af hans hvide hals under halstørklædet næsten ville have været latterlig, hvis hans brede tindinger, klare, blå øjne, tætte, brune hår og smilende tænder ikke havde været.

"Jeg har lagt mærke til," sagde han; – "mit navn er Tartar."

Neville bøjede hovedet.

"Undskyld, at jeg har lagt mærke til, at De for en stor del holder Dem indelukket og lader til at synes godt om min have her oppe til vejrs. Har De lyst til at få lidt mere have, kan jeg spænde nogle snore mellem mine og Deres vinduer, og dem vil bønnerne straks slynge sig henad. Jeg har også nogle kasser både med resedaer og med gyldenlakker, som jeg med en bådshage, jeg har hos mig, kan skyde langs med tagrenden hen til Deres vinduer og hale tilbage igen, når de trænger til at vandes eller plejes, og skyde hen igen, når de er i orden, så at De ingen ulejlighed skal have af dem. Men jeg vil ikke tage mig en sådan frihed uden Deres tilladelse, som jeg derfor udbeder mig. Tartar, samme etage ved siden af."

"De er alt for god."

"Nej, slet ikke. Jeg burde gøre undskyldninger, fordi jeg har set herind så sent; men da jeg havde lagt mærke til – tag mig det ikke ilde op – at De i almindelighed går ud om aftenen, tænkte jeg, at jeg ville gøre Dem mindst ulejlighed ved at vente,

til De kom tilbage. Jeg er altid bange for at ulejlige flittige folk, da jeg selv ingenting tager mig for."

"Det ville jeg dog ikke have troet efter Deres ydre at dømme."

"Ikke? Jeg tager det som en kompliment. Jeg er blevet oplært i den kongelige marine og var næstkommanderende, da jeg tog min afsked; men da en onkel, der var blevet misfornøjet med etaten, testamenterede mig sin formue, imod at jeg trådte ud af marinen, modtog jeg formuen og gav slip på min stilling."

"Formodentlig for ikke lang tid siden?"

"Ja, jeg havde forinden tumlet mig en tolv til femten år til søs. Jeg flyttede herind omtrent ni måneder før De og havde allerede haft én høst, førend De kom. Jeg valgte dette sted, fordi jeg, da jeg sidst havde tjent i en lille korvet, vidste, at jeg ville føle mig mere hjemme, hvor jeg stadig havde lejlighed til at støde hovedet mod loftet. Det ville desuden ikke passe sig for et menneske, der fra sine drengeår havde været ombord, på én gang at hengive sig til overdådighed; og da jeg tillige hele mit liv igennem havde været vant til meget knappe rationer landjord, tænkte jeg, at jeg ville vænne mig til at styre et jordegods ved at begynde med kasser."

Hvor humoristisk dette end blev sagt, havde det dog et skær af lystigt alvor, som gjorde det dobbelt pudsigt.

"Men nu," sagde løjtnanten, "har jeg talt mere end nok om mig selv. Det er ikke min vane, vil jeg håbe; det var kun for at forestille mig for Dem på en naturlig måde. Tillader De, at jeg tager mig den omtalte frihed, vil det være en velgerning mod mig, da det vil give mig mere at gøre. De må ikke tro, at det vil medføre nogen forstyrrelse eller ulejlighed for Dem; for det er langtfra min hensigt."

Neville svarede, at han med taknemmelighed modtog hans venlige tilbud.

"Jeg glæder mig ret til at tage Deres vinduer på slæb," sagde løjtnanten; "for af hvad jeg har set af Dem, mens jeg har gartnereret ved mine, og De har set på mig, har jeg fået det indtryk, at De – tag mig det ikke ilde op – at De var alt for flittig og langtfra stærk. Tør jeg spørge, om Deres sundhed er svækket?"

"Jeg har haft åndelige lidelser," svarede Neville forvirret; "de har taget lige så stærkt på mig som sygdom."

"Undskyld mig," sagde Tartar. Med største hensynsfuldhed flyttede han sig atter hen til et af vinduerne og spurgte, om han måtte se ud ad det. Da Neville havde lukket det op, sprang han øjeblikkelig ud ad det, som om han i et nødstilfælde skulle gå til vejrs i spidsen for en hel vagt og ville foregå den med et lysende eksempel.

"Lad for Guds skyld være!" udbrød Neville. "Hvor vil De hen, mr. Tartar? De slår Dem ihjel!"

"Alt vel!" sagde løjtnanten og så sig koldblodigt om fra tagryggen. "Alt i bedste orden her. Linerne skal være rigget, førend De tørner ud i morgen. Må jeg skyde denne genvej og sige godnat?"

"Å, lad være!" bad Neville. "Jeg bliver svimmel af at se på Dem!"

Men efter at have vinket farvel med hånden var Tartar med en kats behændighed allerede smuttet gennem sin luge af pralbønner uden at knække et blad.

I dette øjeblik traf det sig så, at Grewgious, idet han holdt rullegardinet i sit sovekammer til side med sin hånd for sidste

gang den aften holdt øje med Nevilles lejlighed. Heldigvis hvilede Grewgious' øje på husets forside og ikke på dets bagside, ellers kunne denne mærkelige episode let have forstyrret hans nattero som et usædvanligt fænomen. Men da han ikke så noget der, ikke engang et lys bag vinduerne, vendte han sit blik fra disse op mod stjernerne, som om han ville læse noget i dem, der var skjult for ham. Det ville mange af os, hvis vi kunne; men endnu kender ingen af os så meget som vore bogstaver i stjernerne – eller vil rimeligvis nogen sinde komme til det i denne tilværelsestilstand – og få sprog lader sig læse, førend man har lært deres alfabet.

18. En nybygger i Cloisterham

Omtrent på denne tid viste der sig en fremmed i Cloisterham, en hvidhåret person med sorte øjenbryn. Da han var indknappet i en snæver, blå frakke, drapfarvet vest og grå bukser, havde han et militært udseende, men meldte sig i *Bispestaven* – det ortodokse hotel, hvor han var taget ind med en kuffert – som en dagdriver, der levede af sine midler, og lod sig endvidere forlyde med, at han nok kunne have lyst til at tage logi i den gamle maleriske by for et par måneders tid i den hensigt at bosætte sig der. Begge meddelelser gjordes i kaffestuen i *Bispestaven* til alle, de måtte eller ikke måtte vedkomme, af den fremmede, mens han stod med ryggen til den tomme kamin og ventede på sin stegte rødspætte, sin kalvekotelet og halve flaske sherry. Da søgningen altid var grumme ringe i *Bispestaven*, repræsenterede opvarteren alle, som det måtte eller ikke måtte vedkomme, og var ene om at modtage disse meddelelser.

Den nævnte herres hvide hoved var ualmindelig stort og hans busk af hvide hår ualmindelig tæt og fyldig. "Der er dog vel," sagde han, idet han rystede sin hårbusk, ligesom en newfoundlandsk hund ryster sin, førend den begynder at æde, "et ordentligt logi at få her på stedet for en enlig, gammel knark, hvad, opvarter?"

Det tvivlede opvarteren ikke om.

"Noget gammelt," sagde den fremmede. "Vær så god at tage min hat et øjeblik ned fra den knage. Nej, jeg har ikke brug for den. Se ind i den. Hvad ser De skrevet der?"

Opvarteren læste: "Datchery."

"Nu ved De mit navn. Dick Datchery. Hæng den op igen. Jeg ville have sagt, at jeg foretrak noget gammelt, kuriøst og ualmindeligt; noget ærværdigt, arkitektonisk og ubekvemt."

"Der er et godt udvalg af ubekvemme logier her i byen, sir," svarede opvarteren med beskeden tillid til dens hjælpekilder i den retning; "ja jeg tvivler ikke om, at vi kan gøre Dem tilpas i så henseende, om De end er nok så kræsen. Men et arkitektonisk logi!" Opvarteren syntes at bryde sit hoved, og han rystede på det.

"Noget domkirkeligt," ytrede Datchery.

"Mr. Tope ville snarest kunne meddele oplysninger i denne retning."

"Hvem er mr. Tope?" spurgte Datchery.

Opvarteren forklarede, at han var overgraver, og at mrs. Tope tidligere selv havde lejet eller villet leje værelser ud; men da ingen havde villet leje dem, var lejebrættet, der længe havde været en stående artikel i Cloisterham, forsvundet; det var sandsynligvis faldet ned en dag og ikke mere blevet hængt op.

"Når jeg har spist, vil jeg gå hen til mr. Tope," sagde Datchery.

Da han havde afspist, blev han altså vist hen til stedet og gik ud for at opsøge det; men da hotellet *Bispestaven* lå meget afsides, og da opvarterens anvisninger havde været meget udførlige, fo'r han snart vild og kredsede rundt om domkirketårnet, hver gang han så et glimt af det, med en uklar forestilling om, at Tope boede et sted i nærheden af det, og at han, ligesom børnene, når de leger "Tampen brænder", blev varm i sin søgen, når han så tårnet, og kold, når han ikke så det.

Han var virkelig begyndt at blive meget kold, da han kom til en stump kirkegård, hvor der græssede et ulykkeligt får,

ulykkeligt, fordi en hæslig lille dreng stod og stenede det gennem stakittet. Han havde allerede lemlæstet dets ene ben og var stærkt optaget af den skønne jægermæssige idræt at knække dets andre tre ben og fælde det.

"Igen truffet det," råbte drengen, idet det stakkels dyr sprang i vejret, "og gjort et mærke i ulden på det!"

"Lad det være!" sagde Datchery. "Ser du ikke, at du har gjort det halt?"

"Det er løgn," svarede jægeren. "Det har selv gjort sig halt. Jeg så det og gav det en sten, for at det skulle holde op med at spolere sin herres lammesteg."

"Kom herhen."

"Nej, jeg vil ikke; kan De ta'e mig, må De ha'e mig."

"Så bliv da stående og vis mig, hvor mr. Tope bor."

"Som om jeg kunne blive stående her og vise Dem, hvor mr. Tope bor, når han bor på den anden side af domkirken og omkring så mange hjørner? Hvor dumt! Æh!"

"Vis mig, hvor det er, så vil jeg give dig noget."

"Så kom da."

Da denne livlige samtale var ude, gik drengen i forvejen, indtil han blev stående i nogen afstand fra en hvælvet gennemgang og pegede.

"Se derhen. Kan De se det vindue og den dør?"

"Bor Tope der?"

"Nej, han gør ikke, der bor Jasper."

"Virkelig?" sagde Datchery med en vis nysgerrighed.

"Ja, og til ham går jeg ikke nærmere hen, kan jeg fortælle Dem."

"Hvorfor ikke?"

"Fordi jeg ikke har lyst til uforvarende at blive løftet op fra jorden af ham og få mine seler sprængt og selv blive kvalt. Men vent, jeg skal nok ved lejlighed sende ham en flintesten i hans gamle nakke! Se nu over på den anden side af hvælvingen."

"Ja vel."

"Et lille stykke længere inde på den side er der en lav dør med to trin ned til den. Der bor Tope, og hans navn står på en aflang plade."

"Godt; se her," sagde Datchery og tog en shilling frem. "Halvdelen af denne skylder du mig."

"Det er løgn, jeg skylder Dem ingenting, jeg har aldrig set Dem før."

"Jeg siger dig, at du skylder mig halvdelen af denne, fordi jeg ingen sixpence har i min lomme, og når du møder mig næste gang, skal du udrette et eller andet for mig for at betale mig."

"Nå, lad mig da få den."

"Hvad hedder du, og hvor bor du?"

"Fuldmægtig i Topenny-herberget på den anden side af fælleden."

Drengen løb øjeblikkelig sin vej med shillingen af frygt for, at Datchery skulle angre at have givet ham den, men standsede i sikker afstand for i det heldige tilfælde, at han virkelig angrede det, at drille ham med en djævledans, som udtrykte, at det, der var sket, ikke kunne gøres om.

Datchery tog sin hat af for at purre op i sin hvide hårdusk og syntes at finde sig ganske roligt i sin skæbne. Derpå gik han hen til det sted, der var blevet ham vist.

Topes embedsbolig, der ved en øvre trappe stod i forbindelse med Jaspers, hvilket var grunden til, at mrs. Tope vartede denne

op, var meget beskeden og så ud som et koldt fængsel. Dens gamle mure var tykke, og værelserne så snarere ud til at være blevet gravet ud af dem end at være opførte efter en forud lagt plan. Hoveddøren førte umiddelbart ned til et værelse af underlig form og med hvælvet loft, og dette værelse førte ind til et andet af en lige så underlig form og ligeledes med hvælvet loft, og i dem begge sad de små vinduer dybt inde i de tykke mure. Det var disse to dårligt ventilerede og mørke værelser, som mrs. Tope i så lang tid havde tilbudt en kræsen by; men Datchery var mindre kræsen. Han fandt, at når han sad og lod hoveddøren stå åben, ville han kunne glæde sig ved i forbigående at blive holdt med selskab af alle dem, der gik ind og ud ad porten, og have lys nok. Han fandt, at når mr. og mrs. Tope, der boede ovenover, til deres egen ud- og indgang brugte en lille sidetrappe, som gik lige ned til en dør, der åbnede sig udefter til overraskelse og gene for et indskrænket publikum af fodgængere på en smal vej, ville han være så alene, som om han boede for sig selv. Han fandt lejen rimelig og alt så snurrigt ubekvemt, som han vel kunne ønske sig det. Han gik derfor straks ind på at leje lejligheden og mod forudbetaling af lejen at flytte ind næste aften på det vilkår, at det indrømmedes ham at spørge sig for hos Jasper som lejer af porthuset, hvortil overgraverens hul i muren på den anden side af porten var et anneks.

Den stakkels, kære herre var så ensom og nedslået, sagde mrs. Tope; men hun tvivlede ikke om, at han jo nok ville lægge et godt ord ind for hende. Datchery havde måske hørt et og andet om, hvad der var foregået her sidste vinter?

Datchery havde kun et forvirret kendskab til den omtalte hændelse og bad mrs. Tope tilgive ham, da hun fandt sig forpligtet til at rette ham i hver eneste enkelthed af hans kortfattede fremstilling af sagen, og undskyldte sig med, at han kun var en enlig gammel knark, der levede så ørkesløst som muligt af sine midler, og at der altid var så mange mennesker, der gjorde det af med så mange andre mennesker, at det faldt en gammel knark med et let sind vanskeligt at holde alle de forskellige tilfælde ud fra hinanden.

Da Jasper viste sig villig til at lægge et godt ord ind for mrs. Tope, blev Datchery, der havde sendt sit kort op til ham, indbudt til at gå op ad bagtrappen. Borgmesteren var der, sagde mrs. Tope; men han kunne ikke kaldes fremmed, da han og Jasper var særdeles gode venner.

"Tag mig det ikke ilde op," sagde Datchery og bukkede med hatten under armen, idet han henvendte sig lige meget til begge herrer; "det er egenkærlig forsigtighed fra min side og vedkommer ikke andre end mig selv. Men som en gammel knark, der lever af sine midler og tænker på at gøre det på dette herlige sted i fred og ro for resten af sin levetid, tillader jeg mig at spørge, om familien Tope er fuldkommen hæderlig?"

Det kunne Jasper uden mindste vaklen indestå for.

"Det er nok," sagde Datchery.

"Min ven borgmesteren," tilføjede Jasper, idet han med en høflig håndbevægelse forestillede Datchery for denne potentat, "hvis anbefaling er langt vigtigere for en fremmed end en ringe persons som min, vil ganske sikkert give dem et godt skudsmål."

"Hans Velbyrdighed borgmesteren," sagde Datchery med et dybt buk, "gør mig en umådelig tjeneste."

"Meget gode mennesker er mr. og mrs. Tope," sagde Sapsea nedladende. "Meget vel opdragne. Meget ærbødige. Meget godt lidte af domprovsten og kapitlet."

"Hans Velbyrdighed borgmesteren giver dem et skudsmål, de med rette kan være stolte af," sagde Datchery. "Hvis det måtte være mig tilladt, ville jeg gerne spørge Hans Velbyrdighed, om der ikke findes mange ting af stor interesse i den by, som står under hans velgørende styrelse?"

"Vi er en gammel by og en gejstlig by. Vi er en loyal by, som det sømmer sig en sådan by at være, og hævder vore herlige privilegier."

"Hans Velbyrdighed," sagde Datchery bukkende, "vækker et ønske hos mig om at lære byen nærmere at kende og styrker mig i min tilbøjelighed til at ende mine dage i den."

"Trukket Dem tilbage fra hæren?" spurgte Sapsea.

"Velbyrdige hr. borgmester gør mig alt for stor ære."

"Fra marinen?"

"Velbyrdige hr. borgmester gør mig igen alt for stor ære," gentog Datchery.

"En diplomat har en smuk stilling," sagde Sapsea ganske i almindelighed.

"Der, tilstår jeg, var Hans Velbyrdighed borgmesteren mig for stærk," sagde Datchery med et frimodigt smil og buk; "endog en diplomatisk fugl må falde for en sådan bøsse."

Dette var højst opmuntrende. Her gav en gentleman med et fornemt, for ikke at sige adeligt væsen, en gentleman, der var vant til rang og værdighed, et smukt eksempel på, hvorledes

man burde opføre sig mod en borgmester. I den måde, hvorpå han tiltaltes i tredje person, fandt Sapsea en særlig godkendelse af sin stilling og sine fortjenester.

"Men jeg beder om tilgivelse," sagde Datchery. "Hans Velbyrdighed borgmesteren vil se igennem fingre med, at jeg et øjeblik har ladet mig forlede til at optage hans tid og glemme de beskedne krav, mit hotel *Bispestaven* har på min egen."

"Tal aldrig om det," sagde Sapsea. "Jeg går nu hjem, og har De lyst til at tage det ydre af vor domkirke i øjesyn, vil det være mig en glæde at vise Dem den."

"Den velbyrdige borgmester er alt for høflig og nedladende."

Da Datchery, efter endnu en gang at have takket Jasper, ikke var at overtale til at gå ud ad døren før velbyrdigheden, gik velbyrdigheden foran ned ad trappen og Datchery bag efter ham med hatten under armen, så at hans hvide hårbusk flagrede i aftenvinden.

"Tør jeg spørge Hans Velbyrdighed," sagde Datchery, "om den herre, vi lige har forladt, er den samme, som jeg her i egnen har hørt tale om som en mand, der er dybt nedbøjet af tabet af en nevø, og som kun lever og ånder for at hævne dette tab?"

"Det er netop ham. John Jasper."

"Tillader Hans Velbyrdighed mig at spørge, om der er stærk mistanke mod nogen?"

"Mere end mistanke, så godt som bevis."

"Tænk bare!" udbrød Datchery.

"Men beviser må bygges op som sten på sten. Enden kroner værket, siger jeg. Det er ikke nok, at retfærdigheden har moralsk vished; den må også have umoralsk, det vil sige juridisk vished."

"Hans Velbyrdighed minder mig om lovgivningens natur. Umoralsk. Hvor sandt!"

"Som jeg siger," vedblev borgmesteren i en højtravende tone, "lovens arm er en stærk arm og en lang arm. Således kalder jeg den. En stærk arm og en lang arm."

"Hvor slående! Og dog tillige hvor sandt!"

"Og uden at røbe, hvad jeg kalder fængslets hemmeligheder," sagde Sapsea; "fængslets hemmeligheder var det udtryk, jeg brugte på dommerbænken."

"Hvilket andet udtryk end Hans Velbyrdigheds ville vel passe bedre?"

"Uden, siger jeg, at røbe dem, forudsiger jeg, da jeg ved, hvilken jernvilje der bor i den mand, vi lige har forladt – jeg er så dristig at kalde den en jernvilje, da jeg kender dens styrke – at i dette tilfælde vil den lange arm nå og den stærke arm slå. – Men der er vor domkirke. De bedste dommere er enige om at beundre den, og de bedste blandt vore bymænd tilstår, at de er lidt forfængelige af den."

I al denne tid var Datchery gået med hatten under armen og havde ladet sit hvide hår flagre i luften. Han havde et kuriøst, forbigående udseende af at have glemt sin hat, da Sapsea nu rørte ved den, og lagde sin hånd på sit hoved ligesom med en uklar forventning om at skulle finde en anden hat på det.

"Vær så god at beholde hatten på," bad Sapsea ham med den nedladende underforståelse: "Jeg har intet imod det, forsikrer jeg Dem."

"Hans Velbyrdighed er alt for god; men jeg gør det for køligheds skyld," sagde Datchery.

Derpå beundrede Datchery domkirken, og Sapsea viste den frem, som om han selv havde opfundet og bygget den; rigtignok var der nogle enkeltheder, som han ikke billigede, men dem gled han hen over, som om håndværksfolkene havde gjort bommerter i hans fraværelse. Da han var færdig med domkirken, førte han Datchery hen til kirkegården og standsede for at udbrede sig over aftenens skønhed – tilfældigvis ganske tæt ved gravmindet over mrs. Sapsea.

"Og det er sandt," sagde Sapsea, som om han steg ned fra et ophøjet stade for pludselig at mindes det, ligesom Apollo, når han flyver ned fra Olympen for at hente sin glemte lyre, "der ser De en af vore små seværdigheder. Vore byfolks partiskhed har gjort det til det, og nu og da ser man fremmede tage en afskrift af det. Jeg tør ikke dømme om det, da det er et lille produkt af mig selv; men det var svært, sir, at sætte det sammen; meget vanskeligt, om jeg så må sige, at give det det rette sving."

Datchery blev så henrykt over Sapseas komposition, at han, skønt det var hans hensigt at ende sine dage i Cloisterham, og han derfor sandsynligvis ville få mange lejligheder til at afskrive den, straks ville have overført den i sin lommebog, hvis han ikke havde fået øje på dens materielle frembringer og foreviger, Durdles, som Sapsea råbte an, da han ikke havde noget imod at vise ham et lysende eksempel på, hvorledes man skulle opføre sig mod sine overmænd.

"Ah, Durdles! Det er stenhuggeren, en af Cloisterhams navnkundigheder; alle her kender Durdles. Mr. Datchery. Durdles; en gentleman, som vil bosætte sig her."

"Det ville jeg ikke, hvis jeg var i hans sted. Vi er så tykhovedede her."

"Dermed mener De vist ikke Dem selv, mr. Durdles," svarede Datchery, "lige så lidt som Hans Velbyrdighed."

"Hvem er Hans Velbyrdighed?" spurgte Durdles.

"Hans Velbyrdighed borgmesteren."

"Jeg er aldrig blevet ført frem for ham," sagde Durdles med et udtryk, der var alt andet end sømmeligt for en af borgmesterens tro undersåtter; "når det sker, er det tidsnok at kalde ham velbyrdighed, og indtil da siger jeg:

"Mister Sapsea er hans navn,
Cloisterham er hans hjemstavn;
Engeland hans fødeland,
af auktioner lever han."

Introduceret af en flyvende østersskal viste Fuldmægtigen sig nu på skuepladsen og forlangte, at Durdles, som han forgæves havde søgt både hist og her, skulle "hive" en sum af tre pence til ham som den ham lovligt tilkommende løn. Mens denne med sin bylt under armen langsomt fandt og talte pengene, underrettede Sapsea nybyggeren om Durdles' levemåde, bestilling, bolig og rygte. "En videlysten fremmed kan vel besøge Dem, mr. Durdles, og få Deres arbejder at se, når det skal være?" sagde Datchery derpå.

"Enhver gentleman må med fornøjelse besøge mig, hvilken aften han vil, når han bringer drikkevarer med til to," svarede Durdles med en penny mellem tænderne og nogle halvpence i den ene hånd, "og har han dobbelt så meget med, er han dobbelt velkommen."

"Jeg skal komme. Hvad er det, du skylder mig, Fuldmægtig?"

"Et stykke arbejde."

"Så glem ikke at betale mig ærligt og redelig med det stykke arbejde at vise mig hen til mr. Durdles' hus, når jeg får lyst til at gå derhen."

Med en skingrende fløjtesalve som general-kvittering for alle udestående fordringer forsvandt Fuldmægtigen.

Derpå gik velbyrdigheden og hans ærbødige ledsager videre, indtil de med mange ceremonier tog afsked med hinanden uden for velbyrdighedens dør, og endog da bar den ærbødige ledsager sin hat under armen og lod sit hvide hår flagre i blæsten.

Da Datchery den aften så på sit hår i det gasoplyste spejl over kaminhylden i kaffestuen i *Bispestaven* og rystede det ud, sagde han: "Af en ugift gammel knark med et let sind og som lever ørkesløst af sin midler at være, har jeg haft en temmelig travl eftermiddag!"

19. Skygge på solskiven

Atter har miss Twinkleton holdt sin afskedstale, ledsaget af hvid vin og søsterkage, og atter er de unge damer rejste til deres forskellige hjem. Helena Landless har forladt Nonnehuset for at dele skæbne med sin broder, og den smukke Rosa er alene.

Cloisterham er i disse sommerdage så lyst og solklart, at domkirken og klosterruinen tager sig ud, som om deres tykke mure er gennemsigtige. Et mildt skær synes snarere at skinne ud fra dem end ind på dem udefra, en sådan blødhed har de, idet de skuer ud over de hede kornmarker og de dampende veje, som i det fjerne bugter sig imellem dem, og haverne i Cloisterham blusser af moden frugt. Der var en tid, da mødige pilgrimme red i klaprende skarer gennem byens velkomne skygger; nu sidder vejfarende – der mellem høbjærgnings- og høsttiden fører en slags sigøjnerliv og ser ud, som om de nylig var blevet skabt af jordens støv, så støvede er de – og driver på kølige gadedørstrapper, hvor de søger at lappe deres ulappelige sko eller håbløst overgiver dem til rendestenene og opsøger andre i de bylter, de fører med sig tillige med deres endnu ubrugte, i halmbånd indsvøbte segle. Ved alle de mere offentlige pumper køles en mængde bare fødder, og høres der en stærk boblen og gurglen, idet disse beduiner drikker af hånden, som de holder under tuden, mens politiet i Cloisterham skotter mistroisk til dem og åbenbart længes efter, at de fremmede snart vil forlade byens område og atter lade sig stege på de hede landeveje.

En eftermiddag på en sådan dag, da den sidste gudstjeneste i domkirken er forbi, og der på den side af hovedgaden, hvor

Nonnehuset ligger, er velgørende skyggefuldt, undtagen hvor dens sære gamle have åbner sig mod vest mellem træernes grene, underretter en pige Rosa til hendes forfærdelse om, at Jasper ønsker at tale med hende.

Har han valgt øjeblikket for at overrumple hende, kan han ikke have valgt noget heldigere. Han har måske valgt det. Helena Landless er rejst, mrs. Tisher er fraværende med orlov, og miss Twinkleton har i sin idylliske tilværelse ydet sig selv og en kalvepostej som hendes part til en picnic.

"Å hvorfor, hvorfor, hvorfor sagde De, at jeg var hjemme?" udbryder Rosa hjælpeløst.

Pigen svarer, at Jasper slet ikke har spurgt om det, men sagt, at han vidste, hun var hjemme, og udbedt sig, at pigen ville sige til hende, at han ønskede at tale med hende.

"Hvad skal jeg dog gøre?" tænker Rosa og slår hænderne sammen.

Grebet af en slags fortvivlelse, tilføjer hun i det næste åndedræt, at hun vil komme ned i haven til Jasper. Hun gyser ved tanken om at blive lukket inde i huset med ham; men mange af dets vinduer vender ud til haven, og hun kan ses såvel som høres der og skrige i den fri luft og løbe bort. Sådan er den vilde tanke, som farer gennem hendes hoved.

Hun har ikke set ham siden den ulykkelige aften, undtagen da hun blev taget i forhør af borgmesteren, hvor han havde været til stede i skummel årvågenhed på sin borteblevne nevøs vegne og brændende af iver efter at hævne ham. Hun hænger sin havehat på armen og går ud. I det øjeblik, hun fra bislaget ser ham støtte sig til solskiven, får den gamle, rædsomme følelse af at være tvunget af ham magt over hende, og hun føler,

at hun selv nu ville vende om, hvis han ikke trak hendes fødder hen til sig. Hun kan ikke gøre modstand og sætter sig med bøjet hoved på havebænken ved solskiven. Hun kan ikke se op på ham for afsky, men har dog lagt mærke til, at han er klædt i dyb sorg. Det samme er hun. I førstningen havde det ikke været tilfældet; men den borteblevne er for længe siden blevet opgivet, og der sørges over ham som over en død.

Han vil begynde med at røre ved hendes hånd; men hun mærker hans hensigt og trækker hånden til sig. Derpå fæster hans øjne sig på hende, ved hun, skønt hendes egne ikke ser andet end græsset.

"Jeg har i nogen tid," begynder han, "ventet på at blive opfordret til atter at varetage min gerning hos Dem."

Efter flere gange at have sat sine læber i lave for at give et eller andet langsomt svar, som dog ikke lykkes hende, da hun ved, at hun bliver nøje iagttaget, siger hun: "Gerning?"

"Den gerning at undervise Dem som Deres pligttro musiklærer."

"Den undervisning har jeg opgivet."

"Vel ikke opgivet, kun afbrudt den. Deres formynder har sagt mig, at De afbrød den på grund af den rystelse, der har taget så stærkt på os alle. Hvornår vil De begynde igen?"

"Aldrig."

"Aldrig? De kunne ikke have gjort mere, hvis De havde elsket min kære dreng."

"Jeg elskede ham!" udbrød Rosa med et vredeslyn.

"Ja, men ikke ganske – skal jeg sige, ikke ganske på den rette måde? Ikke på den tilsigtede og ventede måde, omtrent ligesom min kære dreng desværre var alt for selvbevidst og selvtilfreds –

jeg vil ingen sammenstilling gøre mellem ham og Dem i så henseende – til at elske, som han burde have elsket, eller som nogen i hans sted ville – måtte have elsket!"

Hun sidder i den samme ubevægelige stilling, men gyser lidt mere tilbage.

"At sige, at De afbrød Deres undervisning hos mig, var altså på en høflig måde at tilkendegive, at De ganske ophørte med den?" spurgte han.

"Ja," svarer Rosa med pludseligt mod. "Høfligheden var min formynders, ikke min. Jeg sagde ham, at jeg havde sat mig for at holde op og var fast i mit forsæt."

"Og det er De endnu?"

"Det er jeg endnu og beder Dem ikke spørge mig mere om det. I alt fald svarer jeg ikke mere; så meget står da i min magt."

Hun mærker så tydeligt, at han ser på hende med glødende beundring for den harme, der er udbredt over hende, og den ild og det liv, det bringer med sig, at lige som hendes mod stiger, falder det igen, og hun kæmper med en følelse af undseelse, skam og frygt ganske som hin aften ved pianoet.

"Jeg vil ikke stille Dem flere spørgsmål, da det er Dem så meget imod; jeg vil tilstå."

"Jeg ønsker ikke at høre Dem!" udbryder Rosa og står op.

Denne gang rører han ved hende med sin udstrakte hånd. Ved at vige tilbage for den synker hun ned på sin plads igen.

"Man må undertiden handle mod sine ønsker," siger han med dæmpet stemme til hende. "Det må De nu gøre, hvis De ikke vil volde andre større skade, end De nogen sinde kan genoprette."

"Hvilken skade?"

"Straks. Straks. De adspørger mig, og det er derfor ubilligt, at De forbyder mig at adspørge Dem. Ikke des mindre skal jeg straks svare på Deres spørgsmål. Kæreste Rosa! Fortryllende Rosa!"

Hun farer atter op.

Denne gang rører han ikke ved hende; men hans ansigt har et så ondt og truende udseende, mens han står op og støtter sig til solskiven og ligesom sætter sit sorte mærke på dagens ansigt, at hendes flugt standses af rædsel.

"Jeg glemmer ikke, fra hvor mange vinduer man kan se os," siger han, idet han skotter til dem. "Jeg vil ikke røre oftere ved Dem eller komme Dem nærmere, end jeg er. Sæt Dem, og når man husker på alt, hvad der er hændet, og vor del deri, vil det ikke være så særdeles underligt, at Deres musiklærer taler med Dem, mens han står og støtter sig ørkesløst til en stenpille. Sæt Dem, min elskede."

Hun vil atter gå, er så godt som gået, men atter standses hun af hans ansigt, der truer mørkt med, hvad følgen vil blive af, at hun går. Idet hun ser på ham med øjeblikkets indtryk fastfrosset i sit ansigt, sætter hun sig igen på bænken.

"Selv da min kære dreng var forlovet med Dem, elskede jeg Dem til vanvid, Rosa; selv da jeg troede, at hans lykke ved at få Dem til hustru var sikker, elskede jeg Dem til vanvid; selv da jeg stræbte at få ham til at være Dem mere brændende hengiven, elskede jeg Dem til vanvid; selv da han gav mig det hensynsløst karikerede billede af Deres yndige ansigt, hvilket jeg lod, som om jeg for hans skyld havde hængt op for stadig at have det for øje, men i år og år med kval og smerte tilbad, elskede jeg Dem til vanvid. Under dagens forhadte gerning, i nattens vågne

jammer, hvad enten jeg var omgivet af virkelighedens elendighed og smuds eller vandrede gennem en drømmeverden, hvor Paradis og Helvede trylledes frem for mit syn, og hvori jeg styrtede mig med Deres billede i mine arme, elskede jeg Dem til vanvid."

Kunne noget gøre hans ord mere vederstyggelige for hende, end de i og for sig er, ville det være modsætningen mellem det voldsomme i hans udseende og tale og det rolige i hans stilling.

"Jeg udholdt alt i tavshed. Så længe De var hans, eller så længe jeg troede, De var hans, dulgte jeg ærligt min hemmelighed. Gjorde jeg ikke?"

Denne løgn, der er så grov, mens de ord, hvormed den udtales, er sande, er mere, end Rosa kan udholde, og hun svarer med opblussende harme: "De var hele tiden lige så troløs, som De nu er. Hver dag og hver time var De troløs imod ham. De ved, at De gjorde mit liv ulykkeligt ved at efterstræbe mig. De ved, at De gjorde mig bange for at åbne hans højmodige øjne, og De tvang mig til for hans, den trofastes, den ædles skyld at skjule den sandhed for ham, at De var et slet, slet menneske!"

Mens vedligeholdelsen af hans utvungne stilling gør hans arbejdende træk og hans krampagtige hænder ligefrem djævelske, svarer han med vild, overdreven beundring:

"Hvor De er skøn! De er skønnere, når De er opbragt, end når De er rolig. Jeg beder Dem ikke om Deres kærlighed; giv mig Dem selv og Deres had; giv mig Dem selv og dette dejlige raseri; giv mig Dem selv og denne fortryllende foragt; det vil være mig nok."

Utålmodige tårer træder frem i den skælvende, lille skønheds øjne, og hendes ansigt flammer; men da hun atter rejser sig for,

fuld af harme, at forlade ham og søge værn inde i huset, udstrækker han sin hånd mod bislaget ligesom for at opfordre hende til at træde derind.

"Jeg sagde Dem, uimodståelige væsen, yndige troldkvinde, at De måtte blive og høre mig, hvis De ikke ville gøre større skade, end der kunne genoprettes. De spurgte mig, hvilken skade. Bliv, og jeg skal sige Dem det. Gå, eller jeg gør det!"

Atter bæver Rosa for hans truende ansigt, skønt hun ikke fatter, hvad han mener, og bliver. Hendes gispende åndedræt kommer og går, som om det skulle kvæle kende, men hun trykker sin hånd mod brystet og bliver.

"Jeg har tilstået, at min kærlighed er vanvittig, ja så vanvittig, at havde båndet mellem mig og min kære, forsvundne dreng været kun en silketråd mindre stærkt, ville jeg endog have revet ham bort fra Deres side, hvis De virkelig havde elsket ham."

Idet hun et øjeblik slår sine øjne op, overtrækkes de med en hinde, som om han har gjort hende afmægtig.

"Endog ham," gentager han, "ja endog ham! De ser og hører mig, Rosa, og døm så selv, om nogen anden tilbeder, hvis liv er i min hånd, vil få lov til at elske Dem og leve."

"Hvad mener De?"

"Jeg mener, at jeg vil vise Dem, hvor vanvittig min kærlighed er. Ved Crisparkles undersøgelser kom det for dagen, at den unge Landless havde tilstået for ham, at han var min forsvundne drengs rival. Det er i mine øjne en uafsonelig brøde. Crisparkle har min underskrift for, at jeg har helliget mig til at opdage morderen og tilintetgøre ham, hvem han så måtte være, og at jeg har sat mig for ikke at tale om hemmeligheden med nogen, førend jeg har fundet en tråd, jeg kan hilde morderen i

ligesom i et garn. Jeg har arbejdet tålmodigt for mere og mere at sno den om ham, og den snor sig langsomt, mens jeg står her og taler."

"Deres tro, hvis De tror, at mr. Landless er den skyldige, er ikke mr. Crisparkles tro, og han er et godt menneske."

"Min tro er min egen, og jeg holder den for mig selv, De min sjæls tilbedte! Der kan samle sig så mange omstændigheder *selv imod et uskyldigt menneske*, at de, når de bliver rettet, hvæsset og spidset, kan fælde ham. Ét savnet led, der ved udholdenhed opdages imod et skyldigt menneske, beviser hans brøde, hvor ubetydeligt dets beviskraft end forinden har været, og han dør. Den unge Landless svæver på begge måder i livsfare."

"Hvis De virkelig tror," siger Rosa i en bønfaldende tone og bliver blegere, "at jeg har noget til overs for mr. Landless, eller at han nogen sinde på nogen måde har henvendt sig til mig, tager De fejl."

Det skyder han fra sig med en hånlig bevægelse med sin hånd og et smil på sine læber.

"Jeg var ved at vise Dem, hvor vanvittigt jeg elsker Dem, ja vanvittigere end før, da jeg er rede til at opgive det andet formål, der er opstået i mit liv, for at dele det med Dem, og fra nu af ikke at have noget andet livsformål end Dem. Miss Landless er blevet Deres fortrolige veninde. Ligger hendes sindsro Dem på hjertet?"

"Jeg har hende inderligt kær."

"Ligger hendes gode navn Dem på hjertet?"

"Jeg har sagt, at jeg har hende inderligt kær."

"Jeg vil ikke," ytrer han med et smil, idet han holder sine hænder på solskiven og støtter sin hage på dem, så at hans tale

fra vinduerne, hvor der nu og da viser sig ansigter, synes at være af den letteste og mest spøgefulde natur, "jeg vil ikke fornærme ved at stille spørgsmål. Deres venindes sindsro og gode navn ligger Dem på hjertet. Fjern da skyggen af galgen fra hende, dyrebare!"

"De vover at bejle til mig –"

"Ja, elskede, jeg vover at bejle til Dem. Sig ikke mere. Er det slet at forgude Dem, er jeg det sletteste af alle mennesker; er det godt, er jeg det bedste. Min kærlighed til Dem overgår al anden kærlighed, og min troskab imod Dem overgår al anden troskab. Skænk mig håb og velvilje, og for Deres skyld er jeg en mensvoren mand."

Rosa holder hænderne mod sine tindinger og ser, idet hun skyder sit hår tilbage, vildt og med afsky på ham, som om hun forsøgte at sætte det sammen, som det er hans snedige hensigt kun at fremstille for hende i brudstykker.

"Regn i dette øjeblik ikke andet sammen, engel, end de ofre, jeg lægger for disse dyrebare fødder, som jeg kunne knæle for i den vederstyggeligste aske og kysse og sætte på mit hoved, således som en stakkels vild ville gøre det. Der ligger min troskab mod min kære dreng efter hans død. Træd på den!"

Med disse ord gør han en gestus med sine hænder, som om han kastede noget kostbart fra sig.

"Der ligger den uafsonelige fornærmelse mod min beundring for Dem. Spark til den!" siger han.

"Der ligge mine anstrengelser i seks møjsommelige måneder for en retfærdig hævns skyld. Knus dem!"

Og han gentager atter den samme gestus.

"Der ligger mit tidligere og mit nuværende spildte liv. Der ligger min sjæls og mit hjertes ødelæggelse. Der ligger min fred; der ligger min fortvivlelse. Træd den i støvet, når De kun tager mig, selv om De hader mig til døden!" Hans frygtelige heftighed, der nu har nået sit højeste, forfærder hende i den grad, at den bryder den fortryllelse, som har holdt hende fast til stedet. Hun iler hen mod bislaget, men han er øjeblikkelig ved hendes side og hvisker til hende: "Jeg er igen herre over mig selv, Rosa, og går roligt ved siden af Dem hen til huset. Jeg vil vente på opmuntring og håb og ikke slå til for tidligt. Vis mig et tegn på, at De hører mig."

Hun bevæger ganske svagt og tvungent sin hånd.

"Ikke et ord om dette til nogen, hvis De ikke vil fremkalde slaget så sikkert, som natten følger på dagen. Endnu et tegn på, at De forstår mig."

Hun bevæger atter sin hånd.

"Jeg elsker, elsker, elsker Dem. Forstødte De mig nu – men det vil De ikke – ville De aldrig blive fri for mig. Ingen skulle trænge sig ind imellem os; jeg ville forfølge Dem til døden."

Da pigen nu kommer for at lukke ham ud ad porten, tager han roligt sin hat af som til en afskedshilsen uden at røbe større sindsbevægelse. Rosa falder i afmagt, da hun vil gå ovenpå, og bliver varsomt båret ind i sit værelse og lagt på sin seng. Der trækker et tordenvejr op, siger pigerne, og den hede og kvælende luft har overvældet det søde, smukke barn, hvilket ikke er så underligt, da de selv har mærket, at deres knæ har rystet hele dagen.

20. Flugt

Ikke så snart var Rosa kommet til sig selv, før denne sammenkomst stod for hende i dens helhed, ja, det syntes endog, som om den havde forfulgt hende i hendes afmagt, og hun intet øjeblik havde været uvidende om den. Hvad hun skulle gøre, vidste hun i sin forfærdelse ikke; den eneste klare tanke i hendes sjæl var, at hun måtte flygte for dette frygtelige menneske.

Men hvor skulle hun ty hen, og hvor skulle hun flygte hen? Hun havde ikke ymtet et ord om sin frygt for ham til nogen undtagen til Helena. Tyede hun til Helena og underrettede hende om, hvad der var sket, kunne netop dette skridt medføre den uoprettelige ulykke, han havde truet med at have evne til, og som hun vidste, han havde vilje til at gøre. Jo frygteligere han viste sig for hendes ophidsede hukommelse og fantasi, des mere foruroligende blev hendes ansvar, eftersom en ringe fejl fra hendes side ved enten at handle eller at tøve kunne slippe hans ondskab løs mod Helenas broder.

Rosas sjæl havde i det sidste halve år været som et stormfuldt hav. En halvt formet, aldrig udtalt mistanke tumlede sig i den, idet den snart tårnede sig op og snart sank tilbage i dybet, snart vandt håndgribelighed og snart mistede den. Jaspers gåen op i hans nevø og hans utrættelige fortsættelse af undersøgelsen om, hvorledes han var omkommet, var så almindeligt kendte i byen, at ingen syntes at være i stand til at tænke sig muligheden af en skurkestreg fra hans side. Hun havde gjort sig det spørgsmål: "Er jeg så syndig i mine tanker, at jeg kan tænke mig en slethed, som andre ikke kan forestille sig?" Og så havde hun

overvejet, om mistanken hidrørte fra, at hun tidligere var gyst tilbage for ham før gerningen, og hvis så var, var det da ikke et bevis på dens grundløshed? Dernæst havde hun tænkt: "Hvilket motiv kunne han have ifølge min beskyldning?" Hun skammede sig ved i tankerne at svare: "Det motiv at vinde *mig*!" Og hun dækkede sit ansigt, som om den svageste skygge af forestillingen om at grunde et mord på et så tomt og forfængeligt mål var en næsten lige så stor forbrydelse.

Atter gennemgik hun i tankerne alt, hvad han havde sagt ved solskiven nede i haven. Han var stadig vedblevet at behandle Edwin Droods forsvinden som et mord i overensstemmelse med hele sin offentlige adfærd, efter at uret og brystnålen var blevet fundet. Frygtede han, at forbrydelsen skulle blive opklaret, ville han så ikke snarere opmuntre tanken om en frivillig forsvinden? Han havde jo endog forsikret, at hvis båndet mellem ham og hans nevø havde været mindre stærkt, ville han have revet "endog ham" bort fra hendes side. Var det rimeligt, at han virkelig havde gjort det? Han havde talt om at lægge sine seks måneder lange anstrengelser for en retfærdig hævns skyld for hendes fødder. Ville han have gjort dette med en så voldsom lidenskabelighed, hvis de kun havde været et skin? Ville han have stillet dem ved siden af sit hjertes og sin sjæls trøstesløshed, sit spildte liv, sin fred og sin fortvivlelse? Det allerførste offer, som han havde sagt, han ville bringe hende, var hans troskab mod hans kære dreng efter døden. Disse omstændigheder talte i sandhed unægtelig mod en tanke, som næppe vovede at ytre sig. Og dog var han et så skrækkeligt menneske! Den stakkels pige kendte ikke til forbryderforstanden, som stadig mistydes selv af dem, der gør

den til genstand for deres forskninger, idet de stadig bringer den i samklang med gennemsnitsmenneskers gennemsnitsforstand i stedet for at opstille den som et særegent, rædsomt vidunder. Hun kunne derfor ikke komme til nogen anden slutning, end at han var et frygteligt menneske, som hun måtte flygte for.

Hun havde hele tiden været Helenas trøst og støtte og stadig forsikret hende om sin faste tro på hendes broders uskyldighed og sin deltagelse for ham i hans nød; men hun havde ikke set ham siden Droods forsvinden, lige så lidt som Helena havde sagt et ord om, at hvad han havde tilstået for Crisparkle med hensyn til Rosa, var velkendt overalt som et interessant moment i sagen. For hende var han Helenas ulykkelige broder og intet andet, og den forsikring, hun havde givet den forhadte bejler, var bogstaveligt sand, skønt det ville have været bedre, fandt hun nu, hvis hun kunne have afholdt sig fra at give den. Hvor bange det fine og friske lille væsen end var for ham, voksede hendes mod dog ved tanken om, at han havde hørt den af hendes egen mund.

Men hvor skulle hun ty hen? Hvor som helst, hvor han ikke kunne nå hende, var intet svar på dette spørgsmål; der måtte tænkes på et bestemt sted, og hun blev da enig med sig selv om at rejse til sin formynder, og det straks. Den overbevisning, hun havde meddelt Helena den aften, hun havde åbnet sit hjerte for hende – overbevisningen om, at hun ikke var sikker for ham, og at de gamle klostermure ikke var i stand til at hindre ham i at forfølge hende som et spøgelse – var så stærk hos hende, at ingen fornuftgrunde kunne stille hende tilfreds. Frastødningens fortryllelse havde hvilet så længe over hende og

tiltog nu så uhyggeligt, at hun blev til mode, som om han havde magt til at binde hende ved trolddom. Idet hun, da hun stod op for at klæde sig på, kiggede ud ad vinduet, bragte synet af solskiven, han havde støttet sig til, hende til at gyse og vige tilbage, som om han havde meddelt den en eller anden af sin egen naturs grufulde egenskaber.

Hun skrev i hast en billet til miss Twinkleton for at lade hende vide, at hun pludselig havde fået grund til at ønske så snart som muligt at tale med sin formynder og var rejst til ham, samt bad den gode dame ikke være urolig for hendes skyld, da hun havde det godt. Derpå pakkede hun nogle få, ganske unyttige ting i en meget lille rejsesæk, lagde billetten på et iøjnefaldende sted, gik ud og lukkede porten sagte efter sig.

Det var den første gang, hun var gået alene i hovedgaden i Cloisterham, men da hun meget godt kendte alle dens bugter og krumninger, gik hun lige hen til det hjørne, hvorfra omnibussen afgik. Den skulle netop til at køre.

"Å, vent et øjeblik og tag mig med, Joe. Jeg er nødt til at rejse til London."

Knap en minut efter var hun under Joes beskyttelse på vejen til stationen, hvor han hjalp hende lykkelig og vel ind i kupeen og langede den ganske lille vadsæk ind i den, som om den havde været en uhyre, flere centner tung kuffert, hun på ingen måde måtte prøve på at løfte.

"Vil De, når De kommer tilbage, gå om og sige miss Twinkleton, at De har set mig lykkelig og vel komme bort, Joe?"

"Det skal ske, miss."

"Og bringe hende en kærlig hilsen fra mig?"

"Ja, miss – og jeg ville ønske, den var til mig selv." Men Joe udtalte ikke den sidste del af sætningen, han tænkte den kun.

Mens Rosa nu for ramme alvor rullede af sted til London, fik hun tid til at genoptage den tankegang, hendes hastværk havde afbrudt. Den harmfulde tanke, at hans kærligheds tilståelse satte en plet på hende, og at hun kun kunne renses for dens urene smitte ved at tage sin tilflugt til en, der var hæderlig og pålidelig, holdt en tid lang hendes frygt nede og styrkede hende i hendes hastige forsæt; men alt som det begyndte at mørknes, og den store by viste sig i kortere og kortere afstand, begyndte den i sådanne tilfælde sædvanlige uvished at opstå hos hende. Om det dog ikke i grunden var en vild idé; hvorledes Grewgious ville optage det; om hun ville træffe ham; hvad hun skulle gøre, hvis han var fraværende, og hvad der skulle blive af hende, når hun så sig ene på et så fremmed og af mennesker så overfyldt sted; om hun ikke burde have ventet og rådført sig med nogen; om hun ikke med glæde ville vende om, hvis hun kunne, – en mængde sådanne pinlige tanker foruroligede hende mere og mere, alt som de opdyngede sig. Omsider kom toget ind i London over tagryggene, og langt nedenfor lå de støvede gader med deres tændte, på en varm og lys sommeraften endnu unødvendige lygter.

"Hiram Grewgious, Esquire, Staple Inn, London," var alt, hvad Rosa vidste om sit mål, men det var nok til atter at sende hende raslende af sted i en droske gennem ørkener af støvede gader, hvor en mængde mennesker flokkede sig på hjørner og i sidegader for at trække lidt frisk luft, og hvor en mængde andre mennesker gik med en utålelig monoton lyd af traskende

fødder på hede brostene, og hvor alle mennesker og alle deres omgivelser var så støvede og så lurvede.

Hist og her lød der musik; men den oplivede ikke situationen. Ingen lirekasse gjorde sagen bedre, og ingen stor tromme slog det mørke tungsind på flugt. Ligesom kirkeklokkerne, der ligeledes lød hist og her, syntes de kun at fremkalde ekko fra murstens facader og støv fra enhver ting, og de blæsende instrumenter syntes at være bristet af længsel efter landet.

Omsider standsede hendes raslende køretøj uden for en tæt tillukket port, der så ud, som om den tilhørte nogen, der var gået meget tidligt i seng og var meget bange for indbrudstyve. Efter at have affærdiget sin kusk bankede Rosa frygtsomt på denne port og blev af en vægter lukket ind med sin lille pose.

"Bor mr. Grewgious her?"

"Ja, han bor der, miss," svarede vægteren og pegede længere indefter.

Rosa gik altså længere ind og stod, da klokken slog ti, på P.J.T.'s gadedørstrappe, uden at kunne fatte, hvor P.J.T. havde gjort af sin gadedør.

Vejledet af Grewgious' malede navn gik Rosa ovenpå og bankede sagte på flere gange, men da ingen svarede, og Grewgious' låsegreb gav efter for trykket af hendes hånd, trådte hun ind og så sin formynder sidde på en vinduesbænk ved et åbent vindue med en lampe med skærm stående langt fra ham på et bord i et hjørne.

Rosa nærmede sig ham i det i værelset herskende tusmørke. Han så hende og sagde i en dæmpet tone: "Du gode Gud!"

Rosa faldt ham grædende om halsen, og derpå sagde han, idet han gengældte hendes omfavnelse:

"Mit barn, mit barn! Jeg troede, at De var Deres moder! Men hvad, hvad," tilføjede han beroligende, "er der sket? Hvad har ført Dem herhen, kære barn? Hvem har ført Dem herhen?"

"Ingen. Jeg er kommet alene."

"Gud forbarme sig! Kommet alene! Hvorfor skrev De ikke, at jeg skulle komme og hente Dem?"

"Det fik jeg ikke tid til. Jeg tog en pludselig beslutning. Stakkels, stakkels Eddy!"

"Ja, stakkels, stakkels fyr!"

"Hans onkel har gjort kur til mig. Jeg kan ikke udholde det," sagde Rosa, idet hun brast i gråd og stampede i gulvet med sin lille fod; "jeg gyser af rædsel for ham, og jeg er tyet til Dem for at bede Dem værne mig og os alle imod ham, hvis De vil."

"Det vil jeg!" udbrød Grewgious med en pludselig, forbavsende energi. "Gid han få skam!

Skam få hans politik,
gid hans kneb må slå klik!
Gør han sig håb om dig,
gid han få skam!"

Efter dette aldeles påfaldende udbrud fo'r Grewgious helt ude af sig selv om i stuen, tilsyneladende i uvished om han var blevet grebet af loyal begejstring eller af glødende kamplyst.

Han standsede og sagde, mens han tørrede sit ansigt: "Tilgiv mig, kære barn; men det vil være Dem kært at høre, at jeg nu føler mig bedre. Sig mig ikke mere for det første, ellers gør jeg det måske igen. De trænger til forfriskning og opmuntring.

Hvad har De sidst nydt? Og hvad vil De nu nyde? Skal det være morgenmad, frokost, middagsmad, te eller aftensmad?"

Den ærbødige ømhed, hvormed han, liggende på sit ene knæ foran hende, hjalp hende med at tage hendes hat af og løsne hendes smukke hår fra den, var et helt ridderligt syn. Dog ville næppe nogen, der kun havde kendt ham overfladisk, have ventet ridderlighed – og det af den ægte, ikke af den falske slags – af Grewgious.

"Der må også sørges for Deres natteleje," vedblev han, "og De skal få det smukkeste værelse i Furnivals Inn. Der må sørges for Deres påklædning, og De skal få alt, hvad en uindskrænket overstuepige – ved hvilket udtryk jeg forstår en overstuepige, der ikke er indskrænket med hensyn til udgifterne – kan skaffe. Er det en vadsæk?" Han så vist på den; sandt at sige måtte man se nøje til for overhovedet at kunne se den i det svagt oplyste værelse. "Tilhører den Dem, kære barn?"

"Ja. Jeg har bragt den med."

"Det er ingen stor vadsæk," sagde han oprigtigt, "skønt udmærket skikket til at rumme en dags foder til en kanariefugl. Har De måske taget en kanariefugl med?"

Rosa smilede og rystede på hovedet.

"Hvis De havde, skulle den have været velkommen, og jeg tror, at det ville have fornøjet den at blive hængt op på et søm udenfor for at kappes med vore Staple-spurve, hvis kunstydelser må indrømmes ikke ganske at svare til deres hensigter, hvilket er tilfældet med så mange af os! Men De har endnu ikke sagt, hvad for et måltid De vil have. Få Dem lidt af alt muligt mellem hinanden."

Rosa takkede ham, men sagde, at hun kun kunne drikke en kop te. Efter at være løbet flere gange ud og ind for at nævne sådanne små supplerende retter som marmelade, æg, karse, salt fisk og ristet skinke, løb han uden hat over til Furnivals Inn for at give sine forskellige ordrer, og kort efter blev de udført i praksis og bordet dækket.

"Du min Gud og fader!" udbrød han, idet han satte lampen på bordet og tog plads lige over for Rosa; "det er rigtignok noget ganske nyt for en gammel, kantet pebersvend!"

Rosas udtryksfulde små øjenbryn spurgte ham, hvad han mente.

"Det, at der her i stuen er en yndig ung person, som hvidter den, maler den, tapetserer den, pryder den med forgyldning og gør den strålende! – Ak! Ak!"

Da der var noget sørgmodigt i hans suk, vovede Rosa, idet hun rørte ved hans tekop, samtidig at røre ved ham med sin lille hånd.

"Tak, kære barn. Hm! Lad os snakke lidt sammen."

"Bor De altid her?" spurgte Rosa.

"Ja, kære barn."

"Og altid alene?"

"Ja altid, med undtagelse af, at jeg om dagen holdes med selskab af min fuldmægtig Bazzard."

"Han bor da ikke her?"

"Nej, han går efter kontortid, og for tiden er han fri; et firma her nedenunder, som jeg står i forretningsforbindelse med, låner mig en anden i hans sted. Men det ville være yderst vanskeligt at opveje Bazzard."

"Han må holde meget af Dem," sagde Rosa.

"Gør han det, undertrykker han det med prisværdig standhaftighed. Men jeg tvivler om, han gør det, i det mindste ikke i nogen høj grad. De må vide, at han er utilfreds, stakkels fyr."

"Hvorfor er han da utilfreds?"

"Ikke kommet på sin rette hylde," svarede Grewgious meget hemmelighedsfuldt.

Rosas øjenbryn fik atter deres spørgende og forlegne udtryk.

"Så lidt på sin rette hylde," vedblev Grewgious, "at jeg altid er til mode, som om jeg måtte gøre ham undskyldninger. Og han føler, selv om han ikke siger det, at jeg har grund til det."

Grewgious var nu blevet så yderst hemmelighedsfuld, at Rosa ikke vidste, hvorledes hun skulle bære sig ad med at gå videre; men mens hun tænkte på det, sagde Grewgious pludselig for anden gang:

"Lad os snakke lidt sammen. Vi talte om Bazzard. Det er en hemmelighed og tilmed Bazzards hemmelighed; men den yndige person ved mit bord gør mig så ualmindelig snaksom, at jeg må meddele den i ubrødelig fortrolighed. Hvad tror De vel, Bazzard har gjort?"

"Å Gud," udbrød Rosa og flyttede sin stol lidt nærmere hen til ham, idet hendes tanker vendte tilbage til Jasper, "dog vel ikke noget skrækkeligt?"

"Han har skrevet et skuespil," sagde Grewgious med en højtidelig hvisken; "et skuespil."

Rosa syntes at blive en hel del lettere om hjertet.

"Og ingen vil på nogen mulig måde lade det opføre."

Rosa så ud til at blive tankefuld og nikkede langsomt, som om hun ville sige: "Ja, således går det jo undertiden, og hvor kan

det være?"

"Nu kunne *jeg*, må De vide, ikke skrive et skuespil."

"Heller ikke et dårligt?" spurgte Rosa uskyldigt.

"Nej. Om jeg så var dømt til at halshugges og det straks, og der kom et ilbud med benådning for den dømte forbryder Grewgious, imod at han skulle skrive et skuespil, ville jeg se mig sat i den nødvendighed atter at lægge mit hoved på blokken og bede bødlen gøre sin pligt."

Rosa syntes at overveje, hvad hun ville gøre, hvis hun blev sat i en sådan forlegenhed.

"Følgelig," sagde Grewgious, "ville Bazzard under alle omstændigheder have en følelse af, at jeg var ham underlegen; men da jeg er hans principal, ser De, gør det sagen endnu langt værre."

Han rystede alvorligt på hovedet, som om han følte, at forsyndelsen var lidt vel grov, skønt han selv var den skyldige.

"Hvorledes gik det til, at De blev hans principal?"

"Et ganske naturligt spørgsmål. Lad os snakke lidt sammen. Bazzards fader, en landmand i Norfolk, ville ved det mindste vink om, at hans søn havde skrevet et skuespil, have slået om sig som en rasende med en plejl, en høtyv eller et andet til angreb brugeligt agerdyrkningsredskab, og da sønnen bragte mig faderens forpagtningsafgift, som jeg indkasserer, meddelte han mig derfor sin hemmelighed og tilkendegav, at han var opsat på at følge sit kald, og at det ville udsætte ham for at sulte ihjel, og at han ikke var skabt til det."

"Til at følge sit kald?"

"Nej, kære barn, til at sulte ihjel. Da dette ikke lod sig modsige, tilkendegav han, at det ville være ønskeligt, om jeg

ville forebygge en skæbne, der stod i så åbenbar modsætning til det, han var skabt til, og på den måde blev Bazzard min fuldmægtig, og han føler det meget dybt."

"Det glæder mig, at han er taknemmelig," sagde Rosa.

"Det var ikke det, jeg mente, kære barn. Jeg mener, at han føler det som en nedværdigelse. Bazzard kender nogle andre genier, der ligeledes har skrevet sørgespil, som heller ingen på nogen måde vil lade opføre, og disse udvalgte ånder tilegner hinanden deres skuespil og lovpriser hinanden i høje toner. Bazzard har været genstand for en af disse tilegnelser, hvorimod De må vide, at der aldrig er blevet tilegnet mig noget skuespil."

Rosa så på ham, som om det ville have glædet hende, hvis han havde været genstand for tusinde tilegnelser.

"Hvilket naturligvis slet ikke er Bazzard tilpas. Undertiden er han meget studs imod mig, og så kan jeg nok mærke, at han tænker: 'Den dumrian er min principal! En karl, der ikke ville kunne skrive et skuespil, om det så skulle koste ham hans liv, og aldrig vil få noget tilegnet sig med de mest smigrende lykønskninger til den ophøjede plads, han har indtaget i efterslægtens øjne!' Meget drøjt, meget drøjt! Men da jeg altid, når jeg vil pålægge ham noget, i forvejen tænker: 'Han vil måske ikke synes om det,' eller: 'han tager mig det måske ilde op, hvis jeg beder ham om dette,' kommer vi meget godt ud af det med hinanden, ja bedre, end jeg kunne have ventet."

"Har sørgespillet noget navn?" spurgte Rosa.

"Imellem os sagt har det en uhyggeligt passende titel. Det hedder *Ængstelsens Torn*, men Bazzard håber – og jeg med – at det engang vil blive opført."

Det er ikke vanskeligt at gætte, at Grewgious havde fortalt historien om Bazzard i det mindste lige så meget for at vende sin myndlings tanker bort fra det emne, der havde drevet hende derhen, som for at tilfredsstille sin egen trang til at være selskabelig og meddelsom. "Og hvis De nu, kære barn," sagde han, "ikke er for træt til at fortælle mig mere om, hvad der er foregået i dag – men kun, hvis De føler Dem fuldkommen i stand til det – vil det være mig kært at høre det. Jeg fordøjer det måske bedre, når jeg sover på det."

Rosa, der nu var blevet rolig, gav ham en tro skildring af sammenkomsten, og imidlertid glattede Grewgious ofte sit hår og bad om endnu en gang at måtte høre, hvad der vedkom Helena og Neville. Da Rosa var færdig, sad han i nogen tid alvorlig, tavs og grublende.

"Tydeligt fremstillet," var det eneste, han til sidst ytrede, "og, som jeg håber, tydeligt indprentet her," tilføjede han og glattede atter sit hår. "Se, kære barn," og med disse ord førte han hende til det åbne vindue, "der bor de! De mørke vinduer ovre på den anden side af gaden."

"Må jeg gå over til Helena i morgen?" spurgte Rosa.

"Jeg kunne nok have lyst til først at sove på det spørgsmål. Men lad mig nu føre Dem til Deres nattekvarter, for De må trænge til det."

Med disse ord hjalp Grewgious hende igen hendes hat på, hængte den ganske lille vadsæk på sin arm og førte hende med en statelig kejtethed, som om han skulle danse en menuet, ved hånden ind i Furnivals Inn. Ved døren til hotellet betroede han hende til den uindskrænkede overstuepige og sagde, at mens hun gik ovenpå for at tage sit værelse i øjesyn, ville han vente

nedenunder for det tilfælde, at hun skulle ønske at få det byttet med et andet eller finde, at hun trængte til noget.

Rosas værelse var luftigt, rent, hyggeligt, ja næsten livligt. Pigen havde tilvejebragt alt, hvad der fattedes i den lille vadsæk, det vil sige alt, hvad hun på nogen måde kunne have brug for, og Rosa trippede igen ned ad de mange trappetrin for at takke sin formynder for hans tænksomme og kærlige omhu for hende.

"Nej, slet ikke, kære barn," sagde Grewgious inderligt glad; "det er mig, som må takke Dem for Deres rare selskab og fortrolighed. Deres frokost vil blive anrettet til Dem i en proper, hyggelig og net lille dagligstue, ligesom skabt for Dem, og jeg kommer over til Dem klokken ti i morgen formiddag. Jeg håber, at De ikke føler Dem alt for fremmed på dette fremmede sted."

"Ak nej, jeg føler mig så tryg."

"Ja, De kan være vis på, at trappen er ildfast, og at ethvert udbrud af det ødelæggende element vil blive set og dæmpet af vægterne."

"Det er ikke det, jeg mener. Jeg mener, at jeg føler mig så tryg for *ham*."

"Der er en stor port med jernstænger, som nok skal holde ham ude," sagde Grewgious smilende, "og Furnivals Inn er ildfast og særligt vogtet og oplyst, og jeg bor lige overfor!" I sin mandhaftige ridderlighed syntes han at holde denne sidste beskyttelsesforanstaltning for tilstrækkelig. I samme ånd sagde han til portneren, da han gik ud: "Hvis en, der bor i hotellet, skulle ønske at sende bud efter mig i nat, skal en krone ligge rede til buddet," og i samme ånd gik han henved en time med uro frem og tilbage uden for jernporten og så en gang imellem

ind mellem stængerne, som om han havde lagt en due i en rede højt oppe i et løvebur og tænkte på, at den kunne falde ud.

21. En genkendelse

Om natten hændtes der intet, som kunne skræmme den trætte due, og den forlod vederkvæget sit leje. Med Grewgious kom, da klokken slog ti om formiddagen, Crisparkle, der netop var indtruffet fra Cloisterham.

"Miss Twinkleton var så urolig, miss Rosa," forklarede han hende, "og kom skrækslagen om til moder og mig med Deres billet, så at jeg for at berolige hende lovede at tage af sted med det første morgentog. Jeg ønskede dengang, at De var kommet til mig, men finder det nu bedst, at De gjorde, som De gjorde, og tyede til Deres formynder."

"Jeg tænkte virkelig på Dem," svarede Rosa, "men Minor Canon Corner var så nær ved ham –"

"Jeg forstår Dem; det var ganske naturligt."

"Jeg har fortalt mr. Crisparkle," sagde Grewgious, "alt, hvad De fortalte mig i aftes, kære barn. Jeg ville naturligvis straks have skrevet det til ham; men han kom som kaldet. Det var særdeles venligt af ham at komme, da han nylig har været her."

"Er De," spurgte Rosa dem begge, "blevet enige om, hvad der er at gøre for Helena og hendes broder?"

"Jeg er virkelig," sagde Crisparkle, "i stor forlegenhed. Når selv mr. Grewgious, der dog er langt kløgtigere end jeg og har en hel nats overlæg forud for mig, endnu er uenig med sig selv, hvad må jeg da ikke være!"

Her stak overstuepigen hovedet ind ad døren og meldte, at en herre ønskede at tale et par ord med mr. Crisparkle, hvis han var der til stede.

"Jo, han er her til stede," sagde Crisparkle; "men han er for øjeblikket optaget."

"Er det en sort herre?" spurgte Rosa og trak sig tilbage bag sin formynder.

"Nej, miss, det er snarere en brun herre."

"Er De vis på, at han ikke har sort hår?" spurgte Rosa, som begyndte at fatte mod.

"Ganske vis, miss. Brunt hår og blå øjne."

"Det ville måske," ytrede Grewgious med sædvanlig forsigtighed, "være lige så godt at tage imod ham, hr. pastor, hvis De ikke har noget derimod. Når man er i forlegenhed eller uvished om, hvad man skal gøre, kan man aldrig vide, i hvilken retning der kan åbne sig en udvej. Det er et forretningsprincip hos mig i et sådant tilfælde ikke at lukke for nogen retning, der måtte vise sig. Jeg kunne fortælle en historie om det, men det ville ikke være det rette øjeblik."

"Hvis miss Rosa altså tillader, så lad herren komme ind," sagde Crisparkle.

Herren trådte ind, gjorde med frimodig, men beskeden utvungenhed undskyldninger, fordi han ikke traf mr. Crisparkle alene, og tilføjede smilende det uventede spørgsmål: "Hvem er jeg?"

"De er den herre, jeg for få minutter siden så sidde og ryge under træerne i Staple Inn."

"Meget rigtigt; der så jeg Dem. Men hvem er jeg ellers?"

Crisparkle sammentrængte sin opmærksomhed på et sundt, meget solbrændt ansigt, og lidt efter lidt og utydeligt syntes genfærdet af en afdød dreng at stige op i værelset.

Den fremmede så et kæmpende minde oplive underkannikkens træk og sagde atter smilende: "Hvad vil De have til frokost? De har ingen skinke."

"Vent et øjeblik!" udbrød Crisparkle og løftede sin højre hånd i vejret; "lad mig tænke mig lidt om endnu! Tartar!"

Med største hjertelighed trykkede de hinandens hænder og gik derpå så forbavsende vidt – af englændere at være – at de lagde hænderne på hinandens skuldre og så hinanden glade i ansigtet.

"Min gamle discipel!" sagde Crisparkle.

"Min gamle lærer!" sagde Tartar.

"De frelste mig fra at drukne!" sagde Crisparkle.

"Hvorpå De lagde Dem efter at svømme, husker De nok!"

"Det venskabsstykke glemmer jeg Dem aldrig!"

"Tak!" sagde Tartar.

Og derpå trykkede de atter hjerteligt hinandens hænder.

"Tænk Dem, miss Rosa Bud og mr. Grewgious," udbrød Crisparkle med tindrende øjne, "tænk Dem, at Tartar, skønt han var en af de mindste og yngste disciple, dykkede ned efter mig, greb mig, en stor, svær mesterlektianer, i håret og svømmede som en vandkæmpe i land med mig."

"Tænk Dem, at jeg ikke lod ham synke, skønt jeg var hans discipel!" sagde Tartar. "Men da han var min bedste beskytter og ven og gjorde mig mere godt end alle de andre tilsammen, blev jeg grebet af en urimelig tilskyndelse til at trække ham op eller gå til bunds med ham."

"Hm! Tillad mig at have den ære," sagde Grewgious, der nærmede sig med udstrakt hånd; "thi for en ære holder jeg det virkelig. Jeg er stolt af at gøre Deres bekendtskab. Jeg håber, at

De ikke forkølede Dem og ikke fik ondt af at have slugt for meget vand. Hvorledes har De haft det siden?"

Det var ingenlunde klart, at Grewgious vidste, hvad han sagde; men det var fuldkommen klart, at han ville sige noget overmåde venligt og påskønnende.

Hvis Gud dog, tænkte Rosa, havde sendt hendes stakkels moder så meget mod og så megen færdighed til hjælp! Og han havde dengang været så lille og så ung!

"Jeg ønsker ikke at få nogen ros for det, men jeg tror, at jeg har fået en idé," kundgjorde Grewgious efter at have gjort et par hop tværs over gulvet på en så uventet og uforklarlig måde, at de alle stirrede på ham og ikke vidste, om han var ved at kvæles eller havde fået krampe. "Jeg *tror,* at jeg har fået en idé. Jeg tror at have haft den fornøjelse at se mr. Tartars navn som beboer af den øverste lejlighed i huset ved siden af den øverste lejlighed på hjørnet."

"Ja," svarede Tartar. "For så vidt har De ret."

"For så vidt har jeg ret," sagde Grewgious. "Mærk det," hvilket han gjorde med sin højre tommelfinger på sin venstre. "Skulle De tilfældigvis vide navnet på Deres nabo i den øverste lejlighed på den anden side af brandmuren?" spurgte han videre og gik tæt hen til Tartar for ikke på grund af sin kortsynethed at gå glip af noget af hans træk.

"Landless."

"Mærk det," sagde Grewgious, idet han atter satte sig i trav og derpå kom tilbage. "Sagtens intet personligt bekendtskab?"

"Ringe, men dog noget."

"Af hvilken natur er bekendtskabet, mr. Tartar?"

"Jeg syntes, han så ud til at være et menneske i sørgelige omstændigheder, og jeg bad ham – for kun et par dage siden – om tilladelse til at dele mine blomster deroppe med ham, det vil sige, til at udstrække min have til hans vinduer."

"Vil De ikke have den godhed at tage plads?" sagde Grewgious. "Jeg *har* en idé!"

Det gjorde de, Tartar ikke mindre villig, fordi han slet ikke vidste, hvad det hele drejede sig om, og siddende midt iblandt dem med hænderne på sine knæ udviklede Grewgious sin idé med sit sædvanlige udtryk af at have lært det hele udenad:

"Jeg har endnu ikke kunnet blive enig med mig selv om, hvor vidt det under de nuværende omstændigheder vil være klogt, at det skønne medlem af nærværende selskab åbenlyst omgås med Neville eller miss Helena. Jeg har grund til at tro, at en stedlig ven af os – over hvem jeg med min velærværdige vens godhedsfulde tilladelse udbeder mig at turde udtale en forbigående, men hjertelig forbandelse – sniger sig til og fra og lusker om oppe og nede. Når han ikke selv gør det, har han måske en spion, der lusker om i skikkelse af en vægter, portner eller lignende dagdriver i Staple. På den anden side ønsker miss Rosa ganske naturligt at tale med sin veninde, ligesom det også synes at være af vigtighed, at i det mindste miss Helena – om ikke også hendes broder igennem hende – af miss Rosas mund hemmeligt får at vide, hvad der er sket, og hvad der er blevet truet med. Er alle enige i min opfattelse?"

"Jeg tiltræder den ganske," sagde Crisparkle, der havde hørt meget opmærksomt efter.

"Det ville jeg sikkert også," tilføjede Tartar smilende, "hvis jeg forstod et ord af det."

"Så sagte," sagde Grewgious; "vi skal straks sætte Dem ind i alt, hvis De vil give os Deres tilladelse. Har vor stedlige ven nogen spion her, er det temmelig klart, at en sådan spion kun bruges til at holde øje med Nevilles lejlighed, og når han rapporterede til vor stedlige ven, som kommer og går der, ville vor stedlige ven på grund af sit tidligere kendskab være i stand til at sige, hvem de pågældende er. Ingen kan sættes til at holde øje med hele Staple eller lægge mærke til, hvem der besøger eller forlader andre lejligheder, alene med undtagelse af min."

"Nu begynder jeg at fatte, hvor De vil hen," sagde Crisparkle, "og billiger i høj grad Deres forsigtighed."

"Jeg har ikke nødig at gentage, at jeg ikke kender sammenhængen," sagde Tartar; "men da jeg ligeledes fatter, hvor De vil hen, vil jeg straks sige, at min lejlighed ganske står til Deres rådighed."

"Så!" udbrød Grewgious triumferende. "Nu har vi alle fået den samme idé. De med, kære barn?"

"Det tror jeg nok," svarede Rosa og blev lidt rød i hovedet, idet Tartar pludselig så hen på hende.

"Ser De, med mr. Crisparkle og mr. Tartar går De over til Staple," sagde Grewgious, "mens jeg som sædvanlig går alene ind og ud; De går med disse herrer op i mr. Tartars lejlighed, ser ud i blomsterhaven, venter på, at miss Helena skal vise sig der, eller giver hende et vink om, at De er i nærheden, og så taler De uhindret med hende, uden at nogen spejder bliver klogere ved det."

"Jeg frygter meget for, at jeg vil –"

"Hvilket, kære barn?" sagde Grewgious, da hun nølede. "Dog vel ikke blive bange?"

"Nej, det ikke," svarede Rosa undselig, "men falde mr. Tartar til ulejlighed. Vi synes uden videre at disponere over mr. Tartars bolig."

"Jeg forsikrer Dem," sagde denne, "at jeg for stedse vil sætte langt mere pris på den, når Deres stemme har lydt en eneste gang i den."

Da Rosa ikke rigtig vidste, hvad hun skulle sige til dette, slog hun øjnene ned og spurgte, om hun skulle tage sin hat på, og da Grewgious fandt det bedst, at hun gjorde det, trak hun sig derfor tilbage. Crisparkle nyttede lejligheden til at give Tartar en udsigt over Nevilles og hans søsters sørgelige skæbne, der blev mere end lang nok, da hatten tilfældigvis skulle sættes på med mere end almindelig omhu.

Tartar bød Rosa armen, og Crisparkle gik foran.

"Stakkels, stakkels Eddy!" tænkte Rosa undervejs.

Tartar slog ud med sin højre hånd, idet han bøjede hovedet ned mod Rosa og talte i en livlig tone.

"Den var ikke så solbrændt eller kraftig, dengang den frelste Crisparkles liv," tænkte Rosa, idet hun skottede til den, "men den må dog allerede da have været meget fast og sikker."

Tartar fortalte hende, at han havde været sømand og i en række af år havde færdedes rundt omkring.

"Hvornår går De til søs igen?" spurgte Rosa.

"Aldrig."

Rosa undrede sig over, hvad pigebørnene ville have sagt, hvis de havde kunnet se hende gå over den brede gade ved sømandens arm, og indbildte sig, at alle de forbigående måtte finde hende såre lille og hjælpeløs i sammenligning med den

kraftige skikkelse, som kunne have løftet hende op og båret hende flere mil ud af enhver fare uden at hvile.

Fremdeles tænkte hun på, at hans langsynede, blå øjne så ud, som om de havde været vant til at iagttage farer langt borte og uden at blinke iagttage dem, når de kom nærmere, indtil hun ved tilfældigvis at vende sine egne øjne opad mærkede, at de syntes at tænke noget om hendes øjne.

Dette gjorde Rosenknoppen lidt forvirret og kan forklare, hvorfor hun siden aldrig kunne blive rigtig klog på, hvorledes hun ved hans hjælp var steget op til hans have oppe i luften og havde syntes at være kommet ind i et vidunderligt land, der pludselig var sprunget ud ligesom landet på toppen af den magiske bønnestængel. Gid det altid må blomstre!

22. Der indtræder en trist tingenes tilstand

Tartars lejlighed var den pynteligste, reneste og ordentligste lejlighed, man kunne se. Gulvene var skuret så hvide, at man kunne have troet, at det londonske snavs for evigt var blevet jaget ud af landet. Enhver tomme messing, som var i Tartars eje, var pudset så blankt, at det skinnede som et metalspejl. Ikke en plet, ikke en klat, ikke et stænk var der at se på nogen af Tartars husguder, det være sig store, små eller af mellemstørrelse. Hans dagligstue så ud som en admiralskahyt, hans badekammer som en mælkestue, hans rundt omkring med kistebænke og skabe udstyrede sovekammer som en frøhandlers bod, og midt i den rørte hans i en nøjagtig ligevægtsstilling ophængte køje sig ganske lidt, som om den åndede. Alt, hvad der tilhørte Tartar, havde sin særlige plads; således hans land- og søkort, hans bøger, hans børster, hans støvler, hans klæder, hans kurveflasker, hans kikkerter og andre instrumenter. Alt var let tilgængeligt. Hylder, knager, kister, kroge og skabe var lige lette at nå og alle stillet således, at de ikke tog for megen plads, men levnede nogle tommer passende stuverum for, hvad der ellers ikke ret ville have passet noget andet sted. Hans smule blanke sølvtøj var opstillet således på hans skænk, at en forlagt saltske øjeblikkelig ville have røbet sig, og hans toiletsager var arrangeret i en sådan orden på hans natbord, at en sjusket tandstikker straks ville blive pågrebet. Det samme var tilfældet med de sjældenheder, han havde bragt med fra sine rejser. De var udstoppede, tørrede, pudsede op eller på anden måde bevaret i overensstemmelse med deres natur; fugle, fisk, krybdyr, våben, klædningsstykker, konkylier,

havplanter, græsarter eller minder fra koralrev havde alle deres særlige plads og kunne ikke have haft nogen bedre. Maling og fernis syntes at være gemt et eller andet sted og stadig at være på rede hånd, for at mærker af fingre kunne blive udslettet, når som helst de måtte vise sig. Ingen orlogsmand kunne holdes mere fri for spor af skødesløs berøring. Denne klare sommerdag var der udspændt et pynteligt solsejl over Tartars blomsterhave, således som kun en sømand kunne have udspændt det, og alt havde et så levende og fuldstændigt præg af sølivet, som om blomsterhaven havde hørt til kahytsvinduerne i et skib, og det kunne være gået til søs med alle om bord, hvis Tartar bare havde sat råberen, der hang i en krog, for munden og med dump røst givet ordre til at lette: Klar overalt, manne, og sæt alle sejl til.

Tartar, der gav værtens rolle om bord i denne smukke skude, svarede til alt det andet. Når et menneske rider en uskadelig kæphest, som hverken bliver sky eller slår bagud, kan det kun være fornøjeligt at se ham ride den med en humoristisk sans for dyrets pudsige side, og når dette menneske tilmed af naturen er hjerteligt og alvorligt, men ved siden deraf fuldkommen livsglad og uforstilt, er det tvivlsomt, om han nogen sinde kan tage sig fordelagtigere ud end ved en sådan lejlighed. Rosa ville derfor – selv om hun ikke var blevet ført omkring i skibet med al den ærbødighed, der tilkom den fornemste dame i admiralitetet eller den fornemste havfrue – ganske naturligt have fundet det fortryllende at se og høre Tartar halvt le ad og halvt glæde sig over sine forskellige påfund, og Rosa ville i hvert fald have tænkt, at den solbrændte sømand tog sig såre fordelagtig ud, da han efter tilendebragt mønstring med fin

takt forlod sin admiralskahyt, idet han bad hende regne sig for dens dronning og ved at slå ud med den hånd, Crisparkles liv havde været holdt i, gav hende fri rådighed over sin blomsterhave.

"Helena! Helena Landless! Er du der?"

"Hvem taler til mig? Dog vel ikke Rosa?" Og derpå viste der sig et andet smukt ansigt.

"Jo, min øjesten!"

"Men hvorledes er du kommet her, kæreste veninde?"

"Det – ved jeg ikke rigtigt," svarede Rosa rødmende, "medmindre jeg drømmer."

Hvorfor rødmende? For deres to ansigter var alene mellem de andre blomster. Er rødmen måske en af frugterne i den magiske bønnestængels land?

"Jeg drømmer ikke," sagde Helena smilende; "hvis det var tilfældet, ville jeg ikke undre mig over noget. Hvorledes er vi så uventet komne sammen eller dog så nær sammen?"

Ja rigtignok uventet mellem de snavsede, til P.J.T. grænsende gavle og skorstenspiber og blomsterne, der havde deres udspring fra det salte hav; men vågen fortalte Rosa, hvorledes det var gået til, at de var kommet sammen, og alt, hvad der vedrørte sagen.

"Og mr. Crisparkle er her," sagde Rosa med en hurtig overgang, "og skulle du tro det? Han har for mange år siden frelst hans liv!"

"Det vil jeg gerne tro om mr. Crisparkle," svarede Helena med blussende kinder.

"Ja, men det var ikke mr. Crisparkle," rettede Rosa hurtigt hendes vildfarelse.

"Jeg forstår dig ikke, kære."

"Det var meget smukt af mr. Crisparkle, at han lod sig frelse," sagde Rosa, "og han kunne ikke have lagt sine høje tanker om mr. Tartar mere eftertrykkeligt for dagen. Men det var mr. Tartar, som frelste ham."

Helenas mørke øjne så meget alvorligt på det alvorlige ansigt mellem bladene og spurgte i en langsommere og tankefuldere tone:

"Er mr. Tartar nu inde hos dig, kære veninde?"

"Nej; han har overladt mig – os, mener jeg – sine værelser. Å, her er så smukt!"

"Virkelig?"

"Det er ligesom det indvendige af det dejligste skib. Det er ligesom – det er ligesom –"

"En drøm?" tilføjede Helena.

Rosa svarede med et lille nik og lugtede til blomsterne.

Efter en kort pause, under hvilken hun syntes – eller også bildte Rosa sig det ind – at ynkes over nogen, tog Helena atter til orde. "Min stakkels Neville sidder og læser inde i sit værelse, da solen for tiden skinner så stærkt her. Jeg tror, det er bedst, at han ikke får at vide, at du er ham så nær."

"Å, det mener jeg med!" udbrød Rosa hastigt.

"Men jeg tror dog, at han længere hen bør have at vide, hvad du har sagt mig, selv om jeg ikke er ganske vis på det. Spørg mr. Crisparkle til råds, min øjesten. Spørg ham, om jeg må sige Neville så meget eller så lidt af, hvad du har sagt mig, som jeg finder tilrådeligt."

Rosa forsvandt inde i sin stadskahyt og fremsatte spørgsmålet, og underkannikken udtalte sig for, at Helena

måtte handle efter bedste skøn.

"Jeg takker ham hjerteligt," sagde Helena, da Rosa atter var kommet frem og havde aflagt sin rapport. "Spørg ham, hvilket der vil være bedst, enten at vente, til der dukker noget nyt op i retning af bagtalelse og forfølgelse af Neville fra den skurks side, eller at foregribe det – jeg mener ved at se at komme efter, om noget sådant går hemmeligt for sig rundt om os?"

Underkannikken fandt det så vanskeligt at udtale en bestemt mening om dette, at han efter et par mislykkede forsøg foreslog at ville tale med Grewgious herom, og da Helena intet havde imod det, gik han med et lige så mislykket forsøg på at give sig en ligegyldig og uinteresseret mine over til P.J.T. og forelagde spørgsmålet. Grewgious stod fast på den almindelige grundsætning, at hvor man kunne komme en røver eller et vildt dyr i forkøbet, skulle man gøre det, og stod lige så fast på, at John Jasper både var en røver og et vildt dyr.

Med dette svar vendte Crisparkle tilbage og aflagde melding til Rosa, som atter aflagde melding til Helena, og denne, der nu stod og forfulgte sin tankerække ved sit vindue, gav sig til at overveje sagen.

"Kan vi gøre regning på, at mr. Tartar vil hjælpe os, Rosa?" spurgte hun.

"Ja vist," mente Rosa undseligt. Javist, Rosa troede, at hun næsten turde indestå for det; men skulle hun spørge mr. Crisparkle? "Jeg holder din mening i så henseende for at være lige så gyldig som hans, kære veninde," sagde Helena sindigt, "og af den grund har du ikke nødig at forsvinde igen." Underligt af Helena!

"Neville," vedblev Helena efter atter at have tænkt sig om, "kender nemlig ingen her, har ikke så meget som vekslet et ord med nogen her, og hvis mr. Tartar nu ville besøge ham ofte og åbenlyst, hvis han hyppigt ville afse en minut dertil og gøre det næsten dagligt, kunne der måske komme noget ud af det."

"Kunne der måske komme noget ud af det?" gentog Rosa, mens hun med et forlegent ansigt så på sin skønne veninde.

"Bliver der virkelig holdt øje med Nevilles skridt, og er det virkelig hensigten at afsondre ham fra alle venner og gøre ham livet surt – hvilket synes at være meningen med den trussel til dig – er det så ikke rimeligt," sagde Helena, "at hans fjender på en eller anden måde ville sætte sig i forbindelse med mr. Tartar for at advare ham mod Neville? I så fald kunne vi ikke alene få dette konstateret, men tillige af mr. Tartar få at vide, hvad der blev ham meddelt."

"Nu fatter jeg det!" udbrød Rosa og fo'r øjeblikkelig igen ind i sin stadskahyt.

Straks efter viste hendes smukke ansigt sig igen med stærkt forøget farve, og hun forklarede, at hun havde sagt Crisparkle det, og at Crisparkle havde kaldt på Tartar, og at Tartar, "som nu venter, hvis du vil tale med ham," tilføjede Rosa og så sig halvt tilbage med et ikke lidt forvirret blik, delt mellem stadskahytten og omgivelserne udenfor – havde sagt, at han var villig til at gøre, som hun havde foreslået, og til endnu samme dag at tiltræde sit hverv.

"Jeg takker ham hjerteligt," sagde Helena. "Sig ham endelig det."

"Og nu, min øjesten," sagde Helena, "vil vi huske på det forsigtighedshensyn, der for det første har indskrænket os til

denne sammenkomst, og skilles. Jeg hører desuden, at Neville rører sig. Rejser du tilbage?"

"Nej, der kan jeg aldrig mere tage hen; det kan jeg virkelig ikke efter det skrækkelige møde!" sagde Rosa.

"Hvor tager du da hen, mit barn?"

"Nu, da jeg kommer til at tænke på det, ved jeg det ikke. Jeg har endnu ingen bestemmelse taget; men min formynder vil sørge for mig. Bliv ikke urolig, kære veninde, jeg kommer nok et eller andet sted hen."

Det syntes at være temmelig rimeligt.

"Og jeg hører fra min Rosenknop gennem mr. Tartar?" spurgte Helena.

"Ja, det tænker jeg nok; gennem –" Rosa så sig atter forlegen tilbage i stedet for at tilføje navnet. "Men sig mig én ting, førend vi skilles, kæreste Helena. Sig mig, at du er overbevist, aldeles overbevist om, at jeg ikke kunne undgå det."

"Undgå det, kæreste veninde?"

"Undgå at gøre ham ondskabsfuld og hævngerrig. Jeg kunne ikke gå på forlig med ham, kunne jeg vel?"

"Du ved, hvor højt jeg elsker dig, min øjesten," svarede Helena med harme; "men jeg ville før have set dig død for hans skændige fødder."

"Det er en stor trøst for mig! Vil du ikke nok sige din broder det? Og vil du hilse ham fra mig og forsikre ham om min deltagelse og bede ham ikke at hade mig?"

Helena rystede sørgmodigt på hovedet, som om det ville være en aldeles overflødig bøn, og kyssede kærlig på begge sine hænder ad sin veninde, og hendes veninde gjorde det samme.

Derpå så hun en tredje hånd – en brun hånd – vise sig mellem blomsterne og bladene og føre hendes veninde bort.

Det genskin, Tartar frembragte i admiralskahytten alene ved at trykke på en fjeder i et skab og røre ved et håndgreb på en skuffe, kom fra et blændende, fortryllet måltid. Vidunderlige makroner, funklende likører, magisk vedligeholdte tropiske krydderier og geleer af himmelske tropiske frugter åbenbarede sig i en håndevending i yppig overflødighed. Men Tartar kunne ikke få tiden til at stå stille, og tiden ilede med sin hårdhjertede flygtighed så hurtigt, at Rosa nødsagedes til at forlade bønnestængellandet og stige ned til jorden og sin formynders bolig.

"Hvad er der nu at gøre, kære barn?" sagde Grewgious. "Eller for at iklæde den samme tanke en anden form, hvad er der at gøre med Dem?"

Rosa kunne kun se ud, som om hun undskyldende indrømmede, at hun i høj grad var sig selv og alle andre til byrde. En forbigående forestilling om at bo ildfast højt oppe i Furnival for resten af hendes levetid, var det eneste, der faldt hende ind.

"Jeg har tænkt på," sagde Grewgious, "om vi ikke, da miss Twinkleton undertiden tager til London i ferien for at udvide sine forbindelser og gøre sig tilgængelig for samtaler med forældre i hovedstaden, – om vi ikke, indtil vi får tid til at se os om, kunne indbyde miss Twinkleton til at komme og bo sammen med Dem en måneds tid?"

"Hvor?"

"Om vi ikke," forklarede Grewgious', "skulle leje en møbleret lejlighed her i byen for en måned og bede miss Twinkleton om

at tage vare på Dem i den tid?"

"Og derefter?" spurgte Rosa.

"Derefter vil vi ikke være værre farne, end vi nu er det."

"Det ville vistnok jævne vejen," indrømmede Rosa.

"Så lad os da gå ud og opsøge en møbleret lejlighed. Intet ville være mig kærere end hver aften i hele mit liv at have det yndige selskab fra i aftes; men disse omgivelser passer sig ikke for en ung dame. Lad os gå på eventyr og opsøge en møbleret lejlighed. Imidlertid vil mr. Crisparkle, som straks rejser tilbage, sikkert have den godhed at hilse på miss Twinkleton og indbyde denne dame til at medvirke ved vor plan."

Crisparkle påtog sig villigt dette hverv og sagde farvel, og mr. Grewgious og hans myndling drog ud på deres ekspedition.

Da Grewgious' forestilling om at se på en møbleret lejlighed indskrænkede sig til at gå over på den anden side af gaden hen til et hus med et tiltalende lejebræt i vinduet og stirre på det; derpå ad omveje søge om til husets bagside og stirre på den og så, ikke at gå indenfor, men gøre lignende forsøg med et andet hus med samme udfald, gjorde de kun langsomme fremskridt. Omsider huskede han på en enke, en fjern slægtning af Bazzard, som engang havde bedt ham om hans indflydelse i logereverdenen og boede i Southampton Street. Denne dames navn, der stod med mægtige, udfordrende begyndelsesbogstaver på en messingdørplade, uden dog at oplyse noget om køn eller stilling, var Billickin.

Personlig mathed og en overvældende personlig oprigtighed var de fremtrædende træk i mrs. Billickins natur. Hun kom vansmægtende ud fra hendes egen private bagstue med et udseende af lige at være blevet bragt til sig selv igen efter en hel

række opsamlede afmagter ene og alene for at kunne tage imod dem.

"Jeg håber, De har det godt," sagde mrs. Billickin, idet hun nejende genkendte sin gæst.

"Mange tak, udmærket. Og De, frue?" sagde Grewgious.

"Jeg har det så godt," svarede mrs. Billickin yderlig mat, "som jeg altid har det."

"Min myndling og en ældre dame," sagde Grewgious, "ønsker at leje et pænt logi for en måned eller så. Har De ledige værelser, frue?"

"Jeg vil ikke narre Dem, mr. Grewgious, langtfra. Jeg har ledige værelser."

Dette blev sagt med et udtryk, som om hun ville have tilføjet: "Før mig til bålet, om De vil; men så længe jeg lever, vil jeg være ærlig."

"Hvad er det så for værelser, frue?" spurgte Grewgious venligt for at tæmme en vis strenghed, der begyndte at ytre sig hos mrs. Billickin.

"Der er for det første denne dagligstue, som, De må nu kalde den, hvad De vil, miss, er stuen til gaden," sagde mrs. Billickin, idet hun tvang Rosa med ind i samtalen; "i bagstuen bor jeg selv, og den lejer jeg aldrig ud, og så er der to sovekamre ovenpå, hvor der er lagt gas ind. Jeg siger Dem ikke, at lofterne i disse sovekamre er solide; for solide er de ikke. Gasmesteren indrømmede selv, at for at gøre et solidt arbejde måtte han gå ind under bjælkerne, og det var ikke den bekostning værd for en årslejer. Rørene er ført oven over bjælkerne, og det er bedst, at De får det at vide."

Grewgious og Rosa vekslede forfærdede blikke, skønt de ikke havde den fjerneste forestilling om, hvilke hemmelige rædsler denne ledelse af rørene kunne medføre. Mrs. Billickin lagde hånden på hjertet, som om hun havde lettet det for en byrde.

"Nå, men taget er da vel i orden?" sagde Grewgious, lidt mere fortrøstningsfuld.

"Ville jeg sige Dem, mr. Grewgious, at intet at have oven over sig er det samme som at have et tag oven over sig, ville jeg føre Dem bag lyset, hvilket jeg ikke vil. Men i den højde kan skifersten ikke lade være med at løsne sig, når det blæser, hvad man så gør eller ikke gør! Jeg gad se den, der kan holde skiferstene fast, hvor megen umage han så gør sig."

"Har De ingen andre værelser, frue?" spurgte Grewgious.

"Jo," svarede mrs. Billickin meget højtideligt. "Mit ærlige svar er, jo, det har jeg. Første og anden sal står ledige, og det er dejlige værelser."

"Kunne vi få disse værelser at se, frue?"

"Det kunne De. Jeg vil ikke skjule det for Dem; det kunne De."

Mrs. Billickin lod sig derpå bringe sit sjal inde fra bagstuen – da det var en ældgammel fiktion, at hun aldrig kunne gå noget sted hen uden at være indsvøbt – og viste vej, efter at hendes pige havde pakket hende ind. På trappen gjorde hun flere fornemme standsninger for at trække vejret og tog sig inde i salen til sit hjerte, som om det havde været meget nær ved at gå løst, og hun havde fanget det, ligesom det var ved at flyve bort.

"Og anden sal?" spurgte Grewgious efter at have fundet første sal tilfredsstillende.

"Anden sal," svarede mrs. Billickin og vendte sig ceremonielt om imod ham, som om det tidspunkt nu var indtruffet, da de

måtte komme til en klar forståelse om et vanskeligt punkt og træffe en højtidelig overenskomst, "er lige her ovenover."

"Kunne vi også få den at se, frue?"

"Ja, den er åben som dagen."

Da den ligeledes viste sig at være tilfredsstillende, trak Grewgious sig tilbage i et vindue med Rosa for at rådslå nogle øjeblikke med hende.

Derpå blev der truffet nærmere aftale om at flytte ind om to dage, til hvilken tid miss Twinkleton med rimelighed kunne ventes; og Rosa gik tilbage til Furnivals Inn ved sin formynders arm.

I Furnivals Inn gik Tartar frem og tilbage, men blev stående, da han så dem komme, og gik hen til dem.

"Det faldt mig ind," ytrede Tartar, "at vi måske kunne ro op ad floden, da vejret er så dejligt, og strømmen er med. Jeg har min båd liggende ved Temple-trappen."

"Jeg har i lang, lang tid ikke været oppe ad floden," sagde Grewgious fristet.

"Og jeg har aldrig været oppe ad den," tilføjede Rosa.

En halv time derefter rådede de bod på det ved at ro op ad floden. De havde strømmen med sig, og eftermiddagen var dejlig, Tartars båd fortrinlig, og Tartar og hans matros, Lobley, roede hver sin åre. Som det syntes, havde Tartar en lystkutter, der lå et sted nede ved Greenhithe, og Tartars matros passede dette fartøj og var blevet kaldt derfra til sin nuværende tjeneste. Han så så gemytlig ud med sit gulbrune hår og skæg og sit store røde ansigt, der mindede stærkt om solen i gamle træsnit, idet hans hår og skæg omgav hans ansigt ligesom stråler. Som han sad i stævnen af båden, var han et oplivende syn med sin

matrosskjorte på – eller af, ligesom man vil – og alle slags forskellige mønstre tatoverede på arme og bryst. Lobley syntes at tage sig det let, og det samme gjorde Tartar; men alligevel bøjede deres årer sig, mens de roede, og båden hoppede under dem. Tartar talte, som om han ingenting havde at gøre, med Rosa, der virkelig ingenting gjorde, og med Grewgious, der ikke gjorde andet end at styre galt; men hvad gjorde det til sagen, når en drejning af Tartars behændige håndled eller alene et grin af Lobley ud over stævnen bragte alting i orden igen? Strømmen drev dem af sted på den fornøjeligste måde, indtil de standsede for at spise til middag i en stedsegrøn have, som det ikke er nødvendigt at karakterisere nærmere her. Derpå var strømmen så forekommende at vende sig, som om den for den dag udelukkende havde helliget sig til dette selskab. Mens de drev dovent ned mellem nogle vidjebuske, forsøgte Rosa, hvad hun kunne gøre i retning af at ro og kom glimrende fra det, eftersom hun fik megen hjælp; Grewgious forsøgte ligeledes, hvad han kunne udrette, og kom derfra ved at falde på ryggen med en åre op under sin hage, eftersom han ingen hjælp fik. Så blev der holdt et lille hvil under grene – hvilket hvil! – som Lobley brugte til at spule og ordne puder, spændholter og deslige, idet han dansede på stram line, så lang som båden var, som et menneske, for hvem sko var en overtro og strømper et slaveri. Endelig kom den herlige tilbagefart mellem den liflige duft af blomstrende linde og bølgernes musikalske skvulpen, og alt for snart kastede den store, sorte by sin skygge på vandet, og dens mørke buer hvælvede sig over dem, ligesom døden hvælver sig over livet, og den stedsegrønne have syntes at være ladt tilbage for stedse, langt borte i det fjerne.

"Hvorfor mon folk ikke kan komme gennem livet uden triste overgange?" tænkte Rosa dagen efter, da byen atter var blevet meget trist, og alt havde fået et sælsomt og uhyggeligt udseende af at synes at vente på noget, som ikke ville komme. Nej. Hun begyndte at tro, at nu, da skoledagene i Cloisterham var lagt tilbage, ville de triste overgange begynde at indtræde med visse mellemrum og afsætte deres kedelige spor.

Men hvad ventede Rosa på? Ventede hun på miss Twinkleton? Miss Twinkleton kom ganske rigtigt, og ud fra sin bagstue trådte Billickin for at modtage miss Twinkleton, og fra dette skæbnesvangre øjeblik stod der i Billickins øjne skrevet krig.

Miss Twinkleton medbragte en mængde tøj, da hun havde taget både sit eget og Rosas med sig. Billickin tog det ilde op, at miss Twinkleton, fordi hun var så stærkt optaget af dette tøj, undlod at opfatte hendes personlighed med den klarhed, som den havde krav på. Som følge heraf satte en majestætisk fornemhed sig på den mørke tronstol på Billickins pande. Da miss Twinkleton i en febrilsk sindsstemning talte sine kufferter og pakker, som der var sytten af, efter og udtrykkeligt talte Billickin med som nummer elleve, fandt Billickin det nødvendigt at tage til genmæle.

"Det kan ikke for tidligt fremhæves," sagde hun med en oprigtighed, der var så demonstrativ, at den næsten blev påtrængende, "at værtinden i huset hverken er en kuffert, en pakke eller en natsæk. Nej, De skal have tak, miss Twinkleton; jeg er heller ikke endnu en tigger."

Denne sidste indsigelse hidrørte fra, at miss Twinkleton i sin åndsfraværelse havde trykket hende i stedet for droskekusken en halv krone i hånden.

Efter således at være blevet afvist spurgte miss Twinkleton fortvivlet, "hvilken herre" der skulle betales?

Da der nu var to herrer, som var i denne stilling – miss Twinkleton var nemlig kommet med to drosker, – rakte hver af dem, da han var blevet betalt, sin halve krone frem i sin flade hånd og klagede med målløs stirren og lang i ansigtet sin uret for himmel og jord. Forfærdet over dette foruroligende skue, lagde miss Twinkleton en shilling til i hver hånd, idet hun med en hastig ordstrøm henholdt sig til loven og denne gang talte de to herrer med ved optællingen af sit tøj, hvorved den samlede sum blev helt gal. Imidlertid gik de to herrer, der begge så meget nøje på den sidste shilling, og brummede, som om den kunne blive til halvanden, hvis de holdt øjnene fæstet på den, ned ad gadedørstrappen, satte sig op på deres vogne og kørte bort fra miss Twinkleton, der sad tilbage på en kuffert og græd.

På denne ytring af svaghed så Billickin uden deltagelse og gav ordre til at "hente en ung mand," som skulle brydes med rejsegodset, og da denne gladiator var forsvundet fra kamppladsen, blev der fred, og de ny logerende spiste til middag.

Men Billickin havde på en eller anden måde fået at vide, at miss Twinkleton holdt skole, og springet fra denne viden til den slutning, at miss Twinkleton havde foresat sig at ville lære hende noget, var let. "Men det gør De ikke," sagde Billickin ved sig selv; "jeg er ikke Deres skoletøs, hvad hun," hvormed hun mente Rosa, "så er, den stakkel."

På den anden side var miss Twinkleton, da hun havde klædt sig om og genvundet sit gode humør, opfyldt af det i kærlige ønske at benytte lejligheden på enhver måde og vise sig som et

så ophøjet mønster som muligt, og ved et lykkeligt kompromis imellem sine to tilværelsestilstande var hun, med sin sykurv foran sig, allerede blevet en jævnt livlig omgangsveninde med en lille skønsom tilsætning af docerende værdighed, da Billickin meldte sig.

"Jeg vil ikke skjule for Dem, mine damer," sagde Billickin, der havde svøbt sig ind i stadssjalet, "for det ligger ikke i min karakter at skjule hverken mine bevæggrunde eller mine handlinger, at jeg tager mig den frihed at se ind til Dem for at ytre det håb, at maden har smagt Dem. Skønt hun ikke er nogen udlært kogekunstner, men kun en simpel, jævn kokkepige, bør hendes løn dog være en tilstrækkelig spore for hende til at stræbe efter et højere mål end bare at koge og stege."

"Mange tak, vi spiste virkelig meget godt," sagde Rosa.

"Vante," sagde miss Twinkleton med en nådig mine, der i Billickins mistroiske øren syntes at tilføje "min gode kone" – "vante, som vi er, til rigelig og nærende, skønt simpel og sund føde, har vi ikke fundet grund til at beklage vor fraværelse fra den gamle by og den velordnede husholdning, hvori vi hidtil har tilbragt vort rolige liv."

"Jeg tænkte, at det var lige så godt at sige min kokkepige," ytrede Billickin med en overstrømmende oprigtighed, "hvilket jeg håber, De vil være enig med mig i, var en rigtig forsigtighedsregel, at da den unge dame var vant til, hvad vi her kun ville kalde for dårlig føde, burde der helst gås gradvis frem med hende. For en pludselig overgang fra knap til rigelig føde, fra hvad man kan kalde miskmask til, hvad man kan kalde metode, kræver en kraftig helbredstilstand, der ikke ofte findes

hos ungdommen, især når denne er undergravet ved at leve i en kostskole!"

Billickin satte sig nu åbenlyst op imod miss Twinkleton som en person, om hvem hun havde den fulde overbevisning, at hun var hendes naturlige fjende.

"Deres ytringer," svarede miss Twinkleton fra en fjern, moralsk højde, "er sikkert velmente; men det må være I mig tilladt at udtale, at de røber en misforstået opfattelse af emnet, som kun kan hidrøre fra Deres fuldkomne mangel på nøjagtige oplysninger."

"Mine oppelysninger," genmælede Billickin, der lagde en ekstrastavelse til for et på én gang høfligt og kraftigt eftertryks skyld, "mine oppelysninger har jeg fra min egen erfaring, som jeg tror i almindelighed holdes for at være en meget god vejleder. Men hvorom alting er, så blev jeg i min ungdom sat i en meget pæn kostskole, hvor forstanderinden var lige så god en dame som De og omtrent på samme alder eller måske nogle år yngre, og fra bordet flød der en tyndhed i blodet, som er løbet gennem i hele mit liv."

"Højst sandsynligt," sagde miss Twinkleton stadig fra sin fjerne højde, "og højst beklageligt. – Hvorledes går det Dem med Deres arbejde, kære Rosa?"

"Miss Twinkleton," tog Billickin høfligt atter til orde, "førend jeg trækker mig tilbage på dette vink, således som det sømmer sig en dame, tillader jeg mig at spørge Dem som dame, om jeg skal slutte, at mine ord bliver draget i tvivl?"

"Jeg ved ikke, af hvilken grund De nærer en sådan formodning," begyndte miss Twinkleton, men blev afbrudt af Billickin.

"De må have den godhed ikke at lægge mig formodninger i munden, når jeg selv ingen sådanne har udtalt. Deres ordfylde er stor, miss Twinkleton, og ventes sikkert af Deres elever og holdes sikkert for at være pengene værd. Det tvivler jeg ikke om; men da jeg ikke betaler for ordfylde og ikke udbeder mig at blive beæret med den her, tillader jeg mig at gentage mit spørgsmål."

"Mener De Deres mangelfulde blodomløb," begyndte miss Twinkleton, men blev atter afbrudt af Billickin.

"Et sådant udtryk har jeg ikke brugt."

"Hvis De da mener Deres blods tyndhed –"

"Som jeg pådrog mig i en kostskole," indskød Billickin med eftertryk.

"Så kan jeg kun sige, at jeg ifølge Deres påstand er forpligtet til at tro, at det virkelig er meget tyndt; men jeg kan ikke undlade at tilføje, at hvis denne uheldige omstændighed indvirker på Deres tale, er det meget beklageligt, og at det ville være højst ønskeligt, om Deres blod var fyldigere. – Men hvorledes går det Dem med Deres arbejde, kære Rosa?"

"Hm! Førend jeg trækker mig tilbage, miss," sagde Billickin til Rosa, idet hun stolt slog en streg over miss Twinkleton, "kunne jeg ønske, at det blev en aftale mellem Dem og mig, at jeg for fremtiden kun har med Dem at gøre. Jeg kender ingen aldrende dame her, miss, ingen, der er ældre end De selv."

"Det ville være en højst ønskelig overenskomst, kære Rosa," ytrede miss Twinkleton.

"Ikke fordi jeg, miss," sagde Billickin med et spydigt smil, "er ejer af den mølle, jeg har hørt tale om, og hvori gamle, ugifte damer kan bliv malet om til unge – hvilken lykke ville det ikke

være for visse personer iblandt os! – men fordi jeg udelukkende indskrænker mig til Dem."

"Når jeg ønsker at rette en henvendelse til værtinden i huset, kære Rosa," ytrede miss Twinkleton med et majestætisk smil, "vil jeg underrette Dem om det, og jeg er vis på, at De da vil være så venlig at sørge for, at den kommer til rette vedkommendes kundskab."

"God nat, miss," sagde Billickin på én gang venlig og tilbageholden. "Da De i mine øjne er ene, siger jeg Dem godnat med mine bedste ønsker og ser mig, hvad det virkelig er mig en glæde at kunne tilføje, ikke nødsaget til at tilkendegive min foragt for nogen, der, desværre for Dem, hører Dem til."

Med disse afskedsord trak Billickin sig med megen anstand tilbage, og fra nu af indtog Rosa en fjerbolds rastløse stilling mellem disse to ketsjere, og der kunne intet ske, uden at der først spilledes et meget livligt parti imellem dem. Således kunne miss Twinkleton med hensyn til det dagligt opstående spørgsmål om middagsmaden sige, når de alle tre var sammen:

"Vil De ikke, kære Rosa, spørge værtinden, om hun kan skaffe os en lammekotelet eller, hvis det ikke kan lade sig gøre, så en stegt høne?"

Hvortil Billickin, uden at Rosa havde sagt et ord, kunne svare: "Hvis De var mere vant til at have med slagtere at gøre, miss, ville De ikke nære nogen tanke om lammekoteletter, for det første, fordi lammene for længe siden er blevet til får, og dernæst fordi der er noget, som kaldes slagtedage, og det er det ikke i dag. Med hensyn til stegte høns, miss, så må De jo være ganske led og ked af dem, ikke at tale om, at De, hvis De selv gik på torvet, ville købe de ældste kræ med de mest skællede ben,

ganske som om De var vant til at udsøge dem med billigheden for øje. Anstreng Deres opfindsomhed lidt, miss. Gør Dem lidt fortrolig med husholdning. Tænk på noget andet."

På denne opfordring, der fremsattes med en klog og frisindet sagkyndigs overbærende tålsomhed, kunne miss Twinkleton, ganske rød i hovedet, svare:

"Eller også kunne De, kære Rosa, foreslå værtinden en and."

"Nå, det må jeg sige, miss!" kunde Billickin så udbryde, uden at Rosa endnu havde sagt et ord. "De overrasker mig rigtignok ved at tale om ænder! Ikke at tale om, at de begynde at blive magre og noget dyre, skærer det mig virkelig i hjertet at se Dem få en and; for brystet, som er det eneste lækre stykke på den, forsvinder altid på et sted, som jeg ikke kan forestille mig, så at der kun bliver skind og ben tilbage til Deres egen tallerken! Gør endnu et forsøg, miss. Tænk mere på Dem selv og mindre på andre. En ret kalvebrissel for eksempel eller en mundfuld bedesteg, et eller andet, som De også kan få Deres part af."

Undertiden kunne legen blive meget varm og holdtes gående med et liv, der gjorde et sammenstød som det ovenfor skildrede ganske tamt; men Billickin gik næsten altid af med sejren og brugte sidehug af den mest uventede art, når hun syntes at være allermest hjælpeløs.

Alt dette forbedrede ikke den triste tilstand i London eller det præg, London i Rosas øjne havde fået af at vente på noget, der aldrig kom. Når hun var træt af arbejde og samtale med miss Twinkleton, foreslog hun arbejde og læsning, hvad miss Twinkleton villigt gik ind på, da hun var en udmærket øvet forelæserinde. Men Rosa gjorde snart den opdagelse, at miss Twinkleton ikke læste ærligt for, idet hun udelod

kærlighedsoptrinnene, indskød sætninger, hvori den ugifte stand lovpristes, og gjorde sig skyldig i andre grove, fromme bedragerier. Som et slående eksempel skal vi tage følgende glødende linjer: "Du min evigt elskede og tilbedte," sagde Edward, idet han trykkede det dyrebare hoved til sit bryst og drog det silkebløde hår gennem sine kærtegnende fingre, fra hvilke han lod det falde ned som en gylden regn, "lad os fly fra den følelsesløse verden og stenhjerternes ufrugtbare kulde til kærlighedens og trofasthedens rige og varme paradis." Miss Twinkletons tamme og svigagtige version lød således: "Tillad, o du, med hvem jeg med vore forældres gensidige samtykke og den sølvhårede sognepræsts bifald er blevet trolovet," sagde Edward, idet han førte de smækre, i brodering, tambureren, hækling og andre, ægte kvindelige færdigheder så øvede fingre til sine læber, "at jeg i morgen, før solen er dalet i vest, hilser på din fader og foreslår ham, at vi lejer os en tarvelig, til vor evne svarende bolig uden for byen, hvor han altid skal være velkommen som vor aftengæst, og hvor der vil blive truffet udveje til at forene sparsommelighed og stadig udveksling af nyttige kundskaber med de attributter, som udmærker den huslige lyksaligheds tjenende engel."

Alt som dagene gik, uden at der skete noget, begyndte naboerne at snakke om, at den smukke pige hos Billickin, der så så længselsfuldt og så ofte ud ad de triste salsvinduer, syntes at tabe modet, og den smukke pige ville måske også virkelig have tabt det, hvis hun ikke hændelsesvis var stødt på nogle rejsebeskrivelser og søeventyr. Som en modvægt mod deres romantik gjorde miss Twinkleton, når hun læste højt, så meget som muligt ud af bredde- og længdegrader, pejlinger, vinde,

strømninger, afsætninger og statistiske data – som hun ikke fandt mindre forædlende, fordi hun ikke forstod et ord af dem – mens Rosa, lyttende med spændt opmærksomhed, gjorde så meget som muligt ud af det, der lå hende nærmest på hjertet. På den måde kom de begge bedre ud af det end tidligere.

23. Det dages atter

Skønt Crisparkle og John Jasper dagligt mødtes under domkirkens tag, forefaldt der dog i over et halvt år efter, at Jasper stumt havde vist underkannikken den i hans dagbog indførte slutning og beslutning, intet imellem dem, som havde hensyn til Edwin Drood. Hvor ofte de end mødtes, er det ikke rimeligt, at det skete, uden at deres tanker gensidigt vendte tilbage til det samme emne, eller uden at de følte, at de gensidigt var en uransagelig gåde for hinanden. Da Jasper optrådte som Neville Landless' anklager og forfølger, og Crisparkle som hans stadige forsvarer og beskytter, måtte de i det mindste stå tilstrækkelig skarpt over for hinanden til med levende interesse at spekulere over modpartens planer. Men ingen af dem bragte dette emne på bane.

Da det ikke lå i underkannikkens natur at være hemmelighedsfuld, røbede han unægtelig tydeligt nok, at han til enhver tid ville have genoptaget sagen og endog ønskede at drøfte den; men Jaspers determinerede tavshed lod sig ikke således bryde. Følelsesløs, mismodig, ensom, indesluttet og så opfyldt af én tanke og det dertil knyttede faste forsæt, at han ikke ville meddele sig til noget menneske, levede han fuldstændig afsondret fra verden. Skønt han stadig udøvede en kunst, der bragte ham i mekanisk harmoni med andre, og som ikke kunne være blevet udøvet, hvis han og de ikke havde været i den nøjeste mekaniske forbindelse og overensstemmelse med hinanden, er det dog mærkeligt at tænke sig, at denne mands sjæl ikke stod i moralsk samklang eller udveksling med noget uden om sig. Dette havde han jo også ligefremt betroet sin

forsvundne nevø, førend grunden til hans nuværende ubøjelighed var opstået.

At han måtte være vidende om Rosas pludselige afrejse og havde gættet årsagen til den, det kunne der ikke være tvivl om. Troede han, at han havde skræmt hende til tavshed, eller troede han, at hun havde meddelt nogen – Crisparkle selv for eksempel – de med hans sidste samtale med hende forbundne enkelte omstændigheder? Dette kunne Crisparkle ikke blive enig med sig selv om; men som en retfærdig mand kunne han ikke andet end indrømme, at det i og for sig ikke var en forbrydelse at blive forelsket i Rosa, så lidt som det var en forbrydelse at tilbyde at sætte kærlighed over hævn.

Den rædsomme mistanke til Jasper, som Rosa var så forfærdet over at have givet plads i sin fantasi, syntes ikke at have fæstet bo i Crisparkles, og hjemsøgte den Helenas eller Nevilles tanker, så omtalte dog aldrig nogen af dem den med et eneste ord. Grewgious gjorde sig ikke umage for at skjule sin uforsonlige uvilje mod Jasper, men udledte den aldrig, end ikke på den mest forblommede måde, fra en sådan kilde. Men han var på én gang en ordknap og en excentrisk mand og talte aldrig om den aften, da han havde varmet sine hænder ved kaminilden i porthuset og set vist ned på en bunke sønderrevne og tilsølede klæder, som havde ligget på gulvet.

Når det søvnige Cloisterham en gang imellem vågnede op til en forbigående drøftelse af en over et halvt år gammel, af dommerbænken afvist historie, var meningerne omtrent lige delte om, hvorvidt John Jaspers elskede nevø var myrdet af sin troløse, lidenskabelige rival eller dræbt i åben kamp, eller om han havde haft sine egne private grunde til at gøre sig usynlig.

Da løftede det sit hoved for at lægge mærke til, at den sørgende Jasper stadig helligede sig til opdagelse og hævn, og faldt så i søvn igen. Således stod sagen trindt omkring på det tidspunkt, nærværende fortælling nu har nået.

Domkirkedørene har lukket sig for natten, og forsangeren, der havde fået en kort orlov, vender sit ansigt mod London. Han rejser derhen på samme måde, som Rosa rejste, og kommer dertil, ligesom hun, en hed, støvet aften.

Sit rejsegods bærer han med lethed i hånden, og han går til fods med det til en slags hotel på en lille plads bag ved Aldersgate Street tæt ved posthuset. Det er et hotel eller pensionat efter dets gæsters fri valg.

Han spiser uden appetit og går snart igen. Mod øst og stadig mod øst vandrer han gennem de uhumske gader, indtil han kommer til sit mål. En elendig gyde, der udmærker sig ved sin usselhed blandt mange lignende.

Han går op ad en brøstfældig trappe, åbner en dør, ser ind i et mørkt, kvælende værelse og siger: "Er De alene her?"

"Alene, min rare, desværre for mig og des bedre for Dem," svarer en kvækkende stemme. "Kom ind, kom ind, hvem De så er; jeg kan ikke se Dem, før jeg får tændt en tændstik; men jeg synes dog, som om jeg skulle kende lyden af Deres stemme. Jeg kender Dem vist, gør jeg ikke?"

"Tænd Deres tændstik og se ad."

"Det vil jeg, min rare, det vil jeg; men min hånd ryster således, at jeg ikke lige på stedet kan få fat i en tændstik. Jeg hoster således, at hvor jeg så lægger dem, kan jeg aldrig finde dem der; for mens jeg hoster og hoster, hopper og springer de, som om de var levende."

Hun finder imidlertid lyset og tænder det, før hosten indfinder sig, men ligesom det er lykkedes hende at få lyset tændt, anfalder den hende, og hun sidder og rokker frem og tilbage og siger, snappende efter vejret, med afbrudte mellemrum: "Å, hvor mine lunger er medtagne, de er slidt så tynde som papir!" til anfaldet går over. Mens det har stået på, har hun hverken haft synsevne eller nogen anden evne, som ikke er gået tabt i kampen; men til sidst begynder hun at anstrenge sine øjne, og så såre hun er blevet i stand til at frembringe et ord, udbryder hun stirrende:

"Hvad, er det Dem?"

"Bliver De så forundret over at se mig?"

"Jeg troede, at jeg aldrig mere skulle få Dem at se, min rare. Jeg troede, at De var død og kommet i Himmerig."

"Hvorfor det?"

"Jeg troede ikke, at De, hvis De havde levet, kunne være blevet så længe borte fra den stakkels, gamle sjæl, som har den rigtige opskrift på blandingen. De er sørgeklædt! Hvorfor kom De da ikke og fik Dem et par piber til trøst? Tilfalder der Dem måske penge, så at De ikke trænger til trøst?"

"Nej."

"Hvem er det, der er død, min rare?"

"En slægtning."

"Hvad døde han af, min skat?"

"Sandsynligvis døden."

"Vi er korte for hovedet i aften, " udbryder kvinden med en formildende latter, "korte for hovedet og studse! Men vi er i ondt lune, fordi vi ikke have fået os en pibe og føler os ikke vel

tilpas, ikke sandt, min rare? Men her skal vi nok kurere alle griller, her ryger vi dem væk!"

"Så gør da alt færdigt, så snart De kan," siger den fremmede, skyder sine sko af, løser sit halstørklæde og lægger sig tværs over foden på den snavsede seng, idet han støtter hovedet på sin venstre hånd.

"Nu begynder De at ligne Dem selv," siger kvinden bifaldende. "Nu begynder jeg at kende min gamle kunde igen! Har De i denne lange tid prøvet på selv at blande det, min skat?"

"Jeg har en gang imellem taget det på min egen måde."

"Tag det aldrig på Deres egen måde; det er hverken godt for forretningen eller for Dem selv. Hvor er min blækflaske, og hvor er mit fingerbøl, og hvor er min lille ske? Nu skal mit rare lam få det efter alle kunstens regler!"

Idet hun giver sig i lag med sine forberedelser og begynder at puste og blæse på den svage gnist, som omsluttes af hendes hule hænder, taler hun fra tid til anden i en snøvlende, tilfreds tone uden at holde op at blæse. Når han taler, taler han uden at se på hende, og som om hans tanker allerede forud begyndte at forvilde sig.

"Jeg har gjort en hel del piber i stand til Dem, min rare, i den tid, vi have kendt hinanden; ikke?"

"Jo, en hel del."

"Da De begyndte at komme her, var det noget nyt for Dem, ikke?"

"Jo, da var jeg snart færdig."

"Men De gjorde god fremgang og kunne til sidst ryge Deres pibe som den bedste; ikke?"

"Jo, og som den sletteste."

"Nu er den straks færdig til Dem. Hvor De dog sang yndigt, da De begyndte at komme her! De plejede at lade hovedet synke og sang Dem i søvn som en fugl! Nu er den færdig til Dem, min rare."

Han tager den meget forsigtigt fra hende og fører mundstykket til sine læber, og hun sætter sig ved siden af ham og holder sig rede til atter at stoppe piben. Efter at have indåndet nogle drag siger han tvivlende til hende:

"Er det lige så stærkt som før?"

"Hvad taler De om?"

"Hvad skulle jeg tale om, undtagen om, hvad jeg har i munden?"

"Det er ganske det samme. Altid det samme."

"Det smager ikke således og virker langsommere."

"Det kommer af, at De er blevet mere vant til det."

"Det er sikkert nok grunden. Hør engang." Han standser, bliver drømmende og synes at glemme, at han har påkaldt hendes opmærksomhed. Hun bøjer sig over ham og taler ind i øret på ham.

"Jeg venter på, hvad De vil sige. De sagde: hør engang, og nu siger jeg, at jeg venter på, hvad De vil sige. Vi talte om, at De var blevet vant til det."

"Det ved jeg nok; jeg tænkte kun. Hør engang. Sæt, at De havde noget i sinde, noget, De ville gøre."

"Ja, min rare; noget, jeg ville gøre?"

"Men som De ikke var blevet enig med Dem selv om at gøre."

"Ja, min rare."

"Om De skulle gøre det eller ikke, forstår De."

"Ja," svarer hun og rører med spidsen af en nål op i indholdet af pibehovedet.

"Ville De så gøre det i Deres fantasi, når De lå her og røg?"

Hun nikker: "Tit og mange gange."

"Ganske som jeg! Jeg har gjort det tit og mange gange, gjort det hundrede tusinde gange her i dette værelse."

"Så vil jeg håbe, at det var en fornøjelse at gøre det."

"Ja, det var en fornøjelse at gøre det."

Dette siger han med et vildt udtryk og et spring eller sæt hen imod hende; men uden at røre sig fylder hun atter hovedet med sin lille ske, og da han ser hende så ivrigt beskæftiget, synker han atter ned i sin tidligere stilling.

"Det var en rejse, en vanskelig og farlig rejse. Det var det, der opfyldte mit sind. En vovelig og farlig rejse over afgrunde, hvor et fejltrin ville være den visse undergang. Se ned! Ser De, hvad der ligger dernede på bunden?"

Han er sprunget frem for at sige det og pege på gulvet ligesom på en genstand langt nede. Kvinden ser på ham, idet hans krampagtige ansigt nærmer sig tæt hen til hendes, og ikke på, hvor han peger. Hun synes at vide, hvilken indflydelse hendes fuldkomne ro vil have, og hvis så er, har hun ikke taget fejl; for han lægger sig atter.

"Godt; jeg har sagt Dem, at jeg har gjort det hundrede tusinde gange her. Hvad siger jeg? Jeg har gjort det millioner og billioner gange. Jeg har gjort det så tit og gennem et så uhyre spand af tid, at da det virkelig blev gjort, syntes det ikke at være umagen værd at gøre det, så snart var det gjort."

"Er det den rejse, De har været på?" spørger hun roligt.

Han stirrer på hende, mens han ryger, og svarer, idet hans øjne bliver tågede: "Ja, det er rejsen."

Der opstår en tavshed. Hans øjne er snart lukkede og snart åbne. Kvinden sidder ved siden af ham og holder meget opmærksomt øje med piben, som han hele tiden holder mellem sine læber.

"Jeg tør påstå," siger hun, efter at han i nogen tid har set vist på hende med et sælsomt udtryk i sine øjne, som om han så hende langt borte i stedet for så tæt ved sig, "jeg tør påstå, at De gjorde rejsen på mange måder, eftersom De gjorde den så tit."

"Nej, altid på én måde."

"På den måde, den til sidst virkelig blev gjort på?"

"Ja."

"Og fandt altid lige stor fornøjelse i at gøre den?"

"Ja."

For øjeblikket syntes han at være ude af stand til at give noget andet svar end dette sløvt stadfæstende enstavelsesord, og sandsynligvis for at overtyde sig om, at det ikke er en ren automatisk stadfæstelse, vender hun formen for sin næste sætning om.

"Blev De aldrig ked af det, min rare, og søgte De aldrig at fremkalde et eller andet nyt for en forandrings skyld?"

Han arbejder sig op i en siddende stilling og svarer hende: "Hvad mener De? Hvad ville jeg? Hvad kom jeg efter?"

Hun lægger ham sagte ned igen, genopliver med sin ånde ilden i piben, som han har tabt, førend hun giver ham den tilbage, og siger i en lokkende tone:

"Rigtigt, rigtigt! Ja, ja, ja! Nu følger jeg Dem. De var mig for hurtig. Nu fatter jeg det. De kom med forsæt for at gøre denne

rejse. Det kunne jeg have vidst, da den lå Dem stærkt på sinde."

Han svarer først med en latter og derpå med en lidenskabelig sammenpresning af sine tænder: "Ja, jeg kom med forsæt. Når jeg ikke længere kunne holde mit liv ud, kom jeg for at få lindring, og den fik jeg. Det var lindring! Det var lindring!" Disse ord gentager han med ualmindelig heftighed og en ulvs snerren.

Hun iagttager ham meget forsigtigt, som om hun i tankerne føler sig frem til sin nærmeste ytring, der lyder: "De havde da en rejsefælle, min rare."

"Ha, ha, ha!" Han brister i en skingrende latter eller rettere sagt hylen.

"At tænke sig," udbryder han, "hvor ofte han var min rejsefælle og dog ikke vidste det! At tænke sig, hvor mange gange han gjorde rejsen uden nogen sinde at se vejen!"

Kvinden knæler på gulvet, strækker sine arme ud over sengetæppet tæt ved ham, støtter sin hage på dem og iagttager ham i denne sammenkrøbne stilling. Piben er ved at falde ud af munden på ham; men hun stikker den ind igen, og idet hun lægger hånden på hans bryst, flytter hun ham lidt fra den ene side til den anden. Derpå taler han, som om hun havde sagt noget.

"Ja! Jeg gjorde altid rejsen, førend farveforandringen og de store landskaber og de glimrende optog begyndte. De kunne ikke begynde, så længe den var i mine tanker. Da havde jeg ikke plads til andet."

Atter hensynker han i tavshed, og atter lægger hun hånden på hans bryst og rusker ham lidt, ligesom en kat, der ægger en halvt dræbt mus. Atter taler han, som om hun havde sagt noget.

"Hvad? Det har jeg jo sagt Dem. Når den til sidst bliver virkelig, er den så kort, at den for første gang synes at være uvirkelig. Hør!"

"Ja, min rare; jeg hører efter."

"Tid og sted er begge nær."

Han står på sine ben og taler hviskende og ligesom i mørke.

"Tid, sted og rejsefælle," siger hun, idet hun taler i samme tone og holder ham lempeligt i armen.

"Hvor kunne tiden være nær, når ikke også rejsetællen var det? Tys! Rejsen er endt. Den er forbi."

"Så snart?"

"Det var jo det, jeg sagde Dem. Så snart. Vent lidt. Det er et syn. Jeg vil sove det bort. Det har været for kort og let. Jeg må have et bedre syn; dette er det dårligste af dem alle. Ingen kamp, ingen bevidsthed om fare, ingen bønner – og dog har jeg aldrig set det før," siger han og farer sammen.

"Set hvilket?"

"Se på det! Se, hvor ynkeligt, usselt og jammerligt det er! Det må være virkeligt. Nu er det forbi!"

Disse usammenhængende ytringer har han ledsaget med nogle vilde, meningsløse fagter, men de taber sig under bedøvelsens tiltagende lammelse, og han ligger som en klods på sengen.

Kvinden er imidlertid endnu nysgerrig. Med en gentagelse af sin katteagtige bevægelse rører hun atter ved hans legeme og lytter, rører atter ved det og lytter, hvisker til det og lytter. Da hun mærker, at det for øjeblikket ikke lader sig vække, rejser hun sig langsomt med et udtryk af skuffelse og farer med bagen af sin hånd hen over ansigtet, idet hun vender sig bort.

Men hun går ikke længere bort end hen til lænestolen ved kaminen. Idet hun sætter sig i den og støtter sine albuer på dens arme og sin hage på sin hånd, ser hun vist på ham. "Engang," kvækker hun sagte, "mens jeg lå, hvor du nu ligger, og du stod og grubliserede over mig, hørte jeg dig sige: 'Ufatteligt!' Det hørte jeg dig sige om to til, foruden mig. Men vær ikke altid for vis i din sag, min skat!"

Årvågen, katteagtig og spændt tilføjer hun straks efter: "Ikke så stærkt som det tidligere var? Ah! Måske ikke i førstningen. Det kan du måske have ret i. Øvelsen gør mesteren. Jeg har måske lært den hemmelighed, hvorledes man skal få dig til at tale, gode ven."

Men han taler i alt fald ikke mere. Med hæslige krampetrækninger i ansigt og lemmer ligger han tung og tavs. Det elendige lys brænder ned; kvinden tager den udgående stump af det mellem sine fingre, tænder et andet lys ved den, propper den løbende, spruttende levning dybt ned i lysestagen og trykker den til bunds med det ny lys, som om hun ladede et plumpt, afskyeligt heksevåben; også det ny lys brænder ned, men endnu ligger han uden samling. Omsider bliver resten af det ny lys pustet ud, og dagslyset ser ind i stuen.

Det har ikke set ret længe derind, før han atter sætter i sig forfrossen og rystende over ende, kommer langsomt til bevidsthed om, hvor han er, og gør sig færdig til at gå. Med et taknemmeligt "Gud velsigne Dem, min rare!" modtager kvinden, hvad han betaler hende, og synes træt at gøre sig færdig til at lægge sig til at sove, så snart han er gået.

Men at synes er ikke altid at være. Det er det ikke i dette tilfælde; for i samme øjeblik, som trappen er ophørt at knage

under hans fodtrin, smutter hun ned bag efter ham og mumler med eftertryk: "Anden gang skal jeg ikke forfejle dig!"

Fra gården kan man kun komme ud gennem indgangen, og fra døren kigger hun ud med et uhyggelig lurende udtryk for at opdage, om han ser sig tilbage; men han ser sig ikke tilbage, men forsvinder med vaklende skridt. Hun går bag efter ham, kigger ud fra gården, ser ham stadig vakle af sted uden at se sig tilbage og holder øje med ham.

Han går hen bag Aldersgate Street, hvor en dør øjeblikkelig åbner sig på hans banken. Hun gemmer sig i en anden gadedør for at holde udkig, idet hun let fatter, at han opholder sig midlertidigt der i huset. Hendes tålmodighed trættes ikke i flere timer. For at få noget at leve af, kan hun købe, og hun køber ikke hundrede skridt derfra brød og noget mælk.

Ved middagstid kommer han ud igen efter at have skiftet klæder, men uden at bære noget i hånden, og uden at noget bliver båret for ham. Han tager derfor ikke endnu ud på landet igen. Hun går et lille stykke bag efter ham, vender pludselig om og går lige ind i det hus, han har forladt.

"Er herren fra Cloisterham her?"

"Han er nylig gået ud."

"Hvor uheldigt! Hvornår vender han tilbage til Cloisterham?"

"Klokken seks i aften."

"Gud velsigne Dem og mange tak. Herren være med det hus, hvor et høfligt spørgsmål, selv fra en fattig stakkel, får et så høfligt svar."

"Anden gang skal jeg ikke forfejle dig," siger den fattige stakkel ude på gaden, men ikke så høfligt. "Sidste gang forfejlede jeg dig, hvor den omnibus, du satte dig ind i ved

slutningen af din rejse, gik imellem stationen og byen. Jeg var ikke engang rigtigt vis på, om du tog lige til byen; men nu ved jeg, at du gjorde det. Jeg skal være der før du, min gode herre fra Cloisterham, og vil vente på dig, til du kommer. Jeg har svoret på, at jeg ikke anden gang vil forfejle dig."

Samme aften står den fattige stakkel derfor i hovedgaden i Cloisterham og ser på de mange sære gavle på Nonnehuset og venter, til klokken slår ti, på hvilket tidspunkt hun har grund til at mene, at de med omnibussen kommende passagerer ikke vil være uden interesse for hende. Det venlige mørke ved dette klokkeslæt gør det let for hende at overtyde sig om det, da den passager, der ikke anden gang skal forfejles, indtræffer blandt de øvrige.

"Nå, lad mig nu se, hvor du bliver af. Af sted med dig!"

Det var en ytring, som henvendtes til luften, og den kunne lige så gerne have været henvendt til passageren, så hurtigt går han hen ad hovedgaden, til han kommer til en hvælvet port, hvor han uventet forsvinder. Den fattige stakkel påskynder sin gang og er tæt ved ham, da han træder ind i porten, men ser kun en bagtrappe på den ene side af den og på den anden side et gammeldags hvælvet værelse, hvor en gråhåret mand med et stort hoved sidder og skriver under højst mærkelige forhold, idet der er åbent ud til gangen, så at han kan iagttage alle forbigående, som om han var bommand i porten, skønt passagen er fri.

"Halløj!" udbryder han med dæmpet stemme, da han ser hende standse; "hvem søger De?"

"Der gik en herre herind lige i denne minut, sir."

"Meget rigtigt; hvad vil De ham?"

"Hvor bor han, min rare?"

"Oven for denne trappe."

"Gud velsigne Dem. Hvad er hans navn, min rare?"

"Efternavn Jasper. Fornavn John. Mr. John Jasper."

"Har han nogen stilling, gode herre?"

"Ja, han synger i koret."

"Oppe i tårnet?"

"I koret."

"Hvad er det da?"

Datchery rejser sig op fra sine papirer og går hen til sin dørtrappe. "Ved De, hvad en domkirke er?" spørger han spøgende.

Hun nikker.

"Hvad er det?"

Hun bliver forlegen; men mens hun tænker sig om for at finde en forklaring, falder det hende ind, at det er lettere at pege på genstanden selv, der i sin storhed hæver sig op mod den mørkeblå himmel og de tidlige stjerner.

"Rigtigt. Gå derind i morgen tidlig klokken syv, så kan De både få mr. Jasper at se og at høre."

"Mange tak, mange tak!"

Det triumferende udbrud, hun takker ham med, undgår ikke den ugifte, gamle knark med det lette sind, der lever ørkesløst af sine midler. Han skotter til hende, lægger sine hænder sammen bag på ryggen, således som det er sådanne gamle knarkes vane, og driver forbi hende.

"Eller også," siger han med et baglæns kast med hovedet "kan De straks gå ovenpå til mr. Jasper."

Kvinden ser på ham med et listigt smil og ryster på hovedet.

"Å, De ønsker ikke at tale med ham."

Hun gentager sit stumme svar og danner med sine læber et lydløst "Nej."

"De kan beundre ham i frastand tre gange om dagen, når som helst De har lyst. Men det er en lang vej at rejse for den sags skyld."

Kvinden ser hurtigt op. Hvis Datchery tror, at han på den måde kan få hende til at meddele, hvorfra hun kommer, er han langt lettere at komme til rette med end hun; men hun frikender ham for enhver sådan underfundig tanke, mens han vedbliver at drive om som byens privilegerede plageånd, idet hans grå hår flagrer for blæsten, og hans hænder, uden at han tænker noget ved det, klingrer med småpengene i hans bukselommer.

Pengenes klingren har tiltrækningskraft for hendes grådige øren. "Vil De ikke hjælpe mig med at betale for mit logi i Topenny-herberget, gode herre? Jeg er en fattig stakkel og lider af en skrækkelig hoste."

"De kender Topenny-herberget, mærker jeg, og er lige på vejen derhen," siger Datchery venligt, stadigt klingrende med sine småpenge. "Har De været her ofte, min gode kone?"

"Én gang i hele mit liv."

"Ej, ej!"

De er kommet til indgangen til munkenes vingård. Synet af dette sted vækker konens hukommelse, der frembyder et mønsterværdigt forbillede til efterligning. Hun bliver stående ved porten og siger med eftertryk:

"De vil måske ikke tro det; men sandt er det alligevel, at en ung herre gav mig tre en halv shilling, mens jeg var ved at hoste

livet af mig lige her i græsset. Jeg bad ham om tre en halv shilling, og han gav mig dem."

"Var det ikke lidt vel dristigt af Dem at nævne summen?" ytrer Datchery. "Er det ikke skik og brug at lade summen stå åben? Kunne det ikke have set ud for den unge herre – jeg siger bare set ud – som om han blev tvunget?"

"Hør engang, min rare," siger hun i en fortrolig og overtalende tone, "jeg trænger til pengene for at kunne købe mig et lægemiddel, der gør mig godt, og som jeg handler med. Det sagde jeg den unge herre, og han gav mig dem, og jeg brugte dem ærligt og redeligt til den sidste hvid. Nu ville jeg gerne bruge den samme sum på samme måde, og vil De give mig den, skal jeg min tro bruge den ærligt og redeligt lige til den sidste hvid!"

"Hvad er det for et lægemiddel?"

"Jeg kan lige så gerne straks som siden være ærlig imod Dem. Det er opium."

Med en pludselig forandring i sit ansigt ser Datchery pludselig på hende.

"Det er opium, min rare, hverken mere eller mindre. Og det ligner for så vidt en menneskelig skabning, som man altid hører, hvad der kan siges imod det, men kun sjældent, hvad der kan siges til dets ros."

Datchery begynder meget langsomt at tælle den forlangte sum op, og idet hun grådigt iagttager hans hænder, vedbliver hun at udbrede sig over det eksempel, der er givet ham.

"Det var sidste juleaften, lige som det var blevet mørkt, den eneste gang jeg før har været her, at den unge herre gav mig de tre en halv shilling."

Datchery standser i sin tællen, ser, at han har talt fejl, ryster sine penge sammen og begynder igen.

"Og den unge herres navn var Edwin."

Datchery taber nogle penge, bukker sig for at tage dem op og bliver rød af denne anstrengelse, idet han spørger: "Hvorfra ved De den unge herres navn?"

"Jeg spurgte ham om det, og han sagde mig det. Jeg stillede ham kun to spørgsmål, nemlig om hans fornavn, og om han havde en kæreste. Og han svarede Edwin, og at han ingen kæreste havde."

Datchery bliver stående med de optalte penge i hånden, som om han har fået skrupler over deres værdi og ikke kan overtale sig til at skille sig ved dem. Kvinden ser mistroisk på ham, mens hendes harme begynder at vågne for det tilfælde, at han skulle nægte hende gaven; men han giver hende den, som om han ser bort fra dette offer, og med mange underdanige taksigelser går hun sin vej.

Jaspers lampe er tændt, og fyrtårnet lyser, da Datchery vender ene tilbage til det. Ligesom søfolk, når de på en farlig rejse nærmer sig en klippefuld kyst, ser mellem strålerne fra det advarende lys hen mod den hinsides liggende havn, som de måske aldrig skal nå, således er Datcherys spændte blik vendt mod hint fyr og hinsides det.

Hans hensigt med nu at vende tilbage til hans bolig er kun at tage den hat på, som synes at være en så overflødig genstand blandt hans klædningsstykker. Klokken er halv elleve efter domkirkeuret, da han atter går ud, og han tøver og ser sig om, som om han, eftersom den fortryllende time, da Durdles er

udsat for at blive stenet hjem, er slået, venter at se den djævleunge, som har fået det hverv at stene ham.

Denne ulykkesfugl er virkelig også på færde. Da han for øjeblikket intet levende har at stene, gribes han af Datchery i den vanhellige gerning at stene de døde gennem gitteret omkring kirkegården. Djævleungen finder, at dette er en fornøjelig og gavnende idræt, for det første, fordi deres hvilesteder siges at være hellige, og dernæst fordi de høje gravminder ligner dem selv tilstrækkeligt på deres vandringer i mørket til at retfærdiggøre den frydefulde forestilling, at de bliver såret, når de rammes.

Datchery prajer ham med et "Halløj, Blinker!" og på denne prajning svarer han medet: "Halløj, Dick!" så at de synes at være kommet på en temmelig fortrolig fod.

"Men det siger jeg Dem, " indvender han, "De må ikke gøre mit navn offentligt. Husk på, at jeg aldrig vil vedkende mig noget navn. Når de siger til mig i arresten for at skrive mig ind i bogen: 'Hvad er dit navn?' svarer jeg dem: 'Det må I selv komme efter,' og når de siger: 'Hvad religion har du?' svarer jeg ligeledes: 'Det må I selv komme efter.'"

Dette ville, i forbigående sagt, falde staten umådelig vanskeligt, hvor statistisk den end er.

"Desuden," tilføjer drengen, "er der ingen familie Blinker."

"Det er der dog vist."

"Det er løgn, nej der er ikke. De rejsende har givet mig dette navn, fordi jeg aldrig får nogen rolig søvn, men bliver banket op hele natten, så at jeg får det ene øje lukket op på mig, førend jeg får det andet lukket i. Det er det, Blinker vil sige. Fuldmægtig er

det nærmeste navn, jeg kan blive tiltalt med; men ingen skal heller gribe mig i at vedkende mig det."

"Lad det altid være Fuldmægtig. Vi to er jo gode venner, hvad, Fuldmægtig?"

"Rigtig gode venner."

"Jeg eftergav dig, hvad du blev mig skyldig, da vi havde gjort hinandens bekendtskab, og mange af mine sixpencer er siden gået i din lomme, ikke sandt, Fuldmægtig?"

"Jo, og hvad mere er, De er ingen ven af Jasper. Hvorfor ville han tage mig således i kraven?"

"Hvad for noget? Men lad nu ham fare. I aften skal du få en shilling af mig, Fuldmægtig. Du har nylig taget imod en logerende, som jeg har talt med, en affældig kvinde, der har hoste."

"Røghætte," indrømmer Fuldmægtigen med en listig, genkendende grimasse, idet han, ligesom rygende af en pibe, lægger hovedet helt på den ene side og lader øjnene træde stærkt ud af hovedet. "Ryger opium."

"Hvad hedder hun?"

"Hendes kongelige Højhed prinsesse Røghætte."

"Hun har endnu et andet navn; hvor bor hun?"

"Oppe i London. Imellem ulkene."

"Matroserne?"

"Det sagde jeg jo; ulkene og kineserne og andre kæltringer."

"Jeg ville gerne gennem dig have nøjagtigt at vide, hvor hun bor?"

"Godt. Giv os handsel."

Han får en shilling, og i den tillidens ånd, som bør være den rådende mellem mænd af ære, holdes denne forretning for

afsluttet.

"Men hør nu løjer!" udbryder Fuldmægtigen. "Hvor tror De Hendes kongelige Højhed vil hen i morgen tidlig? Min sæl, om hun ikke vil hen i dom-me-rom-kirken!"

I sin henrykkelse trækker han ordet langt ud, slår sig på sit ben og bøjer sig sammen i et anfald af skingrende latter.

"Hvor ved du det fra, Fuldmægtig?"

"Hun har jo nylig selv sagt mig det. Hun sagde, at hun skulle tidligt op og ud. 'Jeg må vaske mig tidligt, Fuldmægtig,' sagde hun, 'og gøre mig så pæn, som jeg kan, da jeg vil se ind i dom-me-rom-kirken!'" Han adskiller stavelserne med sin forrige skadefryd, og da han ikke finder sin sans for det latterlige tilstrækkelig tilfredsstillet ved at stampe på brostenene, giver han sine følelser luft i en langsom og statelig dans, som måske skal være en parodi på domprovsten.

Datchery modtager underretningen med et veltilfreds, om end grublende ansigt og afbryder forhandlingen.

En glimrende morgen skinner over den gamle by. Dens gamle bygninger og ruiner er overordentlig skønne, idet den lystige vedbend blinker i solen, og de løvrige træer bølger i den balsamiske luft. Herlige, af vajende grene frembragte lysforandringer, fuglesang, vellugt fra haver, skove og marker – eller rettere sagt fra den ene store have, som dannes af hele den dyrkede ø i dens blomstringstid – trænger ind i domkirken, dæmper dens jordede luft og prædiker opstandelsen og livet. De kolde, århundreder gamle stengrave bliver varme, og lyspletter farer ind i de alvorligste marmorkroge i bygningen og flagrer som vinger.

Først kommer Tope med sine store nøgler og lukker gabende op, og så kommer hans kone med sine fejende ånder. Til rette tid kommer organisten og bælgetræderen, kigger ned fra det røde forhæng på orgelloftet, banker støv af bøger oppe i denne fjerne højde og aftørrer register og pedaler. Fra forskellige kanter vender nogle råger tilbage til tårnet; de finder sagtens behag i de stærke toner og ved, at klokke og orgel snart vil skaffe dem denne nydelse. Så kommer en grumme lille menighed i små spredte flokke, især fra Minor Canon Corner og dets nabolag. Derpå kommer Crisparkle, frisk og frejdig, tillige med hans tjenstgørende kaldsfæller, der ikke er fuldt så friske og frejdige, og bag efter dem kommer korsangerne med stærkt hastværk – de har alle hastværk og skynder sig at klæde sig på i det sidste øjeblik, ligesom børn, der nødig vil i seng, – og John Jasper i spidsen. Allersidst træder Datchery ind i en stol, der hører til en udvalgt samling af tomme stole og ser sig om efter prinsesse Røghætte.

Gudstjenesten er rykket temmelig langt frem, før Datchery kan få øje på hende, men nu har han opdaget hende henne i skyggen. Hun står bag en pille, omhyggeligt unddraget fra forsangerens blik, men iagttager ham med den mest spændte opmærksomhed. Aldeles uvidende om hendes nærværelse synger han, mens hun griner, når han bliver mest ivrig, og – ja, Datchery ser hende gøre det! – truer ad ham med sin knyttede næve bag pillens skærmende skjul.

Datchery ser atter på hende for at blive vis i sin sag. Ja, igen! Lige så styg og runken som en af de fantastiske udskæringer på understiverne i stolene, lige så ondskabsfuld som den Lede selv, lige så hård som den store malmørn, der bærer de hellige bøger

på sine vinger – og ifølge billedstøberens fremstilling af dens glubske attributter aldeles ikke omvendt af dem – knuger hun sig med sine magre arme og truer derpå med begge sine knyttede næver ad forsangeren.

Gudstjenesten er forbi, og deltagerne spreder sig for at spise frokost. Datchery tiltaler sin sidste ny bekendt udenfor, da korsangerne, der har haft lige så travlt som før med at klæde sig om, er sjokket af.

"Nå, mutter, god morgen. Har De set ham?"

"Ja, jeg har, min rare, ja jeg har."

"Og De kender ham?"

"Om jeg kender ham! Jeg kender ham langt bedre, end alle de velærværdige præster tilsammentagne kender ham."

Mrs. Tope har sat en meget net og proper frokost frem til sin logerende. Han sætter sig og giver sig derpå med god appetit i lag med frokosten.

Efterskrift

Alt, hvad der forefandtes af *Edwin Droods hemmelighed*, indeholdes i det nu udkomne. Den sidste side var ikke blevet skrevet to timer før forfatterens død. De eneste optegnelser om fortællingen vedkommer udelukkende det af den, der er kommet for lyset.

Den 12. august 1870.

Hvad der videre hændte ...

Ovenstående Efterskrift sluttede det sjette hæfte af den originale udgave af *The Mystery of Edwin Drood*. Romanen var planlagt til at skulle fylde i alt tolv hæfter, og det udkomne må altså antages at være ca. halvdelen af plottet. Dickens havde holdt sine ideer tæt ind til kroppen, og efterlod ikke mange spor til, hvad det hele skulle ende med – nogle få notater rækker ikke ud over det kapitel 23, der er det sidste fra hans hånd, og et brudstykke af et kapitel, som eftertiden har benævnt *The Sapsea Fragment* er hovedhistorien ret uvedkommende.

Nogle få indikationer findes dog, væsentligst:

- Luke Fildes, som illustrerede den første udgave af Edwin Drood, udtalte, at Dickens under en diskussion om en tegning skal have udtalt, at John Jaspers halsbind skulle tydeliggøres på billedet, "for det er med det, han kvæler Edwin Drood".
- Charles Dickens jr. fortalte, at hans fader havde sagt ham i utvetydige vendinger, at John Jasper var

morderen.

- John Forster, udgiveren af en tre-binds biografi om Charles Dickens, havde fået historien beskrevet af forfatteren som "en historie om et mord på en nevø af hans onkel".

Givet Dickens popularitet kan det næppe undre, at der allerede året efter udkom et forsøg på at afslutte historien. Det første var ganske vist en parodi, hvor handlingen blev forlagt til USA, men året efter udkom et mere seriøst forsøg af den amerikanske journalist Henry Morford: *John Jasper's Secret*. Morford var i England i 1871-72, og romanen blev udgivet i *Frank Leslie's Illustrated Newspaper*, New York, August – September 1871 i hæfter med omslagstegning af Charles Allston Collins, broder til Wilkie Collins og Dickens' svigersøn. *John Jasper's Secret* blev opreklameret som værende forfattet af Charles Dickens jr. og Wilkie Collins – de fralagde sig ethvert ansvar, hvilket dog ikke forhindrede at bogen i et par senere udgaver udkom i USA med deres navne på titelbladet.

Et tredje forsøg var mere bizart: En amerikansk trykker og journalist, Thomas Power James, optrådte som medium og fuldendte *Edwin Drood* med "automatskrift" som talerør for Charles Dickens' ånd, og udgav selv værket som *Part Second of the Mystery of Edwin Drood*. Det havde i sin samtid en vis succes, og kom i flere oplag. Han bebudede i øvrigt senere et helt nyt værk af Dickens' ånd, betitlet *The Life and Adventures of Bockley Wickleheap* – og der er nok flere grunde til at være taknemmelig for, at dét projekt aldrig kom længere end til titlen.

Part Second of the Mystery affødte bl.a. en noget sarkastisk bemærkning fra en kritiker, vistnok i *New York Times*: "Det må

"The Ghost of Edwin Drood". Usigneret illustration Henry Morford: "John Jasper's Secret".

nu stå klart for enhver, at et menneskes talent ikke nødvendigvis bliver forbedret efter døden." Mange år senere – i 1927 – spurgte Sherlock Holmes' skaber, sir Arthur Conan Doyle, som var overbevist spiritist, Dickens' ånd, hvorvidt det egentlig var ham, som havde dikteret Thomas Power James' værk, hvilket "Dickens" benægtede ...

Derefter er det gået slag i slag med i hundredvis mere eller mindre velmente (og mere eller mindre talentfulde) forsøg på at give *Edwin Drood* en plausibel afslutning, og ikke kun i romanform: Film, tv-serier, radio-hørespil, teaterstykker og musicals. Desuden mindst to fingerede retssager, hvor John Jasper kom på anklagebænken som morder, hhv. i London 1912, hvor ingen ringere end G. K. Chesterton indtog dommersædet og George Bernard Shaw optrådte som formand for juryen – dommen lød på "uagtsomt manddrab" af mangel på håndfaste

beviser for et egentligt planlagt mord – og i Philadelphia i april 1914, hvor den lokale Dickens-forening foranstaltede foretagendet som en slags beneficeforestilling til fordel for nogle lokale børnehospitaler. "Forhørsreferater" og dom mm. blev udgivet efterfølgende, og det lader til, at dommeren var intet mindre end et medlem af Pennsylvanias højesteret, John P. Elkin, den ene af anklagerne Pennsylvanias justitsminister og forsvareren en "congressman at large". Dommen blev her "ikke skyldig".

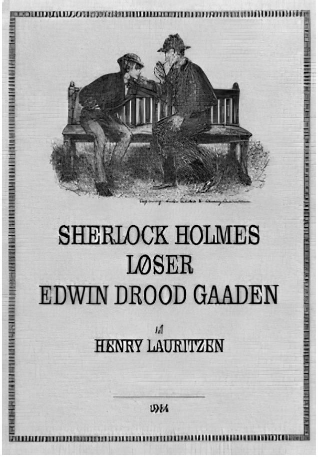

Det vil naturligvis føre for vidt at gå ind på de mange hundrede – måske tusindvis? – bidrag til, hvad der almindeligt benævnes "Droodiana", men jeg skal afslutningsvis ikke undlade at nævne et par danske: Forfatteren og tegneren Henry Lauritzens *Sherlock Holmes løser Edwin Drood-gåden* fra 1964, og så sent som i 2024, hvor podcasteren Lise-Lotte Frederiksen i et afsnit af en serie podcasts om Sherlock Holmes med Lauritzens bog som udgangspunkt kommer rundt om samme tema.

Ølstykke, 14. marts 2026

/Kim N. Jensen

Om "Edwin Droods hemmelighed"

Forfatter: Charles Dickens (1812-1870).
Org.udgave: *The Mystery of Edwin Drood*. I månedlige hæfter fra april til september 1870. (Yderligere fem hæfter var planlagt, frem til februar 1871, men pga. forfatterens død udkom de aldrig, og historien forblev ufærdig med ca. halvdelen). Bogudgave Chapman and Hall, London 1870.
Denne udgave baseret på: Charles Dickens' samlede Værker, bd. 28: *Edwin Droods Hemmelighed.* Fjerde gennemsete udgave, Jacob Erslevs Forlag, København 1894.
Oversætter: Ludvig Moltke (1805-1872).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Harold Hume Piffard (1867-1939): *"I did love him!" cried Rosa, with a flash of anger* (fra *The Mystery of Edwin Drood and Other Stories.* Collins' Clear-Type Press, London & Glasgow u.å. (ca. 1904).

ISBN 978-87-7628-352-0
1. ebogsudgave

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:

Doktor Kitchiners: William Kitchiner (1778-1827) var en engelsk optiker, kok og kogebogsforfatter, som bl.a. opfandt en del krydrede saucer. *Red.anm.*

Note 2:

Harveys: Harvey's Sauce, en krydret sauce i stil med Worcestershire Sauce. *Red.anm.*